

979.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O ALTERNATIVNOM RJEŠAVANJU SPOROVA*

Proglašavam **Zakon o alternativnom rješavanju sporova***, koji je donijela Skupština Crne Gore 26. saziva, na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2020. godini, dana 16. jula 2020. godine.

Broj: 01-1478/2
Podgorica, 22. jul 2020. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 26. saziva, na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2020. godini, dana 16. jula 2020. godine, donijela je

ZAKON
O ALTERNATIVNOM RJEŠAVANJU SPOROVA*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se alternativno rješavanje sporova u građanskopravnim odnosima (u daljem tekstu: alternativno rješavanje sporova) medijacijom, ranom neutralnom ocjenom spora i drugim načinima alternativnog rješavanja sporova, u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima.

Izuzetak od primjene

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na postupak mirnog rješavanja sporova pred arbitrom, kao ni na sporove za koje je propisana isključiva nadležnost suda ili drugog organa.

Alternativno rješavanje sporova

Član 3

Alternativno rješavanje sporova podrazumijeva rješavanje tih sporova uz učešće neutralnog trećeg lica koje pomaže strankama da riješe spor, prije ili nakon pokretanja sudskog ili drugog postupka.

Centar

Član 4

Stručne poslove u vezi medijacije, rane neutralne ocjene spora i drugih načina alternativnog rješavanja sporova, kao i podsticanje i unapređenje dostupnosti alternativnog rješavanja sporova vrši Centar za alternativno rješavanje sporova (u daljem tekstu: Centar), kao nosilac javnih ovlaštenja.

Načela

Član 5

Alternativno rješavanje sporova zasniva se na načelu dobrovoljnosti.

Stranke koje učestvuju u postupku alternativnog rješavanja spora dužne su da se ponašaju u skladu sa načelom savjesnosti i poštenja.

U postupku alternativnog rješavanja sporova sa strankama se postupa u skladu sa načelima jednakosti i pravičnosti.

Postupak alternativnog rješavanja sporova povjerljive je prirode, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Pokušaj mirnog rješavanja spora

Član 6

Stranke će, kad god je to moguće, pokušati da mirno riješe svoj spor, prije pokretanja sudskog ili drugog postupka.

Mirno rješavanje spora iz stava 1 ovog člana obuhvata alternativno rješavanje spora i pregovore stranaka radi rješavanja spora u kojem ne učestvuje neutralno treće lice.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 7

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. MEDIJACIJA

Pojam

Član 8

Medijacija je postupak u kojem stranke nastoje da sporazumno riješe spor uz pomoć jednog ili više medijatora.

Medijator

Član 9

Medijator je lice koje sprovodi postupak medijacije i pomaže strankama da postignu poravnanje, bez ovlaštenja da im nametne obavezno rješenje, a kome je izdata licenca za rad, u skladu sa ovim zakonom.

Dobrovoljnost

Član 10

U postupku medijacije stranke učestvuju dobrovoljno.

Ugovorena medijacija

Član 11

Stranke se mogu ugovorom obavezati da će konkretan spor ili sve sporove koji mogu nastati iz određenog pravnog odnosa (ugovorna klauzula), pokušati da riješe medijacijom prije pokretanja postupka pred sudom.

Ako se spor iz stava 1 ovog člana ne riješi medijacijom, stranka može tužbom pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Obaveza pokušaja rješavanja spora medijacijom

Član 12

Stranka koja namjerava da pokrene postupak pred sudom dužna je da se, prije njegovog pokretanja, obrati Centru radi pokušaja rješavanja spora medijacijom, a obje stranke su dužne da prisustvuju prvom sastanku sa medijatorom u sporovima:

- koji su zakonom kojim se uređuje parnični postupak propisani kao sporovi male vrijednosti;

- radi naknade štete iz ugovora o osiguranju ako je jedna od stranaka društvo za osiguranje;

- za koje je posebnim zakonom propisana ta obaveza.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, kao i u slučaju kad sud rješenjem uputi stranke na prvi sastanak sa medijatorom, Centar će, u skladu sa članom 15 ovog zakona, odrediti medijatora, koji će sa strankama održati prvi sastanak, ako stranke prethodno nijesu odredile medijatora.

Na prvom sastanku sa medijatorom medijator upoznaće stranke sa prednostima rješavanja spora medijacijom i izdaje im potvrdu o učešću na prvom sastanku sa medijatorom.

Stranke mogu na prvom sastanku sa medijatorom zaključiti sporazum o medijaciji radi pokušaja mirnog rješavanja spora ili izabrati medijatora iz registra medijatora iz člana 48 ovog zakona sa kojim će zaključiti sporazum o medijaciji radi pokušaja mirnog rješavanja spora.

Pozivanje stranaka na prvi sastanak sa medijatorom

Član 13

Ako se stranke u slučaju obaveznog upućivanja na prvi sastanak sa medijatorom ne obrate Centru u roku od osam dana od dana prijema rješenja o upućivanju na prvi sastanak sa medijatorom, Centar će pozvati stranke i njihove punomoćnike ako ih imaju, po pravilima o ličnom dostavljanju, da prisustvuju prvom sastanku sa medijatorom, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Ako se jedna ili obje stranke, iako su uredno pozvane, ne odazovu pozivu Centra na prvi sastanak sa medijatorom, a izostanak ne opravdaju, smatraće se da medijacija nije uspjela.

Sporazum o medijaciji

Član 14

Stranke koje imaju namjeru da spor riješe u postupku medijacije zaključuju sporazum o medijaciji.

Sporazum o medijaciji zaključuje se u pisanoj formi i sadrži: imena i prezimena, odnosno nazive stranaka, adrese njihovog prebivališta ili boravišta, odnosno sjedišta, vrstu

spora, ime i prezime medijatora ili pravila na osnovu kojih će biti određen, rok za okončanje medijacije, kao i naznaku da će stranke pokušati da spor riješe u postupku medijacije.

Sporazumom o medijaciji stranke mogu da odrede i pravila medijacije, u skladu sa načelima alternativnog rješavanja sporova.

U slučaju kad stranke zaključe sporazum o medijaciji, postupak pred nadležnim sudom ne može se pokrenuti prije nego što stranke pokušaju da spor riješe u postupku medijacije.

Ako se spor ne riješi medijacijom, stranka može tužbom da pokrene postupak pred nadležnim sudom.

Prilikom pokretanja postupka, stranka je dužna da sudu dostavi dokaz o pokušaju rješavanja spora medijacijom.

Određivanje medijatora

Član 15

Ako stranke u sporazumu o medijaciji nijesu odredile medijatora, medijatora određuje Centar po redoslijedu iz registra medijatora iz člana 48 ovog zakona.

Ako je u postupku medijacije potrebno da medijator raspolaže posebnom stručnošću i iskustvom, Centar može da odredi medijatora mimo redosljeda iz stava 1 ovog člana.

Posebna stručnost i iskustvo iz stava 2 ovog člana cijene se na osnovu završenih obuka i broja riješenih predmeta u postupku medijacije iz oblasti koje su u vezi sa predmetom spora povodom kojeg je pokrenut postupak medijacije.

Početak medijacije

Član 16

Medijacija se smatra započetom kad stranke i medijator potpišu sporazum o medijaciji ili kad medijator određen na osnovu sporazuma o medijaciji ili odlukom Centra prihvati sprovođenje medijacije davanjem posebne pisane izjave, ako zakonom ili sporazumom o medijaciji nije drukčije određeno.

Dejstvo medijacije na prekluzivne rokove i rokove zastarjelosti

Član 17

Pokretanjem postupka medijacije, kao i obraćanjem Centru radi rješavanja spora medijacijom u slučajevima iz člana 12 stav 1 ovog zakona prekidaju se rokovi za pokretanje sudskih i drugih postupaka, kao i rokovi zastarjelosti u odnosu na predmet medijacije.

Ako u slučajevima iz člana 12 stav 1 ovog zakona, ne bude započet postupak medijacije, prekid rokova iz stava 1 ovog člana traje sve dok medijator ne izda potvrdu strankama o učešću na prvom sastanku sa medijatorom.

Ako postupak medijacije započne, prekid rokova iz stava 1 ovog člana traje sve do njegovog okončanja.

Dužnosti medijatora

Član 18

Medijator je dužan da medijaciju sprovodi neutralno, stručno i cjelishodno, a da se prema strankama i njihovim punomoćnicima odnosi pravično i nepristrasno, u skladu sa Etičkim kodeksom medijatora i pravilima po kojima se sprovodi medijacija.

Medijator odgovara za štetu koju nanese stranci namjerno ili krajnjom nepažnjom, u skladu sa opštim pravilima o odgovornosti za štetu.

Izuzeće medijatora

Član 19

Medijaciju ne može sprovoditi medijator:

- koji je kao ovlašćeno službeno lice za vođenje upravnog postupka, sudija, arbitar ili advokat učestvovao u sporu koji je predmet medijacije ili u drugom sporu koji je prethodio ili proizašao iz istog pravnog odnosa ili je u vezi sa njim;
- koji ima lični interes u sporu koji je predmet medijacije ili je u ličnom, porodičnom ili poslovnom odnosu sa strankom u sporu;
- u vezi sa kojim postoje okolnosti koje mogu dovesti u sumnju njegovu pravičnost i nepristrasnost prema strankama.

O činjenicama i okolnostima iz stava 1 ovog člana medijator je dužan da odmah obavijesti stranke i Centar.

Ako se stranke nakon saznanja za činjenice i okolnosti iz stava 1 ovog člana izjasne da su saglasne da medijator na koga se te činjenice i okolnosti odnose nastavi sprovođenje postupka medijacije, medijator o tome sačinjava pisanu zabilješku i nastavlja da sprovodi postupak medijacije.

Zabilješku iz stava 3 ovog člana potpisuju medijator i stranke.

Sprovođenje medijacije

Član 20

Medijator sprovodi medijaciju na način koji smatra odgovarajućim, u skladu sa sporazumom o medijaciji i ovim zakonom, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele:

- 1) medijator je ovlašćen da se sa svakom od stranaka sastaje odvojeno;
- 2) medijator može podatke i informacije koje je saznao od jedne stranke da prenese drugoj stranci ako je stranka izričito izjavila da je saglasna da se određeni podatak ili informacija prenese drugoj stranci;
- 3) svaka stranka može da odustane od daljeg učešća u postupku medijacije u bilo kojoj fazi postupka;
- 4) medijator može da učestvuje u sačinjavanju poravnanja.

Mogućnost korišćenja dokaza u drugim postupcima

Član 21

U sudskom, arbitražnom ili drugom postupku neće se uzeti u obzir izjave i dokazi koje stranka u postupku medijacije predloži ili podnese ako se odnose na:

- 1) činjenicu da je jedna od stranaka predlagala ili prihvatila medijaciju;
- 2) činjenicu da je stranka tokom medijacije priznala jedan ili više spornih zahtjeva ili činjenica, osim ako takva priznanja nijesu bila sastavni dio poravnanja;
- 3) druge izjave o činjenicama ili predloge stranaka date u postupku medijacije;
- 4) isprave koje su sačinjene isključivo za potrebe medijacije;
- 5) spremnost stranke da tokom medijacije prihvati predlog druge stranke ili medijatora;
- 6) druge predloge iznesene tokom medijacije.

Izuzetno, dokazi iz stava 1 ovog člana mogu da se koriste u sudskom, arbitražnom ili drugom postupku, ako je:

1) izvođenje tih dokaza nužno zbog zaštite javnog poretka, pod uslovima i u obimu propisanim zakonom;

2) to potrebno za dobrovoljno sprovođenje ili prinudno izvršenje poravnanja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele, medijator i lica koja učestvuju u postupku medijacije, u bilo kojem svojstvu, nijesu dužni da svjedoče u sudskom, arbitražnom ili drugom postupku o činjenicama i podacima koji proizilaze iz postupka medijacije ili su povezani sa njim.

Završetak medijacije

Član 22

Medijacija se završava:

1) poravnanjem zaključenim pred medijatorom;

2) istekom roka određenog sporazumom o medijaciji ili zakonom, ako u tom roku ne bude zaključeno poravnanje;

3) podnošenjem pisane izjave o odustanku od medijacije, osim ako nakon tog odustanka najmanje dvije stranke izjave da žele da nastave postupak medijacije;

4) obavještenjem medijatora o obustavi postupka medijacije, ako medijator procijeni da dalje nastojanje da se postigne poravnanje više nije cjelishodno.

Poravnanje zaključeno pred medijatorom potpisuju stranke i medijator.

Ako je stranka podnijela izjavu iz stava 1 tačka 3 ovog člana, smatra se da je postupak medijacije okončan kad druga stranka i medijator prime tu izjavu.

Ako je medijacija završena obustavom iz stava 1 tačka 4 ovog člana, smatra se da je postupak medijacije okončan u trenutku kad obje stranke prime obavještenje o obustavi.

Po završetku medijacije, medijator je dužan da o preduzetim radnjama i ishodu postupka, bez odlaganja, obavijesti Centar, koji će o tome obavijestiti sud.

Obaveznost poravnanja

Član 23

Poravnanje zaključeno pred medijatorom obavezuje stranke koje su ga zaključile.

Obaveze iz poravnanja iz stava 1 ovog člana stranke su dužne da izvrše u roku određenom poravnanjem.

Poravnanje zaključeno u sporu povodom kojeg nije pokrenut sudski postupak

Član 24

Poravnanje zaključeno pred medijatorom u sporu povodom kojeg nije pokrenut sudski postupak, odnosno u sporu u kojem je sudski postupak okončan povlačenjem tužbe, stiče svojstvo izvršne isprave potvrđivanjem kod nadležnog suda, odnosno sačinjavanjem notarskog zapisnika u skladu sa zakonom kojim se uređuje notarska djelatnost.

Poravnanje iz stava 1 ovog člana medijator dostavlja Centru koji ga bez odlaganja dostavlja nadležnom sudu radi potvrđivanja.

Potvrđivanje poravnanja iz stava 1 ovog člana vrši sudija pojedinac nadležnog suda, stavljanjem potvrde na poravnanje, koja sadrži: poslovnu oznaku predmeta, naziv i sjedište suda, naznaku da se potvrđuje poravnanje zaključeno pred Centrom i datum zaključenja

poravnanja, poslovnu oznaku predmeta Centra, datum izdavanja potvrde, potpis sudije i pečat suda.

Nadležni sud obavijestit će Centar da nijesu ispunjeni uslovi za izdavanje potvrde iz stava 3 ovog člana, odnosno notar će odbiti da sačini notarski zapisnik o poravnanju ako:

- 1) je sadržaj poravnanja suprotan javnom poretku;
- 2) zaključenje poravnanja o predmetu spora nije dopušteno;
- 3) je sadržaj poravnanja neizvršiv.

Poravnanje iz stava 1 ovog člana može se pobijati samo tužbom, u skladu sa zakonom kojim se uređuje parnični postupak.

Poravnanje zaključeno u sporu povodom kojeg je pokrenut sudski postupak

Član 25

Poravnanje pred medijatorom u postupku medijacije na koju je stranke uputio sud zaključuje se u pisanoj formi.

Poravnanje iz stava 1 ovog člana medijator je dužan da bez odlaganja dostavi Centru koji će to poravnanje dostaviti sudu.

Troškovi

Član 26

Medijatoru pripada nagrada za rad i naknada troškova koje je medijator imao u vezi sa medijacijom.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele i ako zakonom nije drukčije propisano svaka stranka snosi svoje troškove, a zajedničke troškove na ime nagrade za rad i naknade troškova koje je medijator imao u vezi sa medijacijom stranke snose na jednake djelove.

Stranke koje nijesu oslobođene plaćanja troškova medijacije dužne su da Centru uplate predujam zajedničkih troškova iz stava 2 ovog člana.

Visinu nagrade za rad medijatora i naknade troškova iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Oslobađanje od plaćanja troškova

Član 27

Stranke koje su oslobođene od plaćanja troškova sudskog postupka u skladu sa posebnim zakonom, oslobođene su od plaćanja troškova iz člana 26 stav 2 ovog zakona.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, kao i u slučaju sprovođenja medijacije u sporovima za razvod braka i drugim sporovima u vezi sa porodičnim odnosima u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi, kao i sporovima u kojima je tužena Crna Gora, troškovi iz člana 26 stav 2 ovog zakona padaju na teret budžeta Crne Gore.

U sporovima u kojima je tuženi Glavni grad, Prijestonica, odnosno opština troškovi iz člana 26 stav 2 ovog zakona padaju na teret budžeta Glavnog grada, Prijestonice, odnosno opštine.

Medijacija sa međunarodnim elementom

Član 28

Medijacija sa međunarodnim elementom je medijacija u kojoj jedna od stranaka u vrijeme početka postupka medijacije ima prebivalište ili uobičajeno boravište, u smislu

zakona kojim se uređuje međunarodno privatno pravo (u daljem tekstu: uobičajeno boravište), odnosno sjedište van Crne Gore.

Na medijaciju iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona, osim ako su se stranke izričito sporazumjele da se postupak sprovede u skladu sa propisima druge države i uz učešće medijatora koji su ovlašćeni da sprovedu medijaciju u skladu sa propisima druge države.

Ako se medijacija sa međunarodnim elementom sprovodi u skladu sa propisima druge države, zaključeno poravnanje stiče svojstvo izvršne isprave u skladu sa ovim zakonom ili odredbama mjerodavnog prava druge države, pod uslovom uzajamnosti.

Medijacija u slučaju prekograničnog spora

Član 29

Medijacija u slučaju prekograničnog spora je medijacija u kojoj jedna od stranaka u vrijeme početka postupka medijacije ima prebivalište ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište, u državi članici Evropske unije.

U postupku iz stava 1 ovog člana medijator će prilikom sprovođenja medijacije uzeti u obzir odredbe akata Evropske unije koji se odnose na medijaciju u građanskim i privrednim sporovima.

III. RANA NEUTRALNA OCJENA SPORA

Pojam

Član 30

Rana neutralna ocjena spora je postupak u kojem evaluator spora na osnovu sporazuma stranaka daje ocjenu činjeničnih i pravnih elemenata njihovog spora.

Evaluator spora

Član 31

Evaluator spora je lice koje sprovodi postupak rane neutralne ocjene spora, a kome je izdata licenca za rad u skladu sa ovim zakonom.

Sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora

Član 32

Stranke koje imaju namjeru da spor riješe u postupku rane neutralne ocjene spora zaključuju sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora.

Sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora zaključuje se u pisanoj formi i sadrži: imena i prezimena, odnosno nazive stranaka, adrese njihovog prebivališta ili boravišta, odnosno sjedišta, vrstu spora, ime i prezime evaluatora spora ili pravila na osnovu kojih će biti određen.

Određivanje evaluatora spora

Član 33

Ako stranke u sporazumu o ranoj neutralnoj ocjeni spora nijesu odredile evaluatora spora, evaluatora spora određuje Centar po redosljedu iz registra evaluatora spora iz člana 48 ovog zakona.

Početak postupka

Član 34

Postupak rane neutralne ocjene spora smatra se započetim kad stranke i evaluator spora potpišu sporazum o ranoj neutralnoj ocjeni spora ili kad evaluator spora određen na osnovu sporazuma o ranoj neutralnoj ocjeni spora ili odlukom Centra prihvati sprovođenje rane neutralne ocjene spora davanjem posebne pisane izjave.

Sprovođenje postupka rane neutralne ocjene spora

Član 35

Evaluator spora provodi postupak rane neutralne ocjene spora na način koji smatra odgovarajućim, u skladu sa sporazumom o ranoj neutralnoj ocjeni spora i ovim zakonom, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele:

1) prvi sastanak se sprovodi u prisustvu stranaka i njihovih zastupnika, odnosno punomoćnika;

2) evaluator spora će omogućiti strankama i njihovim zastupnicima, odnosno punomoćnicima da na zajedničkom sastanku usmeno iznesu sve činjenice i dokaze u vezi sa spornim odnosom koji je predmet rane neutralne ocjene spora;

3) stranke su dužne da, u roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana pokretanja postupka rane neutralne ocjene spora, dostave evaluatoru spora pisane izjave i podnesu dokaze o svim činjenicama u vezi sa spornim odnosom koji je predmet te ocjene;

4) svaka stranka može da odustane od daljeg učešća u postupku rane neutralne ocjene spora u bilo kojoj fazi postupka.

Ocjena

Član 36

Na osnovu pisanih izjava stranaka i podnesenih dokaza, kao i činjenica i dokaza iznesenih na zajedničkom sastanku, evaluator spora sačinjava posebno obrazloženu neutralnu ocjenu činjeničnih i pravnih elemenata spornog odnosa koji je predmet rane neutralne ocjene spora.

Ocjenu iz stava 1 ovog člana evaluator spora sačinjava u pisanoj formi i dostavlja je strankama u roku od 30 dana od dana održanog zajedničkog sastanka.

Na zahtjev bilo koje stranke evaluator spora će zakazati sastanak sa strankama na kojem će usmeno predstaviti i obrazložiti ocjenu iz stava 1 ovog člana.

Ocjena iz stava 1 ovog člana može da bude osnov za zaključenje poravnanja pred evaluatorom spora.

U slučaju iz stava 4 ovog člana poravnanje zaključeno pred evaluatorom spora stiče svojstvo izvršne isprave u skladu sa članom 24 stav 1 ovog zakona.

Troškovi

Član 37

Evaluatoru spora pripada nagrada za rad i naknada troškova koje je evaluator spora imao u vezi sa ranom neutralnom ocjenom spora.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele i ako zakonom nije drukčije propisano svaka stranka snosi svoje troškove, a zajedničke troškove na ime nagrade za rad i naknade

troškova koje je evaluator spora imao u vezi sa ranom neutralnom ocjenom spora stranke snose na jednake djelove.

Stranke su dužne da uplate Centru predujam zajedničkih troškova iz stava 2 ovog člana.

Visinu nagrade za rad evaluatora spora i naknade troškova iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

Shodna primjena

Član 38

Na dužnosti i izuzeće evaluatora spora shodno se primjenjuju odredbe čl. 18 i 19 ovog zakona.

IV. MEDIJATOR I EVALUATOR SPORA

Uslovi za izdavanje licence za rad medijatora

Član 39

Licenca za rad medijatora izdaje se licu:

- 1) koje je crnogorski državljanin ili državljanin države članice Evropske unije;
- 2) koje ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 3) koje ima opštu zdravstvenu sposobnost;
- 4) koje ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima u VIII nivou kvalifikacije obrazovanja;
- 5) koje je završilo obuku za medijatora;
- 6) koje nije osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za sprovođenje medijacije;
- 7) protiv koga nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti; i
- 8) protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Obuku iz stava 1 tačka 5 ovog člana sprovodi Centar.

O završenoj obuci iz stava 1 tačka 5 ovog člana Centar izdaje uvjerenje.

Program obuke iz stava 1 tačka 5 ovog člana, način sprovođenja obuke i obrazac uvjerenja o završenoj obuci propisuje Ministarstvo.

Uslovi za izdavanje licence za rad evaluatora spora

Član 40

Licenca za rad evaluatora spora izdaje se licu:

- 1) koje je crnogorski državljanin ili državljanin države članice Evropske unije;
- 2) koje ima položen pravosudni ispit i najmanje 15 godina radnog iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita ili koje je redovni profesor pravnog fakulteta na predmetima iz građansko-pravne oblasti;
- 3) koje ima opštu zdravstvenu sposobnost;
- 4) koje je završilo obuku za evaluatora spora;
- 5) koje nije osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za sprovođenje rane neutralne ocjene spora;
- 6) protiv koga nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti; i
- 7) protiv koga se ne vodi krivični postupak za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Obuku iz stava 1 tačka 4 ovog člana sprovodi Centar.
O završenoj obuci iz stava 1 tačka 4 ovog člana Centar izdaje uvjerenje.
Program obuke iz stava 1 tačka 4 ovog člana, način sprovođenja obuke i obrazac uvjerenja o završenoj obuci propisuje Ministarstvo.

Izdavanje licenci za rad medijatora i evaluatora spora

Član 41

Zahtjev za izdavanje licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora sa dokazima o ispunjavanju uslova iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno člana 40 stav 1 ovog zakona, podnosi se Ministarstvu, preko Centra.

Licu koje ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno licu koje ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona izdaje se licenca za rad medijatora, odnosno licenca za rad evaluatora spora, na propisanom obrascu.

Licence iz stava 2 ovog člana izdaje Ministarstvo, na vrijeme od pet godina i mogu se produžiti za isti period, u skladu sa ovim zakonom.

Licence iz stava 2 ovog člana izdaju se u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Ako podnosilac zahtjeva za izdavanje licence za rad medijatora ne ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno ako podnosilac zahtjeva za izdavanje licence za rad evaluatora spora ne ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona, Ministarstvo će donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva.

Izgled i sadržaj obrazaca licence za rad medijatora i licence za rad evaluatora spora propisuje Ministarstvo.

Produženje licence za rad medijatora

Član 42

Zahtjev za produženje licence za rad medijator podnosi Ministarstvu, preko Centra, najkasnije tri mjeseca prije isteka roka važenja te licence.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Ministarstvo donosi odluku, po prethodno pribavljenom mišljenju Centra, u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

U mišljenju iz stava 2 ovog člana Centar će obavezno navesti broj postupaka u kojima je medijator odbio da postupa i razloge odbijanja, podatke o sprovedenim postupcima i donesenim odlukama Etičke komisije za praćenje primjene Etičkog kodeksa medijatora i Etičkog kodeksa evaluatora spora i ovog zakona (u daljem tekstu: Etička komisija) po pritužbama podnesenim protiv tog medijatora, kao i druge relevantne podatke o radu medijatora.

Licenca za rad medijatora će se produžiti ako medijator:

- ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona;
- za vrijeme važenja licence sprovede najmanje 20 medijacija i ostvari deset časova stručnog usavršavanja u toku jedne godine; i
- dobije od Centra pozitivno mišljenje o radu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana medijator je dužan da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 39 stav 1 tač. 1, 3 i 8 ovog zakona.

Ministarstvo će odbiti zahtjev za produženje licence za rad medijatora ako utvrdi da medijator ne ispunjava uslove iz stava 4 ovog člana.

Produženje licence za rad evaluatora spora

Član 43

Zahtjev za produženje licence za rad evaluator spora podnosi Ministarstvu, preko Centra, najkasnije tri mjeseca prije isteka važenja te licence.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Ministarstvo odlučuje, po prethodno pribavljenom mišljenju Centra, u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

U mišljenju iz stava 2 ovog člana Centar će obavezno navesti broj postupaka u kojima je evaluator spora odbio da postupa i razloge odbijanja, podatke o sprovedenim postupcima i donesenim odlukama Etičke komisije po pritužbama podnesenim protiv tog evaluatora spora, kao i druge relevantne podatke o radu evaluatora spora.

Licenca za rad evaluatora spora će se produžiti ako evaluator spora:

- ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona; i
- dobije od Centra pozitivno mišljenje o radu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana evaluator spora je dužan da dostavi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 40 stav 1 tač. 1, 3 i 7 ovog zakona.

Ministarstvo će odbiti zahtjev za produženje licence za rad evaluatora spora ako utvrdi da evaluator spora ne ispunjava uslove iz stava 4 ovog člana.

Razlozi za prestanak važenja licence za rad medijatora i evaluatora spora

Član 44

Licenca za rad medijatora, odnosno licenca za rad evaluatora spora prestaje da važi:

- istekom vremena za koje je izdata, odnosno produžena;
- na zahtjev medijatora, odnosno evaluatora spora;
- ako se utvrdi da prilikom izdavanja licence medijator nije ispunjavao uslove iz člana 39 stav 1 ovog zakona, odnosno da evaluator spora nije ispunjavao uslove iz člana 40 stav 1 ovog zakona;
- ako se utvrdi da je medijator prestao da ispunjava uslove iz člana 39 stav 1 tač. 1, 3, 6, 7 i 8 ovog zakona, odnosno da je evaluator spora prestao da ispunjava uslove iz člana 40 stav 1 tač. 1, 3, 5, 6 i 7 ovog zakona;
- ako je Etička komisija utvrdila da je medijator, odnosno evaluator spora povrijedio odredbe Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora ili odredbe ovog zakona, čime je u značajnoj mjeri narušen nivo standarda njegovog profesionalnog ponašanja ili je medijaciju, odnosno ranu neutralnu ocjenu spora sproveo suprotno načelima alternativnog rješavanja sporova.

Pokretanje postupka za prestanak važenja licence za rad medijatora i evaluatora spora

Član 45

O isteku vremena za koje je izdata, odnosno produžena licenca za rad medijatora, odnosno licenca za rad evaluatora spora Centar, bez odlaganja, obavještava Ministarstvo.

Zahtjev iz člana 44 stav 1 alineja 2 ovog zakona medijator, odnosno evaluator spora podnosi Ministarstvu, preko Centra.

U slučaju iz člana 44 stav 1 al. 3, 4 i 5 ovog zakona, inicijativu za utvrđivanje prestanka važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora Ministarstvu može podnijeti Centar, stranka u postupku, zastupnik ili punomoćnik stranke.

Inicijativa iz stava 3 ovog člana mora biti obrazložena.

Odluka o prestanku važenja licence za rad medijatora i evaluatora spora

Član 46

Odluku o prestanku važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora donosi Ministarstvo.

U slučaju iz člana 44 stav 1 al. 3, 4 i 5 odluka o prestanku važenja licence donosi se po prethodno pribavljenom mišljenju Centra, osim ako je podnosilac inicijative iz člana 45 stav 3 ovog zakona Centar.

Sudska zaštita

Član 47

Protiv odluke kojom se odbija zahtjev za izdavanje, odnosno produženje licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora, kao i protiv odluke o prestanku važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora može se pokrenuti upravni spor.

Registri

Član 48

Medijator kome je izdata licenca za rad medijatora upisuje se u registar medijatora, a evaluator spora kome je izdata licenca za rad evaluatora spora upisuje se u registar evaluatora spora.

U slučaju donošenja odluke o prestanku važenja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora, medijator, odnosno evaluator spora na koga se odnosi ta odluka briše se iz registra medijatora, odnosno registra evaluatora spora.

Registre iz stava 1 ovog člana vodi Ministarstvo i objavljuje ih na svojoj internet stranici.

Registri iz stava 1 ovog člana sadrže: ime i prezime medijatora, odnosno evaluatora spora, broj telefona, e-mail adresu i broj i datum izdavanja licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora.

V. POSEBNA PRAVILA ALTERNATIVNOG RJEŠAVANJA SPOROVA U ODREĐENIM OBLASTIMA

1. Alternativno rješavanje privrednih sporova

Mirno rješavanje spora

Član 49

U privrednim sporovima, osim sporovima sa međunarodnim elementom, statusnim sporovima i sporovima u kojima je stranka u stečajnom postupku upućena na parnični postupak, stranka će prije pokretanja parničnog postupka da obavijesti drugu stranku o bitnim elementima spornih zahtjeva i da joj omogući da se izjasni o njenom zahtjevu, kao i da preduzme odgovarajuće radnje radi mirnog rješavanja spora.

2. Alternativno rješavanje radnih sporova

Alternativno rješavanje individualnih radnih sporova

Član 50

Kad se zaposleni, u skladu sa zakonom kojim je propisana obaveza pokretanja postupka mirnog rješavanja spora koji nastane u ostvarivanju prava zaposlenog iz rada i po osnovu rada (u daljem tekstu: individualni radni spor), obrati Centru, na taj postupak se primjenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na medijaciju.

Stranke u individualnom radnom sporu

Član 51

U individualnom radnom sporu stranke su zaposleni i poslodavac.

3. Alternativno rješavanje porodičnih sporova

Područje primjene

Član 52

Medijacija u sporovima za razvod braka, kao i u drugim sporovima u vezi sa porodičnim odnosima (u daljem tekstu: porodična medijacija), sprovodi se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju porodični odnosi.

Posebne dužnosti medijatora

Član 53

U postupku porodične medijacije medijator je dužan da:

- 1) posebno vodi računa o zaštiti najboljeg interesa djeteta;
- 2) prije pokretanja i u toku postupka, posebno vodi računa o tome da li okolnosti slučaja ukazuju na postojanje nasilja u porodici;
- 3) uputi stranke da se obrate bračnom savjetovalištu ili drugoj stručnoj ustanovi ili stručnom licu, radi rješavanja porodičnih problema koji se ne mogu riješiti medijacijom.

Medijator je dužan da obustavi postupak medijacije u svim slučajevima u kojima zbog sumnje na postojanje nasilja u porodici medijacija ne bi bila svrsishodna.

Učešće djeteta

Član 54

U toku postupka porodične medijacije, medijator može da obavi razgovor sa djetetom u vezi sa porodičnim odnosima koji se tiču djeteta, nakon što procijeni da je takav razgovor primjeren uzrastu i sposobnosti djeteta da shvati njegov značaj.

Kad je u postupku pred sudom u vezi sa porodičnim odnosima djetetu postavljeno lice za podršku u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi, medijator je dužan da to lice obavijesti o namjeri obavljanja razgovora sa djetetom.

Izuzeci od povjerljivosti

Član 55

U postupku porodične medijacije ne smatraju se povjerljivim informacije koje se moraju saopštiti radi sprečavanja nanošenja povrede fizičkom ili psihičkom integritetu djeteta i drugih članova porodice, u skladu sa zakonom.

VI. CENTAR ZA ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA

Poslovi Centra

Član 56

Centar:

- 1) vrši stručne i administrativne poslove koji se odnose na medijaciju, ranu neutralnu ocjenu spora i druge načine alternativnog rješavanja sporova;
- 2) informiše stručnu i širu javnost o mogućnostima i prednostima alternativnog rješavanja sporova;
- 3) inicira donošenje, odnosno izmjenu propisa radi usklađivanja sa međunarodnim standardima u oblasti alternativnog rješavanja sporova;
- 4) daje mišljenje o radu medijatora i evaluatora spora u postupku produženja i prestanka licence za rad medijatora, odnosno licence za rad evaluatora spora;
- 5) prati i ocjenjuje rad medijatora i evaluatora spora i o tome sačinjava izvještaj koji dostavlja Ministarstvu;
- 6) sprovodi obuku za medijatore i evaluatore spora, kao i za druga lica koja sprovode druge postupke alternativnog rješavanja sporova i organizuje njihovo stručno usavršavanje;
- 7) donosi Statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, uz saglasnost Ministarstva;
- 8) donosi Etički kodeks medijatora i Etički kodeks evaluatora spora;
- 9) vodi evidenciju o alternativnom rješavanju sporova, zbirno i po pojedinim vrstama postupaka;
- 10) prima pritužbe na rad medijatora i evaluatora spora;
- 11) izdaje publikacije koje se odnose na alternativno rješavanje sporova i organizuje stručne i naučne skupove iz te oblasti;
- 12) vrši i druge poslove propisane zakonom i opštim aktima Centra.

Poslovi Centra u drugim oblastima u kojima se sprovodi alternativno rješavanje sporova

Član 57

Centar vrši stručne i druge poslove u vezi alternativnog rješavanja sporova u drugim oblastima, kad je to propisano posebnim zakonom.

Centar može da vodi vansudsko rješavanje potrošačkih sporova pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača, kao i da sprovodi i druge postupke alternativnog rješavanja sporova u skladu sa posebnim zakonom.

Status Centra

Član 58

Centar ima svojstvo pravnog lica.
Sjedište Centra je u Podgorici.
Centar može imati organizacione jedinice i van sjedišta.

Organi Centra

Član 59

Organi Centra su Upravni odbor i izvršni direktor.

Upravni odbor

Član 60

Upravni odbor Centra ima predsjednika i četiri člana.

Članove Upravnog odbora Centra čine dva predstavnika Ministarstva, sudija osnovnog suda koga predlaže Sudski savjet, advokat koga predlaže Advokatska komora Crne Gore i medijator koga predlaže Udruženje medijatora Crne Gore.

Predsjednika i članove Upravnog odbora Centra, na predlog Ministarstva, imenuje i razrješava Vlada, na period od četiri godine i ista lica mogu ponovo biti imenovana.

Predsjedniku i članovima Upravnog odbora Centra pripada naknada za rad, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Nadležnost Upravnog odbora Centra

Član 61

Upravni odbor Centra:

- 1) donosi Statut i druge opšte akte Centra;
- 2) utvrđuje godišnji program rada i finansijski plan Centra;
- 3) usvaja godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Centra;
- 4) donosi odluku o visini naknade za rad predsjednika i članova Upravnog odbora Centra, kao i za rad predsjednika i članova Etičke komisije i njihovih zamjenika, uz prethodnu saglasnost Ministarstva;
- 5) imenuje članove Etičke komisije;
- 6) određuje visinu naknade za rad predsjednika i članova Etičke komisije, kao i njihovih zamjenika;
- 7) vrši i druge poslove propisane ovim zakonom i Statutom Centra.

Izvršni direktor Centra

Član 62

Izvršnog direktora Centra imenuje Vlada, na predlog ministra pravde.

Mandat izvršnog direktora traje pet godina i isto lice može biti ponovo imenovano.

Za izvršnog direktora može biti imenovano lice koje, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa u državnim organima, ispunjava sljedeće uslove, i to da:

- 1) ima VII 1 nivo kvalifikacije obrazovanja - pravni fakultet;
- 2) deset godina radnog iskustva na poslovima u VIII nivou kvalifikacije obrazovanja, od čega najmanje tri godine na poslovima rukovođenja.

Nadležnost izvršnog direktora Centra

Član 63

Izvršni direktor Centra:

- 1) predstavlja Centar, rukovodi i organizuje rad u Centru;
- 2) odgovara za zakonitost i kvalitet rada Centra;
- 3) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji;
- 4) predlaže akte koje donosi Upravni odbor;
- 5) priprema izvještaj o radu i finansijski izvještaj Centra;
- 6) predlaže člana Etičke komisije iz reda medijatora;
- 7) predlaže visinu naknade za rad predsjednika i članova Etičke komisije, kao i njihovih zamjenika;
- 8) upravlja ljudskim i finansijskim resursima;
- 9) obavještava javnost o radu Centra;
- 10) izdaje uvjerenja o završenoj obuci za medijatore i evaluatore spora;
- 11) vrši i druge poslove određene Statutom Centra.

Etička komisija

Član 64

Radi praćenja primjene Etičkog kodeksa medijatora, Etičkog kodeksa evaluatora spora i ovog zakona obrazuje se Etička komisija.

Etička komisija ima predsjednika i dva člana, koje imenuje Upravni odbor Centra na period od dvije godine i ista lica mogu biti ponovo imenovana.

Predsjednik i članovi Etičke komisije imaju zamjenike.

Predsjednika Etičke komisije i njegovog zamjenika predlaže Sudski savjet iz reda sudija osnovnog suda, jednog člana i njegovog zamjenika predlaže Advokatska komora Crne Gore iz reda advokata, a drugog člana i njegovog zamjenika predlaže izvršni direktor Centra iz reda medijatora.

Predsjednik i član Etičke komisije iz reda sudija i advokata, kao i njihovi zamjenici ne mogu biti medijatori i evaluatori spora.

Predsjednik i članovi Etičke komisije, kao i njihovi zamjenici imaju pravo na naknadu za rad u visini koju odredi Upravni odbor Centra, na predlog izvršnog direktora Centra.

Poslovi Etičke komisije

Član 65

Svako može podnijeti pritužbu na rad medijatora i evaluatora spora zbog povrede Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora i odredaba ovog zakona.

Pritužba iz stava 1 ovog člana podnosi se Etičkoj komisiji, preko Centra.

Po pritužbi iz stava 1 ovog člana postupa i odluke donosi Etička komisija.

U pritužbi iz stava 1 ovog člana mora se naznačiti ime i prezime medijatora, odnosno evaluatora spora protiv koga se podnosi pritužba i opisati ponašanje medijatora, odnosno evaluatora spora koje predstavlja povredu Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora i odredaba ovog zakona.

U postupku odlučivanja o povredi Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora i odredaba ovog zakona Etička komisija će pribaviti izjašnjenje medijatora, odnosno evaluatora spora protiv koga je podnesena pritužba.

Način rada i odlučivanja, kao i druga pitanja od značaja za rad Etičke komisije bliže se uređuju poslovnikom o njenom radu.

Poslovnik iz stava 6 ovog zakona donosi Etička komisija.

Sudska zaštita

Član 66

Protiv odluke Etičke komisije kojom je utvrđena povreda Etičkog kodeksa medijatora, odnosno Etičkog kodeksa evaluatora spora ili odredaba ovog zakona može se pokrenuti upravni spor.

Zaposleni

Član 67

Na postupak zasnivanja radnog odnosa, prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u Centru primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika.

Finansiranje

Član 68

Centar se finansira iz budžeta Crne Gore i iz sopstvenih prihoda.

Nadzor

Član 69

Nadzor nad radom Centra vrši Ministarstvo.

Centar podnosi Ministarstvu godišnji izvještaj o radu.

Izvještaj iz stava 2 ovog člana sadrži podatke o realizaciji obaveza Centra u sprovođenju strateških dokumenata koji se odnose na alternativno rješavanje sporova; podatke o sprovedenim postupcima alternativnog rješavanja sporova; opštu ocjenu rada medijatora i evaluatora spora i drugih lica koja vode postupke alternativnog rješavanja sporova i ocjenu stanja u oblasti alternativnog rješavanja sporova, kao i predloge za njegovo unaprjeđenje.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Transformacija Centra za alternativno rješavanje sporova

Član 70

Dosadašnji Centar za posredovanje Crne Gore nastavlja sa radom kao Centar za alternativno rješavanje sporova.

Centar za alternativno rješavanje sporova preuzima prava, obaveze i zaposlene Centra za posredovanje Crne Gore.

Centar za alternativno rješavanje sporova nastavlja da koristi sredstva koja je koristio Centar za posredovanje Crne Gore do dana stupanja na snagu ovog zakona, sa bilansnim stanjem na taj dan.

Izvršni direktor i Upravni odbor Centra

Član 71

Imenovanje izvršnog direktora i članova Upravnog odbora Centra za alternativno rješavanje sporova izvršiće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izvršni direktor i Upravni odbor Centra za posredovanje Crne Gore, izabrani u skladu sa Zakonom o posredovanju („Službeni list RCG”, broj 30/05 i „Službeni list CG”, br. 29/12 i 18/19), nastavljaju sa radom do izbora izvršnog direktora i Upravnog odbora Centra za alternativno rješavanje sporova Crne Gore, u skladu sa ovim zakonom.

Donošenje opštih akata Centra

Član 72

Statut Centra i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Centra donijeće se u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci

Član 73

Postupci posredovanja započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama ovog zakona.

Važenje izdate licence

Član 74

Posrednici kojima je izdata licenca za rad posrednika u skladu sa Zakonom o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i „Službeni list CG“, br. 29/12 i 18/19) dužni su da podnesu zahtjev za izdavanje licence za rad medijatora u skladu sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Posrednicima iz stava 1 ovog člana priznaje se obuka koju su završili u skladu sa Zakonom o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i „Službeni list CG“, br. 29/12 i 18/19).

Posrednici koji u roku iz stava 1 ovog člana ne podnesu zahtjev za izdavanje licence za rad medijatora brišu se iz registra posrednika.

Odluku o brisanju iz registra posrednika iz stava 3 ovog člana donosi Ministarstvo.

Posrednici koji su podnijeli zahtjev iz stava 1 ovog člana nastavljaju sa radom kao posrednici, sa pravima i obavezama medijatora propisanim ovim zakonom, do dobijanja licence za rad medijatora u skladu sa ovim zakonom.

Posrednici u krivičnim stvarima

Član 75

Posredovanje u skladu sa Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku („Službeni list CG”, br. 64/11 i 1/18) sprovodi posrednik kome je izdata licenca u skladu sa Zakonom o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i „Službeni list CG”, br. 29/12 i 18/19).

Donošenje podzakonskih akata

Član 76

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i „Službeni list CG”, br. 29/12 i 18/19), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Odložena primjena

Član 77

Odredba člana 29 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Državljanin države članice Evropske unije može biti medijator ili evaluator spora u skladu sa ovim zakonom od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 78

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o posredovanju („Službeni list RCG“, broj 30/05 i „Službeni list CG“, br. 29/12 i 18/19).

Stupanje na snagu

Član 79

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 23-1/19-11/5

EPA 890 XXVI

Podgorica, 16. jul 2020. godine

Skupština Crne Gore 26. saziva

Predsjednik,

Ivan Brajović, s.r.

* Ovaj zakon usklađen je sa direktivom Evropskog parlamenta i Savjeta o određenim aspektima medijacije u građanskim i trgovačkim stvarima broj 52/2008 od 21.05.2008. godine.

980.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O SIGURNOSTI POMORSKE PLOVIDBE**

Proглаšavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, koji je donijela Skupština Crne Gore 26. saziva, na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2020. godini, dana 16. jula 2020. godine.

Broj: 01-1498/2

Podgorica, 23. jul 2020. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 26. saziva, na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2020. godini, dana 16. jula 2020. godine, donijela je

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SIGURNOSTI POMORSKE PLOVIDBE**

Član 1

U Zakonu o sigurnosti pomorske plovidbe („Službeni list CG”, br. 62/13, 47/15 i 71/17), u članu 2 stav 2 mijenja se i glasi:

„Pomorski objekat je objekat namijenjen za plovidbu morem (u daljem tekstu: plovni objekat) ili pokretni objekat za bušenje na moru ili instalacija za proizvodnju ugljovodonika ili objekat stalno privezan ili usidren na moru.”

Član 2

Član 3 mijenja se i glasi:

„Brodovi koji imaju crnogorsku državnu pripadnost su pod suverenitetom Crne Gore i kada plove u međunarodnoj plovidbi.“

Član 3

Član 6 mijenja se i glasi:

„Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) **brod** je plovni objekat namijenjen za plovidbu morem (putnički, teretni, tehnički plovni objekat, ribarski, javni ili naučno-istraživački), čija je dužina viša od 12 metara i BT viša od 15, osim ratnog broda;

2) **brod u gradnji** je brod koji se gradi od trenutka polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje, a koji je upisan u upisnik brodova kao brod u gradnji, do završetka gradnje i upisa u upisnik brodova kao brod;

3) **brodar** je fizičko ili pravno lice koje je kao držalac broda nosilac plovidbenog poduhvata, s tim što se pretpostavlja, dok se ne dokaže suprotno, da je brodar lice koje je u upisniku brodova upisano kao vlasnik broda;

3a) **brodica** je plovni objekat namijenjen za plovidbu morem dužine od 7 do 12 metara i BT manje od 15 i koji ima pogonsku snagu manju od 75 kW i ima uslove za duži boravak na moru;

4) **brzi putnički brod** je putnički brod kojem je najveća brzina u m/s jednaka ili veća od vrijednosti dobijene formulom: $3,7 \sqrt{V}$, gdje je V istisnina na konstruktivnoj vodenoj liniji u m³, osim neistisninskih brodova čiji je trup potpuno iznad površine vode usljed djelovanja aerodinamičkih sila generisanih površinskim efektom i brodovi čija je zapremina istisnine 500 m³ i manje i najveće brzine manje od 20 čvorova, pri plovidbi;

5) **brzi teretni brod** je teretni brod kojem je najveća brzina u m/s jednaka ili veća od vrijednosti dobijene formulom: $3,7 \sqrt{V}$ gdje je V istisnina na konstruktivnoj vodenoj liniji u m³, osim neistisninskih brodova, čiji je trup potpuno iznad površine vode usljed djelovanja aerodinamičkih sila generisanih površinskim efektom;

6) **BT** je bruto tonaža plovnog i plutajućeg objekta;

7) **hidroavion** je avion sa ugrađenim aerodinamičkim plovcima koji može slijetati i uzlijetati sa vodenih površina;

8) **čamac** je plovni objekat namijenjen za plovidbu morem, koji nije brod ni jahta, čija je dužina viša od 2,5 metra ili koji ima snagu pogonskog motora jaču od 3,5 kW, uključujući skuter, ski-jet i drugo, osim čamca za spašavanje na plovnom objektu i čamca za sportska takmičenja (kanui, kajaci, gondole i pedoline, daske za jedrenje i jahanje na talasima) i koji nema uslove za duži boravak na moru;

9) **crnogorski ratni brod** je brod, uključujući podmornicu, koji je pod komandom pripadnika Vojske Crne Gore, sa vojnom posadom;

10) **instalacija za proizvodnju ugljovodonika** je plutajući, fiksirani ili pokretni brod, vozilo, plovni objekat, uređaj, objekat, postrojenje ili oprema namijenjeni za proizvodnju ugljovodonika, osim cjevovoda, broda, vozila ili plovnog objekta koji se koristi za potrebe transporta nafte ili gasa u rasutom stanju;

11) **jahta** je plovni objekat na motorni pogon ili jedra, koji može imati više od jednog trupa, namijenjen i opremljen za duži boravak na moru, za razonodu, sport i rekreaciju, čija dužina je veća od 7m i koji se koristi za lične potrebe ili privrednu djelatnost;

12) **javni plovni objekat** je plovni objekat koji koriste organi državne uprave i služi isključivo u neprivredne svrhe, osim ratnog plovnog objekta;

13) **javni prevoz** je prevoz putnika i stvari plovnim objektima, koji se obavlja na osnovu ugovora o prevozu, pod jednakim uslovima za sve korisnike;

14) **kompanija** je vlasnik broda ili drugo fizičko ili pravno lice (menadžer ili zakupac broda), koje je preuzelo odgovornost za upravljanje brodom od vlasnika, kao i obaveze i odgovornosti utvrđene Međunarodnim pravilnikom o sigurnom upravljanju (ISM Kodeks);

15) **međunarodno putovanje** je putovanje brodom ili drugim plovnim objektom koji plovi iz luke jedne države u luku druge države ili koji plovi na otvorenom moru ili u teritorijalnim vodama drugih obalnih država;

16) **MLC konvencija** je Međunarodna konvencija o radu pomoraca, sa izmjenama i dopunama;

17) **mjesto skloništa** je mjesto za privremeni smještaj plovnog objekta u nevolji ili plovnog objekta kojem je potrebna pomoć, radi otklanjanja eventualne opasnosti za plovni objekat, posadu, putnike i druga lica ili životnu sredinu;

18) **naučno istraživački brod** je brod namijenjen za naučna istraživanja ili iskorišćavanje mora, morskog dna ili njegovog podmorja;

19) **nuklearni brod** je brod na nuklearni pogon;

20) **olupina nastala poslije pomorske nezgode ili nesreće** je potonuli ili nasukani brod ili dio potonulog ili nasukanog broda, uključujući i predmete koji se nalaze ili su se nalazili na tom brodu, kao i predmeti koji su nestali u moru sa broda, koji je nasukan, potonuo ili ostavljen da pluta, kao i brod za koji se očekuje da će potonuti ili se nasukati, ukoliko nijesu preduzete mjere radi pomoći brodu ili imovini u opasnosti;

21) **Paris MoU** je Pariški memorandum o razumijevanju o kontroli države luke, sa izmjenama i dopunama;

22) **Paris MoU region** je geografsko područje u kojem potpisnice Paris MoU sprovode inspekcijski nadzor;

23) **plutajući objekat** je pomorski objekat stalno privezan ili usidren na moru, koji nije namijenjen za plovidbu (plutajući dok, plutajuće skladište, plutajući restoran, plutajuća elektrana, pontonski most, pontonska marina i slično);

24) **pilotski plovni objekat** je plovni objekat koji je namijenjen za prevoz pomorskog pilota od luke do plovnog objekta radi pilotaže;

25) **plovni objekat u raspremi** je plovni objekat koji ne obavlja komercijalne operacije, koji nije pod teretom, odnosno ne čeka na ukrcavanje ili iskrcavanje tereta, niti vrši remont ili nužnu popravku uz operativnu obalu;

26) **pokretni objekat za bušenje na moru** (Mobile Offshore Drilling Unit) je pomorski objekat koji je namijenjen za plovidbu i za istraživanje ugljovodonika, konstruisan i opremljen u skladu sa Međunarodnom konvencijom o sigurnosti ljudskog života na moru (SOLAS Konvencija) i Pravilnikom o konstrukciji i opremi pokretnog od-obalnog objekta za bušenje (MODU Kodeks)

27) **pomorac** je svako lice koje je zaposleno ili obavlja službu ili koje radi u bilo kojem svojstvu na brodu ili jahti za privrednu djelatnost;

28) **pomorska nesreća** je događaj ili slijed događaja koji za posljedicu ima:

a) smrt ili ozbiljnu povredu lica, koja je uzrokovana ili je u vezi sa izradom ili upotrebom plovnog objekta, ili

b) gubitak lica sa plovnog objekta koji je uzrokovan ili je u vezi sa njegovom eksploatacijom ili radom, ili

c) gubitak, pretpostavljeni gubitak plovnog objekta ili njegovo napuštanje, ili

d) bitnu štetu na plovnom objektu, ili

e) nasukavanje ili onesposobljavanje plovnog objekta, ili njegovo učestvovanje u sudaru, ili

f) štetu objekata pomorske infrastrukture koja je uzrokovana ili je u vezi sa upotrebom plovnog objekta, ili

g) štetu nanесenu morskoj okolini izazvanu oštećenjem plovnog objekta, a koje je uzrokovano ili je u vezi sa njegovim korišćenjem;

29) **pomorska nezgoda** je događaj povezan sa upotrebom plovnog objekta, koji nije pomorska nesreća, a koji je ugrozio ili bi mogao ugroziti sigurnost plovnog objekta, lica na plovnom objektu ili drugih lica, kao i more i morsku okolinu;

30) **poslovođa (menadžer) broda** je fizičko ili pravno lice koje upravlja poslovanjem i/ili tehničkim održavanjem broda i/ili popunjava brod posadom;

31) **postojeći brod** je brod koji nije brod u gradnji;

32) **prevoznik** je pravno ili fizičko lice koje obavlja privrednu djelatnost prevoz putnika i/ili stvari plovnom objektom, osim organizatora putovanja i putničke agencije koja nudi usluge prevoza putnika i/ili stvari;

33) **pristanište** je dio operativne obale luke ili dio morske obale koji po svojoj prirodi ili namjeni služi za pristajanje i isplovljenje plovnih objekata u pomorskom saobraćaju;

34) **privezište** je objekat na obali ili sidrenoj bovi namijenjen za prihvat i siguran privez plovnih objekata;

35) **putnički brod** je brod koji prevozi više od 12 putnika;

36) **putnik** je svako lice koje se nalazi na plovnom objektu, osim djece mlađe od jedne godine života i lica zaposlenih na plovnom objektu;

37) **ratni brod** je crnogorski ratni brod i strani ratni brod;

38) **ribarski brod** je brod na mašinski pogon, koji je namijenjen i opremljen opremom za ulov ribe i drugih morskih organizama, čija je dužina viša od 12 metara i BT viša od 15;

39) **rizični profil** je profil stranog plovnog objekta koji se određuje kombinacijom opštih parametara (vrsta, starost, zastava, priznata organizacija, rezultati kompanije i drugo) i istorijskih parametara (broj nedostataka broda i zabrana plovidbe u određenom razdoblju i drugo);

40) **RoRo putnički brod** je brod koji prevozi više od 12 putnika i koji je opremljen za ukrcavanje, iskrcavanje i smještaj drumskih vozila sa i na brod;

41) **sidrište** je uređeni i označeni dio mora namijenjen sidrenju plovnih objekata;

42) **strani javni brod** je brod organa strane države, koji služi isključivo u neprivredne svrhe, osim ratnog broda;

43) **strani čamac** je čamac koji ima stranu državnu pripadnost;

44) **strani plovni objekat** je pomorski objekat, osim ratnog broda i čamca, koji ima stranu državnu pripadnost;

45) **strani ratni brod** je brod, uključujući podmornicu, koji ima stranu državnu pripadnost, pripada mornarici, nosi vanjske oznake raspoznavanja ratnog broda i njegove državne pripadnosti, nalazi se pod zapovjedništvom vojnog lica i ima vojnu posadu;

46) **strani ribarski brod** je brod strane državne pripadnosti na mašinski pogon namijenjen i opremljen za ulov ribe i drugih morskih organizama;

47) **šema odvojene plovidbe** je režim usmjeravanja plovidbe plovnih objekata, radi odvajanja suprotnih smjerova plovidbe odgovarajućim objektima sigurnosti plovidbe, odnosno oznakama na pomorskim kartama kojima se utvrđuje plovidbeni put odgovarajućeg područja;

48) **tegljač, odnosno potiskivač** je brod koji je namijenjen tegljenju ili potiskivanju drugih plovnih objekata;

49) **tehnički plovni objekat** je brod sa ili bez mašinskog pogona koji je namijenjen za obavljanje radova (bager, dizalica, rovokopač i slično);

50) **teretni brod** je brod namijenjen za prevoz tereta sa ili bez mašinskog pogona;

51) **THETIS** je baza podataka inspeksijskih pregleda, odnosno informacioni sistem koji sadrži podatke o inspeksijskim pregledima koji se obavljaju u Paris MoU regionu;

52) **trgovačka mornarica** obuhvata brodove i druge plovne objekte, osim ratnih brodova;

53) **unutrašnji pomorski saobraćaj** je pomorski prevoz lica i/ili stvari u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore na plovnim objektima crnogorske državne pripadnosti.

54) **zone zabranjenog sidrenja** su djelovi mora i podmorja na kojem se nalaze podvodni kablovodi ili cjevovodi, zaštićene biljne vrste kao i mjesta gdje bi se sidrenjem ugrozila sigurnost plovidbe.“

Član 4

„Član 7 mijenja se i glasi:

Plovni put u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore je morski pojas dovoljno dubok i širok za sigurnu plovidbu plovnog objekta, koji je po potrebi i označen.

Zabranjeno je sidrenje i zadržavanje plovnih objekata u zonama zabranjenog sidrenja.

Zabranjeno je sidrenje i zadržavanje brodova na mjestima koja nijesu za tu namjenu uređena i obilježena.

Sidrišta i zone zabranjenog sidrenja određuje organ uprave nadležan za pomorsku sigurnost (u daljem tekstu: Organ uprave) u saradnji sa organom uprave nadležnim za hidrografsku djelatnost.

Oznake na plovnim putevima i šeme odvojene plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore propisuje organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva (u daljem tekstu: Ministarstvo).“

Član 5

U članu 8 stav 4 riječi: „organ uprave nadležan za pomorsku sigurnost (u daljem tekstu: Organ uprave)“ zamjenjuju se riječima: “Organ uprave”.

Poslije stava 4 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Organ uprave dužan je da obavijesti organ uprave nadležan za hidrografsku djelatnost o svim promjenama u postavljanju, funkcionisanju i uklanjanju objekata sigurnosti plovidbe na plovnom putu.

Organ uprave nadležan za hidrografsku djelatnost dužan je da promjene iz stava 5 ovog člana objavi kao pomorska upozorenja na osnovu kojih se ažuriraju navigacione karte (štampane i elektronske) i publikacije.“

Član 6

Član 10 mijenja se i glasi:

„Plovni objekat prilikom plovidbe unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore dužan je da postupa u skladu sa ovim zakonom, na način kojim se izbjegava sudar na moru, kao i međunarodnim pravilima o sigurnosti plovidbe.

Brzina plovidbe plovnog objekta ne smije biti veća od:

1) deset čvorova u Bokotorskom zalivu;

2) šest čvorova:

- u Kumborskom tjesnacu, između koordinata:

a) 42°26,1'N 018°36,6'E

b) 42°25,47'N 018°36,26'E

c) 42°25,85'N 018°34,63E

d) 42°26,47'N 018°35,01'E,

- u tjesnacu Verige, između koordinata:

- a) 42°28,65'N 018°41,41'E
- b) 42°28,77'N 018°41,11'E
- c) 42°27,65'N 018°40,15E
- d) 42°27,46'N 018°41,02'E, i

- na rijeci Bojani;

3) četiri čvora na lokacijama Skadraskog jezera: kanal Rijeke Crnojevića, kanal rijeke Karatuna, oba kraka rijeke Morače koja pripadaju Nacionalnom parku Skadrasko jezero, područje Mihailovići, Poseljanski zaliv, Biški rep, ušće Rijeke Crnojevića, ušće Bazagurske matice, područje oko ostrva Liponjak u zonama u kojima je zabranjen ribolov.

Na Skadrskom jezeru zabranjena je plovidba plovilima na vodeni mlazni pogon i korišćenje plovnih objekata sa motorom jačine preko 7,35 kW, bez odobrenja organa uprave nadležnog za zaštitu prirode.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, plovni objekat može ploviti većom brzinom u slučaju pogoršanih vremenskih prilika ili ugrožavanja sigurnosti plovidbe, uz saglasnost Organa uprave.

Plovni objekti do 24 metra mogu ploviti brzinom do četiri čvora iznad brzine propisane u stavu 2 tačka 1 i tačka 2 al. 1 i 2 ovog člana.

Javni plovni objekat, osim tehničkog plovnog objekta, koji koriste državni organi u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, mogu ploviti i brzinama većim od brzina iz stava 2 ovog člana i mogu koristiti plovne objekte sa motorom jačine preko 7,35 kW.

Lice koje upravlja plovnim objektom prilikom plovidbe, manevrisanja, pristajanja, privezivanja, odvezivanja i sidrenja u luci i na sidrištu dužno je da postupa na način kojim se ne ugrožavaju ljudski životi i ne nanosi šteta svom i drugim plovnim objektima, obali, napravama, uređajima i postrojenjima.”

Član 7

Poslije člana 10 dodaje se novi član koji glasi:

„Plovidba u uskom kanalu

Član 10a

Uski kanal u Bokokotorskom zalivu čine Kumborski tjesnac i tjesnac Verige sa koordinatama iz člana 10 stav 2 tačka 2 al. 1 i 2 ovog zakona.

Plovni objekat koji plovi u uskom kanalu dužan je da plovi što bliže spoljnoj ivici uskog kanala koji se nalazi sa njegove desne strane.

Plovni objekat dužine manje od 20m ili jedrenjak ne smije da ometa prolaz brodu koji može sigurno da plovi jedino unutar uskog kanala.

Ribarski brod zauzet ribarenjem ne smije da ometa prolaz bilo kojem drugom brodu koji može sigurno da plovi jedino unutar uskog kanala.

Plovni objekat ne smije presijecati uski kanal, ako to presijecanje ometa prolaz brodu koji jedino sigurno plovi unutar uskog kanala.

Zabranjeno je preticanje u uskom kanalu broda koji jedino sigurno plovi unutar uskog kanala.

Brod koji se približava zavoju ili području uskog kanala, gdje se drugi brodovi ne vide zbog prepreke, mora da plovi sa posebnom pažnjom i oprezom, uz obavezno oglašavanje odgovarajućim zvučnim signalom.

Zabranjeno je sidrenje plovnih objekata u uskom kanalu.

Način izbjegavanja sudara na moru propisuje Ministarstvo.”

Član 8

Član 12 mijenja se i glasi:

„Brodar koji obavlja javni prevoz dužan je da primi na prevoz lica ili stvari u granicama dozvoljene nosivosti broda.“

Član 9

U članu 16 stav 1 mijenja se i glasi:

„Na određenom dijelu plovnog puta mogu se održavati sportska takmičenja i priredbe, u zavisnosti od inteziteta pomorskog saobraćaja, a na osnovu odobrenja Organa uprave.“

Stav 4 mijenja se i glasi:

„O održavanju sportskog takmičenja, odnosno priredbe, Organ uprave je dužan da preko pomorskog operativnog centra obavijesti učesnike u pomorskom saobraćaju, najkasnije osam dana prije početka takmičenja, odnosno priredbe.“

Član 10

U članu 17 stav 1 riječi: „odnosno iz luke“ brišu se.

U stavu 2 riječi: „ili iz luke“ brišu se.

Član 11

Član 19 mijenja se i glasi:

„Obuka na plovilima na vodeni mlazni pogon

Član 19

Obuka na plovilima na vodeni mlazni pogon može se vršiti na obilježenim vodenim površinama (poligon za obuku), koje određuje pravno lice koje upravlja morskim dobrom, uz saglasnost Ministarstva.

Obuku na poligonu za obuku mogu da vrše privredna društva i preduzetnici, koji ispunjavaju uslove u pogledu opreme i kadra, na osnovu odobrenja pravnog lica koje upravlja morskim dobrom.

Način obilježavanja vodenih površina iz stava 1 ovog člana, sa prilazima od mjesta polaska do poligona za obuku, način postupanja prilikom obuke na poligonima i bliže uslove iz stava 2 ovog člana, propisuje organ državne uprave nadležan za turizam, uz saglasnost Ministarstva.”

Član 12

U članu 20 stav 2 mijenja se i glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukrcaj i iskrcaj putnika i tereta na plovnim objektima može se privremeno vršiti na mjestima uz obalu na kojima postoji siguran privez i vodeni prostor koji ima odgovarajuću dubinu i širinu potrebnu za manevrisanje plovnim objektom, na osnovu odobrenja Organa uprave.“

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Sidrenje i vezivanje plovnih objekata izvan lučkog područja i RoRo trajektnih pristaništa može se vršiti na uređenim i obilježenim mjestima određenim za sidrenje i vezivanje, uz saglasnost Organa uprave prema planu pravnog lica koje upravlja morskim dobrom.“

Član 13

Član 21 mijenja se i glasi:

„Plovni objekti prilikom plovidbe unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore ne smiju se približavati obali i to:

- 1) brodovi, jahte i hidroavioni na udaljenosti manjoj od 300 m;
- 2) motorni čamci i ribarski brodovi na udaljenosti manjoj od 150 m.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, plovni objekti na motorni pogon mogu ploviti i na manjim udaljenostima od obale, radi uplovljenja u luku, na pristanište i sidrište ili pristajanja uz obalu u skladu sa članom 20 stav 2 ovog zakona, u zavisnosti od konfiguracije plovnog puta, pod uslovom da smanje brzinu tako da mogu lako i brzo obaviti manevar skretanja i zaustavljanja.

Čamci na vesla, daske za jedrenje i jahanje na talasima, kanui, kajaci, gondole, sandoline i pedaline mogu ploviti i na udaljenosti manjoj od 50 m od obale, a najdalje do 150 m.

Izuzetno od stava 3 ovog člana u Bokotorskom zalivu čamci na vesla, daske za jedrenje i jahanje na talasima, kanui, kajaci, gondole, sandoline i pedoline mogu ploviti u zoni do 50 m od obale ili 50 m od ograđenog kupališta.

U vodenom prostoru pored kupališta plovni objekti mogu ploviti samo na udaljenosti većoj od 50 m od ograde uređenog ili izgrađenog kupališta.

Zabranjeno je glisiranje na udaljenosti manjoj od 200 m od obale.”

Član 14

Član 22 mijenja se i glasi:

„Zabranjeno je plivanje izvan ograđenog vodenog prostora uređenog ili izgrađenog kupališta i na udaljenosti većoj od 100 m od obale prirodnog kupališta.

Zabranjeno je u Bokotorskom zalivu plivanje izvan ograđenog vodenog prostora uređenog ili izgrađenog kupališta, kao i na udaljenosti većoj od 50 m od obale prirodnog kupališta.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, dozvoljeno je plivanje i na udaljenosti većoj od 100 m od obale u vodenom prostoru prirodnog kupališta koje, po svojoj konfiguraciji, onemogućava plovidbu plovnih objekata (plićaci, sprudovi, hridi, grebeni i slično).

Izuzetno od stava 2 ovog člana, dozvoljeno je plivanje i na udaljenosti većoj od 50 m od obale prirodnog kupališta koje po svojoj konfiguraciji, onemogućava plovidbu plovnih objekata (plićaci, sprudovi, hridi, grebeni i slično).

Dozvoljeno je plivanje oko usidrene jahte na udaljenosti do 50 m ukoliko ne ugrožava sigurnost pomorske plovidbe.“

Član 15

U članu 23 riječi: „Lučke kapetanije” zamjenjuju se riječju „Ministarstva.”

Član 16

U članu 24 stav 2 riječi: „Lučka kapetanija” zamjenjuju se riječima: „Organ uprave”.

U stavu 4 riječi: „Lučka kapetanija je dužna da obavijesti učesnike u plovidbi na tom plovnom putu, odnosno luci” zamjenjuju se riječima: „Organ uprave je dužan da obavijesti učesnike u plovidbi na tom plovnom putu, odnosno luci putem pomorskog operativnog centra“.

Član 17

Član 25 mijenja se i glasi:

„Vlasnik nasukanog, potopljenog ili plovnog objekta nesposobnog za manevrisanje, odnosno olupine nastale poslije pomorske nezgode ili nesreće kojima se ometa ili ugrožava sigurnost plovidbe dužan je da, plovni objekat odnosno olupinu na zahtjev Ministarstva, bez odlaganja, ukloni sa plovnog puta, pristaništa, luke ili sidršta luke.

Ako vlasnik iz stava 1 ovog člana ne postupi po zahtjevu Ministarstva, Organ uprave će, ukloniti plovni objekat odnosno olupinu o trošku i riziku vlasnika ukoliko se plovni objekat odnosno olupina nalaze na plovnom putu, a ako se plovni objekat odnosno olupina nalaze u luci, sidrištu luke ili pristaništu plovni objekat odnosno olupinu će ukloniti pravno lice koje koristi luku, sidrište luke ili pristanište o trošku i riziku vlasnika.

Pravno ili fizičko lice kojem je luka ili dio luke dat na korišćenje u skladu sa zakonom, dužan je da čuva plovni objekat iz stava 2 ovog člana, kao i plovni objekat kojem Ministarstvo ili nadležni sud zabrani isplovljenje.

Plovni objekti koji su korišćeni ili osumnjičeni za izazivanje bilo kojih krivičnih djela u luci pored koncesionara mora čuvati i organ uprave nadležan za policijske poslove.

Zabranjeno je na plovni put, pristanište i u luku bacati predmete ili stvari koje mogu da ometaju ili ugroze sigurnost plovidbe.”

Član 18

U članu 26 stav 1 riječi: „ili brod koji je ostao bez minimalnog broja članova posade“ brišu se.

Član 19

U članu 27 stav 3 mijenja se i glasi:

„Plovni objekti koji u skladu sa zakonom i međunarodnim propisima imaju instaliranu VHF DSC radio stanicu, moraju za vrijeme plovidbe da slušaju radio frekvencije na kanalu 16 i odgovaraju na pozive u odnosu na sigurnost pomorske plovidbe.”

Član 20

U članu 28 stav 1 mijenja se i glasi:

„Brod koji dolazi iz strane luke ne smije biti u kontaktu sa drugim brodovima, organima i licima na obali prije dobijanja odobrenja organizacione jedinice Ministarstva (u daljem tekstu: Lučka kapetanija), za slobodan saobraćaj sa obalom.“

Član 21

U članu 29 stav 1 tačka 3 riječi: „ , bez kontakta sa članovima posade tog plovnog objekta“ brišu se.

Član 22

U članu 34 stav 1 riječi: „Lučku kapetaniju” zamjenjuju se riječima: „Organ uprave”.

St. 2 i 3 mijenju se i glase:

„Zbrinjavanje broda u mjestu skloništa vrši se prema planu zbrinjavanja broda Organa uprave.

Mjesto skloništa iz stava 1 ovog člana određuje Ministarstvo.”

Član 23

Član 37 stav 2 mijenja se i glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, lučka pilotaža nije obavezna za:

- 1) crnogorske ratne brodove i crnogorske javne plovne objekte;
- 2) putničke i RoRo putničke brodove (u daljem tekstu: trajekt) koji plove na redovnoj liniji, ukoliko zapovjednik ima položen pilotski ispit za to područje luke i trajekte koji plove na redovnoj cjelogodišnjoj liniji i najmanje jednom nedjeljno uplovljavaju u to područje luke ili trajektnom pristaništu;
- 3) brodove do 500 BT bez obzira na državnu pripadnost;
- 4) brodove koji se koriste za operacije istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika.“

Član 24

Član 39 mijenja se i glasi:

„Pilotažu može da vrši pilot koji ima pilotsku legitimaciju, koju izdaje Lučka kapetanija.

Pilotska legitimacija se izdaje licu koje ima ovlašćenje o osposobljenosti za zvanje zapovjednika broda od 3000 BT ili više i položen pilotski ispit, uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti i dokaz da je zaposlen kod pravnog lica iz člana 36 ovog zakona.

Pilotska legitimacija iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od dvije godine.

Pilotska legitimacija može se produžiti na zahtjev pilota, ako ispunjava uslove za izdavanje pilotske legitimacije.

Pilotska legitimacija oduzeće se ako pilot prestane da ispunjava uslove iz stava 2 ovog člana.

O izdatim i oduzetim pilotskim legitimacijama Lučka kapetanija vodi evidenciju.

Pilotski ispit može da polaže lice koje ima ovlašćenje o osposobljenosti iz stava 2 ovog člana i završenu pilotsku obuku.

Pilotsku obuku obezbjeđuje i vrši pravno lice iz člana 36 ovog zakona, licima koja imaju ovlašćenje o osposobljenosti iz stava 2 ovog člana i koja imaju zaključen ugovor o zdravstvenom osiguranju za vrijeme pilotske obuke.

Obavljenju pilotsku obuku, pravno lice iz člana 36 ovog zakona potvrđuje ovjerom pilotskog dnevnika.

Lice koje se obučava za pilota odgovara za sopstvenu sigurnost tokom vršenja obuke za pilota.

Pilotski ispit iz stava 7 ovog člana polaže se nakon završene pilotske obuke, po programu za polaganje pilotskog ispita pred komisijom, koju obrazuje Ministarstvo.

Za izdavanje pilotske legitimacije plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 12 ovog člana utvrđuje Vlada.

Način vršenja pilotske obuke i polaganja pilotskog ispita, program za polaganje pilotskog ispita, način vođenja evidencije iz stava 6 ovog člana i obrazac pilotske legitimacije propisuje Ministarstvo.”

Član 25

U članu 45 stav 2 poslije riječi: „Organ uprave“ dodaju se riječi: „preko pomorskog operativnog centra i“.

Poslije stava 3 dodaju se četiri nova stava koja glase:

„Plovni objekti koji uplovljavaju u teritorijalno more i unutrašnje morske vode Crne Gore dužni su da putem VHF radio stanice dostave podatke iz člana 46 stav 1 ovog zakona pomorskom operativnom centru.

Plovni objekti dužni su da postupe po nalogu pomorskog operativnog centra.

Sprovođenjem nadzora i upravljanjem pomorskim saobraćajem određenom plovnom objektu ili grupi plovnih objekata može se:

- 1) zabraniti prolaz ili plovidba određenim područjem;
- 2) zabraniti preticanje ili utvrditi područje preticanja;
- 3) zabraniti isplovljenje iz luke ili sa sidrišta ili ulazak u određeni dio plovnog puta;
- 4) zabraniti uplovljenje u luku ili sidrenje ili izlazak iz određenog dijela plovnog puta;
- 5) ograničiti kretanje ili promjena brzine;
- 6) odrediti kretanje u određenom smjeru ili odrediti plan putovanja;
- 7) odrediti područje kretanja u određenom vremenu; i/ili
- 8) zabraniti sidrenje ili odrediti područje sidrenja.

Pomorski operativni centar poslove obavlja tehničkim sistemom za nadzor i upravljanje pomorskim saobraćajem (VTMIS), odnosno uređajima i opremom za automatsku identifikaciju brodova (AIS) i/ili radarskim uređajima i opremom i/ili pomorskim radiokomunikacijskim uređajima i opremom i/ili elektronskim pomorskim kartama.“

Dosadašnji stav 4 postaje stav 8.

Član 26

Poslije člana 45 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Nacionalni odbor za olakšice

Član 45a

Radi sprovođenja i davanja preporuka za unapređenje mjera, aktivnosti i tehnoloških postupaka kojima se olakšava obavljanje međunarodnog pomorskog saobraćaja i protok putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte i za implementaciju jedinstvenog nacionalnog prozora u pomorstvu („Maritime Single Window“) Vlada osniva Nacionalni odbor za olakšice u pomorskom saobraćaju (u daljem tekstu: Odbor za olakšice).

Odbor za olakšice:

- 1) sprovodi Nacionalni program za olakšice u pomorskom saobraćaju (u daljem tekstu: program za olakšice);
 - 2) sprovodi mjere i aktivnosti za olakšanje obavljanja međunarodnog pomorskog saobraćaja i protok putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte;
 - 3) preduzima mjere za implementaciju jedinstvenog nacionalnog prozora u pomorstvu;
 - 4) dostavlja Vladi godišnji izvještaj o sprovođenju programa za olakšice, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu;
 - 5) obavlja i druge poslove u skladu sa programom za olakšice.
- Odbor za olakšice ima pet članova.

Odbor za olakšice čine predstavnici: Ministarstva, Organa uprave, organa uprave nadležnog za policijske poslove, organa uprave nadležnog za poslove carina i organa uprave nadležnog za poslove bezbjednosti hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

U radu Odbora za olakšice, po potrebi, učestvuju predstavnici korisnika ili koncesionara luke, prevoznika u pomorskom saobraćaju i drugih organa državne uprave.

Članovi Odbora za olakšice za svoj rad imaju pravo na naknadu u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru.

Akt o osnivanju Odbora za olakšice objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.

Bliži sastav, mandat, način rada i odlučivanja, visinu naknade za rad članova Odbora za olakšice i druga pitanja od značaja za rad Odbora uređuju se aktom o osnivanju.

Program za olakšice

Član 45b

Program za olakšice donosi Vlada, na predlog Odbora za olakšice.

Program za olakšice sadrži: mjere, aktivnosti i tehnološke postupke kojima se olakšava obavljanje međunarodnog pomorskog saobraćaja i ubrzava uplovljavanje i isplavlavanje plovnih objekata i protok putnika i tereta u/iz luka Crne Gore.”

Član 27

U članu 46 stav 1 tač. 3, 4 i 5 mijenjaju se i glase:

- „3) planiranim operacijama u luci ili sidrištu (ukrcaj, iskrcaj);
- 4) planiranim tehničkim nadzorima i značajnijim radovima održavanja i popravke koji će se sprovesti za vrijeme boravka broda u luci Crne Gore;
- 5) datumu posljednjeg proširenog pregleda stranog plovnog objekta u Paris MoU region.“

U stavu 4 riječi: „inspektoru sigurnosti plovidbe” zamjenjuju se riječima: „Ministarstvu i Lučkoj kapetaniji“.

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Organ uprave dužan je da podatke iz stava 1 tačka 1 ovog člana prijavi pomorskom informacionom sistemu Evropske unije za razmjenu podataka u pomorskom saobraćaju.”

Član 28

U članu 47 stav 1 tačka 1 riječi: „24 sata“ zamjenjuju se riječima: „72 i 24 sata“.

Poslije stava 1 dodaju se tri nova stava koja glase:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, brod, lice koje ovlasti brodar ili zapovjednik broda nije dužan da prijavi podatke broda koji se koristi za operacije istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuje istraživanje i proizvodnja ugljovodonika.

Brodar, lice koje ovlasti brodar ili zapovjednik broda koji plovi Jadranskim morem dužan je da u skladu sa rezolucijom MSC.139 (76) o obaveznom izvještavanju brodova u sektoru 2 ADRIREP sistema, pomorskom operativnom centru prijavi podatke o:

- 1) brodu:

- ime broda, dužina i vrsta broda, pozivni znak, državna pripadnost, IMO identifikacioni broj i MMSI;

- plovibneni podaci (gaz, pozicija, kurs i brzina broda);

- luka isplovljenja i luka odredišta (UN locode);

- procijenjeno vrijeme dolaska u luku odredišta;

2) tehničke nazive opasnih ili zagađujućih tereta, UN brojeve tih tereta ako postoje, IMO klase rizika u skladu sa međunarodnim ugovorima i prema potrebi, klasu broda potrebnu za INF terete, količine tereta i ako se prevoze u jedinicama za prevoz tereta koji nijesu tankovi i njihov identifikacioni broj;

3) ukupan broj lica na brodu;

4) naziv lica koje ovlasti brodar.

Ako brodar, lice koje ovlasti brodar ili zapovjednik broda ne prijavi podatke iz stava 3 ovog člana, Organ uprave će bez odlaganja obavijestiti nadležni organ države zastave i Ministarstvo.”

Član 29

U članu 48 st. 4, 5 i 6 mijenjaju se i glase:

„Brod iz stava 1 ovog člana mora da bude opremljen sistemom za automatsku identifikaciju broda (AIS) i sistemom zapisivanja podataka o plovidbi (VDR), u skladu sa međunarodnim ugovorima, a plovni objekti registrovani za privrednu djelatnost – prevoz putnika koji plove u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore moraju da budu opremljeni AIS sistemom.

Brod iz stava 4 ovog člana mora da ima stalno uključen AIS sistem, osim u slučaju kada je međunarodnim ugovorom utvrđena zaštita podataka u plovidbi.

Brod iz stava 1 ovog člana za vrijeme boravka u luci ili na sidrištu u Bokotorskom zalivu može da ima uključen najviše jedan radarski sistem, ako tim ne ugrožava sigurnost plovidbe.“

Stav 7 briše se.

Član 30

Član 49 mijenja se i glasi:

„Brod je sposoban za plovidbu, odnosno upotrebu u određenim kategorijama plovidbe i za određenu namjenu ako ispunjava uslove konvencija, kodeksa, protokola i rezolucija Međunarodne pomorske organizacije (IMO), koje se odnose na:

1) sigurnost ljudskih života, broda i imovine;

2) sistem upravljanja sigurnošću kompanije i broda;

3) sprečavanje zagađivanja životne sredine uljem, štetnim materijama, otpadnim vodama i otpadom;

4) sprečavanje zagađivanja vazduha;

5) zaštitu životne sredine od bioinvazivnih vrsta u balastnim vodama;

6) zaštitu životne sredine od štetnog djelovanja sistema protiv obrastanja trupa;

7) zaštitu i zdravlje na radu, smještajem posade i drugih lica zaposlenih na brodu;

8) uslove za prevoz putnika;

9) sigurnost uređaja za rukovanje teretom.

Uslovi iz stava 1 tač. 1, 3, 4, 6, 7 i 9 primjenjuju se na instalacije za proizvodnju ugljovodonika.

Pored uslova iz stava 1 ovog člana, brod mora da ispunjava i uslove koji se odnose na: obezbjeđivanje konstrukcione i tehničke sposobnosti brodova za plovidbu i sigurnosti njihovih uređaja, mašina, opreme i materijala koji služe za održavanje sigurnosti plovidbe tih brodova, zaštitu života ljudi, zaštitu životne sredine, zaštitu na radu i smještaj članova posade i drugih lica, prevoz putnika, pomorsku opremu, konstrukcionu i tehničku sigurnost uređaja za rukovanje i utovar i istovar tereta, način mjerenja i izračunavanja tonaže, prevoz tereta, stabilitet, pregrađivanje, nadvođe, radio-opremu, sredstva za signalizaciju i navigaciju, protivpožarnu zaštitu, sredstva za spašavanje ljudskih života na brodu, automatizaciju i odobrenje proizvođača i uslužnih privrednih društava.

Uslovi iz st. 2 i 3 ovog člana utvrđuju se na osnovu pravila iz konvencija, kodeksa, protokola i rezolucija Međunarodne pomorske organizacije (IMO) i drugih međunarodnih propisa i standarda (u daljem tekstu: tehnička pravila).

Tehničkim pravilima pored uslova iz stava 4 ovog člana uređuje se i sistem upravljanja sigurnošću, tehnički nadzor brodova, obim i način obavljanja pregleda brodova radi utvrđivanja njihove sposobnosti za plovidbu, zahtjevi za promjene ili prepravke konstrukcije broda, mašina, uređaja i opreme, dozvoljeni broj putnika i njihov smještaj na brodu, najveće dozvoljeno opterećenje broda i raspored tereta na brodu, način baždarenja broda i drugih plovniha objekata, zahtjevi za konstrukcionu i tehničku sposobnost za plovidbu, instalacija za proizvodnju ugljovodonika i sigurnosti njihove opreme, plovna svojstva čamca i broj lica koja se smiju ukrcati na čamac, baždarenje čamca, način obavljanja pregleda radi utvrđivanja sposobnosti čamca za plovidbu i način vođenja brodskih isprava, zapisa i knjiga i njihovo suspendovanje i povlačenje.

Tehnička pravila objavljuju se na internet stranici Ministarstva.

Na internet stranici Ministarstva objavljuju se i konvencije, kodeksi, protokoli i rezolucije Međunarodne pomorske organizacije (IMO).

Kategorije plovidbe brodova propisuje Ministarstvo.

Brod treba da ima odgovarajuće zalihe lijekova i odgovarajuća medicinska sredstva za pružanje medicinske pomoći na brodovima.

Brod preko 500 BT koji ima najmanje 15 članova posade na putovanjima koja traju duže od tri dana mora da ima brodsku bolnicu, odnosno ambulantu za pružanje medicinske pomoći opremljenu odgovarajućom medicinskom opremom.

Brod na međunarodnoj plovidbi koji ima najmanje 100 članova posade na putovanjima koja traju duže od tri dana mora da ima na brodu i ljekara za pružanje medicinske pomoći na brodu.

Brod koji prevozi opasna sredstva, u svojoj apoteci na brodu, mora da ima protivotrove.

Vlasnik broda, odnosno brodar dužan je da obezbijedi zalihe lijekova i medicinskih sredstava na brodu, a lijekovima i medicinskom opremom raspolaže zapovjednik broda ili lice koje ovlasti zapovjednik broda.

Zalihe lijekova i medicinska sredstva za pružanje medicinske pomoći na brodu, medicinsku opremu za pružanje medicinske pomoći i protivotrove propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.“

Član 31

Član 50 mijenja se i glasi:

„Brod uposlen u međunarodnoj plovidbi, brodar, odnosno kompanija koja upravlja brodom koji plovi u međunarodnoj plovidbi, dužni su da primjenjuju i

održavaju sistem upravljanja sigurnošću, u skladu sa SOLAS Konvencijom (Glava IX) i ISM Kodeksom, sa izmjenama i dopunama, koje se odnose na:

- 1) politiku sigurnosti plovidbe i zaštitu životne sredine;
- 2) uputstva i procedure za sigurnu plovidbu broda i zaštitu životne sredine;
- 3) utvrđivanje nivoa ovlašćenja i način komunikacije između obale i posade na brodu;
- 4) procedure za prijavljivanje nezgoda i neusaglašenosti uspostavljenog sistema sa ISM Kodeksom;
- 5) procedure za vanredne situacije;
- 6) procedure za unutrašnju kontrolu i preglede funkcionisanja uspostavljenog ISM Kodeksa;
- 7) sistem za registrovanje podataka o putnicima.

Radi obezbjeđivanja sigurne plovidbe brodova i uspostavljanja veza sa kompanijom i licima na brodu, brodar, odnosno kompanija dužni su da odrede lice na obali odgovorno za kontrolu sigurne plovidbe brodova i zaštite životne sredine.

Sistem upravljanja sigurnošću primjenjuje se i održava u skladu sa tehničkim pravilima.“

Član 32

Član 51 mijenja se i glasi:

„Sposobnost broda za plovidbu i sigurnost instalacije za proizvodnju ugljovodonika utvrđuje se tehničkim nadzorom.

Tehnički nadzor iz stava 1 ovog člana vrši službenik Organa uprave koji ispunjava sljedeće uslove:

1) da ima ovlašćenje o osposobljenosti za oficira plovidbene straže na brodu od 500 BT ili većem ili ovlašćenje o osposobljenosti za oficira plovidbene straže u mašinskom odjeljenju na brodu sa mašinskim kompleksom pogonske snage od 750 kW ili jačim, sa najmanje tri godine plovidbenog staža u svojstvu oficira palube ili oficira mašine; ili

2) završeno visoko obrazovanje VII nivo kvalifikacije obrazovanja (240, odnosno 300 kredita CSPK) ili VI nivo kvalifikacije obrazovanja (180 kredita CSPK), brodograđevne struke, ili brodske elektronike, ili pomorske elektrotehnike, ili mašinske struke, sa najmanje tri godine iskustva u vršenju tehničkog nadzora broda;

3) ima praktičko i teorijsko znanje o brodu, brodskim operacijama i međunarodnim i crnogorskim pomorskim propisima, stečeno kroz uspješno završenu obuku i periodično ocjenjivanje u skladu sa planom programa obuke Organa uprave.

Nakon izvršenog tehničkog nadzora izdaju se odgovarajuće brodske isprave i knjige.

Tehnički nadzor iz stava 1 ovog člana i izdavanje odgovarajućih brodskih isprava i knjiga i sprovođenje drugih mjera kojima se obezbjeđuje sigurnost pomorske plovidbe, za brodove u međunarodnoj plovidbi može da vrši i organizacija priznata od Evropske komisije koja postupa po propisanim pravilima za pregled, nadzor i sertifikaciju brodova (u daljem tekstu: priznata organizacija), u skladu sa međunarodnim konvencijama, koju ovlasti Vlada, na predlog Ministarstva.

Tehnički nadzor iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa IMO rezolucijom A.1120 (30) harmonizovani sistem pregleda i sertifikacije (HSSC), 2017. sa izmjenama i dopunama.

Međusobna prava i obaveze sa priznatom organizacijom uređuju se ugovorom koji zaključuje Organ uprave u skladu sa Kodeksom IMO-a o priznatim organizacijama.

Ugovorom iz stava 6 ovog člana ne može se prenijeti odgovornost Crne Gore kao države zastave na priznatu organizaciju i izdavanje sljedećih brodskih isprava:

- upisnog lista;
- trajnog zapisa o brodu;
- svjedočanstva o minimalnom broju članova posade;
- dozvole za brodsku radio stanicu;
- deklaracije o ispunjavaju uslova za rad pomoraca; i
- koje se u skladu sa međunarodnim ugovorima, ne mogu prenijeti na priznatu organizaciju.

Brodске isprave iz stava 7 al. 1 i 2 ovog člana izdaje Lučka kapetanija.

Brodsku ispravu iz stava 7 alineja 3 ovog člana izdaje Organ uprave.

Dozvolu za brodsku radio stanicu izdaje pravno lice nadležno za elektronske komunikacije.

Brodске isprave koje se u skladu sa međunarodnim ugovorima, ne mogu prenijeti na priznatu organizaciju izdaje Ministarstvo.

Kontrolu rada priznate organizacije vrši Organ uprave.

Prava i obaveze priznate organizacije i Organa uprave u odnosu na priznatu organizaciju, način i postupak ovlašćivanja i način vršenja nadzora nad priznatom organizacijom propisuje Ministarstvo.“

Član 33

Član 52 mijenja se i glasi:

„Tehnički nadzor broda obuhvata:

1) odobravanje tehničke dokumentacije na osnovu koje se brod gradi ili prepravlja i tehničke dokumentacije na osnovu koje se izrađuju materijali, mašine, uređaji i oprema koji su namijenjeni za gradnju, prepravku i popravku broda;

2) nadzor nad gradnjom i prepravkom broda koji se vrši u toku njegove gradnje ili izvođenja radova na njegovoj prepravci;

3) nadzor nad izradom materijala, mašina, uređaja i opreme iz tačke 1 ovog stava koji se vrši u toku njihove izrade i izdavanje uvjerenja;

4) nadzor nad ugradnjom i smještajem mašina, uređaja i opreme u brod;

5) pregled postojećih brodova, uključujući i nadzor nad izvođenjem popravki i obnavljanjem djelova broda za koje je pregledom utvrđeno da ih treba popraviti ili obnoviti;

6) izdavanje odobrenja proizvođaču i uslužnom privrednom društvu;

7) pregled sistema upravljanja sigurnošću kompanije ili brodara i broda;

8) pregled bezbjednosne zaštite broda u skladu sa posebnim zakonom.

Za vršenje tehničkog nadzora plaća se naknada, koju plaća kompanija ili brodar broda.

Visinu naknade za tehnički nadzor koji vrši Organ uprave utvrđuje Vlada.

Naknada iz stava 2 ovog člana prihod je Budžeta.

Tehnički nadzor brodova vrši se na način i u rokovima u skladu sa tehničkim pravilima.

Uslove za opremu kojom se opremaju brodovi crnogorske državne pripadnosti i uslove za stavljanje te opreme na tržište propisuje Ministarstvo.“

Član 34

Član 54 mijenja se i glasi:

„Osnovni pregled obavezan je za postojeći brod i to:

1) prije njegovog upisa u upisnik brodova, ako nadzor nad njegovom gradnjom nije vršio Organ uprave;

2) prije njegovog upisa u upisnik brodova, ako je nadzor nad njegovom gradnjom vršila priznata organizacija i ako njegove brodske isprave i knjige nijesu važeće;

3) kad se brodu trajno mijenja namjena i to prije početka njegovog korišćenja.“

Član 35

Član 55 mijenja se i glasi:

„Redovni pregled je pregled postojećeg broda u propisanim vremenskim razmacima.

Redovni pregled može biti godišnji, međupregled, periodični i obnovni.“

Član 36

Član 56 mijenja se i glasi:

„Vanredni pregled broda vrši se:

1) nakon pretrpljene pomorske nesreće ili nezgode ako postoji osnovana sumnja da je došlo do oštećenja broda ili nekog njegovog dijela ili uređaja ili se inspeksijskim nadzorom utvrde nedostaci koji mogu uticati na sposobnost broda za plovidbu;

2) kad se vrše veće popravke ili obnova broda;

3) prilikom privremene promjene namjene ili kategorije plovidbe broda;

4) za brod koji nije izvršio redovni pregled u propisanom roku;

5) prije i poslije stavljanja broda u raspremu;

6) za tegljač i tegljeni brod prije operacije tegljenja;

7) za napušteni brod, koji nema važeće brodske isprave i knjige;

8) radi popisa broda na zahtjev suda;

9) za brod ili ostatke broda radi spašavanja, odnosno vađenja broda i ocjene rizika koji predstavlja;

10) kad se na brodu vrši prepravka kojom se mijenjaju njegove konstrukcione osobine i svojstva pogonskih uređaja i to prije početka njegovog korišćenja, a u obimu obnovnog pregleda.“

Član 37

Član 57 mijenja se i glasi:

„Probna plovidba broda je sastavni dio nadzora nad gradnjom ili prepravkom broda i osnovnog pregleda broda.

Probna plovidba se obavlja nakon pregleda broda i izdavanja svjedočanstva za probnu plovidbu.

Pregled broda za izdavanje svjedočanstva za probnu plovidbu broda vrši Organ uprave, a pregled broda u međunarodnoj plovidbi može da vrši i priznata organizacija.

Probna plovidba vrši se na osnovu odobrenja nadležne lučke kapetanije.

Odredbе st. 2, 3 i 4 ovog člana primjenjuju se na brodove crnogorske i strane državne pripadnosti, kada se probna plovidba obavlja u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore.

Obim i način obavljanja pregleda broda, radi utvrđivanja njegove sposobnosti za probnu plovidbu i način obavljanja probne plovidbe utvrđuje se tehničkim pravilima.“

Član 38

U članu 59, članu 63 stav 2, članu 66 stav 3, članu 89 stav 1 i članu 91 stav 3 riječi: „propisom Ministarstva” zamjenjuju se riječima: „tehničkim pravilima.”

Član 39

U članu 60 st. 1, 2 i 3, članu 61 st. 1 i 2 i članu 62 riječi: „ , odnosno priznata organizacija“ brišu se.

Član 40

U članu 64 stav 2 riječi: „u skladu sa ISM Kodeksom (u daljem tekstu: regulator)“ brišu se.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„Kompanija ili brodar dužna je da obezbijedi da podaci koji se odnose na broj putnika budu dostupni Lučkoj kapetaniji, kao i službama za traganje i spašavanje obalne države, u slučaju nezgode.“

Član 41

Član 67 mijenja se i glasi:

„Baždarenje broda vrši se radi utvrđivanja tonaže broda.

Baždarenje broda vrši se prije njegovog upisa u upisnik brodova.

Baždarenje broda, na zahtjev brodara, vrši Organ uprave.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, baždarenje broda u međunarodnoj plovidbi može da vrši priznata organizacija.

Za baždarenje broda plaća se naknada.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana za baždarenje koje vrši Organ uprave utvrđuje Vlada.

Naknada iz stava 6 ovog člana prihod je Budžeta.

Način baždarenja broda i drugih plovniha objekata utvrđuje se tehničkim pravilima.“

Član 42

U članu 69 stav 5 riječi: „nalogu Organa uprave“ zamjenjuju se riječima: „službenoj dužnosti“.

Član 43

Naziv poglavlja VI. i član 70 mijenjaju se i glase:

„VI. BRODSKE ISPRAVE, ZAPISI I KNJIGE

Isprave, zapisi i knjige

Član 70

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom moraju da se nalaze na brodu i uvijek da bude dostupne u svrhu provjere.

Brodske isprave, zapisi i knjige koje brod mora da ima u skladu sa ovim zakonom služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

U brodske zapise i knjige, koje brod vodi, unose se podaci o važnim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu.

Brodske isprave, zapisi i knjige vode se na način sa rokovima važenja utvrđenim tehničkim pravilima.

Brodske isprave, zapisi i knjige mogu se suspendovati i povući pod uslovima utvrđenim tehničkim pravilima.“

Član 44

Poslije člana 70 dodaje se novi član koji glasi:

„Način vođenja brodskih isprava, zapisa i knjiga

Član 70a

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom moraju da budu napisane na crnogorskom jeziku latiničnim pismom, osim broskog dnevnika i dnevnika mašine koji se na brodovima u međunarodnoj plovidbi može voditi na engleskom jeziku.

Brodske isprave, zapisi i knjige izdate na osnovu međunarodnih konvencija, kodeksa, protokola i rezolucija mogu da budu prevedene na engleski jezik, ako je to utvrđeno konvencijama, kodeksima, protokolima i rezolucijama.

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom mogu se voditi u pisanom ili elektronskom obliku.

Obrazac brodskih isprava, zapisa i knjiga propisuje Ministarstvo.“

Član 45

U članu 73 stav 4 riječi: „organ državne uprave nadležan za vanjske poslove ili” brišu se.

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Upisni list ili privremeni plovidbeni list su dokaz o identitetu broda.“

Član 46

Član 74 briše se.

Član 47

U članu 78 stav 1 riječi: „čl. 70 do 74“ zamjenjuju se riječima: „čl. 70 do 73“.

Član 48

Član 83 mijenja se i glasi:

„Sposobnost čamca za plovidbu utvrđuje Organ uprave, na zahtjev vlasnika čamca.

Čamac je sposoban za plovidbu, u određenom području plovidbe i za određenu namjenu, ako njegova konstrukcija, plovna svojstva, pogonski i drugi uređaji i oprema ispunjavaju zahtjeve utvrđene tehničkim pravilima.

Novoizgrađeni čamac namijenjen za privredne svrhe, kao i postojeći čamci koji mijenjaju namjenu, radi obavljanja privredne djelatnosti, sposobni su za plovidbu, ako njihova konstrukcija, plovna svojstva, pogonski i drugi uređaji i oprema ispunjavaju zahtjeve utvrđene tehničkim pravilima.

Tehničkim pravilima iz st. 2 i 3 ovog člana uređuju se zahtjevi koje moraju da ispunjavaju čamci, postupci ocjene usklađenosti projekta i gradnje čamca i način obavljanja pregleda radi utvrđivanja sposobnosti čamca za plovidbu.

Ako se prilikom pregleda utvrdi da čamac ima nedostataka koji bitno ne ugrožavaju njegovu sposobnost za plovidbu, Organ uprave može izdati svjedočanstvo o sposobnosti čamca za plovidbu pod uslovom, da se utvrđeni nedostaci otklone u određenom roku, ili svjedočanstvo sa ograničenim rokom trajanja, ograničenim područjem plovidbe ili smanjivanjem dozvoljene nosivosti tereta i/ili putnika ili lica u čamcu.“

Član 49

U članu 86 stav 3 mijenja se i glasi:

„Redovni pregled čamca za privredne svrhe - prevoz putnika i plovila na vodeni mlazni pogon za privredne svrhe vrši se godišnje i izdaje se svjedočanstvo o sposobnosti za plovidbu čamca sa rokom važenja do 30. maja naredne godine.“

U st. 4 i 5 riječi: „nadležna Lučka kapetanija” zamjenjuju se riječima: „Ministarstvo”.

Član 50

U članu 87 stav 2 mijenja se i glasi:

„Lice koje je upravljalo čamcem koji je pretrpio pomorsku nesreću, dužno je da odmah prijavi nastanak pomorske nesreće, a u slučaju pomorske nezgode dužno je da, u roku od 12 sati od trenutka nastanka pomorske nezgode, podnese prijavu nadležnoj Lučkoj kapetaniji.“

Član 51

Član 88 mijenja se i glasi:

„Pravno ili fizičko lice koje namjerava da gradi čamac dužno je da, prije početka gradnje čamca, pribavi saglasnost Organa uprave na tehničku dokumentaciju za gradnju čamca.

Saglasnost iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva uz koji se prilaže sljedeća dokumentacija:

- 1) opšti plan;
- 2) plan gradnje sa presjecima i plan glavnog rebra;
- 3) smještaj opreme i lica;
- 4) tehnički opis.

Organ uprave može, nakon pregleda dokumentacije iz stava 2 ovog člana, tražiti dodatne nacрте i proračune radi davanja saglasnosti.

Tehnički nadzor nad gradnjom čamca vrši Organ uprave.

Za vršenje nadzora iz stava 4 ovog člana plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana utvrđuje Vlada.

Organ uprave, po završetku gradnje, izdaje svjedočanstvo o gradnji čamca.

Obrazac svjedočanstva iz stava 7 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Član 52

U članu 92 stav 2 mijenja se i glasi:

„Lučka kapetanija može, na zahtjev vlasnika čamca, izdati neupisanom čamcu privremeno odobrenje za plovidbu, u trajanju do 30 dana, zbog obavljanja probnih vožnji ili uplovljenja u luku na čijem se području nalazi Lučka kapetanija u kojoj će se čamac upisati.“

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Privremeno odobrenje za plovidbu iz stava 2 ovog člana izdaje se čamcu koji posjeduje važeće svjedočanstvo o sposobnosti čamca za plovidbu, nakon obavljenog tehničkog pregleda.“

Član 53

Član 93 mijenja se i glasi:

„Čamcem za lične potrebe može da upravlja lice sa najmanje 16 godina života koje ima uvjerenje za voditelja čamca.

Čamcem za privredne i javne svrhe, osim plovila na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta može da upravlja lice koje ima ovlašćenje za mornara-motoristu i ovlašćenje o osposobljenosti za VHF DSC radio-operatora (CEPT 31-04E) ili za GMDSS radio-operatora sa ograničenim ovlašćenjem.

Na čamcu namijenjenom za privredne i javne svrhe, pored lica iz stava 2 ovog člana, mora biti ukrcan i jedan član posade sa uvjerenjem za voditelja čamca.

Plovilom na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta upravlja lice koje ima uvjerenje za voditelja čamca ili ovlašćenje za mornara-motoristu ili se obučava na poligonu za obuku.

Na gliseru kojim se obavlja obučavanje skijaša na moru, pored mornara motoriste, mora biti ukrcano još jedno lice koje nadzire skijaša i daje mu uputstva.

Ispit za voditelja čamca polaže se prema programu za polaganje ispita za voditelja čamca pred komisijom za polaganje ispita za voditelja čamca (u daljem tekstu: Komisija za polaganje ispita), koju obrazuje Ministarstvo.

Uvjerenje za voditelja čamca izdaje se nakon položenog ispita.

Za polaganje ispita za voditelja čamca plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 8 ovog člana utvrđuje Vlada.

Program i način polaganja ispita, sastav Komisije za polaganje ispita i obrazac uvjerenja za voditelja čamca utvrđuju se propisom Ministarstva.”

Član 54

Član 94 mijenja se i glasi:

„Čamac koji ima motor iznad 3 kW, odnosno plovilo na vodeni mlazni pogon bez obzira na snagu motora koji se koristi za lične potrebe, može se dati na korišćenje samo licu koje ima uvjerenje za voditelja čamca, uz pisanu saglasnost vlasnika čamca odnosno plovila.

Ako crnogorski ili strani državljanin zakupi čamac koji ima motor iznad 3 kW, odnosno plovilo na vodeni mlazni pogon, bez obzira na snagu motora, mora da posjeduje uvjerenje za voditelja čamca.

Pravno ili fizičko lice koje daje u zakup čamac dužno je, prije davanja u zakup čamca, provjeriti da li zakupac posjeduje uvjerenje za voditelja čamca.

Čamac koji plovi teritorijalnim morem i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, mora na krmenom koplju ili drugom pogodnom mjestu istaknuti zastavu Crne Gore i zastavu državne pripadnosti tokom dana (od izlaska do zalaska sunca), veličine 0.45 x 0.80 metara koja nije oštećena.“

Član 55

U članu 101 poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno, uz zahtjev za prvi upis čamca tradicionalne gradnje (čun) za plovidbu Skadarskim jezerom, ne prilaže se dokaz iz stava 1 tačka 1 ovog člana.“

Član 56

Član 105 mijenja se i glasi:

„Na čamcu u plovidbi mora se nalaziti važeća dozvola za plovidbu čamca, polisa o obaveznom osiguranju u skladu sa zakonom, plan rasporeda lica koje čamac za privredne svrhe – prevoz putnika smije da prevozi, uvjerenje za vođitelja čamca, odnosno odgovarajuće ovlašćenje za lice koje upravlja čamcem za privredne svrhe i ugovor o prevozu putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju.”

Član 57

Poslije člana 108a dodaje se novi član koji glasi:

„Ovlašćenja o osposobljenosti na ribarskim brodovima

Član 108b

Vrste zvanja članova posade ribarskog broda, vrste ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti, bliže uslove u pogledu stručne spreme i plovidbenog staža za sticanje zvanja, radi izdavanja ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti, program i način obuke i polaganja ispita za sticanje zvanja, program i način obuke i polaganja ispita o posebnoj osposobljenosti, program, način obuke i polaganja ispita za obnovu ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti, obrasce - ovlašćenja, način izdavanja ovlašćenja i vođenja evidencija izdatih ovlašćenja propisuje Ministarstvo.”

Član 58

Član 113 mijenja se i glasi:

„Ako Ministarstvo u sprovođenju nadzora utvrdi da pomorska školska ustanova i Centar za obuku ne ispunjava uslove na osnovu kojih je izdato odobrenje za obuku ili se utvrdi nepravilnost u radu pomorske školske ustanove i Centra za obuku, donijeće rješenje za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i odrediti rok koji ne može biti duži od 90 dana.

Ako se nepravilnosti ne otklone u roku iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo će ukinuti odobrenje o obuci i prije isteka njegovog važenja.

U slučaju ukidanja odobrenja iz stava 1 ovog člana, pomorska školska ustanova i Centar za obuku može podnijeti novi zahtjev za isti program obuke, tek nakon isteka roka od najmanje dvije godine od dana ukidanja odobrenja.“

Član 59

Član 114 mijenja se i glasi:

„Nastavni planovi, programi i oprema pomorskih školskih ustanova za obrazovanje pomoraca radi sticanja zvanja i posebnih ovlašćenja moraju biti usaglašeni sa Modelima kurseva Međunarodne pomorske organizacije (u daljem tekstu: IMO Model) i zahtjevima Međunarodne konvencije o standardima za obuku, izdavanje uverenja i vršenju brodske straže pomoraca (STCW Konvencija).

Pomorska školska ustanova, pored licence u skladu sa zakonom, mora da ima i sertifikat o primjeni IMO Modela kurseva u odgovarajućim nastavnim planovima i

programima obrazovanja, koje izdaje priznata organizacija koji se dostavlja Lučkoj kapetaniji.

Isprava o stečenoj kvalifikaciji izdata od pomorske školske ustanove koja ne posjeduje sertifikat iz stava 2 ovog člana neće biti priznata u postupku sticanja zvanja i izdavanja ovlašćenja.”

Član 60

Poslije člana 117 dodaje se novi član koji glasi:

„Registar ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti pomoraca

Član 117a

Registar izdatih ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti pomoraca (u daljem tekstu: registar) vodi Lučka kapetanija u elektronskoj formi.

U registar se unose sljedeći podaci:

- ime i prezime pomorca;
- datum rođenja pomorca;
- državljanstvo pomorca;
- mjesto prebivališta pomorca;
- broj pomorske knjižice;
- broj indentifikacione isprave pomorca;
- jedinstveni matični broj pomorca;
- plovidbeni staž pomorca;
- vrste ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti pomorca.

Lučkom kapetanijom rukovodi lučki kapetan koji ima ovlašćenje za zvanje zapovjednika broda od 3000 BT ili većeg.

Lica zaposlena u Lučkoj kapetaniji i lučki kapetan poslove iz svoje nadležnosti obavljaju u službenoj uniformi.

Izgled, način nošenja i upotrebe službene uniforme propisuje Ministarstvo.“

Član 61

U članu 121 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Straža u mašinskom prostoru, prilikom boravka broda na sidrištu, ne mora se stalno vršiti, ako je brod opremljen i ima UMS sertifikat.“

Dosadašnji st. 4 do 8 postaju st. 5 do 9.

Član 62

Član 123 mijenja se i glasi:

„Pomorska knjižica, dozvola za ukrcavanje i identifikaciona isprava

Član 123

Pomorska knjižica je isprava kojom se dokazuje svojstvo u kojem je član posade ukrcan na brod i trajanje plovidbene službe.

Pomorsku knjižicu mora da ima državljanin Crne Gore ukrcan kao:

- zapovjednik ili drugi član posade broda crnogorske državne pripadnosti;
- član posade broda strane državne pripadnosti;
- član posade plutajućeg objekta ili instalacija za proizvodnju ugljovodonika crnogorske ili strane državne pripadnosti;

– član posade jahte crnogorske ili strane državne pripadnosti.

Dozvola za ukrcavanje izdaje se stranom državljaninu ukrcanom kao član posade na plovnom objektu crnogorske državne pripadnosti.

Identifikaciona isprava pomorca je isprava kojom se dokazuje identitet pomorca državljanina Crne Gore u skladu sa Konvencijom o identifikacionim ispravama pomoraca, sa svim izmjenama i dopunama.“

Član 63

Član 124 mijenja se i glasi:

„Izdavanje pomorske knjižice, dozvole za ukrcavanje i identifikacione isprave

Član 124

Pomorska knjižica izdaje se licu koje je:

– navršilo 16 godina života i

– zdravstveno sposobno za obavljanje određenih poslova na plovnom objektu u skladu sa posebnim propisom.

Pomorsku knjižicu, dozvolu za ukrcavanje i identifikacionu ispravu izdaje Lučka kapetanija na period od deset godina.

Pomorska knjižica izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana podnosi se sljedeća dokumentacija:

- izvod iz matične knjige rođenih ili lična karta;

- uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti;

- ovlaštenje o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti;

- dvije fotografije veličine 6 x 4,5 cm.

Za izdavanje pomorske knjižice, dozvole za ukrcavanje i identifikacione isprave plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana utvrđuje Vlada.

Način izdavanja pomorske knjižice i dozvole za ukrcavanje, način ovjere podataka o plovidbenom stažu u pomorsku knjižicu i dozvolu za ukrcavanje, način dostavljanja podataka o plovidbenom stažu, uslove i način zamjene pomorske knjižice i dozvole za ukrcavanje, sadržinu i obrazac pomorske knjižice i dozvole za ukrcavanje, obrazac zahtjeva iz stava 3 ovog člana, kao i način vođenja evidencije izdatih pomorskih knjižica i dozvola za ukrcavanje propisuje Ministarstvo.

Način i postupak izdavanja identifikacione isprave pomorca, način uzimanja biometrijskog podatka, sadržaj i obrazac identifikacione isprave pomoraca, zaštitne elemente na obrascu i materijale koji se koriste za izradu obrasca identifikacione isprave pomorca i obrazac zahtjeva za izdavanje identifikacione isprave pomorca propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.”

Član 64

U članu 136 poslije stava 4 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Zapovjednik broda dužan je radi sigurnosti plovidbe, da za vrijeme boravka broda u luci ili na sidrištu bude na komandnom mostu broda spremnog za manevar, u uslovima vjetrova snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je primio upozorenje.

Brod koji boravi u luci ili na sidrištu mora da bude spreman za manevar, u uslovima vjetrova snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je zapovjednik primio upozorenje.“

Član 65

U članu 163 stav 3 alineja 2 poslije riječi „standardom“ dodaju se riječi: „ili sertifikat o sistemu upravljanja u skladu sa MLC konvencijom koji izdaje priznata organizacija“.

Stav 7 mijenja se i glasi:

„Bliže uslove u pogledu prostora i opreme iz stava 3 alineja 3 ovog člana i način vođenja evidencije iz stava 4 al. 4 i 5 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove rada.“

Član 66

Naziv poglavlja XIII. i čl. 178, 179 i 180 mijenjaju se i glase:

„XIII. ISTRAGA POMORSKIH NESREĆA

Istraživanje pomorskih nesreća

Član 178

„Organi državne uprave, fizička i pravna lica koji imaju informaciju o nastanku pomorske nesreće (ozbiljne ili vrlo ozbiljne nesreće) ili su uključeni u pomorsku nesreću, dužni su da bez odlaganja obavijeste Komisiju za istraživanje pomorskih nesreća (u daljem tekstu: Komisija za istraživanje).

Svaka pomorska ozbiljna ili vrlo ozbiljna nesreća mora se detaljno ispitati i analizirati, nezavisno od istrage koju vode nadležni državni organi.

Istraživanje pomorskih nesreća nema za cilj utvrđivanje krivice ili odgovornosti za nastanak nesreća i događaja koji ugrožavaju sigurnost, već njihovo sprečavanje u budućnosti.

Ako plovni objekat strane državne pripadnosti pretrpi pomorsku nesreću u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Crne Gore, Ministarstvo obavještava organe državne uprave nadležne za unutrašnje i vanjske poslove, nadležne organe države kod koje je plovni objekat upisan, brodara, kompaniju, odnosno vlasnika broda, nadležne organe drugih država, ako su se na plovnom objektu koji je pretrpio pomorsku nesreću nalazili putnici i posada iz tih država i organe države kojoj prijete opasnost od zagađenja životne sredine ili ima interesa da učestvuje u istrazi.

Ako plovni objekat crnogorske državne pripadnosti pretrpi pomorsku nesreću na teritoriji druge države, Komisija za istraživanje će sprovesti istragu u saradnji sa nadležnim državnim tijelom na čijoj teritoriji se nesreća dogodila.

Komisija za istraživanje

Član 179

Istragu pomorskih nesreća, radi utvrđivanja uzroka pomorske nesreće i predlaganja mjera za izbjegavanje pomorskih nesreća i unapređivanja sigurnosti plovidbe vrši Komisija za istraživanje, koju obrazuje Vlada.

Pokretanje i vođenje istraga pomorskih nesreća ne smije se zabraniti niti ograničiti na bilo koji način.

Komisija za istraživanje je samostalna u radu i funkcionalno nezavisna od svih organa državne uprave nadležnih za pomorstvo i drugih pravnih i fizičkih lica koja mogu uticati na objektivnost komisije.

Komisija za istraživanje:

- 1) vrši istraživanje pomorskih nesreća plovnih objekata;
- 2) daje sigurnosne preporuke radi poboljšanja sigurnosti u pomorskom saobraćaju;
- 3) vodi bazu podataka o istraživanju pomorskih nesreća;
- 4) dostavlja podatke iz baze podataka Međunarodnoj pomorskoj organizaciji i drugim međunarodnim organizacijama, u skladu sa zaključenim međunarodnim ugovorima;
- 5) saraduje sa drugim istražnim organima za istragu pomorskih nesreća članica Međunarodne pomorske organizacije;
- 6) objavljuje rezultate istrage uz poštovanje načela tajnosti;
- 7) utvrđuje i ažurira listu stručnjaka za istragu pomorskih nesreća koji su nezavisni (u daljem tekstu: lista stručnjaka);
- 8) dostavlja Vladi godišnji izvještaj o radu do 31. marta tekuće za prethodnu godinu;
- 9) obavlja druge poslove od značaja za istraživanje pomorskih nesreća plovnih objekata.

Organi državne uprave kojima je Komisija za istraživanje dala sigurnosnu preporuku, dužni su da u roku od 90 dana od prijema preporuke obavijeste Komisiju za istraživanje o sprovođenju datih korektivnih mjera, a ako korektivne mjere nijesu ili su djelimično sprovedene, dužni su da obavijeste Komisiju za istraživanje o razlozima njihovog nesprovođenja.

Način prikupljanja podataka, analize i čuvanja podataka i sačinjavanja izvještaja i način vođenja baze podataka pomorskih nesreća propisuje Ministarstvo.

Sastav Komisije za istraživanje

Član 180

Komisiju za istraživanje čine najviše tri stalna člana, od koji je jedan glavni istražilac, a ostali istražitelji.

Komisiju za istraživanje predstavlja i njenim radom rukovodi glavni istražilac.

U radu Komisije za istraživanje po potrebi mogu učestvovati i stručnjaci sa liste stručnjaka.

Glavni istražilac za istragu pomorske nesreće može da obrazuje ekspertski tim za istraživanje nesreća sa liste stručnjaka.

Izvještaj o rezultatima istraživanja pomorskih nesreća sačinjava Komisija za istraživanje i dostavlja Vladi, najkasnije u roku od pet dana od dana sačinjavanja izvještaja.

Članovi Komisije za istraživanje imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Sredstva za rad Komisije za istraživanje obezbjeđuju se iz Budžeta.

Bliži postupak i način sprovođenja istraživanja pomorskih nesreća, bliža ovlašćenja i uslove koje mora da ispunjava glavni istražilac, istražitelji i stručnjaci, način obavještavanja, organizaciju, način rada, obuku nezavisnih stručnjaka, druga pitanja od značaja za rad Komisije za istraživanje i visinu naknade iz stava 6 ovog člana utvrđuje Vlada.“

Član 67

Čl. 181 i 182 brišu se.

Član 68

Poslije člana 182 dodaje se novo poglavlje i 12 novih članova koji glase:

„XIIIa. PREVOZ PUTNIKA I/ILI STVARI U UNUTRAŠNJEM POMORSKOM SAOBRAĆAJU

Djelatnost prevoza putnika i/ili stvari

Član 182a

Prevoz putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju obavlja se kao:

- redovni cjelogodišnji;
- sezonski;
- slobodni; i
- prevoz trajektom.

Prevoznik koji obavlja djelatnost prevoza iz stava 1 ovog člana, dužan je da obezbijedi siguran prevoz putnika i/ili stvari na plovnom objektu u granicama dozvoljene nosivosti plovnog objekta, ako prevoz nije uređen posebnim propisom.

Redovni cjelogodišnji prevoz putnika i/ili stvari

Član 182b

Redovni cjelogodišnji prevoz putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju obavlja se po unaprijed određenim relacijama, redu plovidbe, cijeni i drugim uslovima prevoza.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, mogu da obavljaju pravna ili fizička lica koja su upisana u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS).

Prevoz iz stava 1 ovog člana, može se obavljati samo plovnim objektima koji su upisani u upisnike Lučke kapetanije, na području plovidbe upisanom u dozvoli za plovidbu i upisnom listu.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, obavlja se prema planu reda plovidbe (u daljem tekstu: plan plovidbe).

Sezonski prevoz putnika i/ili stvari

Član 182c

Sezonski prevoz putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju obavlja se u određenom periodu godine – sezone, na određenim relacijama, po utvrđenom redu plovidbe u skladu sa planom plovidbe, cijeni i drugim uslovima prevoza.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, mogu da obavljaju pravna ili fizička lica koja su upisana u CRPS.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, može se obavljati samo plovnim objektima koji su upisani u upisnike Lučke kapetanije, na području plovidbe upisanom u dozvoli za plovidbu i upisnom listu.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, obavlja se prema planu plovidbe.

Slobodan prevoz putnika i/ili stvari

Član 182d

Slobodan prevoz putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju je prevoz unaprijed određene grupe putnika i/ili stvari, bez usputnog ukrcaja i iskrcaja putnika i/ili stvari, za koji su relacija, cijena prevoza i drugi uslovi utvrđeni ugovorom između prevoznika i korisnika prevoza, prije ukrcavanja putnika i/ili stvari na plovni objekat na pristaništu isplavljenja, a ugovor se mora nalaziti na plovnom objektu za vrijeme obavljanja prevoza.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, može se obavljati kao izletnička tura ili taksi prevoz.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, mogu da obavljaju pravna ili fizička lica koja su upisana u CRPS.

Prevoz iz stava 1 ovog člana, može se obavljati samo plovnim objektima koji su upisani u upisnike Lučke kapetanije, na području plovidbe upisanom u dozvoli za plovidbu i upisnom listu.

Plovni objekat kojim se vrši slobodan prevoz mora biti označen oznakom vrste slobodnog prevoza (izletnička tura ili taksi prevoz), koja se ističe na vidnom mjestu, na plovnom objektu za svo vrijeme obavljanja prevoza.

Izgled oznake iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Plan plovidbe

Član 182e

Plan plovidbe izrađuje Organ uprave uz saglasnost Ministarstva.

Plan plovidbe sadrži: red plovidbe za svaku liniju, broj i vrstu linije, pristaništa na kojima prevoznik obavlja ukrcaj i iskrcaj putnika, vremenski period u kojem se obavlja prevoz na toj liniji, rok važenja reda plovidbe i druge podatke od značaja za obavljanje prevoza putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju.

Plan plovidbe se objavljuje internet stranici Organa uprave.

Red plovidbe prema planu plovidbe Organ uprave ističe na odgovarajućoj tabli na pristaništima na kojem se obavlja redovni cjelogodišnji i sezonski prevoz.

Prevoznik je dužan da obavlja prevoz i pristaje na pristaništa u skladu sa objavljenim redom plovidbe.

Dozvola za prevoz

Član 182f

Dozvola za prevoz iz čl. 182b i 182c ovog zakona izdaje se na osnovu javnog poziva za obavljanje prevoza.

Javni poziv za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana, raspisuje i postupak sprovodi Organ uprave.

Dozvola iz stava 1 ovog člana, izdaje se pravnim ili fizičkim licima koji ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom i javnim pozivom.

Dozvolu za prevoz iz člana 182d ovog zakona izdaje Organ uprave na osnovu podnijetog zahtjeva prevoznika za slobodan prevoz.

Dozvola iz st. 1 i 4 ovog člana sadrži:

- 1) naziv i sjedište prevoznika;
- 2) vrstu prevoza;
- 3) uslove, način i vrijeme trajanja dozvole za prevoz;

4) visinu, rokove, uslove i način plaćanja naknade za izdavanje dozvole za prevoz;

5) oznaku, odnosno ime plovnog objekta sa kojim će se obavljati prevoz.

Dozvola za redovni cjelogodišnji prevoz izdaje se na period do deset godina, a dozvola za sezonski i slobodni prevoz na period do 12 mjeseci.

Za izdavanje dozvole iz st. 1 i 4 ovog člana plaća se naknada u zavisnosti od kapaciteta plovnog objekta i dnevnog broja pristajanja.

Naknada iz stava 7 ovog člana za cjelogodišnji prevoz plaća se godišnje.

Naknada iz stava 7 ovog člana prihod je Budžeta.

Visinu naknade iz stava 7 ovog člana utvrđuje Vlada.

Oduzimanje dozvole

Član 182g

Dozvola iz čl. 182b, 182c i 182d ovog zakona, oduzeće se ako:

- 1) prevoznik ne obavlja prevoz u skladu sa dozvolom;
- 2) prevoznik ne započne prevoz u roku određenom dozvolom;
- 3) prevoznik ne plati naknadu za izdatu dozvolu;
- 4) se obavljanjem prevoza ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina, što se nije moglo predvidjeti u vrijeme izdavanja dozvole, niti se može spriječiti, osim oduzimanjem dozvole;
- 5) prevoznik ne vrši ili obavlja prevoz prema odobrenim cijenama vozne karte;
- 6) se prevoznik ne pridržava usklađenog i objavljenog reda plovidbe.

Red na pristaništima

Član 182h

Plovni objekti koji obavljaju djelatnost na osnovu dozvole za prevoz prema redu plovidbe imaju prioritet pristajanja na pristaništu u odnosu na druge plovne objekte koji su dužni da se sklone sa pristaništa radi poštovanja reda plovidbe.

Plovni objekti koji obavljaju djelatnost na osnovu dozvole za prevoz, pristaju na uređena i označena pristaništa i uz obalu na kojoj postoji siguran privez i vodeni prostor, određeni programom pravnog lica koje upravlja morskim dobrom.

Cjenovnik usluga u unutrašnjem pomorskom saobraćaju

Član 182i

Cjenovnik usluga u unutrašnjem pomorskom saobraćaju predlaže prevoznik koji je pravo prevoza lica i/ili stvari stekao na osnovu dozvole za prevoz, pojedinačno za svaki usklađeni i objavljeni red vožnje i dostavlja Organu uprave na saglasnost.

Prevoznik je dužan da prodaje vozne karte za unutrašnji pomorski saobraćaj putem posrednika, u poslovnicama prevoznika ili na plovnim objektima.

Vozna karta sadrži: naziv prevoznika, serijski broj vozne karte, datum izdavanja karte, vrijeme važenja karte i cijenu prevoza.

Prevoz trajektom između pristaništa

Član 182j

Prevoz trajektom mogu da obavljaju pravna lica koja su upisana u CRPS za prevoz putnika.

Prevoz iz stava 1 ovog člana može se obavljati samo plovnim objektima koji su upisani u upisnike Lučke kapetanije na čijem području se obavlja prevoz.

Pravo na obavljanje djelatnosti prevoza trajektom između pristaništa i pravo na izgradnju, korišćenje i održavanje pristaništa i privezišta, stiču se dodjelom koncesije.

Koncesija iz stava 3 ovog člana dodjeljuje se na period do 30 godina.

Rok trajanja koncesije iz stava 3 ovog člana može se produžiti samo za period za koji koncesionar nije mogao da koristi koncesiju usljed više sile.

Dodjela koncesije vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.

Sprovođenje postupka za dodjelu koncesije

Član 182k

Postupak za dodjelu koncesije iz člana 182j ovog zakona pokreće Organ uprave, izradom koncesionog akta.

Koncesioni akt, pored elemenata utvrđenim zakonom kojim se uređuju koncesije, sadrži i:

1) tehničke zahtjeve sigurnosti i bezbjednosti plovidbe i zaštite mora sa plovnih objekata koji će se koristiti za obavljanje koncesione djelatnosti;

2) analizu procjene uticaja na životnu sredinu;

3) obavezan minimum učestalosti saobraćaja održavanja linije;

4) analizu, procjenu i uravnoteženje rizika između koncedenta i koncesionara;

5) prava, obaveze i odgovornosti koji se odnose na zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa zakonom.

Ugovor o koncesiji zaključuje se sa izabranim ponuđačem, nakog sprovedenog postupka u skladu sa zakonom kojim se uređuju koncesije.

Red plovidbe koncesionara

Član 182l

Režim prevoza putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju trajektom odvija se svakodnevno tokom cijele godine, u zavisnosti od priliva vozila sa putne infrastrukture na trajekt, bez prekida i zastoja u odvijanju saobraćaja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana u slučaju smanjenog priliva vozila sa putne infrastrukture na trajekt, period između dva uzastopna isplavljenja trajekta na relacijama kraćim od jedne nautičke milje, ne smije biti duži od 45 minuta.

U slučajevima hitnosti koncesionar je dužan da pruža usluge prevoza nezavisno od priliva vozila sa putne infrastrukture na trajekt.

Koncesionar je dužan da vrši prevoz putnika po cijenama na koje je saglasnost dao Organ uprave.“

Član 69

Član 183 mijenja se i glasi:

„Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kao i drugih propisa kojima se uređuje sigurnost pomorske plovidbe vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor vrše Inspektori nad stranim plovnim objekata (u daljem tekstu: PSC inspektor) i Inspektori sigurnosti plovidbe.

Nadzor nad obavljanjem djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca, u skladu sa ovim zakonom, vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, preko inspektora rada.”

Član 70

Poslije člana 183 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 183a

PSC inspektor, pored uslova uređenim propisima o državnim službenicima i namještenicima, mora da ispunjava i sljedeće uslove:

1) da ima ovlaštenje o osposobljenosti za zvanje zapovjednika broda od 3000 BT ili većeg ili ovlaštenje o osposobljenosti za zvanje upravitelja mašine na brodu sa mašinskim kompleksom pogonske snage od 3000 kW ili jačim;

2) da ima najmanje pet godina plovidbenog staža u svojstvu oficira palube ili oficira mašine;

3) da ima završeno visoko obrazovanje VII nivo kvalifikacije obrazovanja (240, odnosno 300 kredita CSPK) nautičke ili brodomašinske struke;

4) najmanje jednu godinu radnog iskustva u vršenju poslova inspekcijskog nadzora stranih brodova u lukama i sidrištima Crne Gore, ili najmanje dvije godine iskustva u svojstvu pomoćnog PSC inspektora;

5) sposobnost usmene i pisane komunikacije na engleskom jeziku i primjereno znanje odredbi međunarodnih konvencija i bitnih postupaka u nadzoru države luke;

6) dobro poznavanje pomorske bezbjednosti i radno iskustvo u načinu primjene bezbjedonosnih mjera na brodovima i u lukama, poznavanju bezbjedonosnih tehnika i tehnologija, poznavanje načela, postupaka, tehnika i bezbjedonosnih operacija nad kojima se vrši inspekcijski pregled, ukoliko je PSC inspektor ujedno i inspektor pomorske bezbjednosti;

7) uspješno završenu obuku i periodično ocjenjivanje za vršenje inspekcijskog nadzora u skladu sa planom Ministarstva, usklađenim sa planom kojeg usvoji Odbor za inspekcijski nadzor Pariškog memoranduma o razumijevanju o kontroli države luke.

Pomoćni PSC inspektor iz stava 1 tačka 4 ovog člana može biti lice koje ima najmanje jednu godinu radnog iskustva u vršenju tehničkog nadzora na brodovima crnogorske državne pripadnosti, namijenjenih međunarodnoj plovidbi, ili lice koje ima najmanje jednu godinu radnog iskustva u Ministarstvu na poslovima primjene nacionalnih i međunarodnih pomorskih propisa i ispunjava uslove iz stava 1 tač. 1, 2 i 5 ovog člana.

Prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora, PSC inspektor se rukovodi Pravilnikom uspješne prakse za obavljanje inspekcijskih pregleda kontrole države luke u okviru Paris MoU regiona.

Obuku i periodično ocjenjivanje iz stava 1 tačka 7 ovog člana obezbjeđuje Ministarstvo.

Inspektor sigurnosti plovidbe mora ispunjavati uslove utvrđene propisom o državnim službenicima i namještenicima i najmanje 12 mjeseci radnog iskustva u vršenju poslova inspekcijskog nadzora plovnih objekata.

PSC inspektor i Inspektor sigurnosti plovidbe samostalno vrše inspekcijski nadzor, donose odluke u upravnom postupku i sprovode druge mjere iz svoje nadležnosti.

PSC inspektor i Inspektor sigurnosti plovidbe ne smiju imati imovinski interes u luci inspekcijskog pregleda na stranim plovnim objektima i plovnim objektima koji su predmet pregleda i biti zaposleni ili obavljati poslove u ime priznatih organizacija za statutarnu sertifikaciju brodova, kao i obavljati preglede potrebne za izdavanje sertifikata za brodove.

PSC inspektor i Inspektor sigurnosti plovidbe poslove inspekcijskog nadzora vrše u službenom odijelu i nose propisanu indentifikacionu ispravu (u daljem tekstu: legitimacija) za vrijeme službe.

Način i uslove za nošenje službenog odijela, službenih oznaka i obrazac legitimacije PSC inspektora i Inspektora sigurnosti plovidbe propisuje Ministarstvo.”

Član 71

Član 184 mijenja se i glasi:

„Inspekcijski poslovi PSC inspektora

Član 184

PSC inspektor vrši nadzor nad stranim plovnim objektima i njihovim posadama u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru, uključujući luke i sidrišta Crne Gore.

Radi obavljanja poslova iz svoje nadležnosti, PSC inspektor ima slobodan pristup obali i stranom plovnom objektu.

PSC inspektor vrši nadzor nad:

1) sigurnošću plovidbe i sposobnosti stranog plovnog objekta za plovidbu, zaštitom ljudskih života i zaštitom životne sredine;

2) primjenom međunarodnih konvencija i lučkih propisa u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore, utvrđenim uslovima koje moraju ispunjavati luke razvrstane prema vrsti pomorskog saobraćaja i namjeni, kao i ispunjavanje uslova za sigurnu plovidbu i privez stranih plovnih objekata, ukrcavanje i iskrcavanje lica i utovar i istovar tereta;

3) obavljanjem međunarodnog javnog prevoza lica ili robe pomorskim putem;

4) članovima posade stranog plovnog objekta;

5) sprovođenjem zaštite i zdravlja na radu članova posade;

6) vršenjem pilotaže;

7) plutajućim objektima namijenjenim međunarodnom pomorskom saobraćaju radi njihove sigurne upotrebe i plovnosti;

8) tegljenjem odnosno potiskivanjem stranih plovnih objekata.

Inspekcijski nadzor iz stava 3 tač. 6, 7 i 8 se vrši na osnovu obavještenja Lučke kapetanije ili Organa uprave, u cilju obezbjeđenja sigurnosti plovidbe.“

Član 72

Poslije člana 184 dodaju se pet novih članova koji glase:

„Utvrđivanje prioriteta inspekcijskog nadzora

Član 184a

Prije početka inspekcijskog pregleda, PSC inspektor utvrđuje rizični profil stranom plovnom objektu i postojanje odlučujućih ili nepredviđenih faktora, koji će odrediti kategoriju inspekcijskog nadzora.

Na osnovu rizičnog profila stranog plovnog objekta i postojanja odlučujućih ili nepredviđenih faktora određuje se kategorija i vrsta inspekcijskog nadzora, odnosno prioritet, učestalost i obim inspekcijskog nadzora.

Kategorije inspekcijskog nadzora su:

- 1) periodični inspekcijski nadzor i
- 2) dodatni inspekcijski nadzor, koji može zahtijevati obavljanje inspekcijskog pregleda u vremenu između periodičnih inspekcijskih pregleda.

Periodični inspekcijski pregledi stranog plovnog objekta se obavljaju u sljedećim vremenskim razmacima za strane plovne objekte:

- visokog rizika (HRS) – između pet i šest mjeseci nakon posljednjeg inspekcijskog pregleda u regionu Paris MoU.

- srednjeg rizika (SRS) – između deset i 12 mjeseci nakon posljednjeg inspekcijskog pregleda u regionu Paris MoU.

- niskog rizika (LRS) – između 24 i 36 mjeseci nakon posljednjeg inspekcijskog pregleda u regionu Paris MoU.

Vremenski razmak između periodičnih inspekcijskih pregleda i dodatnih inspekcijskih pregleda se računaju na način da naredni periodični inspekcijski pregled počinje da se računa nakon obavljenog dodatnog inspekcijskog pregleda.

Kategorija i vrsta inspekcijskog nadzora stranog plovnog objekta određuju prioritet inspekcijskog nadzora, odnosno kojem prioritetu strani plovni objekat pripada, i to:

1) prioritet I: strani plovni objekti se moraju pregledati zato što je istekao vremenski razmak ili zato što postoji odlučujući faktor;

2) prioritet II: strani plovni objekti se mogu pregledati iako su unutar vremenskog razmaka ili PSC inspektor smatra da je nepredviđeni faktor razlog za inspekcijski pregled.

Ukoliko periodični inspekcijski nadzor prioriteta II nije obavljen, strani plovni objekat ostaje u prioritetu II sve dok ne istekne vremenski razmak i strani plovni objekat postane prioritet I.

Za određivanje prioriteta inspekcijskog nadzora stranog plovnog objekta iz stava 2 ovog člana PSC inspektor koristi podatke iz THETIS-a.

Rizični profil stranog plovnog objekta, sistem odabira kategorije i vrste inspekcijskog nadzora, odlučujuće ili nepredviđene faktore, odnosno prioritet, učestalost i obim inspekcijskog nadzora iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Vrste inspekcijskih pregleda stranog plovnog objekta

Član 184b

Vrste inspekcijskih pregleda stranog plovnog objekta u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru, uključujući luke i sidrišta Crne Gore mogu biti: osnovni, detaljni i prošireni.

Inspekcijskim pregledom iz stava 1 ovog člana utvrđuje se ispunjenost zahtjeva međunarodnih konvencija i pripadajućih kodeksa, protokola i rezolucija IMO i ILO konvencija (u daljem tekstu: relevantnih instrumenata).

Postupak vršenja inspekcijskog pregleda PSC inspektora obavlja se u skladu sa rezolucijom A.1119 (30) i priručnikom koji sadrži procedure, instrukcije, cirkularna pisma i smjernice za PSC inspektora (u daljem tekstu „PSCO Manual”) kojeg donosi

Odbor za inspekcijski nadzor Pariškog memoranduma o razumijevanju o kontroli države luke.

Vrste inspekcijskog pregleda, relevantne instrumente i EU propise na osnovu kojih se vrši inspekcijski pregled stranog plovnog objekta iz stava 2 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Osnovni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta

Član 184c

Osnovni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta je pregled prilikom kojeg PSC inspektor provjerava usklađenost stranog plovnog objekta, njegove opreme i posade sa zahtjevima relevantnih instrumenata.

Nakon prijema najave o uplovljavanju stranog plovnog objekta u luke i sidrišta Crne Gore, PSC inspektor obavještava zapovjednika broda ili lice koje upravlja stranim plovnim objektom o obavezi vršenja inspekcijskog pregleda.

Prilikom vršenja osnovnog inspekcijskog pregleda stranog plovnog objekta, PSC inspektor provjerava:

- brodske isprave, zapise i knjige, odgovarajuća svjedočanstva i njihov rok važenja i ostalu neophodnu brodsku dokumentaciju;

- da opšte stanje stranog plovnog objekta i higijenski uslovi na stranom plovnom objektu, uključujući komandni most, prostor za smještaj i boravak posade, brodske palube sa pramčanim kaštelom, brodska skladišta/prostor za teret i prostor mašine ispunjavaju opšteprihvaćena međunarodna pravila i standarde;

- otklonjenost nedostataka utvrđenih zapisnikom o prethodnom inspekcijskom pregledu stranog plovnog objekta, ako to nije prethodno urađeno, a u skladu sa vremenskim rokom određenim u zapisniku inspekcijskog pregleda.

Ukoliko se prilikom pregleda iz stava 1 ovog člana utvrde nedostaci, PSC inspektor usmenim putem obavještava zapovjednika broda ili lice koje upravlja stranim plovnim objektom o očiglednim razlozima za dalje vršenje detaljnog inspekcijskog pregleda stranog plovnog objekta.

Lista brodskih isprava, zapisa i knjiga, svjedočanstava i brodskih dokumenata iz stava 3 alineja 1 ovog člana utvrđuje se propisom Ministarstva.

Detaljni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta

Član 184d

Detaljni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta je pregled prilikom kojeg PSC inspektor u cjelini ili djelimično detaljno pregleda strani plovnog objekat, opremu, posadu, životne i radne uslove i provjerava usklađenost postupaka članova posade sa radnim obavezama na brodu.

Detaljni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta, obavlja se uvijek kada postoje očigledni razlozi utvrđeni tokom inspekcijskog pregleda iz člana 184c ovog zakona da stanje stranog plovnog objekta ili njegove opreme ili posade ili uslovi života i rada pomoraca u značajnoj mjeri ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve relevantnih instrumenata.

Detaljniji inspekcijski pregled obuhvata temeljni pregled:

- oblasti gdje su utvrđeni očigledni razlozi za dalje vršenje detaljnog inspekcijskog pregleda stranog plovnog objekta nakon pregleda iz člana 184c;
- oblasti na koje se odnose odlučujući ili nepredviđeni faktori;
- ostale oblasti izabrane od strane PSC inspektora, koje se odnose na: dokumentaciju, stanje konstrukcije, stanje vodonepropusnosti/otpornosti broda na vremenske uslove, sisteme za slučaj nužde, radio-komunikaciju, trgovačke operacije, protivpožarnu zaštitu, alarmne uređaje, uslove života i rada, navigacionu opremu, sredstva za spašavanje, opasne materije, pogonske i pomoćne mašine i sprečavanje zagađenja.

Prilikom vršenja detaljnog inspekcijskog pregleda uzima se u obzir i uticaj ljudskog faktora sadržan u ILO, STCW i ISM Pravilniku i obuhvata operativne kontrole, primjereno potrebi.

U izuzetnim okolnostima, gdje je kao rezultat detaljnog inspekcijskog pregleda utvrđeno da je sveukupno stanje stranog plovnog objekta i njegove opreme, članovi posade i njihovi uslovi života i rada, ispod zahtjeva relevantnih instrumenata, PSC inspektor može obustaviti inspekcijski pregled u skladu sa kriterijumima PSCO Manual.

Na stranim plovnim objektima koji viju zastavu države koja nije potpisnica međunarodnih konvencija, ili članovi posade ne posjeduju odgovarajuća STCW ovlašćenja, PSC inspektor treba da vrši detaljni inspekcijski pregled, a po potrebi i prošireni inspekcijski pregled, postupajući po istim procedurama propisanim za strane plovne objekte na koje se primjenjuju zahtjevi relevantnih instrumenata.

Obustava inspekcijskog pregleda stranog plovnog objekta iz stava 5 ovog člana traje sve dok zapovjednik broda odnosno lice koje upravlja stranim plovnim objektom ne preduzme mjere kojima će se osigurati ispunjavanje zahtjeva relevantnih instrumenata i o tome obavijesti PSC inspektora.

Prije obustave inspekcijskog pregleda, PSC inspektor mora zapisnički konstatovati sve nedostatke koji nalažu zadržavanje stranog plovnog objekta u nekoliko oblasti, kako je definisano PSCO Manual-om.

Obavještenje pomorske administracije države zastave stranog plovnog objekta o zdržavanju mora sadržati informaciju da je inspekcijski pregled obustavljen sve dok PSC inspektor ne bude obaviješten da strani plovnii objekat ispunjava zahtjeve relevantnih instrumenata.

Konkretne primjere očiglednih razloga da stanje stranog plovnog objekta ili njegove opreme ili posade ili uslovi života i rada pomoraca u značajnoj mjeri ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve relevantnih instrumenata, utvrđenih tokom inspekcijskog pregleda iz člana 184c ovog zakona, na osnovu kojih se pristupilo obavljanju detaljnog inspekcijskog pregleda propisuje Ministarstvo.

Prošireni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta

Član 184e

Prošireni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta je sveobuhvatni pregled koji obuhvata rizična područja a može uključiti i detaljni inspekcijski pregled stranog plovnog objekta kada za to postoje očigledni razlozi navedeni u PSCO Manual-u.

Strani plovnii objekat nad kojim se vrši prošireni inspekcijski pregled ostaje u luci ili sidrištu do završetka inspekcijskog pregleda, osim u slučaju bezbjedonosnog rizika za brod i luku.

Rizična područja na kojima se vrši prošireni inspekcijski pregled i specifične oblasti koje će biti pregledane za vrijeme proširenog inspekcijskog pregleda stranog plovnog objekta utvrđuju se u skladu sa PSCO Manual-om.”

Član 73

Član 185 mijenja se i glasi:

„Pored provjere brodskih isprava, zapisa i knjiga, odgovarajućih svjedočanstava i njihovog roka važenja i ostale neophodne brodske dokumentacije u skladu sa članom 184c stav 3 alineja 1 ovog zakona, PSC inspektor provjerava i da li strani plovni objekat koji se ukrcava ili iskrcava ima važeću ispravu kojom se dokazuje nesmetano obavljanje trgovačkih operacija odnosno rad uređaja za utovar i istovar tereta na brodu, i da li stanje ovih uređaja odgovara podacima prikazanim u toj ispravi.”

Član 74

Poslije člana 185 dodaju se dva nova člana koja glase:

„Utvrđivanje nedostataka

Član 185a

PSC inspektor nakon inspekcijskog pregleda stranog plovnog objekta, zbog neispunjenosti zahtjeva relevantnih instrumenata utvrđenih nadzorom iz člana 184 stav 3 ovog zakona, konstatuje nedostatke ili nedostatke koji prouzrokuju zabranu napuštanja luke ili nedostatke koji prouzrokuju zabranu vršenja trgovačkih operacija stranog plovnog objekta, u skladu sa PSCO Manual-om.

Ako PSC inspektor na stranom plovnom objektu utvrdi nedostatke iz stava 1 ovog člana u pogledu sigurnosti plovidbe stranog plovnog objekta, njegove sposobnosti za plovidbu, zaštite ljudi i zaštite životne sredine, zapovjednik broda ili lice koje upravlja stranim plovnom objektom odgovorno je za njihovo otklanjanje u određenom roku.

Ako utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u određenom roku ili ako su, po svojoj prirodi, takvi da ugrožavaju sigurnost stranog plovnog objekta, zdravlje ljudi i životnu sredinu, PSC inspektor će zabraniti stranom plovnom objektu dalju plovidbu dok se ti nedostaci ne otklone i opozvaće ispravu o sigurnosti plovidbe i/ili dozvolu za plovidbu.

Izuzetno od stava 3 ovog člana kada je osnov za zabranu plovidbe nastao kao rezultat slučajne štete koju je strani plovni objekat pretrpio, neće se izdati nalog o zabrani isplovljenja, pod uslovom da:

1) je zapovjednik broda ili lice koje upravlja stranim plovnom objektom obavijestilo PSC inspektora, pomorsku administraciju države zastave, odnosno priznatu organizaciju odgovornu za izdavanje relevantnog svjedočanstva, o slučajnoj šteti;

2) je zapovjednik broda ili lice koje upravlja stranim plovnom objektom, prije uplovljavanja u luku ili neposredno nakon nastanka štete, dostavio PSC inspektoru podatke o okolnostima pod kojima se desila nesreća i pretrpljenoj šteti, kao i informacije o potrebnom obavještanju pomorske administracije države zastave odnosno priznate organizacije odgovorne za izdavanje relevantnih svjedočanstava;

3) se na brodu preduzimaju odgovarajuće radnje vezano za ispravljanje nedostataka, u skladu sa zahtjevima PSC inspektora; i

4) je PSC inspektor, nakon primljenog obavještenja o otklonjenim nedostacima kojima je bila ugrožena sigurnost, zdravlje ljudi ili životna sredina, potvrdio njihovo otklanjanje.

Ako PSC inspektor utvrdi da strani plovni objekat nema važeću ispravu kojom se dokazuje nesmetano obavljanje trgovačkih operacija odnosno rad uređaja za utovar i istovar tereta na brodu, ili ako stanje ovih uređaja nije u skladu sa važećom ispravom, zabraniće utovar, istovar ili prevoz tereta brodskom opremom.

Zapisnik o izvršenom inspekcijskom pregledu

Član 185b

Nakon izvršenog inspekcijskog pregleda stranog plovnog objekta, PSC inspektor sačinjava zapisnik o izvršenom inspekcijskom pregledu na crnogorskom i engleskom jeziku i jedan primjerak dostavlja zapovjedniku broda odnosno licu koje upravlja stranim plovnim objektom.

Zapisnik sadrži rezultate inspekcijskog pregleda, utvrđene nedostatke, kao i pojedinosti o svakoj preduzetoj mjeri i sačinjen je na obrascu kojeg propisuje Ministarstvo.

Podaci iz zapisnika se unose u THETIS odmah nakon završetka zapisnika o izvršenom inspekcijskom pregledu ili zabrani isplovljenja stranog plovnog objekta i potvrđuju se u roku od 72 sata.

Izgled i sadržaj obrasca zapisnika iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Član 75

Član 186 mijenja se i glasi:

„Zabrana uplovljenja stranog plovnog objekta nakon višestrukog zadržavanja

Član 186

Lučka kapetanija, na osnovu rješenja PSC inspektora, neće izdati odobrenje za slobodan saobraćaj sa obalom stranom plovnom objektu u luke i sidrišta Crne Gore ukoliko takav strani plovni objekat:

- plovi pod zastavom države koja se nalazi na sivoj listi objavljenoj u godišnjem izvještaju Paris MoU i bio je zadržan više od dva puta tokom prethodna 24 mjeseca u luci ili sidrištu u Paris MoU regionu; ili

- plovi pod zastavom države koja se nalazi na crnoj listi objavljenoj u godišnjem izvještaju Paris MoU i bio je zadržan više od dva puta tokom prethodnih 36 mjeseci u luci ili sidrištu unutar Paris MoU regiona.

Zabrana uplovljenja stranog plovnog objekta nakon trećeg zadržavanja, traje tri meseca nakon isplovljenja stranog plovnog objekta i napuštanja luke ili sidrišta Paris MoU regiona.

Zabranu uplovljenja iz st. 1 i 2 ovog člana donosi PSC inspektor rješenjem o zabrani uplovljavanja u slučaju više zabrana isplovljavanja, koje se sačinjava na obrascu kojeg propisuje Ministarstvo, i dostavlja Lučkoj kapetaniji na dalje postupanje.

Rješenje o zabrani uplovljavanju stranog plovnog objekta iz stava 3 ovog člana se poništava nakon isteka perioda od tri mjeseca od datuma izdavanja rješenja i kada se ispune uslovi dati u PSCO Manual-u.

Ako strani plovni objekat kome je izdato rješenje o zabrani uplovljenja stranog plovnog objekta, ispuni uslove iz stava 4 ovog člana, PSC inspektor donosi rješenje o ukidanju rješenja o zabrani uplovljavanja stranog plovnog objekta, koje se sačinjava na obrascu kojeg propisuje Ministarstvo.

Ako je stranom plovnom objektu po drugi put zabranjeno uplovljavanje, period zabrane uplovljavanja u Paris MoU region je 12 mjeseci nakon isplavljenja stranog plovnog objekta i napuštanja luke ili sidrišta Paris MoU regiona.

Rješenje o zabrani uplovljavanju stranog plovnog objekta iz stava 6 ovog člana se poništava nakon isteka perioda od 12 mjeseci od datuma izdavanja rješenja i kada se ispune uslovi dati u PSCO Manual-u.”

Član 76

Poslije člana 186 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Zabrana uplovljenja stranom plovnom objektu nakon drugog zabranjenog uplovljavanja

Član 186a

Strani plovni objekat koji nakon isteka perioda od 12 mjeseci od druge zabrane uplovljavanja u zemljama Paris MoU regiona, bude ponovo zadržan u luci ili sidrištu Paris MoU regiona, dobija nalog o trećoj zabrani uplovljavanja u luku ili sidrište Paris MoU regiona.

Mjera iz stava 1 ovog člana sprovodi se na osnovu rješenja PSC inspektora o zabrani uplovljavanja u slučaju treće zabrane uplovljavanja stranog plovnog objekta koje se sačinjava na obrascu kojeg propisuje Ministarstvo, i dostavlja svim zainteresovanim stranama.

Rješenje o zabrani uplovljavanja u slučaju treće zabrane uplovljavanja stranog plovnog objekta može se poništiti samo nakon isteka perioda od 24 mjeseca od datuma izdavanja takvog rješenja i samo ukoliko:

- strani plovni objekat plovi pod zastavom države čija stopa zadržavanja ne pripada crnoj ili sivoj listi Paris MoU;

- su statutarna svjedočanstva i klasa stranog plovnog objekta izdata od strane jedne ili više organizacija koje su priznate od strane jedne ili više država članica Paris MoU u skladu sa propisom Ministarstva iz člana 184a stav 9 ovog zakona;

- stranim plovnim objektom upravlja kompanija visokog rejtinga u skladu sa propisom Ministarstva iz člana 184a stav 9 ovog zakona;

- su ispunjeni uslovi PSCO Manual.

Svaki strani plovni objekat koji ne ispunjava kriterijume iz stava 3 ovog člana, nakon perioda od 24 mjeseca od izdavanja rješenja o trećoj zabrani uplovljenja, biće trajno odbijeno uplovljavanje u bilo koju luku ili sidrište Paris MoU regiona.

Svako naknadno zadržavanje stranog plovnog objekta u luci ili sidrištu nakon trećeg odbijenog uplovljavanja rezultira trajnu zabranu uplovljavanja u bilo koju luku ili sidrište Paris MoU regiona.

Mjera iz st. 4 i 5 ovog člana sprovodi se na osnovu rješenja PSC inspektora o trajnom odbijanju uplovljavanja stranog plovnog objekta koje se sačinjava na obrascu kojeg propisuje Ministarstvo, i dostavlja svim zainteresovanim stranama.

Prije mjere odbijanja uplovljavanja, PSC inspektor može zahtijevati savjetovanje sa pomorskom administracijom države zastave stranog plovnog objekta.

Zabrana uplovljenja stranom plovnom objektu na osnovu drugih događaja

Član 186b

Lučka kapetanija, na osnovu rješenja PSC inspektora, neće izdati odobrenje za slobodan saobraćaj sa obalom stranom plovnom objektu u bilo koju luku, brodogradilište ili sidrište na teritoriji Crne Gore, ako utvrdi da strani plovni objekat nije postupio po zahtjevima inspekcijskog nadzora države članice Paris MoU i nije se uputio na remont u brodogradilište, odnosno nije postupio u skladu sa članom 188 ovog zakona.

Ako PSC inspektor utvrdi da strani plovni objekat nema potvrdu o osiguranju odgovornosti za pomorska potraživanja ili druge odgovarajuće finansijske garancije iz člana 33 ovog zakona i da nema osnova za zadržavanje stranog plovnog objekta, PSC inspektor može donijeti rješenje o protjerivanju stranog plovnog objekta o čemu obavještava Evropsku komisiju, druge države članice EU i pomorsku administraciju države zastave stranog plovnog objekta.

Ako je strani plovni objekat iz čl. 186, 186a i st. 1 i 2 ovog člana već uplovio u vode Crne Gore, Lučka kapetanija, na osnovu rješenja PSC inspektora, ima ovlašćenje da zapovjedniku odnosno licu koje upravlja stranim plovnim objektom naloži da napusti unutrašnje morske vode i teritorijalno more Crne Gore.

Ako strani plovni objekat iz stava 3 ovog člana ne postupi po naređenju Lučke kapetanije, ista može naložiti organu uprave nadležnom za unutrašnje poslove da ukloni strani plovni objekat iz unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore.

Izuzetno od čl. 186, 186a ovog zakona i ovog člana, Lučka kapetanija će po nalogu Organa uprave dati odobrenje za uplovljenje stranom plovnom objektu u luku i sidrište Crne Gore u slučaju više sile ili zbog odlučujućih sigurnosnih razloga, ili da bi se smanjio ili sveo na najmanju mjeru rizik od zagađivanja, pod uslovom da su vlasnik stranog plovnog objekta, brodar, zapovjednik broda ili lice koje upravlja stranim plovnim objektom sproveli odgovarajuće mjere prihvatljive za Lučku kapetaniju da bi omogućili sigurno uplovljavanje.”

Član 77

Član 187 mijenja se i glasi:

„Zabrana isplavljenja stranog plovnog objekta

Član 187

Ako se inspekcijskim pregledom utvrde nedostaci koji očigledno upućuju na zaključak da strani plovni objekat neće moći da nastavi plovidbu bez ugrožavanja sigurnosti, života ljudi i životne sredine, rješenjem PSC inspektora će se zabraniti napuštanje luke, odnosno sidrišta, dok se ne obezbijede uslovi za nastavak plovidbe, odnosno otklone pojedinačni ili zbirni nedostaci kojima se ugrožava sigurnost, život ljudi i životna sredina.

Nedostatke iz stava 1 ovog člana i dalje postupanje na osnovu pronađenih nedostataka, utvrđuje PSC inspektor u skladu sa PSCO Manual-om.

Mjera iz stava 1 ovog člana, sprovodi se na osnovu rješenja o zabrani isplovljavanja stranog plovnog objekta koje se sačinjava na obrascima koje propisuje Ministarstvo i dostavlja se zapovjedniku broda, odnosno licu koje upravlja stranim plovnim objektom i pomorskoj administraciji države zastave stranog plovnog objekta.

Prilikom sprovođenja inspekcijskog pregleda koji se odnosi na pregled pomorskih ovlašćenja članova posade stranog plovnog objekta, PSC inspektor postupa u skladu sa odredbama Međunarodne konvencije o standardima za obuku, izdavanje uvjerenja i vršenju brodske straže pomoraca (STCW konvencija) i PSCO Manual-om.

Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci iz st. 1 i 2 ovog člana, o utvrđenom stanju i preduzetim mjerama obavjestiće se vlasnik stranog plovnog objekta, brodar, priznata organizacija, a putem diplomatskih odnosno konzularnih tijela, pomorska administracija države čiju zastavu strani plovni objekat vije i odgovarajuće organizacije pomoraca u slučaju neusaglašenosti sa MLC konvencijom.

Ako strani plovni objekat kome je izdato rješenje iz stava 3 ovog člana, ispuni uslove utvrđene ovim rješenjem I u skladu sa PSCO Manual-om, PSC inspektor donosi rješenje o ukidanju rješenja o zabrani isplovljavanja stranog plovnog objekta, koje se sačinjava na obrascu kojeg propisuje Ministarstvo.

Odredbe ovog člana primjenjuju se i na strane plovne objekte koji plove pod zastavom države koja nije potpisnica konvencija Međunarodne pomorske organizacije.”

Član 78

Poslije člana 187 dodaju se četiri nova člana koja glase:

„Zabrane isplovljavanja i obavljanja trgovačkih operacija stranog plovnog objekta na osnovu odredaba MLC konvencije

Član 187a

PSC inspektor će izreći mjeru zabrane isplovljavanja stranog plovnog objekta ili zabranu vršenja trgovinskih operacija na stranom plovnom objektu kada se utvrdi da radni i životni uslovi na plovnom objektu ugrožavaju sigurnost, zdravlje ili bezbjednost pomoraca, ili da nedostaci predstavljaju ozbiljno ili ponovljeno kršenje zahtjeva MLC konvencije.

Mjera iz stava 1 ovog člana ukinuće se nakon otklanjanja nedostataka ili prihvatanja plana za otklanjanje nedostataka.

Prije prihvatanja plana iz stava 2 ovog člana, PSC inspektor se može savjetovati sa pomorskom administracijom države zastave stranog plovnog objekta.

U slučaju zabrane isplovljavanja stranog plovnog objekta iz stava 1 ovog člana, PSC inspektor će bez odlaganja obavijestiti pomorsku administraciju države zastave i pozvati predstavnika države zastave, da ako je moguće bude prisutan, zahtijevajući odgovor države zastave u propisanom roku.

PSC inspektor će o zabrani isplovljavanja stranog plovnog objekta iz stava 1 ovog člana, bez odlaganja obavijestiti odgovarajuće organizacije pomoraca i brodovlasnika u luci ili sidrištu u kojoj je sproveden inspekcijski pregled.

Zabrana trgovačkih operacija na stranim plovnim objektima

Član 187b

Ako PSC inspektor utvrdi da strani plovni objekat ima nedostatke koji pri vršenju trgovačkih operacija jasno ugrožavaju stabilitet, sigurnost za plovidbu i čvrstoću stranog plovnog objekta, sigurnost plovidbe, zdravlje ljudi ili životnu sredinu, PSC inspektor će rješenjem zabraniti stranom plovnom objektu dalje vršenje tih trgovačkih operacija.

Nedostatke iz stava 1 ovog člana i dalje postupanje na osnovu pronađenih nedostataka, utvrđuje PSC inspektor u skladu sa PSCO Manual-om.

Mjera iz stava 1 ovog člana sprovodi se na osnovu rješenja o zabrani operacija na stranom plovnom objektu, koje se sačinjava na obrascu kojeg propisuje Ministarstvo.

Ako strani plovni objekat, kojem je izdato rješenje iz stava 3 ovog člana, ispuni uslove utvrđene ovim rješenjem i u skladu sa PSCO Manual-om, PSC inspektor povlači rješenje o zabrani operacija na stranom plovnom objektu.

Ako PSC inspektor, prilikom vršenja inspekcijuskog nadzora iz člana 185 ovog zakona utvrdi da strani plovni objekat ne posjeduje važeće isprave koje potvrđuju da je brodska oprema za utovar i istovar u ispravnom i sigurnom stanju, ili ako utvrdi da stanje ove opreme ne odgovara podacima iz tih isprava, zabraniće vršenje utovara i istovara tereta korišćenjem brodske opreme tog stranog plovnog objekta.

Posada na stranom plovnom objektu

Član 187c

Ako PSC inspektor utvrdi da je član posade stranog plovnog objekta bio pod uticajem alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci, ili da je član posade u takvom psihofizičkom stanju da može ugroziti sigurnost plovidbe, narediće zapovjedniku broda ili licu koje upravlja stranim plovnim objektom da udalji sa radnog mjesta to lice, a po potrebi i da ga iskrca sa stranog plovnog objekta.

Ako je to lice zapovjednik broda ili lice koje upravlja stranim plovnim objektom, PSC inspektor će narediti zamjeniku zapovjednika broda ili zamjeniku lica koje upravlja stranim plovnim objektom da to lice udalji sa radnog mjesta.

Ako PSC inspektor utvrdi da član posade stranog plovnog objekta nema ovlaštenje za obavljanje odgovarajućih poslova na stranom plovnom objektu ili nema važeći ugovor o radu na stranom plovnom objektu, PSC inspektor će postupiti u skladu sa PSCO Manual.

Član 187d

Strani plovni objekat kojem je PSC inspektor zabranio da napusti luku, za svaki naredni inspekcijски pregled kojim se utvrđuje da li su nedostaci i okolnosti koje su dovele do zabrane napuštanja luke otklonjeni, plaća troškove pregleda koje utvrdi Ministarstvo.

Rješenje o zabrani napuštanja luke ili zabrani vršenja trgovačkih operacija na stranom plovnom objektu ukinuće se nakon otklanjanja nedostataka i kada se utvrdi da strani plovni objekat može nastaviti svoje putovanje ili trgovačke operacije bez rizika za sigurnost plovidbe, zdravlje ljudi ili životnu sredinu, i da su ispunjeni ostali uslovi iz stava 1 ovog člana.”

Član 79

Član 188 mijenja se i glasi:

„Uslovno oslobađanje stranog plovnog objekta od zabrane isplovljavanja

Član 188

Ako se nedostaci na stranom plovnom objektu kojem je rješenjem zabranjeno isplovljavanje ne mogu otkloniti u luci, PSC inspektor donosi rješenje o uslovnom oslobađanju stranog plovnog objekta od zabrane isplovljavanja i slanju stranog plovnog objekta na remont u brodogradilište, koje se sačinjava na obrascu koji propisuje Ministarstvo.

Strani plovni objekat iz stava 1 ovog člana se može uputiti na remont u brodogradilište u skladu sa PSCO Manual-om, uz predhodno pribavljenu saglasnost brodogradilišne luke na zahtjev PSC inspektora za prihvatanje broda, koji se sačinjava na obrascu koji propisuje Ministarstvo.

Ako strani plovni objekat ne dođe u brodogradilište iz stava 1 ovog člana do procijenjenog vremena dolaska, PSC inspektor izdaje rješenje o zabrani uplovljavanja stranog plovnog objekta u Paris MoU regionu koji se sačinjava na obrascu koji propisuje Ministarstvo, u skladu sa PSCO Manual-om.”

Član 80

Poslije člana 188 dodaju se dva nova člana koja glase:

„Žalba

Član 188a

Protiv rješenja PSC inspektora može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Postupak i rokovi podnošenja žalbe su propisani zakonom o upravnom postupku.

Ako se na osnovu žalbe rješenje o zabrani isplovljavanja stranog plovnog objekta ili odbijanju uplovljavanja stranog plovnog objekta poništi, ukine ili izmijeni, o preduzetim radnjama Ministarstvo informiše sve članice Paris MoU a podaci o poništenju, ukidanju ili izmijeni se unose u THETIS.

Ovlašćenja inspektora sigurnosti plovidbe

188b

Inspektor sigurnosti plovidbe vrši nadzor nad pomorskim objektima crnogorske državne pripadnosti, stranim čamcima i njihovim posadama u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru, uključujući luke, sidrišta i ostale objekte obalne infrastrukture Crne Gore.

Inspektor sigurnosti plovidbe vrši nadzor nad:

- 1) sposobnosti pomorskog objekta za plovidbu, zaštitom ljudskih života i zaštitom životne sredine;
- 2) ispravama, zapisima i knjigama, odgovarajućim svjedočanstvima i njihov rok važenja i ostalu neophodnu dokumentaciju pomorskog objekta;
- 3) opšte stanje pomorskog objekta, higijenske uslove na pomorskom objektu, uključujući prostore mašine i prostore za smještaj i boravak posade i putnika;

4) operativnim i drugim obalama, lukobranima, potrebnim dubinama, uređajima, postrojenjima i drugim objektima namijenjenim za vez u lukama, zaštitu pomorskog objekta, ukrcavanje i iskrcavanje putnika i stvari u skladu sa međunarodnim i propisima Crne Gore;

5) održavanjem i obilježavanjem plovnih puteva u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama i objektima za sigurnost plovidbe na tim plovnim putevima;

6) obavljanjem radio-službe radi sigurnosti plovidbe i zaštite ljudskog života na moru i njihovim uređajima i opremom kao i održavanjem sredstava i radom tih službi;

7) prevozom lica i stvari u pogledu zaštite ljudskih života i imovine;

8) prevozom putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju;

9) plovidbom i pilotažom;

10) sigurnošću instalacija za proizvodnju ugljovodonika.

Inspeksijske poslove iz stava 2 tač. 1, 2, 7 i 8 ovog člana, koji se odnose na čamce i jahte za ličnu upotrebu pored Inspektora sigurnosti plovidbe može obavljati i policijski službenik po ovlašćenju Ministarstva.

Inspeksijske poslove iz stava 2 tač. 1, 2, 6, 7, 8 i 9 ovog člana, vrši i Organ uprave.

Inspeksijske poslove iz stava 2 tačka 9 ovog člana Organ uprave vrši korišćenjem tehničkih sistema iz člana 45 stava 7 ovog zakona.

Ukoliko Organ uprave korišćenjem tehničkih sistema iz člana 45 stava 7 ovog zakona ne može utvrditi identitet plovnog objekta koji je počinio prekršaj, o događaju će putem službene zabilješke obavijestiti Inspektora sigurnosti plovidbe.

Poslove iz stava 2 ovog člana za crnogorske ratne brodove, vojne luke, sidrišta i ostale objekte obalne infrastrukture Vojske Crne Gore vrši organizaciona jedinica Ministarstva odbrane nadležna za poslove inspeksijskog nadzora i Generalštab Vojske Crne Gore, u skladu sa zakonom.“

Član 81

U članu 189 stav 1 riječi: „člana 185” zamjenjuju se riječima: „člana 188b”.

Član 82

Član 190 mijenja se i glasi:

„Ako se u obavljanju inspeksijskog nadzora shodno odredbama člana 188b ovog zakona utvrde nedostaci broda u pogledu njegove sposobnosti za plovidbu, narediće se zapovjedniku broda da u određenom roku otkloni utvrđene nedostatke.

Ako se utvrđeni nedostaci ne otklone u određenom roku ili ako su utvrđeni nedostaci takve prirode da ugrožavaju sigurnost broda, lica i tereta na njemu i okoline ili ako su mu tankovi otpadnih voda puni, zabraniće se brodu dalja plovidba dok se navedeni nedostaci ne otklone i oduzeće mu se isprava o sposobnosti za plovidbu.

Ako Inspektor sigurnosti plovidbe, odnosno drugi ovlašćeni službenik utvrdi da plovni objekat ima nedostataka koji ugrožavaju sigurnost plovidbe, zabraniće dalju plovidbu plovnom objektu, oduzeti dozvolu za plovidbu i o tome obavijestiti Lučku kapetaniju koja je izdala dozvolu za plovidbu plovnog objekta.

Inspeksijski pregled pomorskih objekata iz člana 189 ovog zakona koji viju crnogorsku zastavu može se obaviti i van unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore, ukoliko se ocijeni da postoji opravdana sumnja da stvarno stanje na brodu ne odgovara izdatim brodskim ispravama i knjigama ili da se do isteka važenja brodskih isprava i knjiga ne predviđa uplovljavanje broda u luke Crne Gore.

U obavljanju inspekcijskog nadzora iz člana 189 ovog zakona Inspektor sigurnosti plovidbe može od priznate organizacije ili Organa uprave zatražiti na uvid dokumentaciju o postupku izdavanja svjedočanstava za brod koji se nadzire.

Ako zapovjednik ne postupi po nalogu inspekcije iz st. 2 i 3 ovog člana, Inspektor sigurnosti plovidbe će, nakon što rješenje postane izvršno, na pogodan način zabraniti plovidbu, odnosno utovar, istovar ili pretovar tereta.

Ako brod iz stava 6 ovog člana predstavlja ili može predstavljati opasnost za luke, plovne puteve, plovidbu, iskorištavanje prirodnih bogatstava mora ili okoline, Inspektor sigurnosti plovidbe će, pored radnji iz stava 6 ovog člana, rješenjem narediti vlasniku broda da u primjerenom roku preduzme mjere za njegovo uklanjanje uz nadzor Organa uprave.

Ako vlasnik broda ne postupi u skladu sa rješenjem Inspektora sigurnosti plovidbe, Organ uprave će na trošak i rizik vlasnika organizovati uklanjanje broda posredstvom pravnog ili fizičkog lica kojoj je to poslovna djelatnost.

Ako brod iz stava 6 ovog člana predstavlja neposrednu opasnost za luke, plovne puteve, plovidbu, iskorištavanje prirodnih bogatstava mora ili okoline, Inspektor sigurnosti plovidbe će i bez prethodnog donošenja rješenja iz stava 7 ovog člana odlučiti o uklanjanju broda na trošak i rizik vlasnika.

Uklanjanje broda u smislu st. 8 i 9 ovog člana znači svaki oblik sprečavanja, ublažavanja ili otklanjanja opasnosti.

Odredbe čl. 189 i 190 ovog zakona na odgovarajući se način primjenjuju na druge plovne te plutajuće odobalne objekte.“

Član 83

Član 191 mijenja se i glasi:

„Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora shodno odredbama člana 184 stav 3 tačka 2 i člana 188b stav 2 tačka 4 ovog zakona utvrdi da se u lukama otvorenim za međunarodni i unutrašnji saobraćaj ne sprovode mjere koje su u skladu s međunarodnim obavezama Crne Gore ili posebnim propisima koji uređuju red u lukama ili da je stanje luka takvo da predstavlja opasnost za sigurnost plovnih objekata, Organ uprave će narediti korisniku odnosno koncesionaru luke da, radi otklanjanja utvrđenih nedostataka, u određenom roku, preduzme odgovarajuće mjere ili obavi potrebne radove.

Ako mjere i radovi naređeni shodno stavu 1 ovog člana ne budu izvršeni u određenom roku, PSC inspektor, odnosno Inspektor sigurnosti plovidbe može zabraniti:

1) pristajanje plovnih objekata određene veličine uz dio operativne ili druge obale za koji je utvrđen nedostatak dok ne bude omogućeno sigurno pristajanje takvih plovnih objekata;

2) upotrebu operativne ili druge obale ili njenog dijela, kao i sidrišta koje neposredno ugrožava sigurnost plovnih objekata, lica i stvari prilikom utovara, istovara ili pretovara ili ako prijeti opasnost da se zbog neispravnog uređaja zagadi okolina;

3) saobraćaj u luci i sidrištu sve dok je sigurnost plovidbe neposredno ugrožena zbog neodržavanja lučkih objekata u ispravnom stanju ili potrebnih dubina.

Ako nedostaci iz stava 1 ovog člana neposredno ugrožavaju ljudske živote, sigurnost plovidbe i zaštitu životne sredine, PSC inspektor odnosno Inspektor sigurnosti plovidbe može odmah preduzeti mjere iz stava 2 ovog člana.

Odredbe ovog člana na odgovarajući način se primjenjuju i na luke otvorene za unutrašnji saobraćaj.”

Član 84

U članu 192 stav 1 mijenja se i glasi:

„Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbi člana 188b stav 2 tačka 5 ovog zakona utvrdi da je stanje plovnog puta ili objekta za sigurnost plovidbe na plovnom putu takvo da ugrožava sigurnost plovidbe, Inspektor sigurnosti plovidbe će obavijestiti Organ uprave da:

- 1) privremeno obilježi smetnje na plovnom putu, odnosno da smetnju ukloni i da postavi ili aktivira signalne oznake i svijetla ako su ista uklonjena ili neispravna;
- 2) privremeno zabrani plovidbu na tom plovnom putu ako nijesu preduzete mjere za sigurnu plovidbu.“

Član 85

Član 193 mijenja se i glasi:

„Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbi člana 188b stav 2 tačka 6 ovog zakona utvrdi da održavanje radio-stanica i obavljanje radio-službe nije u skladu s propisima kojima se uređuje područje telekomunikacija, Inspektor sigurnosti plovidbe će naložiti Organu uprave otklanjanje utvrđenih nedostaka u određenom roku.

Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora iz stava 1 ovog člana utvrde takvi nedostaci koji mogu ugroziti sigurnost plovidbe, izvještaj o utvrđenim nedostacima, s predlozima za njihovo otklanjanje dostaviće se Ministarstvu i Organu uprave.“

Član 86

U članu 194, članu 196 stav 2 i članu 197 stav 5 ovog zakona riječ „Inspektor“ zamjenjuje se riječima: „Inspektor sigurnosti plovidbe“.

Član 87

Član 195 briše se.

Član 88

Član 199 mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) plovni objekat sidri ili se zadržava u zonama zabranjenog sidrenja (član 7 stav 2);
- 2) brod ili čamac za prevoz putnika sidri ili se zadržava na mjestima koja nijesu za tu namjenu uređena i obilježena (član 7 stav 3);
- 3) plovni objekat prilikom plovidbe unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnim morem Crne Gore ne postupa u skladu sa ovim zakonom, na način kojim se izbjegava sudar na moru, kao i međunarodnim pravilima o sigurnosti plovidbe (član 10 stav 1);
- 4) brzina plovidbe plovnog objekta bude veća od propisane (član 10 stav 2);
- 5) na Skadarskom jezeru koristi plovilo na vodeni mlazni pogon i plovni objekat sa motorom jačine preko 7,35 kW, bez odobrenja organa uprave nadležnog za zaštitu prirode (član 10 stav 3);
- 6) plovni objekat do 24 metra plovi brzinom većom od četiri čvora iznad brzine propisane u članu 10 stav 2 tačka 1 i tačka 2 al. 1 i 2 ovog zakona (član 10 stav 5);

7) plovni objekat koji plovi u uskom kanalu ne plovi što bliže spoljnoj ivici uskog kanala koja se nalazi sa njegove desne strane (član 10a stav 2);

8) plovni objekat dužine manje od 20m ili jedrenjak ometa prolaz brodu koji može sigurno da plovi jedino unutar uskog kanala (član 10a stav 3);

9) ribarski brod, zauzet ribarenjem, ometa prolaz bilo kojem drugom brodu koji može sigurno da plovi jedino unutar uskog kanala (član 10a stav 4);

10) plovni objekat presijeca uski kanal, a to presijecanje ometa prolaz brodu koji jedino sigurno plovi unutar uskog kanala (član 10a stav 5);

11) pretiče u uskom kanalu brod koji jedino sigurno plovi unutar uskog kanala (član 10a stav 6);

12) brod koji se približava zavoju ili području uskog kanala, gdje se drugi brodovi ne vide zbog prepreke, ne plovi sa posebnom pažnjom i oprezom i ne vrši obavezno oglašavanje odgovarajućim zvučnim signalom (član 10a stav 7);

13) plovni objekat usidri u uskom kanalu (član 10a stav 8);

14) prilikom obavljanja javnog prevoza primi na prevoz lica ili stvari iznad granica dozvoljene nosivosti broda (član 12);

15) ne objavi red plovidbe u štampanim ili elektronskim medijima najmanje 15 dana prije stupanja na snagu reda plovidbe (član 13 stav 3);

16) se brodar ne pridržava utvrđenog i objavljenog reda plovidbe (član 13 stav 4);

17) održi sportska takmičenja i priredbe na određenom dijelu plovnog puta na kojem se mogu održavati, u zavisnosti od inteziteta pomorskog saobraćaja, bez odobrenja Organa uprave (član 16 stav 1);

18) organizator sportskog takmičenja, odnosno priredbe iz člana 16 ovog zakona sa plovnog puta ne ukloni oznake, uređaje i predmete koji su postavljeni radi održavanja sportskog takmičenja, odnosno priredbe u roku od 24 sata nakon njihovog održavanja (član 17 stav 1);

19) se obuka na plovilima na vodeni mlazni pogon ne vrši na obilježenim vodenim površinama (poligon za obuku) koje određuje pravno lice koje upravlja morskim dobrom, uz saglasnost Ministarstva (član 19 stav 1);

20) obuku na poligonu za obuku vrše privredna lica i preduzetnici koji ispunjavaju uslove u pogledu opreme i kadra, bez odobrenja pravnog lica koje upravlja morskim dobrom (član 19 stav 2);

21) usidri ili veže plovni objekat izvan lučkog područja i Ro-Ro trajektnih pristaništa na uređenim i obilježenim mjestima određenim za sidrenje i vezivanje, bez saglasnosti Organa uprave prema planu pravnog lica koje upravlja morskim dobrom (član 20 stav 3);

22) bez pribavljenog odobrenja, izdatog na osnovu saglasnosti Ministarstva, započne izgradnju plovnih kanala, luka, pristaništa i drugih hidrotehničkih objekata od uticaja na sigurnost plovidbe (član 23);

23) na objektima i sredstvima, koja predstavljaju stalne ili privremene prepreke na plovnom putu i u luci (mostovi, kablovi, potonuli objekti i slično), ne postavi i održava svijetla i znakove za obilježavanje tih prepreka radi obezbjeđenja sigurnosti plovidbe (član 24 stav 1);

24) nasukani, potopljeni ili plovni objekat nesposoban za manevrisanje koji ometa ili ugrožava sigurnost plovidbe, na zahtjev Ministarstva, bez odlaganja, ne ukloni plovni objekat sa plovnog puta, pristaništa, luke ili sidrišta (član 25 stav 1);

25) ne čuva plovni objekat iz člana 25 stav 2 ovog zakona, kao i plovni objekat kojem je Ministarstvo ili nadležni sud zabranio isplovljenje (član 25 stav 3);

26) na plovni put, pristanište i u luku baci predmete ili stvari koje mogu da ometaju ili ugroze sigurnost plovidbe (član 25 stav 5);

27) sa plovnog puta ne ukloni brod i smjesti ga u luku radi čuvanja (član 26 stav 2);

28) plovni objekti koji u skladu sa zakonom i međunarodnim propisima imaju instaliranu VHF DSC radio stanicu za vrijeme plovidbe ne odgovaraju na pozive u odnosu na sigurnost pomorske plovidbe (član 27 stav 3);

29) strani brod i strani ratni brod ne viju zastavu svoje državne pripadnosti i zastavu Crne Gore, dok se nalaze na plovnom putu u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore (član 28 stav 4);

30) brod koji dolazi u luku i odlazi iz luke ne najavi dolazak u luku i odlazak iz luke (član 28 stav 5);

31) strani nuklearni brod koji namjerava da uplovi u crnogorsku luku otvorenu za međunarodni saobraćaj ne podnese Ministarstvu zahtjev za izdavanje dozvole za uplovljenje u luku i uz zahtjev ne priloži ovjereni prepis dokumentacije o sigurnosti nuklearnog pogona broda (član 31 st. 1 i 2);

32) crnogorski brod od 300 BT ili više, kao i strani brod, koji namjerava da uplovi u crnogorsku luku ili da pristane uz postrojenja za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika u teritorijalnom moru Crne Gore, nemaju potvrdu o osiguranju odgovornosti za pomorska potraživanja navedena u Međunarodnoj konvenciji o ograničenju odgovornosti za pomorska potraživanja iz 1976. godine, do iznosa osiguranja utvrđenih Protokolom iz 1996. godine, na tu Konvenciju (član 33 st. 1 i 5);

33) plovni objekat koji je zbog više sile ili nezgode na moru prinuđen da se skloni u unutrašnje morske vode Crne Gore, a o tome, bez odlaganja, ne obavijesti Organ uprave radi određivanja mjesta skloništa (član 34 stav 1);

34) poslove pilotaže ne obavlja na osnovu odobrenja Ministarstva (član 36 stav 1);

35) ne obezbijedi obavljanje pilotaže 24 sata dnevno, ne vodi pilotski dnevnik i ne obezbijedi obuku pilota (član 36 stav 3);

36) pilotski plovni objekat nije obilježen i ne koristi pozivne znakove za pilotažu (član 36 stav 4);

37) ne obezbijedi i izvrši obuku pilota (član 39 stav 8);

38) za vrijeme vršenja pilotaže pilot ne nosi službeno odijelo i nema kod sebe pilotsku legitimaciju (član 40 stav 1);

39) za vrijeme vršenja pilotaže pilot napusti zapovjednički most pilotiranog broda prije završetka pilotaže (član 40 stav 2);

40) pilot ne odbije pilotiranje plovnog objekta koji nije dobio odobrenje za slobodan saobraćaj sa obalom ili odobrenje za isplovljenje ili ako je brod prekrčan ili ako gaz broda ne odgovara dubini mora na mjestu određenom za privez ili sidrenje broda ili ako na mjestu priveza broda nijesu ispunjeni uslovi za siguran privez u plutajućem stanju ili u drugim slučajevima kojima se ugrožava sigurnost plovidbe (član 40 stav 3);

41) plovni objekat koji uplovi u teritorijalno more i unutrašnje morske vode Crne Gore, a podatke iz člana 46 stav 1 ovog zakona nije dostavio pomorskom operativnom centru putem VHF radio stanice (član 45 stav 4);

42) za brod koji plovi ka luci Crne Gore, Organu uprave ne prijavi podatke o brodu, tankeru, planiranim operacijama u luci ili sidrištu, planiranim tehničkim nadzorima i značajnim radovima održavanja i popravke koji će se sprovesti za vrijeme boravka broda u luci Crne Gore, datumu posljednjeg proširenog pregleda stranog plovnog objekat u Paris MoU region i podatke o teretu (član 46 st. 1 i 2);

43) brod, lice koje ovlasti brodar ili zapovjednik broda ne prijavi podatke iz člana 46 ovog zakona u rokovima propisanim u članu 47 stav 1 ovog zakona;

44) brodar, lice koje ovlasti brodar ili zapovjednik broda koji plovi Jadranskim morem u skladu sa rezolucijom MSC.139 (76) o obaveznom izvještavanju brodova u sektoru 2 ADRIREP Sistema, pomorskom operativnom centru ne prijavi podatke iz člana 47 stav 3 ovog zakona;

45) putnički i brzi putnički brod, teretni i brzi teretni brod od 300 BT ili više, u međunarodnoj plovidbi, kao i tehnički plovni objekat nije opremljen sistemom za identifikaciju i praćenje broda velikog dometa (član 48 stav 1);

46) putnički i brzi putnički brod, teretni i brzi teretni brod od 300 BT ili više, u međunarodnoj plovidbi, kao i tehnički plovni objekat nije opremljen sistemom za automatsku identifikaciju broda (AIS) i sistemom zapisivanja podataka o plovidbi (VDR), u skladu sa međunarodnim ugovorima, a plovni objekti registrovani za privrednu djelatnost – prevoz putnika koji plove u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore nijesu opremljeni AIS sistemom (član 48 stav 4);

47) brod iz člana 48 stav 4 ovog zakona nema stalno uključen AIS sistem, osim u slučaju kada je međunarodnim ugovorom utvrđena zaštita podataka u plovidbi (član 48 stav 5);

48) brod nema odgovarajuće zalihe lijekova i odgovarajuća medicinska sredstva za pružanje medicinske pomoći na brodovima (član 49 stav 9);

49) brod preko 500 BT koji ima najmanje 15 članova posade na putovanjima koja traju duže od tri dana nema brodsku bolnicu, odnosno ambulantu za pružanje medicinske pomoći, opremljenu odgovarajućom medicinskom opremom (član 49 stav 10);

50) na brodu na međunarodnoj plovidbi koji ima najmanje 100 članova posade na putovanjima koja traju duže od tri dana, nema ljekara za pružanje medicinske pomoći (član 49 stav 11);

51) brod koji prevozi opasna sredstva, u svojoj apoteci na brodu, nema protivotrove (član 49 stav 12);

52) ne obezbijedi zalihe lijekova i medicinskih sredstava na brodu (član 49 stav 13);

53) ne izvrši osnovni pregled broda u vrijeme i na način propisan u članu 54 ovog zakona;

54) redovni pregled ne izvrši u propisanim vremenskim razmacima (član 55);

55) probnu plovidbu obavlja prije pregleda broda i izdavanja svjedočanstva za probnu plovidbu (član 57 stav 2);

56) ne održava brod i opremu u stanju kojim se obezbjeđuje sposobnost broda za plovidbu (član 58);

57) se bez prethodnog obavještenja Organa uprave obavljaju promjene ili prepravke konstrukcije broda, mašina, uređaja, opreme ili drugih dijelova broda (član 59);

58) brod prevozi veći broj putnika od broja putnika određenog na osnovu plovnih svojstava broda, raspoložive površine za smještaj putnika, uređaja i opreme namijenjene putnicima i higijenskih uslova (član 63 stav 1);

59) prije nego što putnički brod isplovi iz luke, kompanija ili brodar ne utvrde broj lica na putničkom brodu (član 64 stav 1);

60) ne obezbijedi da podaci o licima koja su iskazala potrebu za posebnu njegu ili pomoć u vanrednim situacijama ne budu evidentirani na odgovarajući način i dostavljeni zapovjedniku prije nego što putnički brod isplovi iz luke (član 64 stav 5);

61) kompanija ili brodar crnogorskog putničkog broda ne dostavi podatke Lučkoj kapetaniji iz člana 64 stav 2 ovog zakona (član 64 stav 6);

62) putnički, Ro-Ro i brzi putnički brodovi nemaju adekvatan pristup za ulazak lica sa invaliditetom (član 65 stav 1);

63) brodovi iz člana 65 stav 1 ovog zakona nijesu konstruisani i opremljeni na način koji licima sa invaliditetom obezbjeđuje lako i sigurno ukrcavanje i iskrcavanje i pristup između paluba, uz asistenciju posade ili uz pomoć rampi ili liftova (član 65 stav 2);

64) na brodovima iz člana 65 stav 1 ovog zakona na vidnim mjestima nijesu postavljene informacione oznake, odnosno naljepnice koje su lako uočljive i čitljive licima sa smanjenim mogućnostima kretanja i komunikaciona sredstva za vizuelno i verbalno objavljivanje važnijih informacija, kao i sistem za alarmiranje sa tipkama koji je lako pristupačan za ta lica (član 65 stav 3);

65) ograde, koridori, prolazi, ulazi i vrata ne omogućavaju korišćenje i kretanje lica u invalidskim kolicima, a liftovi, palube za vozila, putničke prostorije za odmor, smještaj, kao i toaletne prostorije nijesu konstruisane tako da budu lako pristupačne za ta lica (član 65 stav 4);

66) teret na brodu nije raspoređen tako da odgovara zahtjevima stabiliteta i da obezbjeđuje plovna svojstva broda i ne prouzrokuje prekomjerna naprezanja konstrukcionih djelova broda u različitim uslovima korišćenja (član 66 stav 1);

67) teret na brodu nije ukrcan u granicama dozvoljenog opterećenja broda i u skladu sa tehničkim propisima o prevozu tereta i nije složen, raspoređen i učvršćen tako da u svim uslovima plovidbe ne može doći do pomjeranja tereta koji bi mogao ugroziti sigurnost broda, ljudske živote i životnu sredinu (član 66 stav 2);

68) se strani brod koji u crnogorskoj luci plaća naknadu za propisano baždarenje ne podvrgne istom (član 68);

69) zahtjev za ponovno baždarenje iz člana 69 stav 1 tačka 1 ovog zakona, ne podnese prije završetka prepravke broda (član 69 stav 4);

70) ponovno baždarenje broda iz člana 69 stav 1 tačka 2 ovog zakona vrše lica koja su izvršila prethodno baždarenje u čiju se pravilnost izvršenog baždarenja sumnja (član 69 stav 6);

71) se brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom ne nalaze na brodu i nijesu uvijek dostupne u svrhu provjere (član 70 stav 1);

72) brodu promijeni ime, luku upisa, tonažu, vrstu pogona, znak raspoznavanja, namjenu ili kategoriju plovidbe, a nije mu zamijenio upisni list (član 72 stav 2);

73) nema privremeni plovidbeni list za brod nabavljen u inostranstvu ili brod koji je u inostranstvu, a izgubljen mu je upisni list (član 73 stav 1);

74) plutajući pomorski objekat nema isprave i knjige u skladu sa čl. 70 do 73 ovog zakona prema namjeni i lokaciji (član 78 stav 1);

75) postavi plutajući pomorski objekat u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore bez saglasnosti Lučke kapetanije (član 79 stav 1);

76) plutajući pomorski objekat privezuje, sidri, polaže ili ukopava na području luke bez saglasnosti organa uprave nadležnog za luke ili pravnog lica koje upravlja morskim dobrom (član 79 stav 2);

77) ne izvrši osnovni pregled čamca prije upisa u upisnik čamaca, kao i poslije svake prepravke, odnosno popravke čamca, promjene namjene ili područja plovidbe (član 85);

78) redovni pregled čamca ne izvrši u predviđenom roku (član 86);

79) lice koje je upravljalo čamcem koji je pretrpio pomorsku nesreću, nije odmah prijavilo nastanak pomorske nesreće, a u slučaju pomorske nezgode u roku od 12 sati od momenta nastanka pomorske nezgode, nije podnio prijavu nadležnoj Lučkoj kapetaniji (član 87 stav 2);

80) prije početka gradnje čamca ne pribavi saglasnost Organa uprave na tehničku dokumentaciju za gradnju čamca (član 88 stav 1);

81) čamcem prevozi veći broj lica od broja lica koja se smiju ukrcati na čamac (član 89 stav 2);

82) na čamcu namijenjenom za privredne svrhe - prevoz putnika, na vidnom mjestu, na ulazu prostora za putnike, nije ispisan broj putnika koje čamac smije prevoziti, na crnogorskom i engleskom jeziku (član 89 st. 3 i 4);

83) na čamcu namijenjenom za privredne svrhe nema na bokovima sa spoljne strane čamca obilježenu oznaku vodene linije, dimenzija 150x15 mm (član 89 stav 5);

84) nakon prepravke čamca nije izvršeno ponovno baždarenje (član 91 stav 6);

85) čamcem za lične potrebe upravlja lice mlađe od 16 godina (član 93 stav 1);

86) čamcem za privredne i javne svrhe, osim plovila na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta ne upravlja lice koje ima ovlašćenje za mornara-motoristu i ovlašćenje o osposobljenosti za VHF DSC radio-operatora (CEPT 31-04E) ili za GMDSS radio-operatora sa ograničenim ovlašćenjem (član 93 stav 2);

87) na čamcu namijenjenom za privredne i javne svrhe, pored lica iz člana 93 stav 2 ovog zakona nije ukrcao i jedan član posade sa uvjerenjem za voditelja čamca (član 93 stav 3);

88) plovilom na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta upravlja lice koje nema uvjerenje za voditelja čamca ili ovlašćenje za mornara-motoristu ili se obučava van poligona za obuku (član 93 stav 4);

89) na gliseru kojim se obavlja obučavanje skijaša na moru, pored mornara motoriste, nije ukrcao još jedno lice koje nadzire skijaša i daje mu uputstva (član 93 stav 5);

90) bez pisane saglasnosti vlasnika čamca, odnosno plovila, čamac koji ima motor iznad 3 kW, odnosno plovilo na vodeni mlazni pogon bez obzira na snagu motora koji se koristi za lične potrebe, da na korišćenje licu koje ima uvjerenje za voditelja čamca (član 94 stav 1);

91) zakupi čamac motora iznad 3 kW, odnosno plovilo na vodeni mlazni pogon, bez obzira na snagu motora, a ne posjeduje uvjerenje za voditelja čamca (član 94 stav 2);

92) da u zakup čamac, a ne provjeri da li zakupac posjeduje uvjerenje za voditelja čamca (član 94 stav 3);

93) čamac koji plovi teritorijalnim morem i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, na krmenom koplju ili drugom pogodnom mjestu nema istaknutu državnu zastavu Crne Gore i zastavu državne pripadnosti tokom dana (od izlaska do zalaska sunca), veličine 0.45 x 0.80 metara i koja nije oštećena (član 94 stav 4);

94) se u upisnik čamaca ne upišu čamci koji se stalno ili pretežno zadržavaju ili plove u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, bez obzira na sjedište, odnosno prebivalište vlasnika čamca (član 95 stav 2);

95) zahtjev za upis nastalih promjena vlasnik čamca ne podnese u roku od 30 dana od dana nastale promjene (član 100 stav 2);

96) vlasnik čamca upisanog u upisnik čamaca promijeni sjedište, odnosno prebivalište ili promijeni područje na kojem se čamac pretežno zadržava i koristi, a takvu promjenu ne prijavi Lučkoj kapetaniji na čijem području ima novo sjedište, odnosno prebivalište ili na čijem području se čamac pretežno zadržava, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene (član 101 stav 4);

97) čamac nema oznaku čamca (član 104);

98) se na čamcu u plovidbi ne nalazi važeća dozvola za plovidbu čamca, polisa o obaveznom osiguranju u skladu sa zakonom, plan rasporeda lica koje čamac za privredne svrhe – prevoz putnika smije da prevozi, uvjerenje za vođitelja čamca, odnosno odgovarajuće ovlaštenje za lica koje upravlja čamcem za privredne svrhe i ugovor o prevozu putnika i/ili stvari u unutrašnjem pomorskom saobraćaju (član 105);

99) prilikom uplovljenja u luku ili isplavljenja iz luke brod nema minimalni broj članova posade sa odgovarajućim ovlaštenjem o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti (član 107 stav 1);

100) za vršenje poslova kojima se obezbjeđuje plovidba članovi posade nemaju odgovarajuća ovlaštenja (član 108 st. 1 i 3);

101) se zdravstvena sposobnost pomoraca vrši u zdravstvenoj ustanovi koja ne ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje zdravstvene zaštite zaposlenih (član 118 stav 1);

102) član posade broda ne vrši poslove na brodu u skladu sa pravilima navigacije, na način kojim se obezbjeđuje sigurnost saobraćaja, ne oštećuje brod ili teret na njemu ili ne ugrožava sigurnost putnika, članova posade i životnu sredinu (član 119);

103) sastav brodske straže u svako vrijeme nije dovoljan i ne odgovara posebnim okolnostima i uslovima u kojima se vrši straža (član 120);

104) član posade za vrijeme vršenja straže napusti svoje mjesto i prostoriju u kojoj se vrši straža bez odobrenja dežurnog oficira (član 121 stav 1);

105) oficir straže napusti svoje mjesto za vrijeme trajanja straže (član 121 stav 2);

106) se na brodu u luci ne nalazi najmanje 1/3 od minimalnog broja članova posade (član 121 stav 5);

107) se na brodu iz člana 121 stav 5 ovog zakona među članovima posade ne nalazi po jedan oficir palube i mašine, a noću i brodska straža (član 121 stav 6);

108) se na ribarskom brodu u luci ne nalazi najmanje po jedan član posade službe palube i mašine (član 121 stav 7);

109) se na brodovima iz člana 121 stav 7 ovog zakona koji se nalaze u grupama i privezani uz bok jedan drugome, na svaka tri broda ne nalazi najmanje po dva člana posade službe palube i mašine (član 121 stav 8);

110) u predjelima vrlo gustog saobraćaja, u uslovima ograničene vidljivosti i u svim ostalim plovidbenim situacijama kad se upotrebljava uređaj za automatsko kormilarenje na brodu ne postoji mogućnost ručnog preuzimanja kormilarenja brodom od strane dežurnog oficira straže na mostu (član 122);

111) zapovjednik ili član posade broda, kao i članovi posade drugih plovnih objekata budu pod uticajem alkohola, opojnih droga ili drugih materija koje mijenjaju stanje svijesti ili ako tokom obavljanja dužnosti na brodu imaju više od 0,5 g/kg alkohola u krvi ili 0,25 mg/l alkohola u dahu (član 125);

112) član posade broda za vrijeme trajanja, odnosno prestanka radnog odnosa bude iskrcan sa broda van njegove luke ukrcanja, a brodar mu ne obezbijedi povratak u luku njegovog ukrcanja, odnosno u mjesto njegovog prebivališta ili boravišta u skladu sa ugovorom o radu (član 126 stav 1);

113) troškove povratnog putovanja iz člana 127 stav 1 ovog zakona naplati od člana posade broda u obliku avansa na početku zaposlenja ili iz zarade koju je dužan da isplati članu posade broda, osim u slučaju težih povreda obaveza iz ugovora o radu od strane člana posade broda (član 127 stav 2);

114) ne obezbijedi osiguranje ili drugu finansijsku garanciju radi pokrića troškova povratnog putovanja članova posade broda (član 127 stav 6);

115) ne obezbijedi članovima posade broda dostupnost propisa koji se odnose na prava člana posade na povratno putovanje (član 127 stav 7);

116) propisi iz člana 127 stav 7 ovog zakona članovima posade ne budu dostupni na crnogorskom i engleskom jeziku (član 127 stav 8);

117) članu posade broda prilikom povratnog putovanja kojem je obezbijeđen odgovarajući posao na brodu koji plovi u luku njegovog ukrcavanja ne pripadne naknada za posao koji je vršio na brodu (član 128 st. 1 i 2);

118) se odredbe čl. 126 do 128 ovog zakona ne primjenjuju na strance koji su članovi posade broda crnogorske državne pripadnosti (član 129);

119) član posade broda odmah, bez odlaganja, ne obavijesti neposrednog rukovodioca ili zapovjednika broda o svakom vanrednom događaju na brodu koji bi mogao da ugrozi sigurnost broda, putnika, drugih lica ili tereta na brodu, kao i da zagadi životnu sredinu opasnim i štetnim materijama sa broda (član 130 stav 1 tačka 1);

120) član posade broda, bez odlaganja, ne obavijesti neposrednog rukovodioca ili zapovjednika broda kada u plovidbi primijeti da pojedini svetionici i svijetla ne rade, odnosno oznake ili plutače nijesu na svom mjestu (član 130 stav 1 tačka 2);

121) članovi posade broda u slučaju opasnosti, brodoloma ili druge havarije ne preduzimaju neophodne radnje za spašavanje broda, putnika, drugih lica i tereta na brodu, kao i zaštite životne sredine, dok zapovjednik broda ne naredi da se brod napusti (član 130 stav 2);

122) članu posade ne naknadi štetu prouzrokovanu na stvarima namijenjenim za njegovu ličnu upotrebu na brodu, a koje su uništene ili oštećene pri brodolomu ili drugoj havariji broda (član 131 stav 1);

123) se članu posade broda koji je u radnom odnosu, u slučaju brodoloma, ne obezbijedi pravo na zaradu za najmanje dva mjeseca od dana brodoloma prema prosjeku zarade za poslednja tri mjeseca, ako ugovorom o radu nije predviđeno duže vrijeme za zaradu (član 131 stav 2);

124) članu posade i stranom državljaninu, u slučaju brodoloma, ne isplati naknadu u iznosu određenom ugovorom o radu za svaki dan nezaposlenosti koja je nastupila kao posljedica brodoloma, a najduže za dva mjeseca od dana brodoloma (član 131 stav 3);

125) zapovjednik broda ili kompanija odmah, bez odlaganja, ne obavijesti Organ uprave, odnosno priznatu organizaciju koja će pokrenuti postupak utvrđivanja da li je potreban odgovarajući pregled broda na kojem se otkrije nedostatak ili nezgoda koja utiče na sigurnost, bezbjednosnu zaštitu broda i ispravnost sredstava za spašavanje ili druge opreme (član 142 stav 1);

126) prilikom ukrcavanja na brod koji se nalazi na međunarodnom putovanju član posade nema zaključen ugovor o radu u pisanoj formi, koji potpisuju pomorac i vlasnik broda odnosno brodar ili kompanija (član 153 stav 1);

127) se članu posade prije potpisivanja ugovora o radu ne omogući da prouči ugovor radi upoznavanja sa svojim pravima i obavezama iz ugovora (član 153 stav 2);

128) poslodavac ne izda članu posade ispravu koja sadrži zabilješku o njegovom zaposlenju na brodu (član 153 stav 5);

129) ugovor o radu pomorca i kolektivni ugovor nijesu na engleskom jeziku ili kopija standardnog oblika ugovora i djelovi ugovora o kolektivnom pregovaranju koji su podložni inspekciji države luka (član 153 stav 8);

130) maksimalno radno vrijeme pomorca traje duže od 14 sati u bilo kojem periodu od 24 sata i 72 sata u bilo kojem periodu od 7 dana (član 154 stav 2);

131) pomorac mlađi od 18 godina radi noću (član 154 stav 4);

132) se obavezne vježbe okupljanja, protivpožarne vježbe i vježbe sa čamcima za spašavanje i obuke na brodu koje su propisane međunarodnim propisima sprovode na način koji ometa vrijeme odmora i dovodi do zamora pomoraca (član 155 stav 3);

133) ne obezbijedi postavljanje na lako pristupačnom mjestu na brodu table sa rasporedom rada na brodu na crnogorskom i engleskom jeziku (član 155 stav 5);

134) ne vodi zapisnik o dnevnim satima rada i odmora pomorca (član 155 stav 6);

135) lice mlađe od 16 godina radi na brodu (član 157 stav 1);

136) radno vrijeme mlađeg pomorca bude duže od osam sati dnevno ili 40 sati nedjeljno, a prekovremeni rad samo ako je to neizbježno radi sigurnosti plovidbe (član 157 stav 2);

137) mlađem pomorcu ne bude obezbijeđeno za sve obroke dovoljno vremena, a za dnevni glavni obrok najmanje sat vremena, kao i odmor od 15 minuta poslije svaka dva sata neprekidnog rada, kada je to moguće (član 157 st. 3 i 4);

138) se na brodu ne nalazi priručnik o načinu zaštite zdravlja, sigurnosti i sprečavanja nezgoda na brodu (član 158 stav 2);

139) se na brodu koji ima pet i više pomoraca ne obrazuje brodski odbor za sigurnost koji čini po jedan predstavnik iz svake službe na brodu (član 158 stav 3);

140) se pomorcu ne obezbijedi besplatan odlazak ljekaru ili zubaru u lukama pristajanja broda, gdje je to moguće (član 159);

141) brod nema odgovarajuće prostorije za smještaj i odmor pomoraca (član 160 stav 1);

142) količina, hranjiva vrijednost, kvalitet, raznovrsnost hrane i pitke vode na brodu ne odgovara broju pomoraca na brodu, njihovim vjerskim zahtjevima i kulturnim običajima (član 161 stav 1);

143) lica koja su zaposlena u službi za posluživanje hrane ne budu obučena ili osposobljena za ta radna mjesta (član 161 stav 2);

144) na brodu koji plovi sa 10 ili više članova posade ne bude ukrcan osposobljeni brodski kuvar (član 161 stav 3);

145) zapovjednik broda ili lice koje ovlasti zapovjednik jednom nedjeljno ne vrši kontrolu, odnosno pregled zaliha hrane i pitke vode, svih prostora i opreme koji služe za skladištenje i rukovanje hranom i pitkom vodom, brodske kuhinje i druge opreme za pripremanje i posluživanje obroka, i ne sačinjava zapisnik, kojim se nalaže otklanjanje uočenih nedostataka (član 161 stav 4);

146) ima odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti, a ne vodi evidenciju o pomorcima koji traže zaposlenje i poslodavcima koji prijavljuju potrebu za pomorcima (član 163 stav 4 alineja 4);

147) ima odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti, a ne vodi evidenciju o pomorcima koji su se zaposlili posredovanjem pravnog lica iz člana 163 stav 2 ovog zakona (član 163 stav 4 alineja 5);

148) ima odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti, a ne dostavlja podatke iz člana 163 stav 4 al. 4 i 5 ovog zakona na zahtjev Ministarstva i Zavoda (član 163 stav 4 alineja 6);

149) ima odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti, a naplatilo je naknadu pomorcima za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca (član 163 stav 5);

150) brodovi crnogorske državne pripadnosti koji plove u međunarodnom putovanju i imaju 500 BT ili više nemaju svjedočanstvo o radu i deklaraciju o ispunjenosti uslova rada pomoraca (član 164 stav 1);

151) se pomorcima na brodu mjesečno ne isplaćuju zarade u skladu sa ugovorom o radu (član 165 stav 1);

152) pomorcu u pisanoj formi ne preda mjesečni obračun dospjelih isplata i plaćenih iznosa, uključujući zarade i kurs zamjene, ako je isplata izvršena u stranoj valuti ili primjenom stopa različitih od onih koje su ugovorene (član 165 stav 5);

153) ne omogući pomorcu prenos cijele ili dijela zarade porodici i drugim licima koje izdržava (član 166 stav 1);

154) ne obezbijedi da se svakom članu posade broda pri ukrcavanju na brod uruči uputstvo za postupak koji se primjenjuje na tom brodu po prigovoru, koji sadrži informacije o nadležnom organu države za postupanje po prigovoru, imena članova posade broda koji će im u postupcima po prigovoru pružiti odgovarajuću pomoć i dr. (član 167 stav 4);

155) brod koji je stekao crnogorsku državnu pripadnost ne vije zastavu Crne Gore (član 173 stav 4);

156) čamci upisani u upisnik čamaca Crne Gore van granica unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore ne viju zastavu Crne Gore (član 173 stav 7);

157) brod upisan u crnogorski upisnik brodova nema ime, a tehnički plovni objekat nema oznaku (član 175 st. 1 i 2);

158) brod i čamac koji imaju radio uređaj prema propisima o međunarodnom radio saobraćaju nemaju pozivni znak i MMSI broj (član 176 stav 1);

159) brod ne nosi ime luke upisa (član 177);

160) ima informaciju o nastanku pomorske nesreće (ozbiljne ili vrlo ozbiljne nesreće) ili je uključeno u pomorsku nesreću, bez odlaganja ne obavijesti Komisiju za istraživanje (član 178 stav 1);

161) ne obezbijedi siguran prevoz putnika i/ili stvari na plovnom objektu i u granicama dozvoljene nosivosti plovnog objekta, a prevoz nije regulisan posebnim propisom (član 182a stav 2);

162) prevoz iz člana 182b stav 1 ovog zakona ne obavlja plovnim objektima, a koji su upisani u upisnike Lučke kapetanije, na čijem području se obavlja prevoz (član 182b stav 3);

163) prevoz iz člana 182b stav 1 ovog zakona obavlja bez važeće dozvole za prevoz izdate od strane Organa uprave (član 182b stav 3);

164) prevoz iz člana 182c stav 1 ovog zakona ne obavlja plovnim objektima, a koji su upisani u upisnike Lučke kapetanije, na čijem području se obavlja prevoz (član 182c stav 3);

165) prevoz iz člana 182c stav 1 ovog zakona obavlja bez važeće dozvole za prevoz izdate od strane Organa uprave (član 182c stav 3);

166) se na plovnom objektu za vrijeme obavljanja prevoza ne nalazi ugovor iz člana 182d stav 1 ovog zakona (član 182d stav 1);

167) prevoz iz člana 182d stav 1 ovog zakona ne obavlja plovnim objektima, a koji su upisani u upisnike Lučke kapetanije, na čijem području se obavlja prevoz (član 182d stav 4);

168) prevoz iz člana 182d stav 1 ovog zakona obavlja bez važeće dozvole za prevoz izdate od strane Organa uprave (član 182d stav 4);

169) nije označen oznakom vrste slobodnog prevoza (izletnička tura ili taksi prevoz), na vidnom mjestu na plovnom objektu za sve vrijeme obavljanja prevoza (član 182d stav 5);

170) ne obavlja prevoz i ne pristaje na pristaništa u skladu sa objavljenim redom plovidbe (član 182e stav 5);

171) ne prodaje vozne karte za unutrašnji pomorski saobraćaj posredstvom posrednika, u poslovnica prevoznika ili na plovnim objektima (član 182i stav 2);

172) u slučaju smanjenog priliva vozila sa putne infrastrukture na trajekt, period između dva uzastopna isplovljavanja na relacijama kraćim od jedne nautičke milje bude duži od 45 minuta (član 182I stav 2);

173) u slučajevima hitnosti koncesionar nije pružio uslugu prevoza, nezavisno od priliva vozila sa putne infrastrukture na trajekt (član 182I stav 3);

174) ne vrši prevoz putnika po cijenama na koje je saglasnost dao Organ uprave (član 182I stav 4).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1 do 147 i tač. 151 do 172 ovog člana kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 250 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tač. 1 do 147 i tač. 151 do 172 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.”

Član 89

Čl. 200 i 201 brišu se.

Član 90

Član 202 mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj zapovjednik broda, odnosno lice koje ga zamjenjuje ili lice koje upravlja čamcem ili pomorski pilot ili fizičko lice, ako:

1) prilikom plovidbe, manevrisanja, pristajanja, privezivanja, odvezivanja i sidrenja u luci i na sidrištu postupa na način kojim se ugrožavaju ljudski životi i nanosi šteta svom i drugim plovnim objektima, obali, napravama, uređajima i postrojenjima (član 10 stav 7);

2) lica koja obavljaju podvodni ribolov, podvodna istraživanja ili druge aktivnosti pod vodom za vrijeme ronjenja po vodenoj površini za sobom ne povlače žuti ili narandžasti balon, prečnika najmanje 30 cm (član 18);

3) vrši plovidbu, pristajanje, sidrenje i pristajanje nasukivanjem plovnim objektima namijenjenim za prevoz putnika i tereta, gliserima, plovilima na vodeni mlazni pogon, odnosno vazdušni jastuk na uređenim, izgrađenim i prirodnim kupalištima (član 20 stav 1);

4) bez odobrenja Organa uprave, vrši ukrcaj i iskrcaj putnika i tereta na plovnim objektima iz člana 20 stav 1 ovog zakona koji se privremeno izvrši izvan luke na mjestu uz obalu na kojem postoji siguran privez i vodeni prostor ima odgovarajuću dubinu i širinu koja je potrebna za manevrisanje plovnim objektom (član 20 stav 2);

5) se plovni objekti prilikom plovidbe unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore približavaju obali više od propisanog (član 21 stav 1);

6) čamci na vesla, daske za jedrenje i jahanje na talasima, kanui, kajaci, gondole, sandoline i pedaline plove na udaljenosti većoj od 150 metara (član 21 stav 3);

7) u vodenom prostoru pored kupališta plovnim objektom plavi na udaljenosti manjoj od 50 metara od obale ili od ograđenog kupališta (član 21 stav 5);

8) vrši glisiranje na udaljenosti manjoj od 200 metara od obale (član 21 stav 6);

9) pliva izvan ograđenog vodenog prostora uređenog ili izgrađenog kupališta i na udaljenosti većoj od 100 metara od obale prirodnog kupališta (član 22 stav 1);

10) u Bokotorskom zalivu pliva izvan ograđenog vodenog prostora uređenog ili izgrađenog kupališta, kao i na udaljenosti većoj od 50 metara od obale prirodnog kupališta (član 22 stav 2);

11) brod koji dolazi iz strane luke komunicira sa drugim brodovima, organima i licima na obali prije dobijanja odobrenja Lučke kapetanije za slobodan saobraćaj sa obalom (član 28 stav 1);

12) brod isplovi iz luke ili sa sidrišta bez odobrenja Lučke kapetanije za isplovljenje (član 28 stav 3);

13) uz plovni objekat koji nije dobio odobrenje za slobodni saobraćaj sa obalom pristaju plovni objekti koji nijesu navedeni u članu 29 ovog zakona;

14) brod u međunarodnoj plovidbi koji namjerava da uplovi u luku ili isplovi iz luke ili njenog sidrišta, u slučaju prevoza opasnog tereta, ne preda Lučkoj kapetaniji između ostalog i opštu izjavu, zdravstvenu izjavu, spisak posade, spisak putnika, ako prevozi putnike, izjavu o teretu i izjavu o opasnom teretu (član 30 stav 1);

15) brod pri odlasku iz luke ne preda spisak posade i spisak putnika za ona lica koja su ukrcana ili iskrcana, dok se brod nalazio u luci (član 30 stav 2);

16) čuvanje i održavanje plovnog objekta u raspremi ne vrši posada tog plovnog objekta (član 32 stav 1);

17) brod koji se premješta u luci sa jedne operativne obale na drugu ili se pomiče uzduž operativne obale upotrebom pogonske mašine, ne koristi lučku pilotažu (član 37 stav 3);

18) zapovjednik broda ne zatraži usluge lučke pilotaže, najkasnije dva sata prije uplovljenja, isplovljenja, premještanja ili pomicanja plovnog objekta (član 37 stav 4);

19) pilot vrši pilotažu, a nema pilotsku legitimaciju koju izdaje Lučka kapetanija (član 39 stav 1);

20) za vrijeme vršenja pilotaže pilot nema pilotsku legitimaciju i ne nosi službeno odijelo (član 40 stav 1);

21) za vrijeme pilotaže pilot napusti zapovjednički most pilotiranog broda prije završetka pilotaže (član 40 stav 2);

22) pilot vrši pilotiranje plovnog objekta, a nije dobio od Lučke kapetanije odobrenje za slobodan saobraćaj sa obalom ili odobrenje za isplovljenje ili ako je brod prekrčan ili ako gaz broda ne odgovara dubini broda, na mjestu određenom za privez ili sidrenje broda odnosno ako na mjestu priveza broda nijesu ispunjeni uslovi za siguran privez u plutajućem stanju ili u drugim slučajevima kojima se ugrožava sigurnost plovidbe (član 40 stav 3);

23) pilot za vrijeme vršenja pilotaže plovnog objekta ne daje savjete u pogledu vođenja i manevrisanja plovnim objektom licu koje zapovijeda plovnim objektom i ne obavještava ga o propisima i pravilima u pilotiranom području (član 40 stav 4);

24) pilot putem VHF radio-stanice ne obavijesti Lučku kapetaniju o započetom i završenom pilotiranju (član 40 stav 5);

25) pilot po završenom pilotiranju ne obavijesti Lučku kapetaniju u pisanoj formi o: zapaženim neispravnostima objekata sigurnosti plovidba na plovnom putu; zapaženim povredama propisa i pravila koje se odnose na sigurnost plovidbe;

nastalim štetama koje za vrijeme pilotaže nastanu na plovnom objektu koji koristi pilotažu i o štetama koje taj plovni objekat prouzrokuje (član 40 stav 6);

26) je pilot štetu prouzrokovao namjerno (član 43 stav 1);

27) zapovjednik kod uplovljavanja i isplovljavanja broda u i iz luke radi sigurnosti broda ili luke ne zatraži upotrebu tegljača, odnosno potiskivača (član 44 stav 1);

28) brod za vrijeme boravka u luci ili na sidrištu u Bokokotorskom zalivu ima uključen više od jednog radarskog sistema (član 48 stav 6);

29) prije nego sto putnički brod isplovi iz luke broj lica na brodu veći od broja lica koji brod može da prevozi (član 64 stav 3);

30) zapovjednik broda, bez odlaganja, ne obavijesti Lučku kapetaniju, odnosno drugi nadležni organ o bolesti, povredi, stanju i identitetu bolesnog, odnosno povrijeđenog lica (član 134 stav 1);

31) se zapovjednik broda ne brine o izvršavanju svih zadataka na brodu (član 136 stav 1);

32) zapovjednik broda u propisanim rokovima ne vrši vježbe sa čamcima i ostalim sredstvima za spašavanje, uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara i druge vježbe propisane potvrđenim i obavezujućim međunarodnim ugovorima (član 136 stav 2);

33) zapovjednik broda za vrijeme plovidbe ne bude na brodu (član 136 stav 3);

34) zapovjednik prije isplovljavanja broda ne provjeri ispravnost broda i količinu zaliha koje su dovoljne za putovanje i ažurira potrebna dokumenta, a pri prevozu putnika ne preduzme sve mjere za sigurnost putnika (član 136 stav 4);

35) za vrijeme boravka broda u luci ili na sidrištu ne bude na komandnom mostu broda spremnog za manevar, u uslovima vjetra snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je primio upozorenje (član 136 stav 5);

36) brod koji boravi u luci ili na sidrištu ne bude spreman za manevar, u uslovima vjetra snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je zapovjednik primio upozorenje (član 136 stav 6);

37) zapovjednik broda, odnosno oficir palube u smjeni koji upravlja vođenjem broda ne preduzme sve mjere potrebne za sigurnost broda i plovidbe (član 137 stav 1);

38) zapovjednik broda lično ne rukovodi brodom kad god to zahtijeva sigurnost broda (član 137 stav 2);

39) zapovjednik broda ne preduzme sve mjere za spašavanje lica i otklanjanje opasnosti za brod i stvari na brodu, kao i zaštitu životne sredine (član 138 stav 1);

40) zapovjednik broda ne preduzme mjere potrebne za spašavanje putnika i drugih lica na brodu, broskog dnevnika, drugih isprava, knjiga i gotovog novca brodske blagajne, kao i da naredi da se brod napusti (član 139 st. 1 i 2);

41) zapovjednik broda napusti brod prije nego je u granicama stvarne mogućnosti preduzeo sve potrebne mjere vezane za spašavanje iz člana 139 st. 1 i 2 ovog zakona (član 139 stav 3);

42) na brodu nastupi događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe ili ako nastupi vanredni događaj, brodu, putnicima, drugim licima, teretu ili stvarima na brodu, a zapovjednik opis tog događaja odmah ne unese u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka događaja (član 140 stav 1);

43) zapovjednik broda o događaju koji je nastupio za vrijeme plovidbe i ugrožava sigurnost broda, plovidbu, putnike, druga lica, teret ili stvari na brodu

odmah po dolasku, a najkasnije za 24 sata, ne podnese izvještaj zajedno s izvodom iz broskog dnevnika Lučkoj kapetaniji u luci u koju brod najprije uplovi, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore i pomorskoj upravi najbliže obalne države, ako se brod nalazi u inostranstvu (član 140 st. 2 i 3);

44) zapovjednik broda ne unese u brodski dnevnik rođenje i smrt lica na brodu, naznačujući mjesto ili geografsku poziciju broda i vrijeme rođenja, odnosno smrti, kao i ne primi izjavu posljednje volje ili to primanje ne unese u brodski dnevnik ili ne navede vrijeme kada je posljednju izjavu volje primio (član 140 stav 4);

45) za činjenicu o rođenju i smrti i o primanju izjave posljednje volje ne sačini zapisnik na propisani način i ne dostavi ga Lučkoj kapetaniji, a u inostranstvu najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Crne Gore (član 140 stav 5);

46) zapovjednik broda preko radio telekomunikacione opreme ne pošalje obavještenje o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe, posebno ako primijeti promjenu na plovnom putu ili naiđe na zagađivanje uljem, opasnim hemikalijama, štetnim materijama, opasni led ili opasnu oluju i drugu opasnost za plovidbu ili u brodski dnevnik ne unese naprijed pomenute podatke (član 141);

47) zapovjednik broda što je prije moguće ne obavijesti Organ uprave ili priznatu organizaciju o potrebi pregleda broda na kojem se otkrije nedostatak ili nezgoda koja utiče na sigurnost, bezbjednosnu zaštitu broda i ispravnost sredstava za spašavanje ili druge opreme (član 142);

48) zapovjednik broda u slučaju neposredne opasnosti od rata ili ako nastupi ratno stanje ne preduzme sve mjere opreznosti da bi sačuvao brod, posadu, putnike, teret i ostalu imovinu, kao i brodske isprave i knjige (član 143 st. 1 i 2);

49) zapovjednik broda u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država u kojem je Crna Gora neutralna ne zatraži uputstvo od brodara ili organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove (član 143 stav 3);

50) zapovjednik broda, kao zastupnik brodara, u njegovo ime i za njegov račun u mjestu van sjedišta brodara ne zaključi ugovore o spašavanju i pravnim poslovima za izvršenje putovanja, a u mjestu van sjedišta brodara u kojem nema ovlaštenog predstavnika ne zaključuje ugovore o pomorskim plovidbenim poslovima, osim brodarskog ugovora na vrijeme za cijeli brod (član 144 stav 1);

51) zapovjednik broda, kao zastupnik brodara, ne pokreće pred stranim sudskim i upravnim organima postupak radi zaštite brodarevih prava ili interesa ili u tim postupcima ne preduzima procesne radnje (član 144 stav 2);

52) zapovjednik na brodu ne izdaje naređenja kojima se obezbjeđuje brod i plovidba i održavanje reda na brodu, kao i ne nadzire izvršenje izdatih naređenja (član 145 stav 1);

53) zapovjednik broda za vrijeme plovidbe ne ograniči slobodu kretanja na brodu svakom licu koje teže ugrozi sigurnost broda, članova posade, putnika i drugih lica, stvari na brodu i životne sredine (član 146 stav 1);

54) zapovjednik broda ne udalji člana posade sa radnog mjesta ili ga ne iskrca sa broda ako narušava sigurnost plovidbe (član 147);

55) zapovjednik broda u slučaju smanjenja hrane i vode članovima posade kada je nužda i dok ona traje, to sa obrazloženjem ne unese u brodski dnevnik (član 148 st. 1 i 2);

56) zapovjednik broda ne prijavi člana posade broda koji je državljanin Crne Gore i samovoljno napusti brod u luci, Lučkoj kapetaniji, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore u odnosnoj državi, a ako nema diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore u toj državi, diplomatskom ili

konzularnom predstavništvu države ovlaštene da zastupa interese Crne Gore, odnosno lučkim vlastima luke te države (član 149 stav 1);

57) zapovjednik broda ne sastavi zapisnik i utvrdi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ostale na brodu (član 149 stav 2);

58) zapovjednik broda zapisnik o napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brod i njihovoj predaji nadležnom organu ne unese u brodski dnevnik (član 149 stav 4);

59) zapovjednik broda u brodski dnevnik ne unese razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima i stvarima u opasnosti i preduzeo njihovo spašavanje (član 152);

60) ne vodi evidenciju prekovremenog rada pomoraca (član 165 stav 3);

61) ne obavlja prevoz i ne pristaje na pristaništa u skladu sa objavljenim redom plovidbe (član 182e stav 5);

62) plovni objekti ne poštuju red plovidbe i ne sklone se sa pristaništa (član 182h stav 1).”

Član 91

Poslije člana 203a dodaje se novi član koji glasi:

„Član 203b

Do objavljivanja tehničkih pravila u skladu sa članom 49 stav 6 ovog zakona primjenjivaće se podzakonski akti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 92

Poslije člana 205 dodaje se novi član koji glasi:

„Važenje ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti pomoraca i brodskih isprava

Član 205a

Ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti pomoraca i brodske isprave izdate do stupanja na snagu ovog zakona važe do isteka roka na koja su izdata.“

Član 93

Poslije člana 206 dodaju se četiri nova člana koji glase:

„Član 206a

Određbe čl. 45a i 45b ovog zakona primjenjivaće se od 1. januara 2021. godine.

Član 206b

Određbe člana 46 stav 5, čl. 186, 186a i 186b, člana 188 stav 3 i člana 188a stav 4 ovog zakona koje se odnose na strane plovne objekte nad kojima je izvršen nadzor u Paris MoU regionu, primjenjivaće se od dana punopravnog članstva Crne Gore u Paris MoU.“

Član 206c

Odredba člana 114 stav 2 ovog zakona primjenjivaće se od 1. juna 2022. godine.

Član 206d

Odredba člana 101 stav 7 ovog zakona primjenjivaće se godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 94

Poslije člana 207 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 207a

Obavezuje se organ uprave nadležan za poslove pomorstva da do 31. decembra 2021. godine donese plan, mjere i aktivnosti na održavanju plovnosti, postavljanju objekata sigurnosti za plovne puteve u skladu sa čl. 2, 7 i 8 ovog zakona, posebno na rijeci Bojani i njenom ušću.“

Član 95

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 14-4/20-2/13

EPA 959 XXVI

Podgorica, 16. jul 2020. godine

Skupština Crne Gore 26. saziva

Predsjednik,

Ivan Brajović, s.r.

981.

Na osnovu člana 95 tačka 6 Ustava Crne Gore, Predsjednik Crne Gore donosi

UKAZ
O OPOZIVU SA DUŽNOSTI IZVANREDNOG I OPUNOMOĆENOG
AMBASADORA – STALNOG PREDSTAVNIKA - ŠEFA STALNE MISIJE CRNE
GORE PRI UJEDINJENIM NACIJAMA I DRUGIM MEĐUNARODNIM
ORGANIZACIJAMA U ŽENEVI

I

Opoziva se Milorad Šćepanović sa dužnosti izvanrednog i opunomoćenog ambasadora - stalnog predstavnika - šefa Stalne misije Crne Gore pri Ujedinjenim nacijama i drugim međunarodnim organizacijama, na rezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Ženevi.

II

Ministar vanjskih poslova izvršiće ovaj ukaz.

III

Ovaj ukaz stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-1519/2

Podgorica, 27. jula 2020. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

982.

Na osnovu člana 95 tačka 6 Ustava Crne Gore, Predsjednik Crne Gore donosi

UKAZ
O POSTAVLJENJU NA DUŽNOST IZVANREDNOG I OPUNOMOĆENOG
AMBASADORA CRNE GORE U RUSKOJ FEDERACIJI

I

Postavlja se Milorad Šćepanović na dužnost izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Crne Gore u Ruskoj Federaciji, na rezidentnoj osnovi, sa sjedištem u Moskvi.

II

Ministar vanjskih poslova izvršiće ovaj ukaz.

III

Ovaj ukaz stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-776/4

Podgorica, 27. jula 2020. godine

Predsjednik Crne Gore,
Milo Đukanović, s.r.

983.

Na osnovu člana 68 i 77 Zakona o privrednim društvima („Službeni list RCG“, broj 6/02 i „Službeni list CG“, br. 17/07, 80/08 i 36/11), Vlada Crne Gore je, 9. jula 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

**ODLUKU
O DOPUNI ODLUKE O OSNIVANJU DRUŠTVA SA OGRANIČENOM
ODGOVORNOŠĆU „SKIJALIŠTA CRNE GORE”**

Član 1

U Odluci o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Skijališta Crne Gore“ („Službeni list CG“, br. 77/17, 19/18, 72/18 i 70/19), u članu 5 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Osnovni kapital Društva čini i nenovčani ulog u iznosu od 12.745.103,90 eura“.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 07-3518

Podgorica, 9. jula 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

984.

Na osnovu čl. 57 i 79 Zakona o privrednim društvima („Službeni list RCG“, broj 6/02 i „Službeni list CG“, br. 17/07, 80/08 i 36/11) i člana 8 Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ - Podgorica („Službeni list CG“, br. 39/12 i 36/13), Vlada Crne Gore je, 9. jula 2020. godine bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

**ODLUKU
O POVEĆANJU OSNOVNOG KAPITALA DOO “CENTAR ZA
EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA“ PODGORICA**

Član 1

Povećava se osnovni kapital u pokretnim stvarima Društva sa ograničenom odgovornošću “Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ Podgorica (u daljem tekstu: Društvo), upisano kod CRPS-a u Podgorici, pod registarskim brojem 5-0646822/01, matični broj 02908433, za iznos od 177.438,46 eura.

Član 2

Osnovni kapital Društva nakon povećanja iznosi 1.628.648,97 eura i čine ga pokretne i nepokretne stvari, novčana sredstva i druga imovinska prava i obaveze.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-3514

Podgorica, 9. jula 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

985.

Na osnovu člana 8 stav 1 alineja 4 Odluke o osnivanju DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ Podgorica („Službeni list CG“, br. 39/12 i 36/13), Vlada Crne Gore je, 9. jula 2020. godine bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

**ODLUKU
O RASPODJELI DOBITI DOO “CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA
ISPITIVANJA“ PODGORICA**

Član 1

Dobit DOO “Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ Podgorica (u daljem tekstu: Društvo), iskazana u finansijskim iskazima Društva za 2019. godinu, iznosi 136.321,00 eura.

Član 2

Dobit iz člana 1 ove odluke, raspoređuje se za investicije u osnovna sredstva Društva, i to:

- iznos od 60.000 eura za opremu za mjerenje imisije gasova;
- iznos od 17.000 eura za mješač kalibracionih gasova i dataloger za opremu za mjerenje imisije proizvođača Horiba i Chromatotec;
- iznos od 1.500 eura za laboratorijski pH – metar;
- iznos od 1.800 eura za mikrofon za mjerenje buke B&K 4189;
- iznos od 8.000 eura za UPS uređaja za besprekidno napajanje laboratorijske opreme;
- iznos od 14.990 eura za izokinetički uzorkivač prašine sa sondom i drugom pratećom osnovnom opremom;
- iznos od 33.031 eura, ostaje kao neraspoređena dobit Društva.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-3514/2

Podgorica, 9. jula 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

986.

Na osnovu člana 12 stav 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG”, br. 80/08, 14/17 i 28/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 11. juna 2020. godine, donijela je

ODLUKU
O OBRAZOVANJU SAVJETA ZA BRIGU O LICIMA SA INVALIDITETOM

Član 1

Obrazuje se Savjet za brigu o licima sa invaliditetom (u daljem tekstu: Savjet).

Član 2

Savjet ima predsjednika i 16 članova.

Predsjednik i 11 članova Savjeta su predstavnici Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), a pet članova su predstavnici nevladinih organizacija koje se bave zaštitom lica sa invaliditetom.

Članove Savjeta iz reda nevladinih organizacija predlaže Ministarstvo rada i socijalnog staranja, na osnovu Javnog poziva za izbor predstavnika nevladinih organizacija za članove Savjeta.

Član 3

Predsjednika i članove Savjeta imenuje Vlada.

Predsjednik i članovi Savjeta imenuju se na period od četiri godine.

Član 4

Savjet čine:

1. mr Milutin Simović, potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem i ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja, predsjednik;
2. Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja, član;
3. Mehmed Zenka, ministar za ljudska i manjinska prava, član;
4. Darko Radunović, ministar finansija, član;
5. dr Kenan Hrapović, ministar zdravlja, član;
6. dr Damir Šehović, ministar prosvjete, član;
7. Zoran Pažin, ministar pravde, član;
8. Dragana Čenić, državna sekretarka Ministarstva održivog razvoja i turizma, članica;
9. Osman Nurković, ministar saobraćaja i pomorstva, član;
10. Nikola Janović, ministar sporta i mladih, član;
11. Suljo Mustafić, direktor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, član;
12. Igor Tomić, predsjednik Paraolimpijskog komiteta Crne Gore, predstavnik Ministarstva sporta i mladih, član;
13. Slobodan Vuković, predstavnik NVO, član;
14. Rasema Hekalo, predstavnica NVO, članica;
15. Mitar Radonjić, predstavnik NVO, član;
16. Goran Macanović, predstavnik NVO, član;
17. Milenko Vojičić, predstavnik NVO, član.

Član 5

Zadatak Savjeta je:

- da prati realizaciju preporuka Komiteta za prava osoba sa invaliditetom;
- promocija i unapređenje prava lica sa invaliditetom u oblasti zdravstvene, socijalne i dječje zaštite, vaspitanja i obrazovanja, radnog osposobljavanja i zapošljavanja, pristupačnosti, antidiskriminacije i sporta;
- iniciranje donošenja propisa za razvoj i unapređivanje prava lica sa invaliditetom;
- predlaganje mjera za poboljšanje kvaliteta života lica sa invaliditetom;

- informisanje javnosti o pravima, mogućnostima i potrebama lica sa invaliditetom u cilju uklanjanja predrasuda i barijera u odnosu na ta lica; i
- ostvarivanje drugih prava od značaja za status lica sa invaliditetom.

Član 6

Savjet donosi poslovnik kojim se uređuje način rada Savjeta.
Savjet dostavlja Vladi godišnji izvještaj o svom radu.

Član 7

Stručne i administrativne poslove za potrebe Savjeta obavljaće sekretarka Savjeta Amela Orahovac, samostalna savjetnica I u Ministarstvu rada i socijalnog staranja.

Član 8

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-3089

Podgorica, 11. juna 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

987.

Na osnovu člana 27 stav 2 Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 3/16, 39/16, 2/17 i 44/18), Ministarstvo zdravlja donijelo je

**PRAVILNIK
O DOPUNAMA PRAVILNIKA O BLIŽIM USLOVIMA U POGLEDU STANDARDA,
NORMATIVA I NAČINA OSTVARIVANJA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE
PREKO IZABRANOG TIMA DOKTORA ILI IZABRANOG DOKTORA**

Član 1

U Pravilniku o bližim uslovima u pogledu standarda, normativa i načina ostvarivanja primarne zdravstvene zaštite preko izabranog tima doktora ili izabranog doktora („Službeni list CG“, br. 10/08, 1/12 i 64/17) u članu 6 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„U obavljanju primarne zdravstvene zaštite iz stava 1 ovog člana, izabrani doktor za odrasle, izabrani pedijatar i izabrani doktor ginekolog, može kurativnu uslugu iz člana 27 ovog pravilnika pod nazivom „Kratka posjeta doktoru (posjeta bez pregleda doktora)“, da pruži i bez neposredne posjete osiguranika, ukoliko na osnovu uvida u zdravstvenu dokumentaciju (pisanu ili elektronsku) i zdravstvenog stanja osiguranika, procijeni njenu opravdanost.“

Član 2

U članu 21 tačka 2 poslije podtačke a) dodaje se nova podtačka koja glasi:

„a1) Zdravstvene ustanove u kojima se vrši uzorkovanje biološkog materijala, u okviru Laboratorije za uzorkovanje, treba da imaju:

PROSTOR:

- čekaonica: površine najmanje 6m²,
- prostorija za uzimanje uzoraka: površine najmanje 6m²,
- WC za pacijente: površine najmanje 2,5 m².

OPREMA:

Čekaonica: stolica za pacijente, vješaonik i plastična korpa za otpatke.

Prostorija za uzimanje uzoraka: stolica za laboranta, stolica za pacijenta, ležaj za pacijenta, stalci za uzorke i kontejner za odlaganje infektivnog otpada, a ako je više od 20 km udaljena od centralne laboratorije za dijagnostiku i laboratorijsku centrifugu.

KADAR:

Zdravstvene ustanove u kojima se u okviru Laboratorije za uzorkovanje vrši samo uzimanje biološkog materijala, treba da imaju najmanje jednog laboratorijskog tehničara.“

Član 3

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj:7-040/20-1902/2

Podgorica, 28. jula 2020.godine

Ministar,
Dr Kenan Hrapović, s.r.

988.

Na osnovu člana 176 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti ("Službeni list CG", br. 36/15 i 18/19), Ministarstvo pravde donijelo je

**PRAVILNIK
O PROGRAMU I NAČINU POLAGANJA STRUČNOG ISPITA ZA VRŠENJE POSLOVA
OBEZBJEĐENJA PRITVORENIH I OSUĐENIH LICA**

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se program i način polaganja stručnog ispita za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica (u daljem tekstu: stručni ispit), kao i troškovi i sastav komisije za polaganje stručnog ispita.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Program stručnog ispita

Član 3

Stručni ispit polaže se po programu koji sadrži sljedeće predmete:

- 1) Izvršenje kazni zatvora i vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica,
- 2) Upotreba sredstava prinude i tehnika samoodbrane,
- 3) Penologija i penološka andragogija,
- 4) Opšta i penološka psihologija,
- 5) Kriminalistika sa kriminologijom,
- 6) Krivični postupak.

Program stručnog ispita sastavni je dio ovog pravilnika (Prilog 1).

Kandidati koji polažu stručni ispit sa VII nivoom kvalifikacije obrazovanja polažu sve predmete iz stava 1 ovog člana, kandidati koji polažu stručni ispit sa V i VI nivoom kvalifikacije obrazovanja polažu predmete iz stava 1 tač. 1 do 5 ovog člana, a kandidati koji polažu stručni ispit sa III i IV nivoom kvalifikacije obrazovanja polažu predmete iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana.

Oslobađanje polaganja ispita iz određenih predmeta

Član 4

Ako je kandidat koji polaže stručni ispit sa V i VI nivoom kvalifikacije obrazovanja već položio stručni ispit sa III i IV nivoom kvalifikacije obrazovanja, ne polaže ispit iz predmeta iz člana 3 stav 1 tač. 1 i 2 ovog pravilnika.

Ako je kandidat koji polaže stručni ispit sa VII nivoom kvalifikacije obrazovanja već položio stručni ispit sa III i IV nivoom kvalifikacije obrazovanja, ne polaže ispit iz predmeta iz člana 3 stav 1 tač. 1 i 2 ovog pravilnika, a ako je položio i stručni ispit sa V i VI nivoom kvalifikacije obrazovanja, ne polaže ispit iz predmeta iz člana 3 stav 1 tač. 1 do 5 ovog pravilnika.

Komisija za polaganje stručnog ispita

Član 5

Stručni ispit polaže se pred komisijom za polaganje ispita (u daljem tekstu: Komisija), koju obrazuje ministar pravde.

Komisiju čine predsjednik i pet članova, koji su zaposleni u organima državne uprave, imaju najmanje VII-1 nivo kvalifikacije obrazovanja i osam godina radnog iskustva u oblasti za koju se angažuju kao ispitivači, odnosno šest godina radnog iskustva u oblasti za koju se angažuju kao ispitivači ako imaju viši nivo kvalifikacije obrazovanja od VII-1 nivoa kvalifikacije obrazovanja.

Predsjednik i članovi Komisije imaju zamjenike.

Rješenjem o obrazovanju Komisije određuje se koje će predmete ispitivati predsjednik, a koje članovi Komisije.

Stručne i administrativne poslove za potrebe Komisije obavlja sekretar Komisije, koji se određuje rješenjem o obrazovanju Komisije.

Komisija donosi poslovnik o svom radu.

Naknada za rad u Komisiji

Član 6

Predsjedniku, članovima i sekretaru Komisije pripada naknada za rad, zavisno od broja kandidata koji polažu stručni ispit, i to:

- do deset kandidata – 6% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike (u daljem tekstu: prosječna bruto zarada),

- od 11 do 20 kandidata – 8% prosječne bruto zarade,

- preko 20 kandidata – 10% prosječne bruto zarade.

Organizovanje stručnog ispita

Član 7

Predsjednik Komisije određuje datum, vrijeme i mjesto polaganja stručnog ispita, koji se objavljuju na internet stranici organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo), najkasnije 20 dana prije početka polaganja stručnog ispita.

Prijava za polaganje stručnog ispita

Član 8

Prijava za polaganje stručnog ispita podnosi se Ministarstvu, najkasnije u roku od sedam dana od dana objavljivanja datuma, vremena i mjesta polaganja stručnog ispita.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana, kandidat je dužan da priloži dokaze o ispunjavanju uslova za polaganje stručnog ispita.

Na osnovu potpune i uredne dokumentacije koja je blagovremeno dostavljena, Ministarstvo sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uslove za polaganje stručnog ispita.

O ispunjenosti uslova za polaganje stručnog ispita Ministarstvo donosi rješenje, u roku od osam dana od dana prijema prijave, koje se dostavlja kandidatu.

Rješenje kojim se odobrava polaganje stručnog ispita, dostavlja se predsjedniku Komisije, u roku od tri dana od dana njegovog donošenja.

Troškovi

Član 9

Visina troškova polaganja stručnog ispita za kandidate sa V, VI i VII nivoom kvalifikacije obrazovanja iznosi 10% prosječne bruto zarade, a za kandidate sa III i IV nivoom kvalifikacije obrazovanja 5% prosječne bruto zarade.

Visina troškova polaganja popravnog ispita iznosi 3% prosječne bruto zarade.

Dokaz o uplati troškova polaganja stručnog ispita kandidat je dužan da stavi na uvid sekretaru Komisije prije početka polaganja.

Lica sa invaliditetom i lica iz porodica čiji su članovi korisnici materijalnog obezbjeđenja oslobađaju se troškova polaganja stručnog ispita.

Sredstva iz st. 1, 2 i 3 ovog člana uplaćuju se u Budžet Crne Gore.

Pravila polaganja stručnog ispita

Član 10

Prije početka polaganja stručnog ispita sekretar Komisije utvrđuje identitet kandidata uvidom u ličnu kartu, pasoš ili drugu ispravu sa fotografijom na osnovu koje se može utvrditi identitet kandidata i upozna je kandidate sa pravilima kojih se moraju pridržavati tokom polaganja stručnog ispita.

Za vrijeme polaganja stručnog ispita nije dozvoljena međusobna komunikacija kandidata, upotreba personalnog računara, mobilnog telefona ili drugih sredstava koja ometaju polaganje stručnog ispita, niti napuštanje prostorije u kojoj se polaže stručni ispit.

Kandidat koji ne poštuje pravila iz stava 2 ovog člana, biće isključen iz daljeg postupka polaganja stručnog ispita.

Izradi pisanog dijela stručnog ispita prisustvuje sekretar Komisije.

Nakon završetka polaganja stručnog ispita kandidat je dužan da napusti prostoriju u kojoj se stručni ispit polaže.

Način polaganja stručnog ispita

Član 11

Stručni ispit sastoji se iz pisanog i usmenog dijela za svaki predmet iz člana 3 ovog pravilnika.

Pisani dio

Član 12

Pisani dio stručnog ispita sastoji se iz pisanog testa koji kandidati izrađuju pod šifrom.

Pisani dio stručnog ispita, za svaki predmet pojedinačno, sadrži po pet pitanja i podrazumijeva provjeru znanja na način što kandidat bira jedan od više ponuđenih odgovora, odnosno daje odgovor na konkretno pitanje.

Pitanja za pisani dio stručnog ispita priprema Komisija.

Svaki tačan odgovor na pitanje boduje se sa dva boda, tako da maksimalan broj bodova na pisanom dijelu testa, za svaki predmet pojedinačno, iznosi deset.

Izrada pisanog dijela stručnog ispita traje 60 minuta.

Usmeni dio

Član 13

Usmenom dijelu stručnog ispita pristupiće kandidat koji je ostvario najmanje šest bodova na pisanom dijelu stručnog ispita, za svaki predmet pojedinačno.

Pitanja za usmeni dio stručnog ispita za svaki predmet pojedinačno priprema predsjednik, odnosno član Komisije koji je određen kao ispitivač za taj predmet.

Usmeni dio stručnog ispita polaže se tako što se kandidatu postavljaju po tri pitanja iz svakog predmeta pojedinačno.

Uspjeh kandidata na usmenom dijelu stručnog ispita ocjenjuje se ocjenom "položio" ili "nije položio" za svaki predmet pojedinačno.

Uspjeh na stručnom ispitu

Član 14

Stručni ispit položio je kandidat koji je za svaki predmet pojedinačno dobio ocjenu "položio".

Odlaganje polaganja stručnog ispita

Član 15

Komisija može, na pisani zahtjev kandidata, odložiti polaganje stručnog ispita, zbog bolesti kandidata ili drugih opravdanih razloga, za sljedeći rok za polaganje stručnog ispita.

Odustanak od polaganja stručnog ispita

Član 16

Kandidat koji odustane od započetog polaganja stručnog ispita, ne pristupi polaganju stručnog ispita ili odloženom polaganju stručnog ispita, smatra se da nije položio stručni ispit.

Popravni ispit

Član 17

Kandidat koji je dobio ocjenu "nije položio" iz jednog predmeta ima pravo da iz tog predmeta polaže popravni ispit.

Pravo na polaganje popravnog ispita može se ostvariti, po pravilu, u sljedećem roku za polaganje stručnog ispita.

Ako kandidat, u roku iz stava 2 ovog člana, ne položi popravni ispit, smatra se da nije položio stručni ispit.

Zapisnik

Član 18

O toku polaganja stručnog ispita sekretar Komisije vodi zapisnik.

Zapisnik iz stava 1 ovog člana sadrži:

- lično ime, očevo ime i prezime i rođeno prezime kandidata,
- dan, mjesec, godinu i mjesto rođenja kandidata,
- vrstu i nivo kvalifikacije obrazovanja,
- sastav Komisije,
- dan, čas i mjesto polaganja stručnog ispita,
- podatak da li je kandidat odustao od započetog polaganja stručnog ispita,
- broj dobijenih bodova za svaki predmet pojedinačno na pisanom dijelu stručnog ispita,
- pitanja postavljena kandidatu na usmenom dijelu stručnog ispita,
- ocjenu kandidata za svaki predmet pojedinačno na usmenom dijelu stručnog ispita,
- uspjeh kandidata na stručnom ispitu,
- rok za popravni ispit,
- uspjeh kandidata na popravnom ispitu,
- vrijeme završetka stručnog ispita.

Zapisnik iz stava 1 ovog člana potpisuju predsjednik, članovi i sekretar Komisije.

Sastavni dio zapisnika iz stava 1 ovog člana su izrađeni pisani testovi iz člana 12 ovog pravilnika.

Uvjerenje o položenom stručnom ispitu

Član 19

O polaganju stručnog ispita Ministarstvo vodi evidenciju.

O položenom stručnom ispitu Ministarstvo izdaje uvjerenje na obrascu koji je sastavni dio ovog pravilnika (Prilog 2).

Prestanak važenja

Član 20

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe odredbe Pravilnika o programu i načinu polaganja drugog stručnog ispita za rad u državnim organima ("Službeni list CG", broj 18/15), u dijelu koji se odnosi na program i način polaganja drugog stručnog ispita za rad u državnim organima u oblasti obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica.

Stupanje na snagu

Član 21

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-019-13322/19
Podgorica, 28. jula 2020. godine

Ministar,
Zoran Pažin, s.r.

PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA VRŠENJE POSLOVA OBEZBJEĐENJA PRITVORENIH I OSUĐENIH LICA

1. Izvršenje kazni zatvora i vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica

Načela izvršenja kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti (načelo humanosti i zabrana diskriminacije); Prava i ograničenje prava zatvorenika; Pravo zatvorenika na pritužbu; Pristupanje izvršenju; Upućivanje na izvršenje, uputni akt, naredba za dovođenje i potjernica; Izvršenje kazni zatvora nakon izvršenja mjere bezbjednosti; Odlaganje izvršenja, zahtjev za odlaganje izvršenja i žalba na rješenje o odlaganju izvršenja; Prijem u zatvor; Smještaj u zatvoru; Ispitivanje ličnosti zatvorenika i program tretmana i reintegracije zatvorenika; Pogodnosti tokom izdržavanja kazne zatvora; Prekid izvršenja kazni zatvora; Prostorije i uslovi za boravak zatvorenika; Odjeća i ishrana zatvorenika; Zdravstvena zaštita zatvorenika i zatvorenika; Rad zatvorenika i naknada za rad; Stručna obuka i obrazovanje zatvorenika; Pravo na vjerski život u zatvoru; Sportske, rekreativne, kulturne i druge aktivnosti; Pravo zatvorenika na posjete, dopisivanje i prijem i slanje pošiljki; Posebne mjere predostrožnosti; Priprema za otpuštanje, otpuštanje i pomoć nakon otpuštanja zatvorenika; Disciplinska i materijalna odgovornost zatvorenika (osnov disciplinske odgovornosti, disciplinski prekršaji, disciplinske mjere, disciplinski postupak, pravo na žalbu, izvršenje, odlaganje i prekid izvršenja disciplinskih mjera); Izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje (nadležnost za izvršenje, napuštanje prostorija u kojima osuđeni stanuje, obavještanje suda, ukidanje rješenja kojim je odobreno napuštanje tih prostorija u kojima osuđeni stanuje); Nadležnost za izvršenje novčane kazne; Izvršenje mjera bezbjednosti (obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi, obavezno liječenje alkoholičara i obavezno liječenje narkomana; zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti, zabrana upravljanja motornim vozilom, oduzimanje predmeta, protjerivanje stranca iz zemlje, zabrana približavanja, udaljenje iz stana ili drugog prostora za stanovanje); Kontrola izvršenja (nadležnost i obaveze ovlašćenog službenog lica, mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti); Ovlašćenja u vršenju poslova obezbjeđenja (vrste ovlašćenja, izdavanje upozorenja i usmenih naredbi, upotreba sredstava prinude - fizička snaga, ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, službena palica, električni paralizator, sredstva za vezivanje, uređaj za izbacivanje mlazeva vode, hemijska sredstva, službeni psi, vatreno oružje, evidencija i izvještaj o upotrebi sredstava prinude); Hvatanje odbjeglog zatvorenika; Upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze; Održavanje reda i bezbjednosti u saradnji sa Upravom policije; Pretres zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i drugih lica; Zvanja, oprema i službena legitimacija (vrste uniformi, izgled i djelovi uniformi, zvanja službenika koji vrše poslove obezbjeđenja, uslovi za sticanje zvanja službenika obezbjeđenja, oznake zvanja službenika obezbjeđenja); Organizacija vršenja poslova obezbjeđenja (ovlašćenja: starješine Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u okviru poslova obezbjeđenja, pomoćnika starješine Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, rukovodilaca organizacionih jedinica Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, zapovjednika zatvorske policije, nadzornika zatvorske policije); Spoljašnje obezbjeđenje (vrste spoljašnjeg obezbjeđenja, posebne dužnosti, posebne zabrane); Unutrašnje obezbjeđenje (vrste unutrašnjeg obezbjeđenja, posebne dužnosti); Pretres lica i prostorija (pretres zatvorenika, pretres prostorija u kojima borave zatvorenici, pretres lica koja dolaze u posjete, pretres stvari); Sprovođenje (dužnosti službenika obezbjeđenja koji vrše poslove sprovođenja i to: šefa sprovodničke grupe, vođe sprovodničke grupe i sprovodnika, izdavanje naloga za sprovođenje i izvještaj o sprovođenju); Naoružanje, vozila i posebna oprema; Postupanje službenika obezbjeđenja u incidentnim situacijama (postupanje u slučaju izvršenja krivičnog djela od strane zatvorenika, postupanje u slučaju smrti zatvorenika, postupanje u slučaju bjekstva zatvorenika); Evidencije i pismena (evidencije o službenim radnjama i postupanjima, službene zabilješke, izvještaji i prijave).

2. Upotreba sredstava prinude i tehnika samoodbrane

Sredstva prinude (upotreba sredstava prinude, osnovni principi, srazmjernost upotrebe sredstava prinude, opravdanost i pravilnost upotrebe sredstava prinude); Fizička snaga (upotreba fizičke snage, kada i prema kome se upotrebljava fizička snaga, aktivni otpor, pasivni otpor); Tehnike smoodbrane (blokade, zahvati, poluge, bacanja, obaranja i druge vještine odbrane i napada); Hemijska sredstva (upotreba hemijskih sredstava); Ručni sprej sa nadražujućim dejstvom (mjesto držanja, upotreba, kada i prema kome se upotrebljava, ciljne mete, metode nanošenja, fizičke barijere, fizička kontrola, nepokoravanje nakon upotrebe hemijskog agensa, prva pomoć); Električni paralizator; Službena palica (nošenje palice, priprema i držanje palice, kada se i prema kome se upotrebljava, osnovni stavovi, način upotrebe, do koje mjere se upotrebljava, ciljna mjesta, zone udaraca palicom); Sredstva za vezivanje (upotreba sredstava za vezivanje, postupak vezivanja, nošenje, pripremanje, vađenje i postavljanje lisica); Izdvajanje (prema kome se vrši izdvajanje, pretres lica, procedura); Uređaji za izbacivanje mlazeva vode (cilj upotrebe, mjere opreza); Službeni psi i njihova upotreba; Vatreno oružje (cilj upotrebe, zakonski osnov i način upotrebe, bezbjednosne mjere prilikom upotrebe vatrene oružja); Evidencija i izvještaj o upotrebi sredstava prinude.

3. Penologija i penološka andragogija

Pojam penologije (predmet penologije i pojam sistema izvršenja krivičnih sankcija); Sistem izvršenja kazni zatvora (istorijski presjek izvršenja kazni zatvora, sistem zajedničkog zatvora, ćelijski sistem, sistem progresivnog zatvora, klasifikacioni sistem); Prevaspitanje i resocijalizacija (pojam prevaspitanja i resocijalizacije, izučavanje ličnosti osuđenog, klasifikacija osuđenih lica); Kategorizacija zatvora (zatvori prema dužini kazne, zatvori zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa); Organizacija Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, organizacione jedinice za tretman, obezbjeđenje, zdravstvenu zaštitu, za obuku kadrova; Tretman osuđenih lica (princip tretmana, individualni oblik tretmana, grupni oblik tretmana, obrazovanje

osuđenih lica, rad kao oblik tretmana, okupaciona i rekreativna terapija, tretman maloljetnika, postpenalni tretman); Osuđenička zajednica (pojam zatvorske zajednice, osuđenička subkultura i osuđenički neformalni sistem, frustracije i deprivacija osuđenih lica, tipovi osuđeničkih uloga, osuđenički konflikti); Položaj i prava osuđenih lica (opšte pretpostavke položaja osuđenih lica, pravo na čovječno postupanje, pravo na odgovarajući smještaj ishranu i odjeću, pravo na rad, pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na ispovijedanje vjere, pravo na komunikaciju sa spoljnim svijetom, pravo na žalbe i pritužbe, posebna prava osuđenica, disciplinska i materijalna odgovornost osuđenih lica); Pojam i predmet penološke andragogije (odnos penološke andragogije sa drugim naukama, društvene i teorijske osnove penološke andragogije, društvena reakcija na kriminalitet, shvatanje ličnosti u kriminalitetu).

4. Opšta i penološka psihologija

Pojam psihologije (razvoj psihologije, predmet psihologije); Psihički procesi (opažanje, učenje i pamćenje, mišljenje, osjećanja); Ličnost (teorije ličnosti, dinamika ličnosti, razvoj ličnosti, dijagnoza ličnosti, osobine ličnosti); Poremećaji ličnosti (funkcionalne psihoze, organske psihoze, neuroze, mentalna retardacija, stepen društvene opasnosti pojedinih poremećaja ličnosti); Psihologija u penološkom tretmanu (pojam penološke psihologije, penološka psihologija u praksi); Stres i adaptacija na zatvor (pojam stresa, dugoročne posljedice boravka u zatvoru, suicid i samopovređivanje); Poremećaji ličnosti zatvorenika (psihopatija, agresivnost, impulsivnost, kognitivne sposobnosti); Udruživanje u grupe (uopšteno o grupi, izbor vođe grupe, vođe i udruživanje zatvorenika u grupe i gangovi); Stavovi i promjena ponašanja (uopšteno o stavovima, strukturalni i funkcionalni pristup proučavanju stavova, kognitivna disonancija, promjene stavova, komunikacijski proces u formiranju i promjeni stavova).

5. Kriminalistika sa kriminologijom

Pojam, predmet i sistem kriminalistike, osnovna načela; Suzbijanje kriminaliteta (osnovni pojmovi o represivnoj i preventivnoj djelatnosti, društvena samozaštita, Međunarodna kriminalistička policijska organizacija - INTERPOL); Krivično djelo (izvori saznanja za pripremanje i postojanje krivičnog djela, kriminalističko-taktičke radnje, kriminalističko-taktičke mjere i sredstva, kriminalistička tehnika, kriminalistička metodika, kriminalističke evidencije, obezbjeđenje lica mjesta i uvidaj); Pojam kriminologije (predmet i metodi kriminologije, kriminološke činjenice i kriminološki podaci); Pojam prestupnika (prestupnici i druga lica kao i učesnici u prestupničkom konfliktu, instrumenti kriminoloških ispitivanja prestupništva); Moral i prestupništvo (društvena zajednica i prestupništvo).

6. Krivični postupak

Postupanje prema maloljetnicima (alternativne mjere i krivične sankcije, izvršenje krivičnih sankcija); Osnove krivično-procesnog prava (načela krivično-procesnog prava, procesni subjekti); Nadležnost sudova (stvarna i mjesna nadležnost); Državno tužilaštvo (radnje i nadležnost državnog tužilaštva); Izvidaj (krivična prijava, prijavljivanje krivičnih djela od strane građana, ovlašćenja i radnje Uprave policije); Prethodni postupak - istraga; Optužnica, sadržaj optužnice i preispitivanje optužnice; Glavni pretres (javnost glavnog pretresa, rukovođenje glavnim pretresom); Dokazni postupak (izvođenje dokaza, saslušanje svjedoka i vještaka); Presuda (izricanje presude, vrste presuda); Postupak po pravnim lijekovima (redovni pravni lijek, vanredni pravni lijekovi).

Literatura će biti objavljena na internet stranici Ministarstva pravde.

CRNA GORA

MINISTARSTVO PRAVDE

Na osnovu člana 19 Pravilnika o programu i načinu polaganja stručnog ispita za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica (" Službeni list CG ", broj_____) izdaje se

UVJERENJE

O

POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU ZA VRŠENJE POSLOVA OBEZBJEĐENJA PRITVORENIH I OSUĐENIH LICA

(ime i prezime)

rođen/a _____ godine,

sa završenom _____
(nivo i vrsta kvalifikacije obrazovanja)

POLOŽIO/LA JE

pred Komisijom za polaganje stručnog ispita, stručni ispit za vršenje poslova obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica dana _____ godine.

Broj: _____

Datum: _____

Mjesto: _____

M.P.

Ministar

989.

Na osnovu člana 53 stav 3, člana 58 stav 12, člana 62 stav 13, člana 131 stav 6, člana 136 stav 4, člana 137 stav 2, člana, 138 stav 3, člana 142 stav 3, člana 143 stav 7, člana 144 stav 2 i člana 173 stav 1 Zakona o javnim nabavkama („Službeni list CG“, broj 74/19), Ministarstvo finansija donijelo je

**PRAVILNIK
O IZMJENI PRAVILNIKA O OBRASCIMA ZA SPROVOĐENJE POSTUPAKA JAVNIH NABAVKI**

Član 1

U Pravilniku o obrascima za sprovođenje postupaka javnih nabavki ("Službeni list CG", broj 66/20) obrazac 1 mijenja se i glasi:

„OBRAZAC 1

_____ (naručilac)

Broj iz evidencije postupaka javnih nabavki: _____

Redni broj iz Plana javnih nabavki : _____

Mjesto i datum: _____

Na osnovu člana 93 stav 1 Zakona o javnim nabavkama („Službeni list CG“, broj 74/19) (naručilac) objavljuje

**TENDERSKU DOKUMENTACIJU
ZA OTVORENI POSTUPAK JAVNE NABAVKE**

_____ (predmet javne nabavke)

Predmet nabavke se nabavlja:

kao cjelina

po partijama

SADRŽAJ TENDERSKE DOKUMENTACIJE

1. POZIV ZA NADMETANJE	41
2. TEHNIČKA SPECIFIKACIJA PREDMETA JAVNE NABAVKE.....	48
3. SREDSTVA FINANSIJSKOG OBEZBJEĐENJA UGOVORA O JAVNOJ NABAVCI.....	18
4. METODOLOGIJA VREDNOVANJA PONUDA.....	49
5. UPUTSTVO ZA SAČINJAVANJE PONUDE	50
6. NAČIN ZAKLJUČIVANJA I IZMJENE UGOVORA O JAVNOJ NABAVCI.....	50
7. ZAHTJEV ZA POJAŠNJENJE ILI IZMJENU I DOPUNU TENDERSKE DOKUMENTACIJE	50
8. IZJAVA NARUČIOCA O NEPOSTOJANJU SUKOBA INTERESA.....	51
9. UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU.....	51

1. POZIV ZA NADMETANJE

I Podaci o naručiocu

Naziv naručioca:	Lice/a za davanje informacija:
Adresa:	Poštanski broj:
Sjedište:	PIB :
Telefon:	Faks:
E-mail adresa:	Internet stranica:

II Vrsta postupka

- otvoreni postupak

III Predmet javne nabavke

a) Vrsta predmeta javne nabavke

- Robe
- Usluge
- Radovi

b) Naziv i opis predmeta javne nabavke

(Opisati jasno i razumljivo predmet javne nabavke)

c) CPV – Jedinstveni rječnik javnih nabavki

(Unijeti CPV)

IV Način nabavke:

Nabavka se vrši:

- kao cjelina
- po partijama

Obrazloženje razloga zašto predmet nabavke nije podijeljen na partije: _____.

V Zaključivanje okvirnog sporazuma¹

Zaključuje se okvirni sporazum:

- ne
- da

Okvirni sporazum se odnosi na :

- predmet nabavke u cjelini
- partije _____

Okvirni sporazum zaključuje se

na period od _____.

Okvirni sporazum će se zaključiti sa:

- prvorangiranim ponuđačem,
- sa _____ najbolje rangirana ponuđača.

Naručilac će zaključiti okvirni sporazum i sa manjim brojem ponuđača, odnosno sa jednim ponuđačem, ako ne dobije unaprijed određeni broj ponuda koje ispunjavaju uslove za dodjelu okvirnog sporazuma

Potpisnici okvirnog sporazuma su dužni da izvršavaju okvirni sporazum:

- da
- ne

U slučaju centralizovane/zajedničke nabavke naručioci koji su obuhvaćeni okvirnim sporazumom su:

Uslovi okvirnog sporazuma

Način zaključivanja ugovora o javnoj nabavci na osnovu okvirnog sporazuma:

- prema uslovima okvirnog sporazuma, bez ponovnog nadmetanja, ako su tim sporazumom utvrđeni svi potrebni uslovi za izvođenje radova, pružanje usluga ili isporuku robe i uslovi sposobnosti utvrđenih tenderskom dokumentacijom;
- ponovnim nadmetanjem potpisnika okvirnog sporazuma, ako u okvirnom sporazumu nijesu utvrđeni svi uslovi za izvođenje radova, pružanje usluga ili isporuku robe;
- djelimično bez ponovnog nadmetanja za _____, a djelimično sa ponovnim nadmetanjem potpisnika okvirnog sporazuma za _____ po kriterijumu _____.

VI Procijenjena vrijednost predmeta nabavke:²

Procijenjena vrijednost predmeta nabavke:

- kao cjeline je _____ €;
- po partijama je:

¹ Ukoliko se ne predviđa zaključivanje okvirnog sporazuma cijelu sekciju brisati iz tenderske dokumentacije

² Procijenjena vrijednost se iskazuje bez PDV-a uključujući i sve troškove, nagrade i moguća obnavljanja ugovora na osnovu okvirnog sporazuma.

Partija 1: _____ procijenjene vrijednosti _____ €

Partija 2: _____ procijenjene vrijednosti _____ €

Partija 3: _____ procijenjene vrijednosti _____ €

...

UKUPNO: _____ €.

Procijenjena vrijednost predmeta nabavke sa zaključivanjem okvirnog sporazuma

Procijenjena vrijednost predmeta javne nabavke za vrijeme trajanja okvirnog sporazuma _____ €.

Procijenjena vrijednost prvog ugovora o javnoj nabavci:

kao cjelina, procijenjene vrijednosti _____ €;

po partijama:

Partija 1: _____ procijenjene vrijednosti _____ €

Partija 2: _____ procijenjene vrijednosti _____ €

Partija 3: _____ procijenjene vrijednosti _____ €

...

UKUPNO: _____ €.

VII Zajednička nabavka

Nabavka se sprovodi kao zajednička nabavka:

Da

Ne

Zajednička nabavka se sprovodi za _____

VIII Centralizovana nabavka

Nabavka je centralizovana:

Da

Ne

Centralizovana nabavka se sprovodi za _____

IX Jezik ponude

Ponuda se sačinjava na:

crnogorski jezik i drugi jezik koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, u skladu sa Ustavom i zakonom

____ (jezik) jezik za djelove ponude koji se odnose na:

(na linijama upisati koji djelovi ponude)

X Rok za donošenje odluke o izboru najpovoljnije ponude, odnosno odluke o poništenju postupka javne nabavke

Odluka o izboru najpovoljnije ponude, odnosno odluka o poništenju postupka javne nabavke donijee se u roku od _____ dana od dana otvaranja ponuda.³

XI Posebni oblik nabavke

ELEKTRONSKA AUUKCIJA⁴

Da li zakljućivanju ugovora o javnoj nabavci prethodi elektronska aukcija:

Da

Ne

Elektronska aukcija se može sprovoditi nakon ocjene ponuda, kao elektronski proces koji se ponavlja, radi postizanja nove (upisati kriterijum za koji se sprovodi elektronska aukcija).

ELEKTRONSKI KATALOG⁵

Ponuda sadrži elektronski katalog:

Da

Ne

Elektronski katalog sastavlja ponuđać u skladu s tehničkim specifikacijama i u formi _____.

PONUUA SA VARIJANTAMA

Mogućnost podnošenja ponude sa varijantama

Varijante ponude nijesu dozvoljene i neće biti razmatrane.

Varijante ponude su dozvoljene.

REZERVISANA NABAVKA

Da

Ne

Vrsta i uslovi rezervisane nabavke: _____ .

XII Uslovi za ućešće u postupku javne nabavke i osnovi za iskljućenje

A. Obavezni uslovi

U postupku javne nabavke može da ućestvuje samo privredni subjekat koji:

1) nije pravosnažno osuđivan i ćiji izvršni direktor nije pravosnažno osuđivan za neko od krivićnih djela sa obilježjima: a) kriminalnog udruživanja; b) stvaranja kriminalne organizacije; c) davanje mita; ć) primanje mita; ć) davanje mita u privrednom poslovanju; d) primanje mita u privrednom poslovanju; dž) utaja poreza i doprinosa; đ) prevare; e) terorizma; f) finansiranja terorizma; g) teroristićkog udruživanja; h) ućeštovanja u stranim oružanim formacijama; i) pranja novca; j) trgovine ljudima; k) trgovine maloljetnim licima radi usvojenja; l) zasnivanja ropskog odnosa i prevoza lica u ropskom odnosu;

2) je izmirio sve dospjele obaveze po osnovu poreza i doprinosa za penzijsko i zdravstveno osiguranje.

³ Rok ne može biti duži od 60 dana od dana otvaranja ponuda

⁴ Ukoliko se u toku postupka neće sprovoditi elektronska aukcija brisati cijelu sekciju iz tenderske dokumentacije, primjenjivo od dana uspostavljanja ESJN-a

⁵ Ukoliko se ne zahtijeva dostavljanje elektronskog kataloga brisati cijelu sekciju iz tenderske dokumentacije, primjenjivo od dana uspostavljanja ESJN-a

Dokazivanje ispunjenosti obaveznih uslova

Ispunjenost obaveznih uslova dokazuje se na osnovu uvjerenja ili potvrde:

1) nadležnog organa izdatog na osnovu kaznene evidencije, u skladu sa propisima države u kojoj privredni subjekat ima sjedište, odnosno u kojoj izvršni direktor tog privrednog subjekta ima prebivalište,

2) organa uprave nadležnog za poslove naplate poreza, odnosno nadležnog organa države u kojoj privredni subjekat ima sjedište.

B. Uslovi sposobnosti privrednog subjekta⁶

Privredni subjekat mora da ispunjava uslove sposobnosti:⁷

- za obavljanje djelatnosti,
- ekonomske i finansijske sposobnosti, i/ili
- stručne i tehničke osposobljenosti.

B1. Uslovi za obavljanje djelatnosti

Privredni subjekat treba da:

- je upisan u Centralni registar privrednih subjekata ili drugi odgovarajući registar u državi u kojoj privredni subjekat ima sjedište, i/ili
- posjeduje ovlaštenje za obavljanje djelatnosti (dozvola, licenca, odobrenje ili drugi akt) u skladu sa zakonom.

Dokazivanje uslova za obavljanje djelatnosti

Ispunjenost uslova za obavljanje djelatnosti dokazuje se dostavljanjem:

- dokaza o registraciji u Centralnom registru privrednih subjekata ili drugom odgovarajućem registru, sa podacima o ovlaštenom licu privrednog subjekta;
- ovlaštenja za obavljanje djelatnosti koja je predmet nabavke (dozvola, licenca, odobrenje ili drugi akt nadležnog organa za obavljanje djelatnosti koja je predmet nabavke).

B2. Ekonomska i finansijska sposobnost

Privredni subjekat treba da ima:

- minimalni iznos ostvarenog prometa u prethodne dvije godine, uključujući minimalni iznos ostvarenog prometa u oblasti koja je predmet javne nabavke⁸, i/ili
- finansijske parametre (odnos vrijednosti imovine i dospjelih obaveza, odnos vrijednosti i obaveza ili drugi).

Dokazivanje ekonomsko-finansijske sposobnosti

Ekonomska i finansijska sposobnost dokazuje se finansijskim iskazima za dvije prethodne finansijske godine, zavisno od dana osnivanja ili početka obavljanja djelatnosti, sa izvještajem ovlaštenog revizora u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

B3. Stručna i tehnička sposobnost

Privredni subjekat je dužan da posjeduje:

- minimum iskustva na kvalitetnom i uspješnom izvršavanju istih ili sličnih poslova iz oblasti predmeta nabavke;
- minimum stručnih i kadrovskih kapaciteta koji su potrebni za izvršenje ugovora;

⁶ Naručilac može ali ne mora da zahtijeva uslove sposobnosti, ali u koliko ih zahtijeva mora tačno da ih precizira i odredi dokaze za njihovo dokazivanje

⁷ Uslovi sposobnosti privrednog subjekta mogu da se zahtijevaju na minimalnom nivou kojim se obezbjeđuje sposobnost privrednog subjekta da može uspješno da izvrši ugovor o javnoj nabavci u cjelini ili u određenom dijelu, u zavisnosti od toga da li ponudu podnosi za predmet nabavke u cjelini ili za određenu partiju. Uslovi sposobnosti privrednog subjekta moraju da budu u vezi sa predmetom nabavke i srazmjerni predmetu nabavke.

⁸ Ukoliko naručilac zahtijeva da je minimalni iznos ostvarenog prometa u prethodne dvije godine veći od dvostruke procijenjene vrijednosti predmeta nabavke, dužan je da obrazloži posebne rizike.

- minimum mehanizacije, tehničke opreme i/ili druge kapacitete koji su potrebni za blagovremeno i kvalitetno izvršenje ugovora;
- uspostavljen sistem upravljanja kvalitetom iz oblasti predmeta nabavke;
- uspostavljen sistem zaštite životne sredine i/ili
- opis i karakteristike predmeta nabavke.

Dokazivanje stručne i tehničke sposobnosti

Stručna i tehnička sposobnost dokazuje se:

- potvrdama izdatih od strane investitora, odnosno korisnika o izvršenim isporukama robe, pruženim uslugama ili izvedenim radovima, tokom prethodnih godina ali ne duže od pet godina, računajući i godinu u kojoj je započet postupak javne nabavke, koje sadrže opis i vrijednost predmeta nabavke, vrijeme realizacije ugovora i konstataciju da je ugovor blagovremeno i kvalitetno izvršen;
- dokazom o angažovanju radne snage (kopija radne knjižice, prijava za osiguranje ili ugovor o radu) sa odgovarajućim referencama koje su potrebne za izvršenje predmeta nabavke u skladu sa zakonom;
- listom osnovnih sredstava i opreme u svojini odnosno obezbijeđenih na drugi način u skladu sa zakonom;
- sertifikatom ili drugom odgovarajućom potvrdom nadležnog organa ili organizacije o ispunjavanju uslova upravljanja kvalitetom iz oblasti predmeta nabavke;
- sertifikatom ili drugom odgovarajućom potvrdom nadležnog organa ili organizacije o uspostavljenom sistemu zaštite životne sredine;
- uzorkom odnosno fotografijom koja je predmet nabavke, čiju je vrijednost ponuđač obavezan potvrditi, ukoliko to naručilac zahtijeva.

C. Osnovi za obavezno isključenje iz postupka javne nabavke

Privredni subjekat će se isključiti iz postupka javne nabavke, ako:

- 1) postoji sukob interesa iz člana 41 stav 1 tačka 2 alineja 1 i 2 ili člana 42 Zakona o javnim nabavkama,
- 2) ne ispunjava obavezne uslove i uslove sposobnosti privrednog subjekta predviđene tenderskom dokumentacijom,
- 3) postoji drugi razlog predviđen ovim zakonom.

D. Posebni osnovi za isključenje iz postupka javne nabavke⁹

Iz postupka javne nabavke isključiće se privredni subjekta koji:

- je u postupku stečaja ili likvidacije;
- je zaključio ugovor ili sporazum sa drugim privrednim subjektom sa ciljem narušavanja tržišne konkurencije;
- ima neizvršenih ugovorenih obaveza ili značajnih ili trajnih nedostataka tokom izvršavanja zahtjeva iz prethodnog ugovora o javnoj nabavci, javno-privatnom partnerstvu ili koncesiji, čija je posljedica bila raskid ugovora, naknada štete ili druga odgovarajuća sankcija;
- je netačno prikazivao činjenice u vezi ispunjenosti uslova u postupku javne nabavke;
- je učinio teški profesionalni propust koji dovodi u pitanje njegov integritet.

XIII Kriterijum za izbor najpovoljnije ponude:

- cijena¹⁰,
- odnos cijene i kvaliteta
- trošak životnog ciklusa

⁹ Ukoliko nije zahtijevano brisati opciju iz tenderske dokumentacije

¹⁰ Naručilac može odrediti cijenu kao kriterijum za izbor najpovoljnije ponude isključivo u pregovaračkom postupku bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje, u postupku zaključenja ugovora na osnovu okvirnog sporazuma u skladu sa članom 69 stav 2 tač. 2 ili 3 Zakona o javnim nabavkama, elektronske aukcije ili dinamičkog sistema nabavki, u postupku za dodjelu ugovora za društvene i druge posebne usluge, u slučaju javne nabavke za potrebe odbrane i bezbjednosti ili za potrebe diplomatskih misija, konzularnih predstavništava i vojno-diplomatskih predstavnika u inostranstvu, osim ako je cijena predmeta nabavke unaprijed utvrđena.

XIV Način, mjesto i vrijeme podnošenja ponuda i otvaranja ponuda

Podnošenje ponuda u pisanoj formi:

Ponude se mogu podnijeti:¹¹

- neposrednom podnošenjem na arhivi naručioca na adresi _____
- preporučenom pošiljkom sa povratnicom na adresi _____, s tim što ponuda mora biti uručena od strane poštanskog operatora najkasnije do roka određenog za podnošenje ponude,

radnim danima od _____ do _____ sati, zaključno sa danom _____ godine do _____ sati.

Otvaranje ponuda, kome mogu prisustvovati ovlašćeni predstavnici ponuđača sa priloženim punomoćjem potpisanim od strane ovlašćenog lica, održaće se dana _____ godine u _____ sati, u prostorijama _____ na adresi _____.

Razlozi hitnosti za skraćenje roka za podnošenje ponuda _____.

Podnošenje ponuda u elektronskoj formi:

Ponude se podnose preko ESJN-a zaključno sa danom _____ godine do _____ sati.¹²

Otvaranje ponuda održaće se dana _____ godine u _____ sati.

Dio ponude koje se ne dostavlja preko ESJN-a, a odnosi se na _____ dostavlja se:

- neposrednom predajom na arhivi naručioca na adresi _____
- preporučenom pošiljkom sa povratnicom na adresi _____

radnim danima od _____ do _____ sati, zaključno sa danom _____ godine do _____ sati.

XV Rok važenja ponude

Rok važenja ponude je _____ dana od dana otvaranja ponuda.

XVI Garancija ponude

ne

da

Ponuđač je dužan dostaviti bezuslovnu i na prvi poziv naplativu garanciju ponude u iznosu od 2 % procijenjene vrijednosti javne nabavke, kao garanciju ostajanja u obavezi prema ponudi u periodu važenja ponude i _____ dana nakon isteka važenja ponude.

Garancija ponude će se aktivirati ako ponuđač:

- 1) odustane od ponude u roku važenja ponude;
- 2) ne dostavi zahtijevane dokaze prije potpisivanja ugovora;

¹¹ Do dana uspostavljanja ESJN

¹² Detaljno uputstvo o dostavljanju ponude preko ESJN-a može se naći na adresi www.ujn.gov.me

3) odbije da potpiše ugovor o javnoj nabavci ili okvirni sporazum; ili

4) u izjavi privrednog subjekta navede netačne činjenice o ispunjenosti uslova iz člana 111 stav 4 Zakona o javnim nabavkama.

XVII Tajnost podataka

Tenderska dokumentacija sadrži tajne podatke

ne

da

Dio tenderske dokumentacije koji se odnosi na _____ sadrži tajne podatke i isti se može preuzeti od službenika za javne nabavke naručioca od strane lica koje podnese pisano punomoćje ovlaštenog lica zainteresovanog lica da može u ime zainteresovanog lica preuzeti taj dio tenderske dokumentacije i izjavu ovlaštenog lica zainteresovanog lica da će preuzeti dio tenderske dokumentacije biti čuvan i štićen u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka.

2. TEHNIČKA SPECIFIKACIJA PREDMETA JAVNE NABAVKE

r.b.	Opis predmeta nabavke u cjelini, odnosno po partiji ili stavkama	Bitne karakteristike predmeta nabavke u pogledu kvaliteta, dimenzija, oblika, bezbjednosti, performansi, označavanja, roka upotrebe i dr...	Jedinica mjere	Količina
1				
2				
3				
....				

Način utvrđivanja ekvivalentnosti: _____

Zbog specifičnosti predmeta javne nabavke, ne može se odrediti tačna količina predmeta nabavke, predmet nabavke se određuje po jedinici mjere u odnosu na koju se daje ponuda, s obzirom na ukupnu procijenjenu vrijednost nabavke

Zahtjevi u pogledu načina izvršavanja predmeta nabavke koji su od značaja za sačinjavanje ponude i izvršenje ugovora

Rok izvršenja ugovora je _____ dana od dana zaključivanja ugovora.

Mjesto izvršenja ugovora je _____.

Rok plaćanja je: _____

Način plaćanja je: _____

Uslovi plaćanja su: _____

Garantni rok: _____.

Način sprovođenja kontrole kvaliteta _____

Dokaz odnosno sertifikat, koje izdaju akreditovana sertifikaciona tijela o ispunjavanju uslova kvaliteta predmeta nabavke: _____

- Dokaz odnosno sertifikat, koje izdaju akreditovana sertifikaciona tijela o ispunjavanju uslova zaštite životne sredine: _____
- Izvještaj o testiranju, potvrde i drugi načini dokazivanja _____.
- Testiranja i metoda testiranja: _____
- Primopredaja i puštanje u rad: _____
- Probni rad: _____
- Stručnog osposobljavanje: _____
- Obilježavanja ili etiketiranja: _____
- Pakovanje: _____
- Način obračuna troškova izvedenih radova: _____
- Tehnike i metode građenja: _____
- Uslove za primopredaju: _____
- Zahtjev za oznake: _____
- Ponuđač snosi troškove naknade korišćenja patenata i odgovoran je za povredu zaštićenih prava intelektualne svojine trećih lica
- Drugi uslovi: _____

3. SREDSTVA FINANSIJSKOG OBEZBJEĐENJA UGOVORA O JAVNOJ NABAVCI

Ponuđač čija ponuda bude izabrana kao najpovoljnija je dužan da uz potpisan ugovor o javnoj nabavci dostavi naručiocu:

- garanciju za dobro izvršenje ugovora ili okvirnog sporazuma ako su potpisnici dužni da ga izvršavaju¹³, za slučaj povrede ugovorenih obaveza u iznosu od _____% od vrijednosti ugovora ili okvirnog sporazuma¹⁴
- avansnu garanciju, za avansno plaćanje u iznosu ugovorenog avansa, sa rokom važenja za vrijeme ukupnog trajanja ugovora
- garanciju za otklanjanje nedostataka u garantnom roku, za slučaj da izabrani ponuđač u garantnom roku ne ispuni obaveze na koje se garancija odnosi u iznosu od _____% od vrijednosti ugovora sa rokom važenja od _____.
- polisu osiguranja od profesionalne odgovornosti u iznosu od _____ eura sa rokom važenja od _____, u skladu sa zakonom;
- druge vrste garancija u skladu sa zakonom:
- garanciju za _____ sa rokom važenja _____.

4. METODOLOGIJA VREDNOVANJA PONUDA

Naručilac će u postupku javne nabavki izabrati ekonomski najpovoljniju ponudu, primjenom pristupa isplativosti, po osnovu kriterijuma:

- cijena,
- odnos cijene i kvaliteta
- trošak životnog ciklusa.

¹³ Naručilac je dužan da u tenderskoj dokumentaciji odredi da li su potpisnici okvirnog sporazuma dužni da ga izvršavaju

¹⁴ Garancija se određuje u iznosu koji ne može da bude veći od 10% vrijednosti ugovora.

(Kriterijum za izbor ekonomski najpovoljnije ponude određuje se u zavisnosti od vrste predmeta nabavke i u skladu sa mogućnostima utvrđenim Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o metodologiji načina vrednovanja ponuda)

Vrednovanje ponuda sa varijantama:

Ukoliko je tenderskom dokumentacijom predviđena mogućnost ponude sa varijantama, metodologija vrednovanja ponuda mora da obezbijedi primjenu predviđenog kriterijuma vrednovanja na sve predviđene varijante ponude na način¹⁵: _____

5. UPUTSTVO ZA SAČINJAVANJE PONUDE

Ponude se sačinjavaju u skladu sa tenderskom dokumentacijom i Pravilnikom o sadržaju ponude i uputstvu za sačinjavanje i podnošenje ponude.

Ispunjenost uslova za učešće u postupku javne nabavke dokazuje se izjavom privrednog subjekta, koja se sačinjava na obrascu datom u Pravilniku o obrascu izjave privrednog subjekta.

Ponuđač je dužan da tačno i nedvosmisleno popuni Izjavu privrednog subjekta u skladu sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije.

6. NAČIN ZAKLJUČIVANJA I IZMJENE UGOVORA O JAVNOJ NABAVCI

Naručilac zaključuje ugovor o javnoj nabavci u pisanom ili elektronskom obliku sa ponuđačem čija je ponuda izabrana kao najpovoljnija, nakon izvršnosti odluke o izboru najpovoljnije ponude.

Ugovor o javnoj nabavci mora da bude u skladu sa uslovima utvrđenim tenderskom dokumentacijom, izabranom ponudom i odlukom o izboru najpovoljnije ponude, osim u pogledu iskazivanja PDV-a.

Ugovor između naručioca i ponuđača čija je ponuda izabrana kao najpovoljnija, pored uslova koji su propisani ovom tenderskom dokumentacijom, će sadržati i sljedeće:¹⁶

Ugovor o javnoj nabavci tokom njegovog trajanja može da se izmijeni bez sprovođenja novog postupka javne nabavke u skladu sa članom 151 Zakona o javnim nabavkama: _____ (navesti razlog izmjene u skladu sa članom 151 tačka 1 Zakona o javnim nabavkama)¹⁷

7. ZAHTJEV ZA POJAŠNJENJE ILI IZMJENU I DOPUNU TENDERSKE DOKUMENTACIJE

Privredni subjekat može da predloži naručiocu da izmijeni i/ili dopuni tendersku dokumentaciju, u roku od osam dana od dana objavljivanja, odnosno dostavljanja tenderske dokumentacije u skladu sa članom 94 st. 4 i 5 Zakona o javnim nabavkama.

Privredni subjekat ima pravo da pisanim zahtjevom traži od naručioca pojašnjenje tenderske dokumentacije najkasnije deset dana prije isteka roka određenog za dostavljanje ponuda.

Zahtjev se podnosi isključivo u pisanoj formi na adresu naručioca, e-mail-om, telefakom ili putem ESJN-a.¹⁸

¹⁵ Ukoliko je predviđeno podnošenje ponude sa varijantama opisati metodologiju vrednovanja ponuda, ukoliko nije brisati dio

¹⁶ U ovom dijelu moguće je i predvidjeti raskid ugovora, ugovorne kazne i ostale elemente ugovora

¹⁷ Ukoliko se ne predviđa brisati iz tenderske dokumentacije

¹⁸ Od dana upostavljanja ESJN-a isključivo se dostavlja preko ESJN-a

8. IZJAVA NARUČIOCA O NEPOSTOJANJU SUKOBA INTERESA

(naručilac)

Broj: _____

Mjesto i datum: _____

U skladu sa članom 43 stav 1 Zakona o javnim nabavkama („Službeni list CG”, br.74/19),

Izjavljujem

da u postupku javne nabavke redni broj ___ iz Plana javne nabavke broj (zavodni broj plana) od (datum objave plana) za nabavku (opis predmeta nabavke) nijesam u sukobu interesa u smislu člana 41 stav 1 tačka 1 Zakona o javnim nabavkama i da ne postoji ekonomski i drugi lični interes koji može uticati na moju nepristrasnost i nezavisnost u ovom postupku javne nabavke.

Ovlašćeno lice naručioca _____

s.r.

Službenik za javne nabavke _____

s.r.

Lice koje je učestvovalo u planiranju javne nabavke _____

s.r.

Član komisije za sprovođenje postupka javne nabavke _____

s.r.

Član komisije za sprovođenje postupka javne nabavke _____

s.r.

Član komisije za sprovođenje postupka javne nabavke _____

s.r.

....

9. UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Privredni subjekat može da izjavi žalbu protiv ove tenderske dokumentacije Komisiji za zaštitu prava najkasnije deset dana prije dana koji je određen za otvaranje ponuda.

Žalba se izjavljuje preko naručioca neposredno, putem pošte preporučenom pošiljkom sa dostavnicom ili elektronskim putem preko ESJN-a¹⁹. Žalba koja nije podnesena na naprijed predviđeni način biće odbijena kao nedozvoljena.

Podnosilac žalbe je dužan da uz žalbu priloži dokaz o uplati naknade za vođenje postupka u iznosu od 1% od procijenjene vrijednosti javne nabavke, a najviše 20.000,00 eura, na žiro račun Komisije za zaštitu prava broj 530-20240-15 kod NLB Montenegro banke A.D.

Ukoliko je predmet nabavke podijeljen po partijama, a žalba se odnosi samo na određenu/e partiju/e, naknada se plaća u iznosu 1% od procijenjene vrijednosti javne nabavke te/tih partije/a.

Instrukcije za plaćanje naknade za vođenje postupka od strane žalilaca iz inostranstva nalaze se na internet stranici Komisije za zaštitu prava nabavki <http://www.kontrola-nabavki.me/>.

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 15 - 2711/2

Podgorica, 23. jula 2020. godine

Ministar,
Darko Radunović, s.r.

¹⁹ Od dana upostavljanja ESJN-a isključivo se dostavlja preko ESJN-a

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se usvaja ustavna žalba i utvrđuje povreda prava na pravično suđenje iz odredaba člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i prava svojine (imovine) iz odredaba člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, zbog neizvršenja pravosnažne i izvršne sudske odluke – sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.3001/10, od 1.aprila 2015.godine.

Nalaže se Vladi Crne Gore - Ministarstvu finansija da podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima privrednog društva "Radoje Dakić" AD u stečaju, u Podgorici, Cetinjski put bb, isplati naknadu u neoporezivom iznosu od EUR 2.000,00 (dvije hiljade eura) na ime pravičnog zadovoljenja zbog povrede prava iz odredaba člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i troškova u vezi provedenih postupaka, u roku od 6 (šest) mjeseci od dana objavljivanja ove odluke u "Službenom listu Crne Gore".

Nalaže se Privrednom sudu u Podgorici da iz sredstava dobijenih u stečajnom postupku u skladu sa Zakonom o stečaju, podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima, obezbijedi najveći mogući stepen namirenja sredstava onoga što im je dosuđeno navedenom sudskom odlukom Osnovnog suda u Podgorici iz stava II izreke ove odluke, uključujući zakonsku zateznu kamatu, kako je u toj odluci navedeno, da obavještava Ustavni sud o svakoj relevantnoj činjenici u vezi stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju, u Podgorici, koja utiče ili bi mogla uticati na namirenje podnosilaca ustavne žalbe – stečajnih povjerilaca i da nakon završenog stečajnog postupka dostavi Ustavnom sudu pisani izvještaj sa podacima o novčanim iznosima koji su u stečajnom postupku pripali podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima, o datumu i načinu njihove isplate.

Ustavni sud će ovaj ustavno-sudski postupak nastaviti nakon završenog stečajnog postupka, ukoliko nadležni organi iz tačke IV izreke ove odluke ne izvrše svoje obaveze

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 3 i člana 76 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore («Službeni list Crne Gore», br. 11/15), na sjednici Suda od 18. jula 2019. godine, većinom glasova, donio je

ODLUKU

I USVAJA SE ustavna žalba

II - Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz odredaba člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i prava svojine (imovine) iz odredaba člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, zbog neizvršenja pravosnažne i izvršne sudske odluke – sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br. 3001/10, od 1. aprila 2015.godine.

III - Nalaže se Vladi Crne Gore - Ministarstvu finansija da podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima privrednog društva "Radoje Dakić" AD u stečaju, u Podgorici, Cetinjski put bb, isplati naknadu u neoporezivom iznosu od EUR 2.000,00 (dvije hiljade eura) na ime pravičnog zadovoljenja zbog povrede prava iz odredaba člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i troškova u vezi

provedenih postupaka, u roku od 6 (šest) mjeseci od dana objavljivanja ove odluke u "Službenom listu Crne Gore".

IV - Nalaže se Privrednom sudu u Podgorici da iz sredstava dobijenih u stečajnom postupku u skladu sa Zakonom o stečaju, podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima, obezbijedi najveći mogući stepen namirenja sredstava onoga što im je dosuđeno navedenom sudskom odlukom Osnovnog suda u Podgorici iz stava II izreke ove odluke, uključujući zakonsku zateznu kamatu, kako je u toj odluci navedeno, da obavještava Ustavni sud o svakoj relevantnoj činjenici u vezi stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju, u Podgorici, koja utiče ili bi mogla uticati na namirenje podnosilaca ustavne žalbe – stečajnih povjerilaca i da nakon završenog stečajnog postupka dostavi Ustavnom sudu pisani izvještaj sa podacima o novčanim iznosima koji su u stečajnom postupku pripali podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima, o datumu i načinu njihove isplate.

V – Ustavni sud će ovaj ustavno-sudski postupak nastaviti nakon završenog stečajnog postupka, ukoliko nadležni organi iz tačke IV izreke ove odluke ne izvrše svoje obaveze.

VI - Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

O b r a z l o ž e n j e

1. Blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu podnijelo je ukupno 241 podnosilaca – fizičkih lica, koje u ovom ustavno-sudskom postupku zastupa advokat D.P., iz Podgorice. Imena i lični podaci podnosilaca ustavne žalbe navedeni su u prilogu i čine sastavni dio ove odluke. Ustavna žalba podnesena je zbog neizvršenja pravosnažne i izvršne sudske odluke - sudskog poravnjanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br. 3001/10, od 1. aprila 2015. godine. Na osnovu navedene sudske odluke, kao izvršne isprave, Javni izvršitelj A.B., iz Podgorice, donio je rješenje o izvršenju I.br. 2052/15, od 12. maja 2015. godine.

1.1. Budući da do dana podnošenja ustavne žalbe navedena odluka nije izvršena, podnosioci smatraju da je došlo do povrede prava iz odredaba čl. 32. i čl.58. Ustava Crne Gore, člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

2. Ustavni sud, saglasno odredbi člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Prema odredbi člana 68. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore,ustavna žalba može se podnijeti protiv pojedinačnog akta, radnje ili nepostupanja državnog organa (...), ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja. U stavu 2 istog člana, propisano je da se ustavna žalba može podnijeti nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava, koja podrazumijevaju da je podnosilac ustavne žalbe u postupku iskoristio sva pravna sredstva na koja je imao pravo u skladu sa zakonom, uključujući i djelotvorna i vanredna pravna sredstva i druga posebna pravna sredstva koja mogu dovesti do izmjene pojedinačnog akta u korist podnosioca ustavne žalbe, odnosno do prestanka ili ispravljanja radnje, odnosno prekida nepostupanja državnog organa (...) ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja.

2.1. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajamčeno pravo ili sloboda.

I ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. U sprovedenom postupku, uvidom u cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio sledeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavno-sudskom predmetu:

3.1. Privredno društvo "Radoje Dakić" iz Podgorice, Cetinjski put bb, (mat.br.02014092) je akcionarsko društvo čiju strukturu akcijskog kapitala sačinjava kapital koji se u obimu od 50.579% nalazi u vlasništvu sledećih subjekata i to: Država sa učešćem 11,9680%, Fond za razvoj Crne Gore sa učešćem od 0,0001%, Fond penzijsko-invalidskog osiguranja, sa učešćem od 14,9379%, Vlada Crne Gore, sa učešćem od 18.6943%, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, sa učešćem od 4,9793%.

3.2. Sudskim poravnanjem zaključenim pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br. 3001/10, od 1. aprila 2015. godine, obavezan je tuženi (AD "Radoje Dakić" Podgorica) da na ime neisplaćenih ličnih dohodaka za vremenske periode bliže navedene u stavu I, II i III predmetnog poravnanja, isplati tužiocima (podnosiocima ustavne žalbe) iznose takođe bliže navedene u pomenutim stavovima poravnanja, sa zakonskom zateznom kamatom od 1. januara 2004. godine do konačne isplate, a sve prednje u roku od osam dana od dana zaključenja ovog poravnanja, dok je u stavu IV predmetnog poravnanja obavezan obavezan tuženi (AD "Radoje Dakić" Podgorica) da tužiocima naknadi troškove parničnog postupka za sastav tužbe i pristup na dva održana ročišta u iznosu od 27.112,00 eura, u roku od osam dana od dana zaključenja poravnanja, pod prijetnjom prinudne naplate. U istom poravnanju je navedeno da se zaključenjem ovog sudskog poravnanja ima smatrati da je riješen spor u ovoj pravnoj stvari, sem dijela tužbenog zahtjeva u st. II i IV petituma istog.

3.3. Javni izvršitelj A.B., iz Podgorice, donio je rješenje o izvršenju I.br.2052/15, od 12.maja 2015.godine, kojim je određeno sprovođenje izvršenja protiv izvršnog dužnika radi naplate novčanog potraživanja i to na ime glavnog duga iznos od 420.796,50 eura, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom počev od 1.januara 2004.godine do konačne isplate, na ime troškova parničnog postupka iznos od 27.112,00 eura i na ime troškova izvršnog postupka iznos od 12.400,00 eura, i to na nepokretnostima izvršnog dužnika, bliže navedenim u predmetnom rješenju o izvršenju, putem upisa rješenja o izvršenju u katastar nepokretnosti, utvrđivanjem vrijednosti i prodajom nepokretnosti izvršnog dužnika radi namirenja izvršnih povjerilaca iz iznosa dobijenog prodajom;

-Istim rješenjem zabranjeno je izvršnom dužniku i dužniku izvršnog dužnika (kao i drugim licima koja učestvuju u postupku izvršenja) bilo kakvo raspolaganje ili prikrivanje imovine izvršnog dužnika, uz podlijevanje krivičnopравnim posljedicama. Nadalje, u rješenju je navedeno da su rasplaganja imovinom izvršnog dužnika, nakon donošenja rješenja o izvršenju, bez pravnog dejstva.

3.4. Osnovni sud u Podgorici donio je zaključak, I.br.875/06, od 7.septembra 2015.godine, kojim je odbijen zahtjev za pristupanje izvršenju izvršnih povjerilaca (podnosilaca) jedinstvenom postupku I.br.875/06, a prema rješenju o izvršenju Javnog izvršitelja A.B., iz Podgorice, I.br.2052/15, od 12.maja 2015.godine, kao neosnovan.

3.4.1. U obrazloženju zaključka je navedeno: da je nepokretnost iz LN br.4339 KO Podgorica I, kat parcela br.1503/12, poslovna zgrada u privredi, površine 19.151 m², koja je predstavljala predmet izvršenja u predmetnom postupku, prodana putem javnog nadmetanja na ročištu održanom u ovoj pravnoj stvari 24.novembra 2014.godine, i ista je, nakon uplate cjelokupnog iznosa kupoprodajne cijene, predata kupcu zaključkom od 9.januara 2015.godine; da imajući u vidu da je predmetna nepokretnost prodana i zaključak o njenoj predaji donijet prije donošenja rješenja o izvršenju Javnog izvršitelja Aleksandra Boškovića iz Podgorice, I.br.2052/15, od 12.maja 2015.godine, Sud je na osnovu odredbe člana 159. stav 3. Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, odbio zahtjev za pristupanje izvršenju kao neosnovan, jer se shodno navedenoj zakonskoj odredbi pokrenutom postupku izvršenja može pristupiti do donošenja zaključka o prodaji nepokretnosti u slučaju prodaje javnim nadmetanjem.

3.5. Zaključkom Javnog izvršitelja Aleksandra Boškovića iz Podgorice, I.br.2052/15, od 12.maja 2015.godine, u stavu I izreke utvrđeno je da su izvršni povjerioci odustali od predloga za izvršenje I.br.2052/15, i to u dijelu kojim su predložili da se izvršenje radi namirenja njihovog potraživanja iz iznosa dobijenog prodajom, sprovede upisom rješenja o izvršenju u katastar nepokretnost, utvrđivanjem vrijednosti i prodajom nepokretnosti izvršnog dužnika iz LN br.4339 KO Podgorica I, koju čini parcela br.1503/12, poslovna zgrada u privredi, površine 19.151 m²; u stavu II izreke određeno je sprovođenje izvršenja po pravosnažnom rješenju o izvršenju ovog izvršitelja I.br.2052/15, od 12.maja 2015.godine, na drugim nepokretnostima upisanim u LN br.184 KO Podgorica, bliže navedenim u pomenutom stavu zaključka, putem upisa rješenja o izvršenju u katastar nepokretnosti, utvrđivanjem vrijednosti i prodajom nepokretnosti izvršnog dužnika radi namirenja izvršnih povjerilaca iz iznosa dobijenog njihovom prodajom;

3.6. Zaključkom Osnovnog suda u Podgorici I.br.875/06, od 29. septembra 2008. godine, utvrđeno je da na dan procjene, tržišna vrijednost nekretnina koje su predmet izvršenja iznosi 52.923.342,76€.

4. Po predstavi br. 19580/06, od 4. maja 2006. godine, Borislava Mijanovića, Evropski sud za ljudska prava donio je 17. septembra 2013. godine presudu Mijanović protiv Crne Gore (konačna 17. decembra 2013. godine), koja je za sada prva i jedina presuda Evropskog suda vezana za potraživanja od tuženog/izvršnog dužnika "Radoje Dakić", ali koja nije istovrsna predmetima koje Ustavni sud razmatra u ovom ustavno-sudskom postupku. Predmet Mijanović odnosio se na potraživanje naknade radi ostvarivanja prava po osnovu intelektualne svojine, odnosno prava po osnovu inovacije, a ne na zahtjev za naknadu neisplaćenih zarada, na šta se odnosi presuda Osnovnog suda u Podgorici, koja je predmet ustavne žalbe. Međutim, sa aspekta zaštite ustavnih i konvencijskih prava, problem je isti (neizvršenje pravosnažne i izvršne presude).

4.1. Evropski sud je u predmetu Mijanović utvrdio sljedeće činjenice: dana 24. septembra 2003. godine Osnovni sud u Podgorici presudio je u korist podnosioca predstavke i naložio tuženom/izvršnom dužniku "Radoje Dakić" AD Podgorica da plati 159.879,33€ i zakonsku kamatu, te 6.216,26€ za pravne troškove. Dana 6. jula 2004. godine, Viši sud u Podgorici potvrdio je ovu presudu, a dana 27. decembra 2005. godine Vrhovni sud odbacio je zahtjev za reviziju koji je predao izvršni dužnik. Dana 24. septembra 2004. godine na zahtjev podnosioca predstavke, Osnovni sud u Podgorici izdao je rješenje o izvršenju putem prenosa sredstava na račun u banci. Dana 4. maja 2009. godine, podnosilac predstavke predao je novi zahtjev za izvršenje, po odredbi člana 30. Zakona o izvršnom postupku, u kome je predložio da predmetna presuda bude izvršena prodajom nepokretne imovine dužnika. Dana 15 jula 2009. godine, doneseno je rješenje o izvršenju. U spisima nema dokaza da su domaći organi napravili bilo kakav pokušaj da izvrše ovo rješenje. Podnosilac predstavke žalio se na neizvršenje presude koja je donesena u njegovu korist i na povredu njegovih imovinskih prava koja je time počinjena.

4.2. Evropski sud je u tom slučaju utvrdio povredu prava iz odredaba člana 6. stav 1. i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konkvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja se povreda odnosi na pozitivnu obavezu države da preduzme sve neophodne mjere kako bi se izvršila pravosnažana i izvršna sudska presuda, kao i na pravo podnosioca na nesmetano (mirno) uživanje njegove imovine (nakon smrti podnosioca, to se pravo prenijelo na njegovu naslednicu).

4.3. Evropski sud je u presudi ponovio "da je najprikladniji oblik zadovoljenja za povredu člana 6. obezbijediti da se podnosioci predstavke dovedu što je moguće više u položaj u kojem bi bili da nijesu zanemareni uslovi propisani članom 6. Konvencije. Sud nalazi da se taj princip odnosi i na ovaj predmet, s obzirom na to da je utvrđena povreda. Stoga Sud smatra da Vlada treba da plati podnositeljki predstavke, na ime materijalne štete, ono što su joj dosudili

domaći sudovi, uključujući i zakonske kamate i pravne troškove koji su u toj presudi navedeni (v.mutatis matandis, Pejaković i drugi protiv Bosne i Hercegovine, br. 337/04, 36022/04 I 45219/04, stavovi 31-32, 18. decembar 2007. godine).

5. Zaključkom Osnovnog suda u Podgorici, I.br.875/06, od 20. marta 2015. godine, izvršeno je namirenje troškova izvršnog postupka u iznosu od 622.500,00 eura, dobijenog prodajom nepokretnosti izvršnog dužnika "Radoje Dakić" AD Podgorica iz lista nepokretnosti br. 4339 KO Podgorica I-kat. parcele br.1503/12, zgrade br.1, poslovne zgrade u privredi, površine 19151m², obračunatih zaključno sa danom 24. novembra 2014. godine.

6. Evropski sud je donio 24. januara 2017. godine ispravljenu odluku po predstavki br. 14561/08 Miličko Šćepović protiv Crne Gore i 2. druge predstavke, kojom je obuhvaćeno ukupno 7 podnosilaca predstavki, od toga 5 podnosilaca u predstavki br. 15577/10 od 9. marta 2010. godine, i to: D.B. (rođen 19. septembra 1946. godine), V.R. (rođen 25. februara 1944. godine), D.Š. (rođen 30. maja 1962. godine), M.L. (rođen 30. maja 1950. godine) i R.B. (rođen 15. decembra 1958. godine).

6.1. U toj ispravljenoj odluci Evropski sud je utvrdio da je, u periodu između 18. marta i 14. juna 2016. godine, primio izjave o mirnom rješavanju koje su potpisale Vlada Crne Gore i podnosioci predstavki, a prema kojima podnosioci predstavki izražavaju svoju saglasnost da se odriču bilo kakvih daljih potraživanja prema Crnoj Gori u pogledu činjenica koje su dovele do tih predstavki protiv obaveze Vlade da svakom podnosiocu isplati iznos od 2,000€ (dvije hiljade eura) koji će biti oslobođen od poreza, čime se pokrivaju nematerijalna šteta, kao i troškovi i izdaci. Strane su se dalje saglasile da će Vlada, u toku datog perioda od tri mjeseca, iz svojih sredstava platiti iznose koji su dodijeljeni kroz odluke domaćih sudova, osim bilo kog iznosa koji je na osnovu datih odluka već uplaćen, a uvećan za troškove izvršnih postupaka koji se vode u zemlji. Date uplate činiće konačnu odluku u slučajevima koji se vode pred Evropskim sudom.

6.2. Po osnovu navedenog poravnanja Država Crna Gora je isplatila B.D. 45.983,47€, R.V. 48.999,30€, Š.D. 38.851,64€, L.M. 50.084,08€ i B.R. 43.325,38€.

7. Privredni sud Crne Gore je rješenjem St.br.490/16, 19. decembra 2016. godine, na predlog povjerioca Ministarstva finansija – Poreska uprava Crne Gore, otvorio stečajni postupak nad stečajnim dužnikom AD "Radoje Dakić" Podgorica, Cetinjski put bb (mat.br.02014092).

7.1. U izreci tog rješenja je određeno: da se usvaja predlog povjerioca ministarstva finansija – Poreska uprava Crne Gore podnijet sudu 22. novembra 2016. godine i otvara 19. decembra 2016. godine stečajni postupak (stav I); da se za stečajne upravnike sa jednakim ovlaštenjima imenuju R.R., iz Podgorice i M.M., iz Podgorice (stav II); da se povjerioci pozivaju da u roku od 30 dana od dana objavljivanja Oglasa o otvaranju stečajnog postupka, prijave svoja obezbijedena i neobezbijedena potraživanja (stav III); da se dužnici pozivaju da ispune svoje obaveze prema stečajnoj masi (stav IV); da će se prvi sastanak povjerilaca održati 15. februara 2017. godine sa početkom u 11,00h, a ročište za ispitivanje potraživanja 22. februara 2017. godine u 11 ,00h u Privrednom sud Crne Gore, kancelarija br.2 (stav V); da će se rješenje objaviti na oglasnoj table suda 19. decembra 2016. godine (stav VI).

7.2. U obrazloženju tog rješenja je, pored ostalog, navedeno: da je povjerilac Ministarstvo finansija - Poreska uprava Crne Gore, 22. novembra 2016. godine, podnijela sudu predlog, kojim je tražila otvaranje stečaja nad privrednim društvom AD "RADOJE DAKIĆ" Podgorica, zbog nemogućnosti predlagača, kao povjerioca da naplati svoje potraživanje, usled prezaduženosti dužnika. Povjerilac je u svom predlogu naveo da prema službenim podacima i obračunu poreskih obaveza, stečajni dužnik ima dospjeli, a neplaćeni dug po osnovu utvrđenih poreskih obaveza prema predlagaču, u ukupnom iznosu od 10.862.854,84 eura, kao i to da je prema podacima Centralne banke Crne Gore, račun poreskog obveznika u blokadi za 7.175.430,92 eura u periodu od 5.774 dana neprekidno.

7.3. Privredni sud Crne Gore je, cijeneći pribavljene dokaze, navode iz podnijetog predloga i navode dužnika i povjerilaca, izvještaj privremenog stečajnog upravnika, našao da je predlog osnovan, i da su ispunjeni zakonski uslovi za otvaranje stečajnog postupka. Za Sud je nesporno da je predlagač podnijetim pisanim predlogom i dokazima uz predlog dokazao činjenicu da ima potraživanja, na osnovu poreskog duga, kao i da prinudna naplata po osnovu poreskog duga do danas nije mogla biti ni započeta, a samim tim ni realizovana, usljed višegodišnje blokade računa stečajnog dužnika, što se zaključuje iz izvještaja privremenog stečajnog upravnika i dokaza provedenih u postupku. Sud je kod prethodno navedenog nesporno utvrdio da je stečajni dužnik u stanju insolventnosti nesposoban da izmiruje svoje obaveze, da su mu poslovni računi u neprekidnoj blokadi duže od 15 godina, da se povjerilac nesumnjivo ne može naplatiti u postupku prinudnog izvršenja, te da su ispunjeni stečajni razlozi iz odredaba člana 12. stav 3. tač. 1. i 2. i člana 13. Zakona o stečaju za otvaranje stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom.

8. Rješenjem Apelacionog suda Crne Gore, Pž.br.599/17, od 6. juna 2017. godine, potvrđeno je rješenje Privrednog suda Crne Gore St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine, o otvaranju stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju Podgorica.

9. Rješenjem Privrednog suda Crne Gore St.br.490/16, od 4. jula 2017. godine, proglašeno je bankrotstvo nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju Podgorica, budući da nije podnijeta izjava od strane stečajnog dužnika o namjeri da izvrši reorganizaciju.

10. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je, u mišljenju broj 01-258-17, od 4. decembra 2017. godine, dao zaključnu ocjenu, u kojoj je, pored ostalog, navedeno: da je na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, navoda iz pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije Zaštitnik utvrdio da je pritužba podnosioca osnovana; da je pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Podgorici, P.br. 1561/05, od 14. aprila 2006. godine, tužiocima priznato pravo potraživanja u ukupnom iznosu od 7.784,182,00 eura, da u izvršnom sudskom postupku - predmetu, I.br. 875/06, od 14. aprila 2006. godine, kao ni kasnijem - stečajnom postupku - predmetu, St.br. 490, od 8. decembra 2016. godine, povjerioci nijesu naplatili svoje potraživanje. Zaštitnik podsjeća da je povodom prijateljskog poravnanja koje je Država Crna Gora zaključila, po istom osnovu - meritumu - pravosnažnoj presudi P.br. 1561/05, od 14. aprila 2006. godine (I.br.875/06, od 13. juna 2008. godine), Evropski sud za ljudska prava prethodno ocijenio kao dobro ustanovljenu praksu i predmet označio kao WECL (well-established case-law); da WECL predmeti predstavljaju grupu predmeta gdje je Sud u svojim ranijim odlukama zauzeo čvrste stavove i stvorio praksu u konkretnom pogledu, pa je i u ovoj grupi predmeta naveo da su pitanja, koja se navode u predstavci već obrađena (Mijanović protiv Crne Gore predstavka broj 19580/06, od 17. septembra 2013. godine i Kačapor i ostali protiv Srbije broj 2269/06, 3041/06, 3043/06, 3045/06, 3045/06, od 15. januara 2008. godine). Zaštitnik je, u konačnom, preporučio Privrednom sudu Crne Gore da u daljem toku stečajnog postupka, u skladu sa rješenjem suda, St.490/16, od 8. decembra 2016. godine, stečajni organi preduzmu sve neophodne mjere kako bi se stečajni postupak blagovremeno okončao i obezbijedilo namirenje potraživanja radnika AD "Radoje Dakić" po pravosnažnim presudama i Vladi Crne Gore da, imajući u vidu praksu Evropskog suda za ljudska prava, po pitanju obaveze države u ovim sporovima, preduzme mjere i aktivnosti u cilju izvršenja pravosnažnih odluka iz predmetnih sudskih sporova radnika AD "Radoje Dakić" i da su Privredni sud i Vlada Crne Gore dužni da, u roku od 90 dana od dana prijema ovog mišljenja, dostave izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

11. Ustavni sud je dana 1. juna 2018. godine, saglasno odredbama člana 34. stav 1. i člana 35. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, zatražio od Privrednog suda Crne Gore, odgovor na navode sadržane u ustavnoj žalbi.

11.1. U dostavljenom odgovoru je navedeno: da je rješenjem ovog suda, St.br.490/16, od 19. decembra 2016. godine, otvoren stečajni postupak nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju Podgorica; da je, u daljem toku postupka, nakon što je okončan postupak prijave potraživanja, stečajni upravnik sačinio Listu utvrđenih i osporenih potraživanja, koja je usvojena kao konačna na ročištu od 28. novembra 2017. godine; da je, 29. decembra 2017. godine, objavljen prvi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika, na koji oglas nije bilo zainteresovanih ponuđača; da je drugi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika raspisan, 23. maja 2018. godine, i dostavljena je jedna ponuda za kupovinu dijela imovine stečajnog dužnika od strane Uprave za imovinu Crne Gore i stečajni upravnik je, obzirom da je dostavljena ponuda ispunjavala sve kriterijume, prihvatio predmetnu ponudu; da su sve radnje i sve odluke u predmetnom postupku preduzete i donesene u skladu sa rokovima koji su propisani odredbama Zakona o stečaju; da se, shodno odredbama Zakona o stečaju, potraživanja svih povjerilaca, pa i radnika koji su prijavili potraživanja, među kojima su i podnosioci ustavne žalbe, namiruju shodno utvrđenim isplatnim redovima kada se za to steknu zakonski uslovi za isplatu, odnosno nakon što se formira stečajna masa. Dakle, potraživanja radnika, kao i ostalih povjerilaca namiriće se nakon što se izvrši prodaja imovine stečajnog dužnika i formira stečajna masa, odnosno ukoliko bude sredstava iz stečajne mase za namirenje povjerilaca, a što je sve u skladu sa odredbama Zakona o stečaju. U konačnom je navedeno da se stečajni postupak sprovodi u skladu sa Zakonom o stečaju, kao *lex specialis* zakonom, da se sve radnje u postupku preduzimaju u skladu sa rokovima propisanim ovim zakonom, to cijene da otvaranjem stečajnog postupka nijesu povrijeđene odredbe Ustava kao ni Evropske konvencije, odnosno da je rješenje o otvaranju donijeto u skladu sa Ustavom i zakonom.

11.2. Prema dostupnim podacima, novi oglas za prodaju nepokretnosti stečajnog dužnika u Podgorici i Beogradu, po ukupnoj početnoj cijeni od 38,23 miliona eura, objavljen je u februaru 2019. godine.

II RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE ODREDBE

Mjerodavne odredbe Ustava:

“Član 32.

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Član 58.

Jemči se pravo svojine.

Niko ne može biti lišen ili ograničen prava svojine, osim kada to zahtijeva javni interes, uz pravičnu naknadu“.

Mjerodavne odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

„Član 6. stav 1.

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona”.

Člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni”.

III MJERODAVNO PRAVO

Zakon o izvršnom postupku (“Službeni list Republike Crne Gore”, broj 23/2004)

“Član 144.

Izvršenje na nepokretnosti sprovodi se upisom rješenje o izvršenju u javnu knjigu, utvrđenjem vrijednosti nepokretnosti, prodajom nepokretnosti i namirenjem izvršnih povjerilaca iz iznosa dobijenog prodajom.”

Zakon o izvršenju i obezbjeđenju (“Službeni list Crne Gore”, broj 36/2011)

Ovaj zakon stupio je na snagu 25. septembra 2011. godine i time je ukinut Zakon o izvršnom postupku u skladu sa tim Zakonom. Članovi 6. stav 1. i 14. ovog Zakona odgovaraju u materiji, članovima 4. stav 1. i 14. Zakona o izvršnom postupku iz 2004. godine. U članovima 154-201 navedeni su detalji o izvršenju u odnosu na nepokretnost izvršnog dužnika.

Zakon o stečaju (“Službeni list Crne Gore”, br.1/11):

“Član 8. stav 1.

Stečajni postupak je hitan.

Zakon o Ustavnom sudu Crne Gore (“Službeni list Crne Gore”, broj 11/15):

“Član 3.

Svako je dužan da poštuje odluke Ustavnog suda.

Stavovi o određenim pitanjima izraženi u odlukama Ustavnog suda obavezujući su za sve državne organe, organe državne uprave, organe lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravna lica i druge subjekte koji vrše javne ovlašćenja.

Član 51. stav 2.

U “Službenom listu Crne Gore” može se objaviti odluka po ustavnoj žalbi, odnosno žalbi, kao i rješenje koje je od značaja za zaštitu ustavnosti i zakonitosti. O objavljivanju ovih odluka, odnosno rješenje odlučuje vijeće, odnosno Ustavni sud na predlog sudije izvjestioca.

Član 52.

Državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravna lica i drugi subjekti koji vrše javne ovlašćenja dužni su da, u okviru svoje nadležnosti, izvršavaju odluke Ustavnog suda a njihovo izvršenje, kada je to potrebno, obezbeđuje Vlada Crne Gore.

Ustavni sud može u odluci odrediti rok i način izvršenja odluke, kao i organ koji je dužan da je izvrši.

Organ koji je dužan da izvrši odluku Ustavnog suda dužan je nakon isteka roka iz stav 2. ovog člana da dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju odluke Ustavnog suda.

Član 76. stav 3.

U slučaju kad je povreda učinjena radnjom ili nepostupanjem državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja, odlukom kojom se usvaja ustavna žalba Ustavni sud zabraniće dalje vršenje radnje odnosno naložiće donošenje akta ili preduzimanje druge odgovarajuće mjere ili radnje kojom se ispravljaju već nastale odnosno otklanjaju buduće štetne posljedice utvrđene povrede ljudskog prava ili slobode zajemčenih Ustavom.”

IV OCJENA USTAVNOG SUDA

12. Podnosioci u ustavnoj žalbi ukazuju da pravosnažna odluka navedena u stavu II izreke ove odluke (sudskog poravnanje) Osnovnog suda u Podgorici, do dana podnošenja ustavne žalbe, nije izvršeno, odnosno da oni nijesu uspješni da namire svoja potraživanja. Smatraju da su neizvršavanjem sudskog poravnanja zaključenog pred domaćim sudom, za period od tri godine, onemogućeni u mirnom uživanju svoje imovine, ukazujući da je nad dužnikom AD "Radoje Dakić", rješenjem Privrednog suda Crne Gore, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine, otvoren stečajni postupak.

12.1. Analizom navoda i razloga istaknutih u ustavnoj žalbi, kao i sadržine prava koja se štite Ustavom, Ustavni sud je razmatrao ustavnu žalbu, sa aspekta odredaba čl. 32. i 58. Ustava (Člana 6. stava 1. Konvencije i člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju).

12.2. Ustavni sud ukazuje na svoju dosadašnju praksu, podudarnu sa praksom Evropskog suda za Ljudska prava, da se izvršenje sudske odluke mora smatrati sastavnim dijelom pravičnog suđenja u smislu odredbe člana 32. Ustava. (vidjeti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997. godine, stav 40, Izvještaji o presudama i odlukama 1997-II). Ustavni sud ukazuje na stavove prema kojima i ako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati posebnim okolnostima, ono ne smije biti tako da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 32. Ustava (vidjeti Budrov protiv Rusije, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, i Teteriny protiv Rusije broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine). Nadalje, u kontekstu stečajnog postupka, period neizvršenja sudske odluke ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršnog postupka, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak protiv izvršenika (vidjeti Kačapor i dr. protiv Srbije, br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06).

12.3. Kada je riječ o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donesenih protiv države ili lica koja ne uživaju "dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države", država nema mogućnost da se pozove na nedostatak vlastitih sredstava ili na neimaštinu dužnika, kao izgovor za neizvršenje tih odluka (vidjeti Kačapor i dr. protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 114.).

12.4. Nadalje, kada organi imaju obavezu da postupaju da bi izvršili pravosnažnu sudsku odluku, a to ne učine, njihovo nepostupanje može u određenim okolnostima uključiti odgovornost države prema članu 32. Ustava (vidjeti, Scollo protiv Italije, presuda od 28. septembra 1995. godine, Serija A broj 315-C, stav 44, i Fuklev protiv Ukrajine, broj 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Zadatak Ustavnog suda u takvim slučajevima je da razmatra da li su mjere koje su organi primijenili bile odgovarajuće i dovoljne i da li su postupali marljivo kako bi pomogli povjericu u izvršenju presude (vidjeti, Focias protiv Rumunije, broj 2577/02, stav 70, 3. februar 2005. godine).

13. U nastavku se citiraju relevantna načela i stavovi Evropskog suda izgrađena u njegovoj sudskoj praksi.

Evropski sud u predmetu R. Kačapor i drugi protiv Srbije (predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, od 15. januara 2008. godine) ukazuje na sljedeća relevantna načela:

"106. Sud podseća da se izvršenje presude koju je sud donio, mora smatrati sastavnim dijelom 'suđenja' prema članu 6. (vidjeti Hornsby protiv Grčke, presuda od 19. marta 1997. godine, Izvještaji o presudama i odlukama 1997-11, str. 510, stav 40).

107. Dalje, kašnjenje u izvršenju presude može se opravdati u posebnim okolnostima. Međutim, to ne smije biti tako da ugrožava suštinu prava zaštićenog prema članu 6. stav 1. Konvencije (vidjeti Immobiliere Saffi protiv Italije [VV], br. 22774/93, stav 74, ECHR 1999-V).

108. Najzad, bez obzira da li je dužnik privatni ili društveni akter, na državi je da preduzme sve neophodne mjere da se pravosnažna sudska presuda izvrši, kao i da, pri tome,

obezbijedi djelotvorno učešće njenog cijelog aparata (vidjeti, *mutatis mutandis*, Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi) i, takođe, *mutatis mutandis*, Hornsby, citiran u gornjem tekstu, str. 511, stav 41).

114. Šesto, s obzirom da je utvrđena obaveza države za neizmirene dugove podnositeljki predstavki u konkretnom slučaju, primećuje se da država ne može da navede ni nedostatak sopstvenih sredstava ni nedostatak sredstva kod dužnika kao izgovor za neizvršenje o kome je riječ."

Evropski sud je u predmetu *Mijanović protiv Crne Gore* (predstavka br. 19580/06), od 17. septembra 2013. godine, dao ocjenu:

"81. Sud podsjeća da član 6 stav 1 Konvencije, između ostalog, štiti sprovođenje pravosnažnih, obavezujućih sudskih odluka, koje, u državama koje prihvataju vladavinu prava, ne mogu da ostanu neoperativne na štetu jedne strane. Shodno tome, izvršenje sudske presude ne može se spriječiti, učiniti nevažećim ili neopravdano odložiti (v. između ostalog, *Hornsby protiv Grčke*, 19. mart 1997. godine, stav 40, *Izveštaji o presudama i odlukama 1997-II*). Iako kašnjenje u izvršenju presude može biti opravdano u naročitim okolnostima, ono ne može, međutim, biti takvo da se naruši suština prava koje se štiti po članu 6. stav 1. Konvencije (v. presudu u predmetu *Immobiliare Saffi protiv Italije [GC]*, br. 22774/93, stav 74, ECHR 1999-V).

82. Država ima obavezu da organizuje sistem izvršenja presuda koji je djelotvoran i u pravu i u praksi (v. presudu u predmetu *Fuklev protiv Ukrajine*, br. 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Bez obzira na to da li je izvršni dužnik privatno lice ili subjekt pod kontrolom države, država je ta koja treba da preduzima sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu presudu suda, i da, pri tome, obezbijedi djelotvorno učešće cijelog svog aparata (v. *mutatis mutandis*, presudu u predmetu *Pini i drugi protiv Rumunije*, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi)).

83. Što se tiče ovog konkretnog predmeta, Sud konstatuje da, nasuprot tvrdnjama Vlade, izvršni postupak po samoj svojoj prirodi treba da se rješava brzo (v. stavove 32 i 38; i *Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC]*, br. 35382/97, stav 23, ECHR 2000-IV). Iako može da se prihvati da su neki izvršni postupci složeniji, Sud ne smatra da je ovaj predmet tako složen da bi to opravdalo dužinu izvršenja.

86. I na kraju, s obzirom na nalaz da država ima odgovornost za dug prema podnositeljki predstave u ovom predmetu, konstatuje se da država ne može kao opravdanje za predmetno neizvršenje da se pozove ni na nedostatak svojih sredstava niti na neimaštinu dužnika (v. *mutatis mutandis*, *R. Kačapor i drugi protiv Srbije*, citirano ranije u tekstu ove presude, stav 114).

87. S obzirom na navedeno, Sud nalazi da crnogorske vlasti nisu preduzele neophodne mjere da bi izvršile predmetnu presudu. Stoga, Sud nalazi da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije.

90. Sud ponavlja da to što država nije izvršila pravosnažnu presudu koja je donesena u korist oca podnositeljke predstavke i koju je kasnije naslijedila podnositeljka predstavke predstavlja zadiranje u pravo podnositeljke predstavke na mirno uživanje imovine, predviđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1 Protokola br. 1 (v. između ostalog, presudu u predmetu *Burdov protiv Rusije*, br. 59498/00, stav 40, ECHR 2002-III).

91. Iz gore izloženih razloga, u vezi sa članom 6, Sud smatra da navedeno zadiranje države u ovom predmetu nije bilo opravdano. Stoga je utvrđeno da je došlo do zasebne povrede člana 1 Protokola broj 1."

Evropski sud je u predmetu *Crnišaniin i drugi protiv Srbije* (predstavke br. 35835/05, 43548/05, 43569/05 i 36986/06) dao ocjenu:

"124. Sud je već utvrdio da je Država odgovorna za dugovanja preduzeća sa većinskim društvenim kapitalom (*R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije*, citiran u

gornjem tekstu). On ne nalazi razlog da odstupa od ovog stava u konkretnom predmetu pošto su dužnici prve, druge i četvrte podnositeljke predstavki takva preduzeća (vidi stav 96 u gornjem tekstu), a postupak za povraćaj dugovanja do sada traje između godinu dana i pet mjeseci i četiri godine i osam mjeseci, od kada je Srbija 3. marta 2004. godine ratifikovala Konvenciju (period koji je u nadležnosti Suda *ratione temporis*). Organi Srbije, stoga, nisu preduzeli neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše, a nisu dali ni ubedljive razloge za taj propust (vidi R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu). Prema tome, došlo je do povrede člana 6. stav 1. Konvencije, (b) u pogledu treće podnositeljke predstavke.

128. Četvrto, u spisima predmeta ne postoji dokaz da se sporno neizvršenje zaista može pripisati nedostatku sredstava kod dužnika (vidi Preduzeće EVT protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu, stavovi 53 i 54), niti da su sami postupci bili posebno složeni.

130. S obzirom na gore navedeno, Sud nalazi da su organi Srbije propustili da preduzmu neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše u periodu između 3. marta 2004. godine i 18. decembra 2007. godine. Prema tome, došlo je do povrede člana 6. stav 1. Konvencije."

U predmetu Jovičić i drugi protiv Srbije (predstavke br. 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 u 75689/11) Evropski sud je ukazao:

"33. Sud podseća da se izvršenje odluke koju je sud donio mora smatrati sastavnim dijelom 'suđenja' za potrebe člana 6. (videti *Hornsby protiv Grčke*, 19. mart 1997. godine, stav 40, *Izveštaji o presudama i odlukama 1997-11*). Iako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati u posebnim okolnostima, ono ne sme biti takvo da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 6. stav 1. (videti *Burdiv protiv Rusije*, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, stav 35, i *Teteriny protiv Rusije*, broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine).

34. Osim toga, u kontekstu imovinskih pitanja, ako podnositelj predstavke nije u stanju da postigne izvršenje presude u njegovu korist na vreme, to predstavlja miješanje u pravo na mirno uživanje imovine, kako je utvrđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju. Bez obzira da li je dužnik privatno lice ili lice pod upravom države, na državi je da preduzme sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu sudsku presudu, i da time osigura djelotvorno učešće svog cijelog aparata (videti, uz odgovarajuće izmene, *Pini i drugi protiv Rumunije*, br. 78028/01 i 78030/01, st. 174-189, ECHR 2004-V *Hornsby*, citirana u gornjem tekstu, stav 41; i R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 108.). U kontekstu društvenih preduzeća, period neizvršenja ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršenja, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak (videti, između ostalog, R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 115.).

36. Kada je reč o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donijetih protiv države ili lica koja ne uživaju 'dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države', država nema mogućnost da se pozove na nedostatak sopstvenih sredstava ili na nemaštinu dužnika kao izgovor za neizvršenje tih odluka (videti R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Štaviše, "činjenica da je država prodala veliki deo svog udela u preduzeću koji je dugovala privatnog licu, ne bi mogla da državu oslobodi obaveze da izmiri dug prema presudi, koji je nastao pre prodaje akcija. Ako država takvu obavezu prenese na novog vlasnika akcija ... država mora osigurati da novi vlasnik ispunjava zahtjeve, koji se podrazumijevaju prema članu 6. stav 1. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1, 'da pravosnažna, obavezujuća sudska odluka ne ostane neizvršena na štetu stranke' (videti *Solovyev protiv Ukrajine*, broj 4878/04, stav 21, 14. decembar 2006. godine). Drugim rečima, država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i nakon njihove privatizacije, pod uslovom da je sudska odluka u pitanju postala pravosnažna kada je preduzeće radilo kao lice pod upravom države (videti *Marinković*, citirana u gornjem tekstu,

stav 39). Država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom, čak i kada je preduzeće radilo kao privatno lice kada je neizvršena sudska odluka postala pravosnažna ako je privatizacija u pitanju kasnije poništena (isto)."

Evropski sud je u predmetu Burdov protiv Rusije (br. 2) (predstavka br. 33509/04), od 15. januara 2009. godine, naveo:

"65. Pravo na sud iz člana 6. bilo bi iluzorno ukoliko bi domaći pravni sistem bilo koje države ugovornice omogućio da konačna, obavezujuća presuda ostane nedjelotvorna na štetu jedne od stranaka. Stoga izvršenje presude bilo kojeg suda mora biti smatrano sastavnim dijelom 'sudeња' u smislu člana 6 (vidjeti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997., stav 40, Izvještaj o presudama i odlukama 1997-11). 66. Prema tome, nerazumno dugo odlaganje izvršenja obavezujuće presude može predstavljati kršenje Konvencije (vidjeti Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, ECHR 2002-111). Neopravdanost takvog kašnjenja određuje se uzimajući u obzir posebno složenost izvršnog postupka, ponašanje aplikanta i nadležnih vlasti kao i iznosa i prirode naknade koju je sud dosudio (vidjeti Raylyan protiv Rusije, br. 22000/03, stav 31, 15. februar 2007.).

70. Složenost domaćih izvršnih postupaka ili državnog budžetskog sistema ne može osloboditi državu njene obaveze po Konvenciji da svakoj osobi obezbijedi pravo da obavezujuća i izvršna sudska odluka u njenu korist bude izvršena u razumnom roku. Niti se državne vlasti mogu pozvati na nedostatak novčanih ili drugih sredstava (npr. stanova) kao isprike za izbjegavanje plaćanja duga po presudi (vidjeti Burdov, gore citiran, stav 35 i Kukalo protiv Rusije, br. 63995/00, stav 49, 3. novembar 2005.). Na državama ugovornicama je obaveza da organizuju pravni sistem na način da nadležni organi vlasti mogu izvršiti obaveze u ovom pogledu (vidjeti, mutatis mutandis, Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, stav 24, ECHR 2000-IV i Frydlender protiv Francuske [GC], br. 30979/96, stav 45, ECHR 2000-VII).

86. Na osnovu naprijed navedenog, Sud zaključuje da su odlaganjem izvršenja presuda Gradskog suda Shakhtya od 17. aprila 2003., 4. decembra 2003. i 24. marta 2006. godine vlasti prekršile aplikantovo pravo na sud. Prema tome postoji kršenje člana 6. Konvencije.

87. Budući da obavezujuće i izvršne presude predstavljaju ustanovljeno pravo na plaćanje naknade u aplikantovu korist, što se ima smatrati 'imovinom' u smislu odredbi člana 1. Protokola broj 1 (vidjeti Vasilopoulou protiv Grčke, br. 47541/99, stav 22, 21. mart 2002.), odgođenim propuštanjem da postupe po tim presudama vlasti su takođe prekršile i aplikantovo pravo na mirno uživanje njegove imovine (vidjeti Burdov, naprijed navedeno, stav 41). Dakle, postoji i kršenje člana 1. Protokola broj 1."

14. Dovodeći navedene stavove i principe u vezu sa okolnostima konkretnog slučaja, Ustavni sud utvrđuje da se u ovom ustavno-sudskom postupku radi o slučaju neizvršenja pravosnažnog i izvršnog sudskog poravnjanja protiv jednog stečajnog dužnika sa više izvršnih povjerilaca, ovdje podnosilaca ustavne žalbe, čiji su tužbeni zahtjevi precizno specifikovani u samom sudskom poravnanju. Budući da je stečajni dužnik akcionarsko društvo čiju strukturu akcijskog kapitala sačinjava kapital koji se nalazi u vlasništvu države bilo neposredno ili posredno preko njenih tijela (Vlada Crne Gore, Zavod za zapošljavanje, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Fond za razvoj), Ustavni sud dalje utvrđuje da se država ne može osloboditi odgovornosti ni za propuste i nečinjenja koji su doveli do neizvršenja sudske presude, ni za dugovanja koja stečajni dužnik ima prema podnosiocima ustavne žalbe. Država ima obavezu da organizuje sistem izvršenja presuda koji je djelotvoran i u pravu i u praksi i dužna je da preduzme sve neophodne korake da se izvrši sudsko poravnanje, ako treba i učešćem cijelog državnog aparata.

A. NAVODNA POVREDA ČLANA 32. USTAVA I ČLANA 6. STAV 1. KONVENCIJE

15. Podnosioci u ustavnoj žalbi prvo prigovaraju da pravosnažna i izvršna odluka – sudsko poravnanje zaključeno pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.3001/10, od 1.aprila 2015.godine, nije izvršeno, a da dodatno nije izvršeno ni rješenje o izvršenju Javnog izvršitelja Aleksandra Boškovića iz Podgorice, I.br.2052/15, od 12.maja 2015.godine. Prigovaraju i tome da je nad dužnikom otvoren stečajni postupak rješenjem Privrednog suda Crne Gore, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine, ali da "na samom početku i do podnošenja ustavne žalbe nijesu preduzete radnje u cilju prodaje i namirenja".

16. Ustavni sud prvo napominje da se u ovom slučaju period neizvršenja sudske presude ne može ograničiti samo na fazu izvršenja. Taj period obuhvata i kasniji stečajni postupak koji je u toku. Shodno tome, treba konstatovati da je period naplate duga podnosilaca ustavne žalbe započeo 2015. godine, a traje i na dan donošenja ove odluke, to je skoro četiri godine.

16.1. Ustavni sud, u tom smislu, mora ispitati da li je period od četiri godine u posebnim okolnostima ovog slučaja takav da se može tvrditi da je došlo do kršenja pozitivne obaveze države da se pravosnažno i izvršno sudsko poravnanje izvrši bez nepotrebnog odugovlačenja, odnosno da preduzme sve neophodne mjere kako bi se ta odluka izvršila.

17. Prvo treba konstatovati da svi izvršni postupci po samoj svojoj prirodi treba da se rješavaju brzo. Međutim, u ovom je slučaju izvršni postupak u početnom periodu bio nešto složeniji, jer je žiro račun izvršnog dužnika bio blokiran, pa se u sudskom postupku morao naknadno utvrditi drugačiji način izvršenja presude, što je sve trajalo do septembra 2008. godine, kada je utvrđena tržišna vrijednost nepokretnosti koje su predmet izvršenja.

17.1. Ustavni sud ocjenjuje spornim period od 2015. do decembra 2016. godine, kada nijesu zabilježene nikakve aktivnosti koje bi mogle pokazati da je država u tom vremenu nastojala da se sudska presuda izvrši. Štaviše, prva aktivnost države (suda) nakon tog perioda neaktivnosti nije bila usmjerena namirenju duga koji su potraživali podnosioci ustavne žalbe, već namirenju troškova izvršnog postupka.

17.2. Nedostatak bilo kakve aktivnosti koje bi mogle pokazati da država nastoji da se sudsko poravnanje izvrši trajale su, dakle, sve do otvaranja stečajnog postupka nad izvršnim, sada stečajnim dužnikom u decembru 2016. godine. Nakon otvaranja stečajnog postupka, bilježe se prve konkretne aktivnosti na stvaranju pretpostavki za namirenje potraživanja podnosioca ustavne žalbe. U stečajnom postupku potrebne radnje provode se bez većih ili neopravdanih zastoja. Očigledno je nastojanje da se stečajni postupak djelotvorno sprovede.

17.3. Ustavni sud, u tom smislu, odbacuje kao očigledno neosnovane sve prigovore da je stečajni postupak otvoren s navodnom namjerom da se onemogućí naplata potraživanja podnosioca ustavne žalbe. Poziva se na rješenje Privrednog suda Crne Gore St.br.490/16 o otvaranju stečajnog postupka, u kojem je izričito utvrđeno da su neosnovani "navodi punomoćnika povjerioca da predlagač podnošenjem predloga ima namjeru da onemogućí naplatu potraživanja 1742 fizička lica (ranije radnike izvršnog dužnika), kao izvršnih povjerilaca, te da izloži prodaji imovinu sada izvršnog dužnika koja može biti prodana u stečajnom postupku za manju cijenu u odnosu na prodaju u izvršnom postupku, imajući u vidu pravila prodaje nepokretnosti u stečajnom postupku. Naime, stečajni postupak se otvara i vodi upravo u interesu stečajnih povjerilaca, radi ostvarivanja najveće moguće vrijednosti imovine stečajnog dužnika i najvećeg mogućeg stepena namirenja povjerilaca, tako da su interesi povjerilaca u stečajnom postupku potpuno zaštićeni. Takođe, prodaja imovine u stečaju ne može biti nepovoljnija u odnosu na prodaju u izvršnom postupku, jer cijenu na tržištu ne determiniše postupak u kojem se sprovodi prodaja, već ponuda i potražnja. Nasuprot tvrdnjama punomoćnika povjerilaca, ovaj sud je mišljenja, a što je i cilj otvaranja stečajnog postupka, da se upravo kroz stečajni postupak može doći do najvećeg mogućeg stepena namirenja svih povjerilaca. U vezi navoda koji se odnose na stanove koji se vode kao

imovina stečajnog dužnika a koji su po navodima punomoćnika povjerioca podijeljeni radnicima, to su pitanja o kojima će se raspravljati i odlučivati u stečajnom postupku, a u najboljem interesu svih učesnika postupka." Citirano sudsko utvrđenje Ustavni sud ocjenjuje relevantnim i uvjerljivim.

18. U skladu sa prethodnim utvrđenjima, Ustavni sud ocjenjuje da je u okolnostima konkretnog slučaja došlo do kršenja pozitivne obaveze države da se pravosnažno i izvršno sudsko poravnanje izvrši bez nepotrebnog odugovlačenja. To je odugovlačenje uzrokovano periodom potpune neaktivnosti države koji je trajao jednu godinu, od maja 2015. do decembra 2016. godine.

19. S obzirom na navedeno, Ustavni sud nalazi da je u okolnostima ovog slučaja došlo do povrede odredaba člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvencije.

B. NAVODNA POVREDA ČLANA 58. USTAVA I ČLANA 1. PROTOKOLA 1 UZ KONVENCIJU

20. Podnosioci ustavne žalbe, dalje, su prigovorili da su im, zbog neizvršenja pravosnažne i izvršne sudske odluke (navedene u stavu II izreke ove odluke) Osnovnog suda u Podgorici, povrijeđena imovinska prava propisana odredbama člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jer su onemogućeni u mirnom uživanju svoje imovine.

21. Pravo svojine je osnovni pravni institut za razgraničenje privatnih imovinskih odnosa u društvu, pri čemu je sa ustavnopravnog aspekta najvažniji dio njenog sadržaja privatna upotrebljivost i načelna sloboda raspolaganja objektom svojine. Ustav jamči pravo svojine, ali određuje i njegovu socijalnu funkciju, prema kojoj svojina obavezuje, zbog čega su nosioci svojinskog prava dužni doprinostiti opštem dobru. Javni interes, u smislu člana 58. stava 2. Ustava, polazna je tačka ograničenja koja se nameću titularu prava svojine. Ono ujedno postavlja i granice do kojih ta ograničenja smiju biti nametnuta. Ograničenja svojinskih prava ne smiju ići dalje nego što je to potrebno za postizanje legitimnog cilja koji se zakonskom mjerom nastoji postići. Ograničenja svojinskih prava koja su posledica socijalne vezanosti svojine u tim se okvirima moraju načelno prihvatiti bez ikakvih obeštećenja, osim u slučajevima kad sam Ustav za njih predviđa pravičnu naknadu.

21.1. Pravo na naplatu dospjelih potraživanja, samo po sebi, nesumnjivo je objekat koji uživa zaštitu na osnovu odredaba sadržanih u članu 58. Ustava. Ustavno jamstvo prava svojine načelnog je karaktera. Ustavna garancija svojine zahtijeva osiguranje stvarnopravnom vlasniku slobodnog prostora u imovinskopravnom području koji će mu omogućiti razvitak i samostalno oblikovanje ekonomske i preduzetničke sfere njegovog života. Međutim, ustavno jamstvo prava svojine uvijek se mora sagledavati zajedno sa odredbama Ustava koje uređuje ustavnopravne mogućnosti njenog oduzimanja, odnosno ograničavanja.

21.2. Ograničavanje prava svojine koje se neće smatrati ustavnopravno nedopuštenim biće ono koje je propisano zakonom u javnom interesu i ako je za tako oduzeto ili ograničeno vlasništvo isplaćena pravična naknada. Svako miješanje u svojinu, koje je preduzeto u opštem interesu, pretpostavlja isplatu pravične naknade. Svrha ovakvog ustavnog uređenja ogleda se u činjenici da je u opisanim slučajevima ograničavanje ili oduzimanje prava svojine učinjeno kao doprinos ostvarenju opšteg dobra i uspostavljanje socijalne funkcije svojine.

22. Član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju obuhvata tri različita pravila. Prvo pravilo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stava i koje je opšte prirode, izražava princip mirnog uživanja imovine. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istog stava, odnosi se na lišavanje imovine i podvrgava ga izvjesnim uslovima. Treće pravilo, sadržano u stavu 2. ovog člana, dozvoljava da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, da kontrolišu korišćenje imovine u skladu sa opštim interesom. Ova tri pravila nijesu različita, u smislu da nijesu

povezana: drugo i treće pravilo se odnose na pojedine slučajeve miješanja u pravo na mirno uživanje imovine i treba da budu tumačena u svijetlu opšteg principa izraženog u prvom pravilu (vidi Evropski sud za ljudska prava, Sporrang i Lonnorth protiv Švedske, presuda od 23. Septembra 1982. Godine, serija A, broj 52, stav 61).

23. Ustavni sud podsjeća da propust države da izvrši sudsko poravnanje donijeto u korist podnosilaca predstavlja miješanje u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, koje je predviđeno prvom rečenicom prvog stava člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju. U tom smislu, Ustavni sud upućuje na stavove Evropskog suda, zauzete u ovakvim i sličnim predmetima.

Tako je u predmetu R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije (Predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, od 15. januara 2008. godine) Evropski sud naveo:

"119. Sud podseća da propust države da izvrši pravosnažne presude donete u korist podnositeljki predstavki predstavlja mešanje u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, kako je predviđeno prvom rečenicom prvog stava člana 1. Protokola br. 1 (videti, među mnogim drugim autoritetima, Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, stav 40, ECHR 2002-III).

120. Iz gore iznetih razloga u vezi sa članom 6., Sud smatra da navedeno mešanje nije bilo opravdano u posebnim okolnostima predmetnog slučaja. Prema tome, došlo je do posebne povrede člana 1. Protokola br. 1."

U drugom predmetu Burdov protiv Rusije (br. 2) (Aplikacija br. 33509/04), od 15. januar 2009. godine, Evropski sud je zauzeo sličan stav:

"87. Budući da obavezujuće i izvršne presude predstavljaju ustanovljeno pravo na plaćanje naknade u aplikantovu korist, što se ima smatrati "imovinom" u smislu odredbi člana 1. Protokola br. 1. (vidjeti Vasilopoulou protiv Grčke, br. 47541/99, stav 22, 21. mart 2002.), odgođenim propuštanjem da postupe po tim presudama vlasti su takođe prekršile i aplikantovo pravo na mirno uživanje njegove imovine (vidjeti Burdov, naprijed navedeno, stav 41). Dakle, postoji i kršenje člana 1. Protokola br. 1.

88. Imajući u vidu zaključke u stavovima 84-85 gore, Sud zaključuje da u odnosu na izvršenje presuda od 22. maja 2007. i 21. avgusta 2007. nije došlo do kršenja člana 6. i člana 1. Protokola br. 1."

23. Imajući u vidu prethodno navedeno kao i razloge u vezi sa članom 6. Konvecije, Ustavni sud ocjenjuje da je, u konkretnom slučaju, došlo i do miješanja u pravo podnosilaca na imovinu, jer se radi o potraživanjima priznatim izvršnom odlukom. Ustavni sud smatra da je predmetno miješanje neproporcionalno, imajući u vidu da se predmetna odluka ne izvršava od 2015. godine, te naročito činjenicu da se radi o potraživanjima iz radnog odnosa. S obzirom na to da predmetni izvršni postupak zbog svoje složenosti i objektivnih okolnosti ni nakon 4 godine nije okončan, proizilazi da je na taj način došlo do miješanja u imovinu podnosilaca zbog nemogućnosti da od stečajnog dužnika naplate svoje potraživanje.

24. Ustavni sud ponavlja da to što država nije obezbijedila djelotvorno izvršenje, bez neopravdanih zastoja i nepotrebnih odugovlačenja, pravosnažnog i izvršnog sudskog poravnanja koja je doneseno u korist podnosilaca ustavne žalbe predstavlja zadiranje u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, zajamčeno članom 58. Ustava i prvom rečenicom prvog stava člana 1. Protokola br.1 uz Konvenciju.

25. Iz razloga koji su doveli do povrede člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvecije, a koji su prethodno obrazloženi, Ustavni sud smatra da navedeno zadiranje države u imovinska prava podnosilaca ustavne žalbe nije bilo opravdano.

26. Na osnovu izloženog, Ustavni sud utvrđuje, da je podnosiocima ustavne žalbe povrijeđeno ustavno pravo svojine (imovine) iz odredaba člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

C. NAČIN IZVRŠENJA ODLUKE

27. Odredbom člana 52. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore propisano je da Ustavni sud može u odluci odrediti rok i način izvršenja odluke, kao i organ koji je dužan da je izvrši. U skladu sa tom zakonskom odredbom, Ustavni sud je u izreci ove odluke odredio kako slijedi:

1) Ministarstvo finansija Crne Gore dužno je da podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima preduzeća "Radoje Dakić" AD u stečaju, u Podgorici, Cetinjski put bb (mat.br.02014092) isplati naknadu u neoporezivom iznosu od EUR 2.000,00 (dvije hiljade eura) na ime nematerijalne štete zbog povrede prava iz člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvencije, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za isplatu naknade.

Neoporeziva naknada, određena u tački III izreke ove odluke, isplaćuje se na ime nematerijalne štete koju su pretrpjeli podnosioci ustavne žalbe zbog povrede prava iz člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvencije, do koje je došlo zbog kršenja pozitivne obaveze države da se pravosnažno i izvršno sudsko poravnanje izvrši bez nepotrebnog odugovlačenja, kao i na ime troškova koje su podnosioci ustavne žalbe imali zbog provođenja sudskih postupaka s tim u vezi, uključujući postupak pred Ustavnim sudom.

2) Privredni sud Crne Gore dužan je da iz sredstava dobijenih u stečajnom postupku, u skladu sa Zakonom o stečaju, podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima obezbijedi najveći mogući stepen namirenja onoga što mu je dosuđeno odlukom Osnovnog suda u Podgorici, uključujući zakonsku zateznu kamatu utvrđenu navedenom odlukom.

Privredni sud Crne Gore dužan je da obavještava Ustavni sud o svakoj relevantnoj činjenici u vezi stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju, u Podgorici koja utiče ili bi mogla uticati na namirenje podnosilaca ustavne žalbe – stečajnog povjerilaca u tom stečajnom postupku.

Privredni sud Crne Gore dužan je da nakon što se završi stečajni postupak, dostavi Ustavnom sudu pisani izvještaj sa preciznim podacima o novčanim iznosima koji su u stečajnom postupku pripali podnosiocima ustavne žalbe – stečajnim povjeriocima, sve u okviru onoga što im je dosuđeno sudskim poravnanjem zaključenim pred Osnovnim sudom u Podgorici, uključujući i zakonsku zateznu kamatu, kako je u tom poravnanju navedeno. U pisanom izvještaju Privredni sud Crne Gore dužan je navesti i precizne podatke o datumu i načinu isplate sredstava svakom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu.

3) Ukoliko nakon završenog stečajnog postupka ne bude u potpunosti namireno potraživanje na osnovu sudskog poravnanja, podnosilac ustavne žalbe je dužan da o tome pismeno obavijesti Ustavni sud, u roku od 60 dana od dana završetka stečajnog postupka. Nakon toga i dobijanja izvještaja Privrednog suda Crne Gore o konačnom ishodu namirenja podnosilaca ustavne žalbe – stečajnih povjerilaca iz sredstava dobijenih u stečajnom postupku, Sud će ukoliko utvrdi da u sprovedenom stečajnom postupku podnosiocima ustavne žalbe nije u potpunosti naknađen iznos dosuđen u predmetnoj odluci (sudskom poravnanju) nastaviti ustavnosudski postupak.

30. Na osnovu iznijetih razloga, Ustavni sud je odlučio kao u izreci ove odluke.

31. Odluka o objavljivanju ove odluke zasnovana je na odredbi člana 151. stav 2. Ustava i odredbi člana 51. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 403/18

Podgorica, 18. jul 2019. godine

Predsjednik,
dr **Dragoljub Drašković**, s.r.

Shodno članu 40 st. 3, 4 i 5 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15), u predmetu U-III br. 403/18, uz zahtjev da se objavi na internet stranici Ustavnog suda i u "Službenom listu Crne Gore" zajedno sa Odlukom, dajem

IZDVOJENO MIŠLJENJE

U ovom predmetu glasao sam protiv Odluke, jer se protivim izreci i obrazloženju donijete Odluke. Cijenim da Ustavni sud, u predmetnoj odluci, nije razmatrao i odgovorio na navode iz ustavne žalbe, te ostaje nejasan I stav izreke donijete odluke, kojim se usvaja ustavna žalba, pa samim tim stavovi III, IV i V izreke su kontradiktorni stavu I izreke i nemaju pravno utemeljenje, a dati razlozi za iste u obrazloženju su ustavnopravno i konvencijski neprihvatljivi.

Cijeneci žalbene navode, a pritom imajući u vidu utvrđene činjenice i okolnosti konkretnog predmeta, relevantne ustavne i konvencijske odredbe, mjerodavno pravo i mjerodavnu praksu Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, smatram da je Ustavni sud Crne Gore trebao donijeti drugačiju Odluku.

Mišljenja sam da je valjalo odlučiti na sljedeći način, odnosno da je izreka odluke trebala da glasi:

I Usvaja se ustavna žalba.

II Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i prava svojine (imovine) iz člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog neizvršenja pravosnažne i izvršne sudske odluke-sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.3001/10, od 1.aprila 2015.godine.

III Nalaže se Vladi Crne Gore da podnosiocima ustavne žalbe isplati iznose navedene u sudskoj odluci iz stava II izreke, zbog povrede navedenih prava, u roku od šest (6) mjeseci od dana objavljivanja Odluke u "Službenom listu Crne Gore".

IV Dužna je Vlada Crne Gore, da nakon isteka roka iz stava III izreke dostavi ovom sudu Izvještaj o izvršenju odluke Ustavnog suda Crne Gore.

V Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Moji razlozi za ovakvu odluku, odnosno stav su sljedeći:

Analizom navoda i razloga istaknutih u ustavnoj žalbi, kao i sadržine prava koja se štite Ustavom i Evropskom konvencijom, razmatrao sam ustavnu žalbu, sa aspekta odredbi čl. 32. i 58. Ustava i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 1. Protokola broj 1. uz Konvenciju.

Podsjećam na praksu Evropskog suda, da se izvršenje sudske odluke mora smatrati sastavnim dijelom „suđenja“ u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997. godine, stav 40, Izvještaji o presudama i odlukama 1997-II). Prema navedenoj praksi, izgrađen je stav da, iako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati posebnim okolnostima, ono ne smije biti takvo da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije (vidjeti Budrov protiv Rusije, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, i Teteriny protiv Rusije broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine). U kontekstu stečajnog postupka, period neizvršenja sudske odluke ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršnog postupka, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak protiv izvršenika (vidjeti, između ostalog Kačapor i dr. protiv Srbije, br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06). U slučaju izvršenja pravosnažne sudske odluke protiv privatnog lica, prema opštem stavu, država nije neposredno odgovorna za dugove privatnih lica. Njene

obaveze prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije ograničene su na osiguranje neophodne pomoći povjeriocu u izvršenju odluka suda, na primjer, putem izvršnog ili stečajnog postupka (vidjeti, *mutatis mutandis*, Kotov protiv Rusije, broj 54522/00, stav 90, 3. april 2012. godine, i Jovičić i dr. protiv Srbije, predstavke br. 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 i 75689/11, presuda od 13. januara 2015. godine, st. 33-36).

Kada organi imaju obavezu da postupaju da bi izvršili pravosnažnu sudsku odluku, a to ne učine, njihovo nepostupanje može u određenim okolnostima uključiti odgovornost države prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije (vidjeti, *Scollo protiv Italije*, presuda od 28. septembra 1995. godine, Serija A broj 315-C, stav 44, i *Fuklev protiv Ukrajine*, broj 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Zadatak Evropskog suda, odnosno Ustavnog suda u takvim slučajevima je da razmatra da li su mjere koje su organi primijenili bile odgovarajuće i dovoljne i da li su postupali marljivo kako bi pomogli povjeriocu u izvršenju presude (vidjeti, *Focias protiv Rumunije*, broj 2577/02, stav 70, 3. februar 2005. godine).

Kada je riječ o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donesenih protiv države ili lica koja ne uživaju „dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države“, država nema mogućnost da citira ili nedostatak vlastitih sredstava ili neimaštinu dužnika kao izgovor za neizvršenje tih odluka (vidjeti, *Kačapor i dr. protiv Srbije*, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Prema praksi Evropskog suda, činjenica da je država prodala veliki dio svog udjela u preduzeću koji je dugovala privatnom licu ne bi mogla da državu oslobodi obaveze da izmiri dug prema presudi koji je nastao prije prodaje udjela. Ako država takvu obavezu prenese na novog vlasnika, država mora osigurati da novi vlasnik ispunjava zahtjeve koji se podrazumijevaju prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije da pravosnažna obavezujuća presuda ne ostane neizvršena na štetu stranke (vidjeti, *Solovyev protiv Ukrajine*, broj 4878/04, stav 21, 14. decembar 2006. godine). Drugim riječima, država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i nakon njihove privatizacije, pod uslovom da je sudska odluka koja je u pitanju postala pravosnažna kad je preduzeće radilo kao lice pod upravom države (vidjeti, *Marinković protiv Srbije*, broj 5353/11, presuda 22. oktobar 2013. godine, stav 39). Država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i kad je preduzeće radilo kao privatno lice kad je neizvršena sudska odluka postala pravosnažna, ako je privatizacija koja je u pitanju kasnije poništena (*ibid*).

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je u predmetu *R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije* (Predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, od 15. januara 2008. godine) ukazuje na relevantna načela:

"106. Sud podseća da se izvršenje presude koju je sud doneo, mora smatrati sastavnim delom "suđenja" prema članu 6 (videti *Hornsby protiv Grčke*, presuda od 19. marta 1997. godine, Izveštaji o presudama i odlukama 1997-II, str. 510, stav 40).

107. Dalje, kašnjenje u izvršenju presude može se opravdati u posebnim okolnostima. Međutim, to ne sme biti tako da ugrožava suštinu prava zaštićenog prema članu 6 stav 1 Konvencije (videti *Immobiliare Saffi protiv Italije [VV]*, br. 22774/93, stav 74, ECHR 1999-V).

108. Najzad, bez obzira da li je dužnik privatni ili društveni akter, na državi je da preduzme sve neophodne mere da se pravosnažna sudska presuda izvrši, kao i da, pri tome, obezbedi delotvorno učešće njenog celog aparata (videti, *mutatis mutandis*, *Pini i drugi protiv Rumunije*, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi) i, takođe, *mutatis mutandis*, *Hornsby*, citiran u gornjem tekstu, str. 511, stav 41).

114. Šesto, s obzirom da je utvrđena obaveza države za neizmirene dugove podnositeljki predstavki u konkretnom slučaju, primećuje se da država ne može da navede ni nedostatak sopstvenih sredstava ni nedostatak sredstva kod dužnika kao izgovor za neizvršenje o kome je reč."

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je u predmetu Mijanović protiv Crne Gore (Predstavka br. 19580/06), od 17. septembra 2013. godine, dao ocjenu:

(...) "82. Država ima obavezu da organizuje sistem izvršenja presuda koji je djelotvoran i u pravu i u praksi (v. presudu u predmetu Fuklev protiv Ukrajine, br. 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Bez obzira na to da li je izvršni dužnik privatno lice ili subjekt pod kontrolom države, država je ta koja treba da preduzima sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu presudu suda, i da, pri tome, obezbijedi djelotvorno učešće cijelog svog aparata (v. mutatis mutandis, presudu u predmetu Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi)).

83. Što se tiče ovog konkretnog predmeta, Sud konstatuje da, nasuprot tvrdnjama Vlade, izvršni postupak po samoj svojoj prirodi treba da se rješava brzo (v. stavove 32 i 38; i Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, stav 23, ECHR 2000-IV). Iako može da se prihvati da su neki izvršni postupci složeniji, Sud ne smatra da je ovaj predmet tako složen da bi to opravdalo dužinu izvršenja.

86. I na kraju, s obzirom na nalaz da država ima odgovornost za dug prema podnositeljki predstave u ovom predmetu, konstatuje se da država ne može kao opravdanje za predmetno neizvršenje da se pozove ni na nedostatak svojih sredstava niti na neimaštinu dužnika (v. mutatis mutandis, R. Kačapor i drugi protiv Srbije, citirano ranije u tekstu ove presude, stav 114).

87. S obzirom na navedeno, Sud nalazi da crnogorske vlasti nisu preduzele neophodne mjere da bi izvršile predmetnu presudu. Stoga Sud nalazi da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije.

90. Sud ponavlja da to što država nije izvršila pravosnažnu presudu koja je donesena u korist oca podnositeljke predstavke i koju je kasnije naslijedila podnositeljka predstavke predstavlja zadiranje u pravo podnositeljke predstavke na mirno uživanje imovine, predviđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1 Protokola br. 1 (v. između ostalog, presudu u predmetu Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, stav 40, ECHR 2002-III).

91. Iz gore izloženih razloga, u vezi sa članom 6, Sud smatra da navedeno zadiranje države u ovom predmetu nije bilo opravdano. Stoga je utvrđeno da je došlo do zasebne povrede člana 1 Protokola br. 1.

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu u predmetu Crnišaniin i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije (Predstavke br. 35835/05, 43548/05, 43569/05 i 36986/06) je dao ocjenu:

"124. Sud je već utvrdio da je Država odgovorna za dugovanja preduzeća sa većinskim društvenim kapitalom (R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu). On ne nalazi razlog da odstupa od ovog stava u konkretnom predmetu pošto su dužnici prve, druge i četvrte podnositeljke predstavki takva preduzeća (vidi stav 96 u gornjem tekstu), a postupak za povraćaj dugovanja do sada traje između godinu dana i pet mjeseci i četiri godine i osam mjeseci, od kada je Srbija 3. marta 2004. godine ratifikovala Konvenciju (period koji je u nadležnosti Suda racione temporis). Organi Srbije, stoga, nisu preduzeli neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše, a nisu dali ni ubedljive razloge za taj propust (vidi R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu). Prema tome, došlo je do povrede člana 6 stav 1 Konvencije. (b) U pogledu treće podnositeljke predstavke

128. Četvrto, u spisima predmeta ne postoji dokaz da se sporno neizvršenje zaista može pripisati nedostatku sredstava kod dužnika (vidi Preduzeće EVT protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu, stavovi 53 i 54) niti da su sami postupci bili posebno složeni.

130. S obzirom na gore navedeno, Sud nalazi da su organi Srbije propustili da preduzmu neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše u periodu između 3. marta 2004.

godine i 18. decembra 2007. godine. Prema tome, došlo je do povrede člana 6 stav 1 Konvencije.

U predmetu Jovičić i drugi protiv Srbije (predstavke br. 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 i 75689/11), Evropski sud za ljudska prava je ukazao:

"33. Sud podseća da se izvršenje odluke koju je sud doneo mora smatrati sastavnim delom „suđenja“ za potrebe člana 6. (videti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997. godine, stav 40, Izveštaji o presudama i odlukama 1997-II). Iako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati u posebnim okolnostima, ono ne sme biti takvo da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 6. stav 1. (videti Burdov protiv Rusije, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, stav 35, i Teteriny protiv Rusije, broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine).

34. Osim toga, u kontekstu imovinskih pitanja, ako podnosilac predstavke nije u stanju da postigne izvršenje presude u njegovu korist na vreme, to predstavlja mešanje u pravo na mirno uživanje imovine, kako je utvrđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju. Bez obzira da li je dužnik privatno lice ili lice pod upravom države, na državi je da preduzme sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu sudsku presudu, i da time osigura delotvorno učešće svog celog aparata (videti, uz odgovarajuće izmene, Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, st. 174-189, ECHR 2004-V; Hornsby, citirana u gornjem tekstu, stav 41; i R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 108.). U kontekstu društvenih preduzeća, period neizvršenja ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršenja, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak (videti, između ostalog, R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 115.).

35. U slučaju izvršenja pravosnažne sudske odluke donete protiv privatnog lica, država nije, prema opštem pravilu, neposredno odgovorna za dugove privatnih lica. Njene obaveze prema članu 6. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1 ograničene su na obezbeđenje neophodne pomoći poveriocu u izvršenju odluka suda, na primer, putem izvršnog ili stečajnog postupka (videti, uz odgovarajuće izmene, Kotov protiv Rusije [VV], broj 54522/00, stav 90, 3. april 2012. godine). Kada organi imaju obavezu da postupaju da bi izvršili pravosnažnu sudsku odluku, a to ne učine, njihovo nepostupanje može, u određenim okolnostima, uključiti odgovornost države prema članu 6. stav 1. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1 (videti Scollo protiv Italije, presuda od 28. septembra 1995. godine, serija A broj 315-C, stav 44, i Fuklev protiv Ukrajine, broj 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Zadatak Suda u takvim slučajevima je da razmatra da li su mere koje su organi primenili bile odgovarajuće i dovoljne i da li su postupali marljivo kako bi pomogli poveriocu u izvršenju presude (videti Fociac protiv Rumunije, broj 2577/02, stav 70, 3. februar 2005. godine).

36. Kada je reč o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donetih protiv države ili lica koja ne uživaju „dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države“, država nema mogućnost da citira ili nedostatak sopstvenih sredstava ili nemaštinu dužnika kao izgovor za neizvršenje tih odluka (videti R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Štaviše, „činjenica da je država prodala veliki deo svog udela u preduzeću koji je dugovala privatnog licu, ne bi mogla da državu oslobodi obaveze da izmiri dug prema presudi, koji je nastao pre prodaje akcija. Ako država takvu obavezu prenese na novog vlasnika akcija...država mora osigurati da novi vlasnik ispunjava zahteve, koji se podrazumevaju prema članu 6. stav 1. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1, „da pravosnažna, obavezujuća sudska odluka ne ostane neizvršena na štetu stranke“ (videti Solovyev protiv Ukrajine, broj 4878/04, stav 21, 14. decembar 2006. godine). Drugim rečima, država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i nakon njihove privatizacije, pod uslovom da je sudska odluka u pitanju postala pravosnažna kada je preduzeće radilo kao lice pod upravom države (videti Marinković, citirana u gornjem tekstu,

stav 39). Država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom, čak i kada je preduzeće radilo kao privatno lice kada je neizvršena sudska odluka postala pravosnažna ako je privatizacija u pitanju kasnije poništena (isto).

Evropski sud za ljudska prava je u predmetu Burdov protiv Rusije (br. 2) (Aplikacija br. 33509/04), od 15. januar 2009. godine, naveo:

"65. Pravo na sud iz člana 6 bilo bi iluzorno ukoliko bi domaći pravni sistem bilo koje države ugovornice omogućio da konačna, obavezujuća presuda ostane nedjelotvorna na štetu jedne od stranaka. Stoga izvršenje presude bilo kojeg suda mora biti smatrano sastavnim dijelom "suđenja" u smislu člana 6 (vidjeti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997., stav 40, Izvještaj o presudama i odlukama 1997-II). 66. Prema tome, nerazumno dugo odlaganje izvršenja obavezujuće presude može predstavljati kršenje Konvencije (vidjeti Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, ECHR 2002-III). Neopravdanost takvog kašnjenja određuje se uzimajući u obzir posebno složenost izvršnog postupka, ponašanje aplikanta i nadležnih vlasti kao i iznosa i prirode naknade koju je sud dosudio (vidjeti Raylyan protiv Rusije, br. 22000/03, stav 31, 15. februar 2007.).

70. Složenost domaćih izvršnih postupaka ili državnog budžetskog sistema ne može osloboditi državu njene obaveze po Konvenciji da svakoj osobi obezbijedi pravo da obavezujuća i izvršna sudska odluka u njenu korist bude izvršena u razumnom roku. Niti se državne vlasti mogu pozvati na nedostatak novčanih ili drugih sredstava (npr. stanova) kao isprike za izbjegavanje plaćanja duga po presudi (vidjeti Burdov, gore citiran, stav 35 i Kukalo protiv Rusije, br. 63995/00, stav 49, 3. novembar 2005.). Na državama ugovornicama je obaveza da organizuju pravni sistem na način da nadležni organi vlasti mogu izvršiti obaveze u ovom pogledu (vidjeti, mutatis mutandis, Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, <http://www.advokat-prnjavorac.com> PRESUDA BURDOV PROTIV RUSIJE (BR. 2) 19 stav 24, ECHR 2000-IV i Frydlender protiv Francuske [GC], br. 30979/96, stav 45, ECHR 2000-VII).

86. Na osnovu naprijed navedenog, Sud zaključuje da su odlaganjem izvršenja presuda Gradskog suda Shakhtya od 17. aprila 2003., 4. decembra 2003. i 24. marta 2006. godine vlasti prekršile aplikantovo pravo na sud. Prema tome postoji kršenje člana 6 Konvencije.

87. Budući da obavezujuće i izvršne presude predstavljaju ustanovljeno pravo na plaćanje naknade u aplikantovu korist, što se ima smatrati "imovinom" u smislu odredbi člana 1 Protokola br. 1 (vidjeti Vasilopoulou protiv Grčke, br. 47541/99, stav 22, 21. mart 2002.), odgođenim propuštanjem da postupe po tim presudama vlasti su također prekršile i aplikantovo pravo na mirno uživanje njegove imovine (vidjeti Burdov, naprijed navedeno, stav 41). Dakle, postoji i kršenje člana 1 Protokola br. 1.

88. Imajući u vidu zaključke u stavovima 84-85 gore, Sud zaključuje da u odnosu na izvršenje presuda od 22. maja 2007. i 21. avgusta 2007. nije došlo do kršenja člana 6 i člana 1 Protokola br. 1."

Dovodeći navedene stavove i principe u vezu sa okolnostima konkretnog slučaja, ocjenjujem da su podnosioci ustavne žalbe, na osnovu pravosnažne i izvršne sudske odluke – sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.3001/10, od 1.aprila 2015.godine, podnijeli, 12. maja 2015. godine, Javnom izvršitelju Aleksandru Boškoviću iz Podgorice, predlog za izvršenje, radi naplate novčanog potraživanja. Javni izvršitelj Aleksandar Bošković je rješenjem I.br. 2052/15, od 12. maja 2015. godine, odredio izvršenje na nepokretnostima izvršnog dužnika upisanih u listovima nepokretnosti bliže navedenim u izreci rješenja. Nakon toga, Privredni sud Crne Gore je rješenjem, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine, usvojio predlog povjerioca Ministarstvo finansija - Poreska uprava Crne Gore i otvorio, 19. decembra 2016. godine, stečajni postupak nad stečajnim dužnikom AD "R. D." P., pa je pozvao povjerioce da u roku od 30 dana od dana objave Oglasa o otvaranju stečajnog postupka, prijave svoja obezbijedena i neobezbijedena potraživanja. Istim

rješenjem pozvani su i dužnici da ispune svoje obaveze prema stečajnoj masi. Određeno je će se prvi sastanak povjerilaca održati 15. februara 2017. godine, sa početkom u 11.00 časova, a ročište za ispitivanje potraživanja 22. februara 2017. godine, u 11.00 časova u Privrednom sudu Crne Gore, kao i to da će se rješenje objaviti na oglasnoj tabli suda 19. decembra 2016. godine.

Imajući u vidu navode podnosioca ustavne žalbe koji su predmet razmatranja u ovoj odluci i okolnosti konkretnog slučaja, zapažam da je nad stečajnim dužnikom AD "R. D." P. otvoren stečajni postupak. Iz odgovora Privrednog suda Crne Gore proizilazi da je okončan postupak prijave potraživanja i da je stečajni upravnik sačinio Listu utvrđenih i osporenih potraživanja, koja je usvojena kao konačna na ročištu, od 28. novembra 2017. godine. 29. decembra 2017. godine, objavljen je prvi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika, na koji nije bilo zainteresovanih ponuđača. Drugi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika raspisan je, 23. maja 2018. godine, i dostavljena je jedna ponuda za kupovinu dijela imovine stečajnog dužnika od strane U. z. i. C. G. i stečajni upravnik je obzirom da je dostavljena ponuda ispunjavala sve kriterijume prihvatio predmetnu ponudu; da je na trećem oglasu za prodaju imovine stečajnog dužnika prispjela jedna ponuda za kupovinu dijela imovine stečajnog dužnika od strane "Z." DOO P., koja ponuda je prihvaćena odlukom stečajnog upravnika, od 8. oktobra 2018. godine; da će se povjerioci koji su prijavili svoje potraživanje u postupku namiriti nakon što se izvrši prodaja imovine stečajnog dužnika i formira stečajna masa, odnosno ukoliko bude sredstava iz stečajne mase za namirenje povjerilaca, a što je sve u skladu sa odredbama Zakona o stečaju. Navedeno je da su do sada raspisana tri oglasa, dio imovine je već prodat, dok će se za ostalu imovinu oglas raspisati u skladu sa rokovima i na način kako je to zakonom propisano.

Shodno navedenom, dovodeći okolnosti konkretnog slučaja u vezu sa praksom i standardima Evropskog suda, ocjenjujem da podnosioci od 2006. godine nijesu u mogućnosti da realizuju svoja potraživanja iz radnog odnosa koja su utvrđena pravosnažnom i izvršnom presudom u postupcima izvršnom i stečajnom koji su po Zakonu hitni i od velikog značaja za podnosiocce. S tim u vezi, podsjećam da je Evropski sud u više svojih odluka, u sličnim situacijama utvrdio povredu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi, odluke Evropskog suda, R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije (br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, 15. januar 2008. godine), Marinković protiv Srbije, broj 5353/11, 22. oktobar 2013. godine), zbog činjenice da javne vlasti nijesu ispunile svoju pozitivnu obavezu i preduzele neophodne mjere kako bi se izvršile pravosnažne presude podnosioca predstavki.

Ocjenjujem da, imajući u vidu standarde Evropskog suda, javna vlast ima pozitivnu obavezu da omogući efikasno i djelotvorno izvršenje sudskih presuda bez obzira da li je izvršenik pod upravom državne vlasti ili privatno lice, ali pri tome u slučaju da je izvršenik pod upravom države, javna vlast je direktno odgovorna za dugovanja preduzeća kojim upravlja. U odnosu na ovo pitanje zapažam da stečajni dužnik spada u kategoriju subjekata za čije je obaveze javna vlast direktno odgovorna, jer se u navedenim okolnostima može zaključiti da je stečajni dužnik subjekt koji ne uživa „dovoljnu institucionalnu i poslovnu nezavisnost od države“. Kada je riječ o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donesenih protiv države ili subjekata koji ne uživaju „dovoljnu institucionalnu i poslovnu nezavisnost od države“, nedostatak vlastitih sredstava ili neimaštinu dužnika država ne može navoditi kao opravdanje za neizvršenje tih odluka (vidjeti Kačapor i dr. protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Naime, u takvim slučajevima država je direktno odgovorna za dugovanja preduzeća kojim upravlja, bez obzira na činjenicu da li je preduzeće koje je u pitanju u nekom trenutku poslovalo kao privatno preduzeće (vidjeti, Anđelić i drugi podnosioci predstavki protiv Srbije [Komitet], br. 57611/10 i 166 drugih predstavki, stav 32, 28. maj 2013. godine).

Ocjenjujem da postoji i pozitivna obaveza Vlade Crne Gore (kao nadležnog organa javne vlasti) prema podnosiocima, prema relevantnoj praksi Evropskog suda, da omogući da ostvare svoja potraživanja iz pravosnažne odluke koja su prijavili u predmetnom stečajnom postupku koji još uvijek nije okončan.

Imajući u vidu sve navedeno, uprkos posebnim okolnostima navedenim u odgovoru Privrednog suda Crne Gore zbog kojih nije okončan predmetni stečajni postupak, koje, i po mišljenju Ustavnog suda, objektivno utiče na dužinu trajanja predmetnog postupka, smatram da, u svjetlu pozitivne obaveze javne vlasti treba da preduzimaju efektivne mjere radi izvršenja pravosnažnih presuda (utvrđene u citiranim presudama Evropskog suda i ovom izdvojenom mišljenju), u okolnostima konkretnog slučaja u kojima imaoci pravosnažne sudske odluke dugi niz godina nijesu u mogućnosti da realizuju svoja potraživanja iz radnog odnosa. Shodno tome, zaključujem da je u konkretnom slučaju došlo do povrede prava na pravično suđenje iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije u odnosu na pravo na izvršenje pravosnažne sudske odluke.

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je u predmetu R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije (Predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, od 15. januara 2008. godine) naveo:

"117. Podnositeljke predstavki su se dalje žalile da je država povredila njihovo pravo na mirno uživanje imovine, koje se garantuje članom 1 Protokola br. 1, koji predviđa sledeće:

"Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu sa opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni."

(...)

118. Sud primećuje da su ove pritužbe povezane sa pritužbama koje su razmatrane u prethodnom tekstu pa one, isto tako, moraju biti proglašene prihvatljivim.

(...)

119. Sud podseća da propust države da izvrši pravosnažne presude donete u korist podnositeljki predstavki predstavlja mešanje u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, kako je predviđeno prvom rečenicom prvog stava člana 1 Protokola br. 1 (videti, među mnogim drugim autoritetima, Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, stav 40, ECHR 2002-III).

120. Iz gore iznetih razloga u vezi sa članom 6, Sud smatra da navedeno mešanje nije bilo opravdano u posebnim okolnostima predmetnog slučaja. Prema tome, došlo je do posebne povrede člana 1 Protokola br. 1."

- Član 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju obuhvata tri različita pravila. Prvo pravilo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stava i koje je opšte prirode, izražava princip mirnog uživanja imovine. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istog stava, odnosi se na lišavanje imovine i podvrgava ga izvjesnim uslovima. Treće pravilo, sadržano u stavu 2. ovog člana, dozvoljava da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, da kontrolišu korišćenje imovine u skladu sa opštim interesom. Ova tri pravila nijesu različita, u smislu da nijesu povezana: drugo i treće pravilo se odnose na pojedine slučajeve miješanja u pravo na mirno uživanje imovine i treba da budu tumačena u svjetlu opšteg principa izraženog u prvom pravilu (vidi Evropski sud za ljudska prava, Sporrong i Lonnorth protiv Švedske, presuda od 23. septembra 1982. godine, serija A, broj 52, stav 61).

Imajući u vidu navedeno, ocjenjujem da je, u konkretnom slučaju, došlo i do miješanja u pravo podnosioca na imovinu, jer se radi o potraživanjima priznatim izvršnom odlukom. Smatram da je predmetno miješanje neproporcionalno, imajući u vidu da se te odluke ne izvršavaju od 2015. godine, te naročito činjenicu da se radi o potraživanjima iz radnog

odnosa. S obzirom na to da predmetni stečajni postupak zbog svoje složenosti i objektivnih okolnosti ni nakon 4 godine nije okončan, proizlazi da je na taj način došlo do miješanja u imovinu podnosioca zbog nemogućnosti da od stečajnog dužnika naplate svoja potraživanja.

Stoga, cijenim da je u konkretnom slučaju došlo i do povrede prava podnosioca na imovinu iz člana 58. Ustava i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

U ustavnoj žalbi podnosioci ukazuju na odluku Evropskog suda za ljudska prava Šćepović protiv Crne Gore, broj 14561/08, od 24. januara 2017. godine i Mijanović protiv Crne Gore 19580/06 od 17. septembra 2013. godine, u kojima je Evropski sud ustanovio praksu u slučaju kršenja navedenih ustavnih i konvencijskih prava

Kao što sam već naveo, Evropski sud je u predmetu Mijanović protiv Crne Gore (citiran broj odluke u prethodnim tačkama odluke) našao da crnogorske vlasti nijesu preduzele neophodne mjere da bi izvršile predmetnu presudu, te da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije i u tom predmetu je Sud ponovio da to što država nije izvršila pravosnažnu presudu predstavlja zadiranje u pravo podnositeljke predstavke na mirno uživanje imovine, predviđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1 Protokola br. 1.

U predmetu Šćepović protiv Crne Gore (predstavka br. 14561/08) je postignut dogovor o poravnanju, 1. decembra 2016. godine, kao i isplata po pravosnažnoj presudi, P.br. 688/97, od 19. novembra 1997. godine. Postupak izvršenja po postignutom poravnanju je završen 1. marta 2017. godine, isplatom dosuđene pravične naknade i isplatom dosuđenog iznosa po nacionalnoj pravosnažnoj i izvršnoj presudi sa pripadajućim kamatama.

Odredba člana 9. Ustava Crne Gore, glasi: "Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva." Stoga ću u ovom izdvojenom mišljenju, pored standarda prava na izvršenja pravosnažnih sudskih odluka, analizirati i pitanja implementacije presuda Evropskog suda za ljudska prava u domaćoj sudskoj praksi, kao opšte obaveze države Crne Gore da se povinuje konačnoj odluci Evropskog suda za ljudska prava, u svakom predmetu u kojem je stranka.

Pravna obaveznost konačnih presuda Evropskog suda, proizilazi iz odredbe člana 46. stav 1. Evropske konvencije, koji propisuje da se: "Visoke strane ugovornice obavezuju da će se podvrgnuti konačnoj presudi Suda u svakom sporu u kojem su stranke". Slijedom navedenog, izvršenje presuda Evropskog suda u kojima je utvrđena povreda Konvencije treba razumjeti u prvom redu kao izvršenje međunarodne ugovorne obveze, koju je Država Crna Gora, kao ugovorna stranka prihvatila ratifikacijom Konvencije (3. marta 2004. godine) i priznavanjem jurisdikcije Evropskog suda u svim predmetima koji se tiču tumačenja i primjene Konvencije. Slično je stanovište već navedeno u presudi Evropskog suda u predmetu Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 18. januara 1978. godine, zahtjev br. 5310/71):

"154. ... Presude Suda zapravo služe ne samo da se riješe oni slučajevi koji su podneseni pred Sud, već, puno šire, da razlože (elucidate), očuvaju i razviju pravila koja je ustanovila Konvencija, na taj način doprinoseći pridržavanju obveza koje su države prihvatile kao ugovorne stranke (...)"

Imajući u vidu činjenice i okolnosti konkretnog predmeta u smislu relevantne prakse Evropskog suda, proizlazi pozitivna obaveza Vlade Crne Gore prema podnosiocima kao imaocima pravosnažne sudske odluke da im omogući namirenje njihovih potraživanja.

Odredbom člana 151. stav 3. Ustava, propisano je da je Odluka Ustavnog suda obavezna i izvršna, dok je odredbama člana 3. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, obavezan svako da poštuje odluke Ustavnog suda, te da su stavovi o određenim pitanjima izraženi u odlukama Ustavnog suda obavezujući za sve državne organe, organe državne uprave (...) i druge subjekte koji vrše javna ovlašćenja, dok je odredbom člana 52 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore propisano da su državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave,

odnosno lokalne uprave, pravna lica i drugi subjekti koji vrše javna ovlaštenja dužni da, u okviru svoje nadležnosti, izvršavaju odluke Ustavnog suda a njihovo izvršenje, kad je to potrebno, obezbjeđuje Vlada Crne Gore. Ustavni sud može u odluci odrediti rok i način izvršenja odluke, kao i organ koji je dužan da je izvrši. Organ koji je dužan da izvrši odluku Ustavnog suda dužan je nakon isteka roka iz stava 2 ovog člana da dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju odluke Ustavnog suda.

Shodno navedenim odredbama, smatram da je Ustavni sud Crne Gore trebao da naloži Vladi Crne Gore da podnosiocima ustavne žalbe isplati iznose navedene u pravosnažnoj i izvršnoj sudskoj odluci – sudskom poravnanju zaključenom pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.3001/10, od 1.aprila 2015.godine, u vremenskom roku od 12 mjeseci i da obaveže Vladu Crne Gore da dostavi ovom sudu Izvještaj o izvršenju odluke. Na ovaj način, definišem razuman vremenski period u kojem je moguće izvršiti sve neophodne procedure kako bi se iznos koji je potrebno isplatiti uvrstio u Budžet za narednu godinu i realizovao.

Polazeći od navedenog, zaključujem da je podnosiocima, zbog nemogućnosti da realizuju izvršenje pravosnažne sudske odluke, povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, te pravo svojine (imovine) iz člana 58. Ustava i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju, tako da Vlada ima pozitivnu obavezu da osigura adekvatne mehanizme koji će omogućiti da podnosioci naplate svoja potraživanja priznata pravosnažnom sudskom odlukom.

U-III br. 403/18

23. jul 2020. godine

Sudija Ustavnog suda Crne Gore,
Miodrag Iličković, s.r.

991.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se usvaja ustavna žalba i utvrđuje povreda prava na pravično suđenje iz člana 32 Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i pravo svojine (imovine) iz člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog neizvršenja sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine.

Nalaže se Vladi Crne Gore - Ministarstvu finansija da svakom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu privrednog društva "Radoje Dakić" AD u stečaju iz Podgorice, Cetinjski put bb isplati naknadu u neoporezivom iznosu od EUR 2.000,00 (dvije hiljade eura) na ime nematerijalne štete zbog povrede prava iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Konvencije i troškova u vezi provedenih postupaka, u roku od šest (6) mjeseci od dana objavlivanja ove odluke u "Službenom listu Crne Gore".

Nalaže se Privrednom sudu u Podgorici - Stečajnom upravniku, da iz sredstava dobijenih u stečajnom postupku u skladu sa Zakonom o stečaju, svakom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu obezbijedi najveći mogući stepen namirenja sredstava dosuđenih sudskim poravnanjem zaključenim pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine, uključujući zakonsku zateznu kamatu utvrđenu navedenom presudom i obavještava Ustavni sud o svakoj relevantnoj činjenici u vezi stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju iz Podgorice koja utiče ili bi mogla uticati na namirenje podnosioca ustavne žalbe – stečajnih povjerilaca i da nakon završenog stečajnog postupka dostavi Ustavnom sudu pisani izvještaj o podacima o novčanim iznosima koji su u stečajnom postupku pripali svakom pojedinom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu o datumu i načinu njihove isplate.

Ustavni sud prekida ovaj ustavno - sudski postupak do završetka stečajnog postupka i dobijanja izvještaja iz tačke IV ove izreke i isti će nastaviti nakon završenog stečajnog postupka ukoliko nadležni organi ne izvrše svoje obaveze.

Ustavni sud Crne Gore u sastavu: predsjednik Dragoljub Drašković i sudije - Milorad Gogić, Miodrag Iličković, Desanka Lopičić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 3, člana 52 i člana 76 stav 3 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, br. 11/15), na sjednici Suda od 18. jula 2019. godine, većinom glasova, donio je

ODLUKU

I - Usvaja se ustavna žalba.

II - Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana 32 Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i pravo svojine (imovine) iz člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog neizvršenja sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine.

III - Nalaže se Vladi Crne Gore - Ministarstvu finansija da svakom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu privrednog društva "Radoje Dakić" AD u stečaju iz Podgorice, Cetinjski put bb isplati naknadu u neoporezivom iznosu od EUR 2.000,00 (dvije hiljade eura) na ime nematerijalne štete zbog povrede prava iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Konvencije i troškova u vezi provedenih postupaka, u roku od šest (6) mjeseci od dana objavlivanja ove odluke u "Službenom listu Crne Gore".

IV - Nalaže se Privrednom sudu u Podgorici - Stečajnom upravniku, da iz sredstava dobijenih u stečajnom postupku u skladu sa Zakonom o stečaju, svakom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu obezbijedi najveći mogući stepen namirenja sredstava dosuđenih sudskim poravnanjem zaključenim pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine, uključujući zakonsku zateznu kamatu utvrđenu navedenom presudom i obavještava Ustavni sud o svakoj relevantnoj činjenici u vezi stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju iz Podgorice koja utiče ili bi mogla uticati na namirenje podnosioca ustavne žalbe – stečajnih povjerilaca i da nakon završenog stečajnog postupka dostavi Ustavnom sudu pisani izvještaj o podacima o novčanim iznosima koji su u stečajnom postupku pripali svakom pojedinom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu o datumu i načinu njihove isplate.

V - Ustavni sud prekida ovaj ustavno - sudski postupak do završetka stečajnog postupka i dobijanja izvještaja iz tačke IV ove izreke i isti će nastaviti nakon završenog stečajnog postupka ukoliko nadležni organi ne izvrše svoje obaveze.

VI - Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Advokat D.P., iz Podgorice, podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu, zbog neizvršenja pravosnažnog i izvršnog sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine, usljed čega smatra da je došlo do povrede prava iz člana 32 Ustava Crne Gore i člana 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda i člana 1 Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Ustavnu žalbu je podnio u ime, 1. B.A., 2. M.Đ., 3. R.G., 4. Č.I., 5. D.J., 6. A.K., 7. S.K. i 8. Lj.L..

Ustavnom žalbom se osporavaju i rješenje Osnovnog suda u Podgorici, I.br.3078/10, od 17. septembra 2010. godine i Privrednog suda Crne Gore, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine.

1.1. U ustavnoj žalbi je, u suštini, navedeno: da je pravosnažnim i izvršnim sudskim poravnanjem zaključenim pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine, utvrđena obaveza tuženog - izvršnog dužnika (preduzeće "Radoje Dakić" AD) da podnosiocima ustavne žalbe na ime naknade štete zbog manje isplaćenih zarada isplati iznose bliže navedene u pomenutom poravnanju; da je Država Crna Gora kao većinski vlasnik navedenog preduzeća, shodno postojećoj praksi Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (Presudi Evropskog suda za ljudska prava broj 14561/08, od 1. decembra 2016. godine i ispravci te presude od 24. januara 2017. godine, Šćepović protiv Crne Gore i presude Mijanović protiv Crne Gore, 19580/06, od 17. septembra 2013. godine), obavezna da u ime privrednog društva "Radoje Dakić", čiji je većinski vlasnik, isplati utvrđene iznose, odnosno, da obezbijedi sprovođenje pravosnažnih sudskih odluka domaćih sudova. Dalje je navedeno da je Presudom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu broj 14561/08, od 1. decembra 2016. godine i ispravkom te presude od 24. januara 2017. godine, obavezana Vlada Crne Gore da u roku od 3 mjeseca isplati iznos od po 2000,00 € na ime nematerijalne štete i u istom roku iznose materijalne štete (glavnice sa pripadajućom kamatom) dosuđene predmetnom presudom Osnovnog suda u Podgorici, P.br.1561/06. Navedenom odlukom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu u korist petorice bivših radnika privrednog društva „Radoje Dakić“ AD, utvrđena je obaveza Vlade Crne Gore na isplatu nematerijalne štete i iznosa dosuđenog domaćom presudom čije se izvršenje traži ovom ustavnom žalbom. Podnosioci smatraju da im nesporno pripada to pravo i da stoji ista obaveza Vlade za isplatu. Takođe se ukazuje da označeno sudsko poravnanje pred Osnovnim sudom u Podgorici, do dana

podnošenja ustavne žalbe nije izvršeno. Nadalje se ukazuje da su, nakon pravosnažnosti predmetnog sudskog poravnjanja (koje je nastupilo danom njegovog donošenja), podnosioci ustavne žalbe pred Osnovnim sudom u Podgorici pokrenuli izvršni postupak rješanjem, I.br.3078/10 na nepokretnostima dužnika, ali da ni na taj način nijesu uspjeli da namire svoja potraživanja.

1.2. Podnosioci ustavne žalbe smatraju da su, neizvršavanjem sudskog poravnjanja zaključenog pred domaćim sudom za period od 8 godina, onemogućeni u mirnom uživanju svoje imovine. Takođe, ukazuju da je, 22. novembra 2016. godine, Ministarstvo finansija Crne Gore - Poreska uprava Podgorica podnijela predlog za otvaranje stečajnog postupka nad privrednim društvom "Radoje Dakić", koji predlog je usvojen i rješanjem Privrednog suda Crne Gore, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine, otvoren je stečajni postupak nad dužnikom. Navode da je stečajni postupak na samom početku i da do podnošenja ustavne žalbe nijesu preduzete radnje, u cilju prodaje i namirenja, što predstavlja dalje kršenje Ustava Crne Gore i Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda na štetu podnosilaca ustavne žalbe.

1.3. Nadalje, podnosioci su ukazali na presude Evropskog suda za ljudska prava Šćepović protiv Crne Gore, broj 14561/08, od 1. decembra 2016. godine i ispravci te odluke od 24. januara 2017. godine; Mijanović protiv Crne Gore 19580/06 od 17. septembra 2013. godine; Kačapor i dr. protiv Srbije (2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06, 3046/06) koja je postala konačna 7. jula 2008. godine; Crnišanin i dr. protiv Srbije (predstavke br. 35835/05, 43548/05, 43569/05 i 36986/06), od 13. januara 2009. godine; da je odlukom Ustavnog suda Crne Gore, U-III br.168/17, od 30.maja 2019.godine, utvrđena povreda prava na suđenje u razumnom roku i povreda prava na imovinu, zbog čega podnosioci smatraju da i njima pripada isto pravo, obzirom da se radi o potraživanju koje proizilazi iz istog činjeničnog i pravnog osnova, kao i da bi suprotnim postupanjem Suda i izvršne vlasti bili dovedeni u diskriminatoran položaj u odnosu na druge podnosiocce.

2. Ustavni sud, saglasno odredbi člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Prema odredbi člana 68. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore,ustavna žalba može se podnijeti protiv pojedinačnog akta, radnje ili nepostupanja državnog organa (...), ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja. U stavu 2 istog člana, propisano je da se ustavna žalba može podnijeti nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava, koja podrazumijevaju da je podnosilac ustavne žalbe u postupku iskoristio sva pravna sredstva na koja je imao pravo u skladu sa zakonom, uključujući i djelotvorna i vanredna pravna sredstva i druga posebna pravna sredstva koja mogu dovesti do izmjene pojedinačnog akta u korist podnosioca ustavne žalbe, odnosno do prestanka ili ispravljanja radnje, odnosno prekida nepostupanja državnog organa (...) ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja.

U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajamčeno pravo ili sloboda.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. U sprovedenom postupku, uvidom u celokupnu dostavljenu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio sledeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavno-sudskom predmetu:

3.1. Pred Osnovnim sudom u Podgorici je u predmetu P.br.2286/09, 17. aprila 2010. godine, zaključeno sudsko poravanje, kojim je u stavu I tačka C obavezan tuženi (AD "Radoje Dakić" Podgorica) da na ime naknade materijalne štete zbog manje isplaćenih zarada, isplati

podnosiocima ustavne žalbe iznose bliže navedene u pomenutoj tački poravnjanja, a sve prednje u roku od 8 časova nakon dana zaključenog poravnjanja.

3.2. Osnovni sud u Podgorici je, 17. septembra 2010. godine, donio rješenje o izvršenju, I.br. 3078/10, kojim je na osnovu izvršne isprave - sudskog poravnjanja zaključenog pred istim sudom, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine, radi naplate novčanog potraživanja izvršnih povjerilaca (podnosilaca ustavne žalbe) odredio izvršenje na nepokretnostima izvršnog dužnika (AD "Radoje Dakić" Podgorica) upisanim u listu nepokretnosti br. 184 KO Podgorica I PJ Podgorica na: (...) upisom ovog rješenja kod Uprave za nekretnine, utvrđenjem vrijednosti nepokretnosti, prodajom nepokretnosti i namirenjem izvršnih povjerilaca iz iznosa dobijenog prodajom.

3.3. Osnovni sud u Podgorici je 17. septembra 2010. godine, donio zaključak kojim u skladu sa odredbom člana 148. Zakona o izvršnom postupku, izvršni povjerioci pristupaju već započetom izvršnom postupku, koji se vodi pred ovim sudom pod poslovnom oznakom I.br.875/06.

4. Punomoćnik podnosilaca ustavne žalbe D. P., advokat iz Podgorice je, zbog nenamirenja potraživanja podnosilaca - bivših radnika AD "Radoje Dakić" Podgorica, ostvarivao komunikaciju sa predsjednicima Vlade Crne Gore i Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

5. Predsjednik Vlade Crne Gore M.Đ. povodom dopisa, od 21. aprila 2009. godine, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Š.C. je aktom broj 01 - 57/09, od 3. juna 2009. godine, obavijestio da nemaju obavezu, a ni pravo shodno Zakonu o Budžetu da novac poreskih obveznika, čija je namjena precizno planirana i odobrena od strane Parlamenta upotrijebe za ubrzanje procesa izmirivanja obaveza prema povjeriocima, koji će se namiriti prodajom imovine, kada za nju bude postojalo interesovanje kupaca.

6. Predsjednik Vlade Crne Gore dr I.L. je aktom, broj 01- 11300/10, od 25. januara 2011. godine, u vezi dopisa advokata D. P., u kome je, u svojstvu punomoćnika 1.200 bivših radnika AD "Radoje Dakić" Podgorica, u izvršnom postupku pred Osnovnim sudom u Podgorici izrazio zabrinutost za namirenje njihovih ukupnih potraživanja u iznosu od 37 miliona eura koje imaju prema dužniku AD "Radoje Dakić" Podgorica, po osnovu pravosnažnih presuda informisao istog da će Vlada Crne Gore nastaviti sa aktivnostima na pronalaženju adekvatnog investitora zainteresovanog za ulaganje i kupovinu nepokretnosti, koja je predmet izvršenja, čemu je bila posvećena i u prethodnom periodu. Dalje je navedeno da, povodom predloga iznijetih u dopisu, ukazuje na činjenicu da je Vlada Crne Gore samo jedan od vlasnika navedenog akcionarskog društva, koje je dužnik u pomenutom izvršnom postupku, te da imajući u vidu da Budžetom Crne Gore za 2011. godinu, nijesu predviđena sredstva za ovu namjenu, ne postoje zakonske pretpostavke za raspolaganjem budžetskim sredstvima na navedeni način. Dalje se navodi da je uvjeren da će se daljim naporima i posvećenošću Vlade Crne Gore za pronalaženjem investitora, koji će kupiti nepokretnosti izvršnog dužnika u izvršnom postupku stvoriti uslovi da se na pravi način i u potpunosti riješe dužničko - povjerilački odnosi između AD Radoje Dakić, iz Podgorice i bivših radnika, te da koristi priliku da još jednom potvrdi da Vlada Crne Gore u potpunosti prepoznaje značaj ovog projekta za dalji razvoj Glavnog grada Podgorica, ali i građevinske djelatnosti uopšte.

7. Advokat D.P. je, kao jedan od punomoćnika bivših radnika, sada povjerilaca privrednog društva "Radoje Dakić" AD, koje je u većinskom vlasništvu države Crne Gore i protiv kojeg se vodi izvršni postupak, I.br.875/06 pred Osnovnim sudom u Podgorici, dostavio, 29. juna 2016. godine, Vladi Crne Gore, akt broj 01-2767 naslovljen Inicijativa za rješenje problema potraživanja bivših radnika, države Crne Gore i Glavnog grada od dužnika "Radoje Dakić" AD, kojom inicijativom je predložio da u interesu svih povjerilaca, uključujući i državu Crnu Goru i Glavni grad razmotre rješenje ovog kompleksnog pitanja po kojem bi Vlada Crne Gore i Glavni grad otkupili potraživanja svih bivših radnika. U, suštini je, navedeno: da postupak

naplate potraživanja traje još od 2006. godine bez izgleda da se imovina dužnika proda sudskim putem i povjerioci namire u doglednom roku; da se većina od 1750 bivših radnika "Radoje Dakić" AD i njihovih porodica nalaze u izuzetno teškoj socijalnoj situaciji i iz dana u dan to stanje se pogoršava i da je nažalost, u međuvremenu, veliki broj povjerilaca i preminuo; da je Vlada Crne Gore većinski vlasnik dužnika "Radoje Dakić" AD i samim tim je obavezna da iz sopstvenih sredstava isplati obaveze iz radnog odnosa utvrđene presudama domaćih sudova i ukazuje se na evropski standard utemeljen sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, uključujući predmete Mijanović protiv Crne Gore, Kačapor protiv Srbije (...); da Država Crna Gora, kao povjerilac po presudi, P.br.835/10, a Glavni grad Podgorica po rješenju o izvršenju, I.br. 812/13 potražuju sa kamatom iznos od 25, 6 miliona eura i da ta potraživanja, prema stanju u spisima predmeta, odnosno posljednjem redu namirenja koji država i Glavni grad imaju na imovini dužnika, neće moći da se naplate, kao da ni gotovo 2/2 bivših radnika neće naplatiti svoja potraživanja, zbog kasnijeg reda namirenja i niske cijene u sudskoj prodaji; da cjelokupna imovina dužnika, po posljednjoj procjeni, vrijedi oko 56 miliona eura, a prodaje se za 50 % te vrijednosti tj. za iznos od oko 26 miliona eura; da ukupno potraživanje radnika, Glavnog grada i Vlade Crne Gore sa pripadajućom kamatom iznosi oko 70 miliona eura; da je očigledno da će se iz cjelokupne imovine dužnika namiriti samo 1/3 potraživanja i to onih povjerilaca koji su prvi stekli pravo na namirenje među koje ne spadaju ni Vlada Crne Gore, ni Glavni grad, ali ni mnogi bivši radnici; da je izvjesno da ne postoje druge pravne opcije za namirenje svih povjerilaca, uključujući i ideju o stečajnom postupku, u kom bi red namirenja ostao isti, ali bi se izgubilo značajno vrijeme, a na kraju bi imovina dužnika bila prodana po nižoj cijeni.

7.1. Advokat D.P. se, 7. decembra 2016. godine, obratio D. M., predsjedniku Vlade Crne Gore aktom broj. 01/5256, ukazujući mu na potrebu da Vlada Crne Gore, kao većinski vlasnik "Radoje Dakić" AD i istovremeno najveći pojedinačni povjerilac hitno zaštiti prava 1750 bivših radnika i interes države Crne Gore. U aktu je, u suštini, navedeno: da je Poreska uprava Crne Gore, neposredno prije formiranja njegove Vlade, podnijela predlog za otvaranje stečaja u "Radoje Dakić" AD i da je ročište za ispitivanje uslova za otvaranje stečaja zakazano u Privrednom sudu u Podgorici za 8. decembar 2016. godine. Dalje je navedeno da se razmotri mogućnost povlačenja zahtjeva Poreske uprave za pokretanje stečaja, dok se ne analizira cjelokupna situacija i ozbiljno razmotre racionalna rješenja za namirenje svih povjerilaca uključujući i mogućnost preuzimanja cjelokupne imovine "Radoje Dakić" AD od strane Vlade i Glavnog grada kroz otkup potraživanja zaposlenih. Navedeno je da je, radi boljeg sagledavanja situacije, u prilogu dostavljena i Inicijativa za rješenje problema potraživanja bivših radnika, države Crne Gore i Glavnog grada od dužnika "Radoje Dakić" AD, od 29. juna 2016. godine.

8. Privredni sud Crne Gore je rješenjem, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine,

- u stavu I usvojio predlog povjerioca Ministarstvo finansija - Poreska uprava Crne Gore podnijet sudu 22. novembra 2016. godine i otvorio 19. decembra 2016. godine, stečajni postupak nad stečajnim dužnikom AD "RADOJE DAKIĆ" Podgorica, Cetinjski put BB, /MAT.BR.02014092/.

- u stavu II je određeno da se za stečajne upravnike sa jednakim ovlašćenjima imenuju Ranko Radinović, iz Podgorice (...) i Mladen Marković, iz Podgorice, (...).

- u stavu III da se povjerioci pozivaju da u roku od 30 dana od dana objave Oglasa o otvaranju stečajnog postupka, prijave svoja obezbijedena i neobezbijedena potraživanja.

- u stavu IV da se dužnici pozivaju da ispune svoje obaveze prema stečajnoj masi.

- u stavu V da će se prvi sastanak povjerilaca održati 15. februara 2017. godine, sa početkom u 11.00 časova, a ročište za ispitivanje potraživanja 22. februara 2017. godine, u 11.00 časova u Privrednom sudu Crne Gore, kancelarija br.2.

- u stavu VI da će se rješenje objaviti na oglasnoj tabli suda 19. decembra 2016. godine.

8.1. U obrazloženju ooznačenog rješenja je, pored ostalog, navedeno: da je povjerilac Ministarstvo finansija - Poreska uprava Crne Gore 22. novembra 2016. godine, podnijela sudu predlog, kojim je tražila otvaranje stečajna nad privrednim društvom AD "RADOJE DAKIĆ" Podgorica zbog nemogućnosti predlagača kao povjerioca da naplati svoje potraživanje, usled prezaduženosti dužnika. Povjerilac je u svom predlogu naveo da prema službenim podacima i obračunu poreskih obaveza, stečajni dužnik ima dospjeli, a neplaćeni dug po osnovu utvrđenih poreskih obaveza prema predlagaču, u ukupnom iznosu od 10.862.854,84 eura, kao i to da je prema podacima Centralne banke Crne Gore, račun poreskog obveznika u blokadi za 7.175.430,92 eura u periodu od 5.774 dana neprekidno.

Sud je cijeneći pribavljene dokaze, navode iz podnijetog predloga i navode dužnika i povjerilaca, izvještaj privremenog stečajnog upravnika, našao da je predlog osnovan, i da su ispunjeni zakonski uslovi za otvaranje stečajnog postupka. Za Sud je nesporno da je predlagač podnijetim pisanim predlogom i dokazima uz predlog dokazao činjenicu da ima potraživanja, na osnovu poreskog duga, kao i da prinudna naplata po osnovu poreskog duga do danas nije mogla biti ni započeta, a samim tim ni realizovana, usljed višegodišnje blokade računa stečajnog dužnika, što se zaključuje iz izvještaja privremenog stečajnog upravnika i dokaza provedenih u postupku. Sud je kod prethodno navedenog nesporno utvrdio da je stečajni dužnik u stanju insolventnosti nesposoban da izmiruje svoje obaveze, da su mu poslovni računi u neprekidnoj blokadi duže od 15 godina, da se povjerilac nesumnjivo ne može naplatiti u postupku prinudnog izvršenja, te da su ispunjeni stečajni razlozi iz člana 12 stav 3 tač. 1 i 2 i člana 13 Zakona o stečaju za otvaranje stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom.

9. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je, u mišljenju broj 01-258-17, od 4. decembra 2017. godine, dao zaključnu ocjenu, u kojoj je, pored ostalog, navedeno: da je na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, navoda iz pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije Zaštitnik utvrdio da je pritužba podnosioca osnovana; da je pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Podgorici, P.br. 1561/05, od 14. aprila 2006. godine, tužiocima priznato pravo potraživanja u ukupnom iznosu od 7.784,182,00 eura, da u izvršnom sudskom postupku - predmetu, I.br. 875/06, od 14. aprila 2006. godine, kao ni kasnijem - stečajnom postupku - predmetu, St.br. 490, od 8. decembra 2016. godine, povjerioci nijesu naplatili svoje potraživanje. Zaštitnik podsjeća da je povodom prijateljskog poravnjanja koje je Država Crna Gora zaključila, po istom osnovu - meritumu - pravosnažnoj presudi P.br. 1561/05, od 14. aprila 2006. godine (I.br.875/06, od 13. juna 2008. godine), Evropski sud za ljudska prava prethodno ocijenio kao dobro ustanovljenu praksu i predmet označio kao WECL (well-established case-law); da WECL predmeti predstavljaju grupu predmeta, gdje je Sud u svojim ranijim odlukama zauzeo čvrste stavove i stvorio praksu u konkretnom pogledu, pa je i u ovoj grupi predmeta naveo da su pitanja, koja se navode u predstavci već obrađena (Mijanović protiv Crne Gore predstavka broj 19580/06, od 17. septembra 2013. godine i Kačapor i ostali protiv Srbije broj 2269/06, 3041/06, 3043/06, 3045/06, 3045/06, od 15. januara 2008. godine). Zaštitnik je, u konačnom, preporučio Privrednom sudu Crne Gore da u daljem toku stečajnog postupka, u skladu sa rješenjem suda, St.490/16, od 8. decembra 2016. godine, stečajni organi preduzmu sve neophodne mjere kako bi se stečajni postupak blagovremeno okončao i obezbijedilo namirenje potraživanja radnika AD "Radoje Dakić" po pravosnažnim presudama i Vladi Crne Gore da imajući u vidu praksu Evropskog suda za ljudska prava, po pitanju obaveze države u ovim sporovima, preduzme mjere i aktivnosti u cilju izvršenja pravosnažnih odluka iz predmetnih sudskih sporova radnika AD "Radoje Dakić" i da su Privredni sud i Vlada Crne Gore dužni da u roku od 90 dana, od dana prijema ovog mišljenja dostave izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

10. Ustavni sud je, 4. oktobra 2018. godine, saglasno odredbi člana 33. stav 1. i člana 34 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, zatražio od Vlade Crne Gore, odgovor na navode sadržane u ustavnoj žalbi. U svom odgovoru od 13. decembra 2018. Vlada Crne Gore je Izvjestila sud kako je u konkretnom slučaju zatražila mišljenje Ministarstva ekonomije. U svom mišljenju broj: 060-153/2018-3 od 22. oktobra 2018. Ministarstvo ekonomije navodi da je Osnovni sud u Podgorici u oktobru 2008. godine održao prvo ročište za prodaju zemljišta "Radoje Dakića" AD te da su u dva navrata odbijene date ponude koje su ocijenjene nedovoljnima, jer nisu dostigle ukupan iznos potraživanja. Ministarstvo ekonomije nadalje ističe da je prema članu 17. stavu 2., 3. i 4. Zakona o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore" broj 17/07., 80/80., 40/10., 36/11 i 40/11.) akcionarsko društvo društveno pravno lice koje je sa svojom imovinom i obvezama potpuno odvojeno od akcionara, te da za svoje obveze to društvo odgovara cjelokupnom svojom imovinom, dok sa druge strane ne postoji obeza akcionara da odgovaraju za obaveze akcionarskog društva svojom imovinom. Zaključno, Vlada Crne Gore navodi da u pozitivno pravnom poretku Crne Gore ne postoji ni jedan propis kojim bi se Vladi Crne Gore nametala obveza odgovarati za poslovanje privrednih subjekata čije je većinski vlasnik, odnosno da Vlada ne može sredstvima poreskih obveznika sanirati posljedice neuspješnog poslovanja privrednih subjekata.

11. Ustavni sud je saglasno odredbi člana 33. stav 1. i člana 34 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, zatražio od Privrednog suda Crne Gore, odgovor na navode sadržane u ustavnoj žalbi.

11.1. U dostavljenom odgovoru je navedeno: da je rješenjem ovog suda, St.br.490/16, od 19. decembra 2016. godine, otvoren stečajni postupak nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju Podgorica; da je rješenjem Apelacionog suda Crne Gore, Pž.br.599/17, od 6. juna 2017. godine, potvrđeno rješenje ovog suda o otvaranju stečajnog postupka; da je sud rješenjem, St.br.490/16, od 4. jula 2017. godine, proglasio bankrotstvo nad stečajnim dužnikom, budući da nije podnijeta izjava od strane stečajnog dužnika o namjeri da izvrši reorganizaciju; da je, u daljem toku postupka, nakon što je okončan postupak prijave potraživanja, stečajni upravnik sačinio Listu utvrđenih i osporenih potraživanja, koja je usvojena kao konačna na ročištu, od 28. novembra 2017. godine; da se nakon što je izvršena identifikacija imovine stečajnog dužnika i nakon što je komisija za popis imovine stečajnog dužnika popisala i identifikovala cjelokupnu imovinu pristupilo prodaji imovine; da je, 29. decembra 2017. godine, objavljen prvi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika, na koji oglas nije bilo zainteresovanih ponuđača; da je drugi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika raspisan, 23. maja 2018. godine, i dostavljena je jedna ponuda za kupovinu dijela imovine stečajnog dužnika od strane Uprave za imovinu Crne Gore i stečajni upravnik je obzirom da je dostavljena ponuda ispunjavala sve kriterijume prihvatio predmetnu ponudu; da je na trećem oglasu za prodaju imovine stečajnog dužnika prispjela jedna ponuda za kupovinu dijela imovine stečajnog dužnika od strane "Zetogradnja" DOO Podgorica, koja ponuda je prihvaćena odlukom stečajnog upravnika, od 8. oktobra 2018. godine; da će se povjerioci koji su prijavili svoje potraživanje u postupku namiriti nakon što se izvrši prodaja imovine stečajnog dužnika i formira stečajna masa, odnosno ukoliko bude sredstava iz stečajne mase za namirenje povjerilaca, a što je sve u skladu sa odredbama Zakona o stečaju. Dalje je navedeno da su neosnovani navodi u pogledu toga da u stečajnom postupku nije preduzeta ni jedna radnja u pogledu prodaje imovine stečajnog dužnika i namirenja povjerilaca, jer kao što je to prednje navedeno do sada su raspisana tri oglasa, dio imovine je već prodat, dok će se za ostalu imovinu oglas raspisati u skladu sa rokovima i na način kako je to zakonom propisano; da su do sada svi prigovori na predložene prodaje odbijeni kao neosnovani i da su odluke suda potvrđene od strane Apelacionog suda Crne Gore. Nadalje je navedeno da se stečajni postupak sprovodi u skladu sa Zakonom o stečaju, kao *lex specialis* zakonom, da se sve radnje u postupku preduzimaju u skladu sa rokovima propisanim ovim zakonom, to cijene da su

predmetne ustavne žalbe neosnavane, te da otvaranjem stečajnog postupka nijesu povrijeđene odredbe Ustava, odnosno da je rješenje o otvaranju donijeto u skladu sa Ustavom i zakonom.

11.2. Ustavni sud je saglasno odredbi člana 33. stav 1. i člana 34 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, zatražio 9.maja 2019.godine od Privrednog suda Crne Gore, odgovor na navode sadržane u ustavnoj žalbi, kao i preduzete mjere i aktivnosti koje je preduzeo od dostavljenog prvog izvještaja.

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE ODREDBE

12.1. Za odlučivanje u konkretnom predmetu pravno relevantne su slijedeće odredbe:

Ustava:

Član 32.

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Član 58.

Jemči se pravo svojine.

Niko ne može biti lišen ili ograničen prava svojine, osim kada to zahtijeva javni interes, uz pravičnu naknadu“.

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

„Član 6 stav 1

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona”.

Člana 1. Protokola br. 1. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda:

„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni”.

IV OCJENA USTAVNOG SUDA

13. Podnosioci u ustavnoj žalbi ukazuju da pravosnažna sudska odluka – sudsko poravnanje zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br. 2286/09 od 17.aprila 2010.godine, do dana podnošenja ustavne žalbe nije izvršeno, odnosno da oni nijesu uspjeli da namire svoja potraživanja. Smatraju da su, neizvršavanjem presude domaćeg suda za period od 8 godina, onemogućeni u mirnom uživanju svoje imovine, ukazujući da je nad dužnikom AD “Radoje Dakić”, rješenjem Privrednog suda Crne Gore, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine, otvoren stečajni postupak.

13.1. Analizom navoda i razloga istaknutih u ustavnoj žalbi, kao i sadržine prava koja se štite Ustavom, Ustavni sud je razmatrao ustavnu žalbu, sa aspekta odredbi čl. 32. i 58. Ustava (Člana 6. stava 1. Konvencije i člana 1. Protokola I. uz Konvenciju).

13.2. Ustavni sud podsjeća na svoju dosadašnju praksu, podudarnu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava, da se izvršenje sudske odluke mora smatrati sastavnim dijelom pravičnog suđenja u smislu odredbe člana 32. Ustava. (vidjeti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997. godine, stav 40, Izvještaji o presudama i odlukama 1997-II). Ustavni sud podsjeća na stavove prema kojima i ako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati posebnim

okolnostima, ono ne smije biti tako da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 32. Ustava (vidjeti Budrov protiv Rusije, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, i Teteriny protiv Rusije broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine). Nadalje, u kontekstu stečajnog postupka, period neizvršenja sudske odluke ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršnog postupka, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak protiv izvršenika (vidjeti Kačapor i dr. protiv Srbije, br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06). U slučaju izvršenja pravosnažne sudske odluke protiv privatnog lica, načelno država nije neposredno odgovorna za dugove privatnih lica. Njene obaveze prema članu 32. Ustava ograničene su na osiguranje neophodne pomoći povjeriocu u izvršenju odluka suda, na primjer, putem izvršnog ili stečajnog postupka (vidjeti Kotov protiv Rusije, broj 54522/00, stav 90, 3. april 2012. godine, i Jovičić i dr. protiv Srbije, predstavke br. 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 i 75689/11, presuda od 13. januara 2015. godine, st. 33-36).

13.3. Nadalje, kada organi imaju obavezu da postupaju da bi izvršili pravosnažnu sudsku odluku, a to ne učine, njihovo nepostupanje može u određenim okolnostima uključiti odgovornost države prema članu 32. Ustava (vidjeti, Scollo protiv Italije, presuda od 28. septembra 1995. godine, Serija A broj 315-C, stav 44, i Fuklev protiv Ukrajine, broj 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Zadatak Ustavnog suda u takvim slučajevima je da razmatra da li su mjere koje su organi primijenili bile odgovarajuće i dovoljne i da li su postupali marljivo kako bi pomogli povjeriocu u izvršenju presude (vidjeti, Focias protiv Rumunije, broj 2577/02, stav 70, 3. februar 2005. godine).

13.4. Kada je riječ o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donesenih protiv države ili lica koja ne uživaju „dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države“, država nema mogućnost isticati nedostatak vlastitih sredstava ili nemaštinu dužnika kao izgovor za neizvršenje tih odluka. Činjenica da je država prodala veliki dio svog udjela u preduzeću koji je dugovala privatnom licu ne bi mogla da državu oslobodi obaveze da izmiri dug prema presudi koji je nastao prije prodaje udjela. Ako država takvu obavezu prenese na novog vlasnika, država mora osigurati da novi vlasnik ispunjava zahtjeve koji se podrazumijevaju prema članu 32. Ustava da pravosnažna obavezujuća presuda ne ostane neizvršena na štetu stranke (vidjeti, Solovyev protiv Ukrajine, broj 4878/04, stav 21, 14. decembar 2006. godine). Drugim riječima, država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i nakon njihove privatizacije, pod uslovom da je sudska odluka koja je u pitanju postala pravosnažna kad je preduzeće radilo kao lice pod upravom države (vidjeti, Marinković protiv Srbije, broj 5353/11, presuda 22. oktobar 2013. godine, stav 39). Država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i kad je preduzeće radilo kao privatno lice kad je neizvršena sudska odluka postala pravosnažna, ako je privatizacija koja je upitanju kasnije poništena.

14. U nastavku se citiraju relevantna načela i stavovi Evropskog suda izgrađena u njegovoj sudskoj praksi.

Evropski sud u predmetu R. Kačapor i drugi protiv Srbije (predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, od 15. januara 2008. godine) ukazuje na sljedeća relevantna načela:

"106. Sud podseća da se izvršenje presude koju je sud doneo, mora smatrati sastavnim delom 'suđenja' prema članu 6 (videti Hornsby protiv Grčke, presuda od 19. marta 1997. godine, Izveštaji o presudama i odlukama 1997-11, str. 510, stav 40).

107. Dalje, kašnjenje u izvršenju presude može se opravdati u posebnim okolnostima. Međutim, to ne sme biti tako da ugrožava suštinu prava zaštićenog prema članu 6 stav 1 Konvencije (videti Immobiliere Saffi protiv Italije [VV], br. 22774/93, stav 74, ECHR 1999-V).

108. Najzad, bez obzira da li je dužnik privatni ili društveni akter, na državi je da preduzme sve neophodne mere da se pravosnažna sudska presuda izvrši, kao i da, pri tome, obezbedi delotvorno učešće njenog celog aparata (videti, mutatis mutandis, Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi) i, takođe, mutatis mutandis, Hornsby, citiran u gornjem tekstu, str. 511, stav 41).

114. Šesto, s obzirom da je utvrđena obaveza države za neizmirene dugove podnositeljki predstavki u konkretnom slučaju, primećuje se da država ne može da navede ni nedostatak sopstvenih sredstava ni nedostatak sredstva kod dužnika kao izgovor za neizvršenje o kome je reč."

Evropski sud je u predmetu Mijanović protiv Crne Gore (predstavka br. 19580/06) od 17. septembra 2013. godine dao ocjenu:

"81. Sud podsjeća da član 6 stav 1 Konvencije, između ostalog, štiti sprovođenje pravosnažnih, obavezujućih sudskih odluka, koje, u državama koje prihvataju vladavinu prava, ne mogu da ostanu neoperativne na štetu jedne strane. Shodno tome, izvršenje sudske presude ne može se spriječiti, učiniti nevažećim ili neopravdano odložiti (v. između ostalog, Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997. godine, stav 40, Izvještaji o presudama i odlukama 1997-II). Iako kašnjenje u izvršenju presude može biti opravdano u naročitim okolnostima, ono ne može, međutim, biti takvo da se naruši suština prava koje se štiti po članu 6 stav 1 Konvencije (v. presudu u predmetu Immobiliare Saffi protiv Italije [GC], br. 22774/93, stav 74, ECHR 1999-V).

82. Država ima obavezu da organizuje sistem izvršenja presuda koji je djelotvoran i u pravu i u praksi (v. presudu u predmetu Fuklev protiv Ukrajine, br. 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Bez obzira na to da li je izvršni dužnik privatno lice ili subjekt pod kontrolom države, država je ta koja treba da preduzima sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu presudu suda, i da, pri tome, obezbijedi djelotvorno učešće cijelog svog aparata (v. mutatis mutandis, presudu u predmetu Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi)).

83. Što se tiče ovog konkretnog predmeta, Sud konstatuje da, nasuprot tvrdnjama Vlade, izvršni postupak po samoj svojoj prirodi treba da se rješava brzo (v. stavove 32 i 38; i Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, stav 23, ECHR 2000-IV). Iako može da se prihvati da su neki izvršni postupci složeniji, Sud ne smatra da je ovaj predmet tako složen da bi to opravdalo dužinu izvršenja.

86. I na kraju, s obzirom na nalaz da država ima odgovornost za dug prema podnositeljki predstave u ovom predmetu, konstatuje se da država ne može kao opravdanje za predmetno neizvršenje da se pozove ni na nedostatak svojih sredstava niti na neimaštinu dužnika (v. mutatis mutandis, R. Kačapor i drugi protiv Srbije, citirano ranije u tekstu ove presude, stav 114).

87. S obzirom na navedeno, Sud nalazi da crnogorske vlasti nisu preduzele neophodne mjere da bi izvršile predmetnu presudu. Stoga Sud nalazi da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije.

90. Sud ponavlja da to što država nije izvršila pravosnažnu presudu koja je donesena u korist oca podnositeljke predstavke i koju je kasnije naslijedila podnositeljka predstavke predstavlja zadiranje u pravo podnositeljke predstavke na mirno uživanje imovine, predviđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1 Protokola br. 1 (v. između ostalog, presudu u predmetu Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, stav 40, ECHR 2002-III).

91. Iz gore izloženih razloga, u vezi sa članom 6, Sud smatra da navedeno zadiranje države u ovom predmetu nije bilo opravdano. Stoga je utvrđeno da je došlo do zasebne povrede člana 1 Protokola br. 1."

Evropski sud je u predmetu Crnišanin i drugi protiv Srbije (predstavke br. 35835/05, 43548/05, 43569/05 i 36986/06) dao ocjenu:

"124. Sud je već utvrdio da je Država odgovorna za dugovanja preduzeća sa većinskim društvenim kapitalom (R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu). On ne nalazi razlog da odstupa od ovog stava u konkretnom predmetu pošto su dužnici prve, druge i četvrte podnositeljke predstavki takva preduzeća (vidi stav 96 u gornjem tekstu), a postupak za povraćaj dugovanja do sada traje između godinu dana i pet mjeseci i četiri godine i osam mjeseci, od kada je Srbija 3. marta 2004. godine ratifikovala Konvenciju (period koji je u nadležnosti Suda *ratione temporis*). Organi Srbije, stoga, nisu preduzeli neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše, a nisu dali ni ubedljive razloge za taj propust (vidi R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu). Prema tome, došlo je do povrede člana 6 stav 1 Konvencije, (b) u pogledu treće podnositeljke predstavke

128. Četvrto, u spisima predmeta ne postoji dokaz da se sporno neizvršenje zaista može pripisati nedostatku sredstava kod dužnika (vidi Preduzeće EVT protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu, stavovi 53 i 54) niti da su sami postupci bili posebno složeni.

130. S obzirom na gore navedeno, Sud nalazi da su organi Srbije propustili da preduzmu neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše u periodu između 3. marta 2004. godine i 18. decembra 2007. godine. Prema tome, došlo je do povrede člana 6 stav 1 Konvencije."

U predmetu Jovičić i drugi protiv Srbije (predstavke br. 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 u 75689/11), Evropski sud je ukazao:

"33. Sud podseća da se izvršenje odluke koju je sud doneo mora smatrati sastavnim delom 'sudeња' za potrebe člana 6. (videti *Hornsby protiv Grčke*, 19. mart 1997. godine, stav 40, *Izveštaji o presudama i odlukama 1997-11*). Iako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati u posebnim okolnostima, ono ne sme biti takvo da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 6. stav 1. (videti *Burdov protiv Rusije*, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, stav 35, i *Teteriny protiv Rusije*, broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine).

34. Osim toga, u kontekstu imovinskih pitanja, ako podnositeljke predstavke nije u stanju da postigne izvršenje presude u njegovu korist na vreme, to predstavlja mešanje u pravo na mirno uživanje imovine, kako je utvrđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju. Bez obzira da li je dužnik privatno lice ili lice pod upravom države, na državi je da preduzme sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu sudsku presudu, i da time osigura delotvorno učešće svog celog aparata (videti, uz odgovarajuće izmene, *Pini i drugi protiv Rumunije*, br. 78028/01 i 78030/01, st. 174-189, ECHR 2004-V *Hornsby*, citirana u gornjem tekstu, stav 41; i R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 108.). U kontekstu društvenih preduzeća, period neizvršenja ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršenja, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak (videti, između ostalog, R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 115.).

36. Kada je reč o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donetih protiv države ili lica koja ne uživaju 'dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države', država nema mogućnost da se pozove na nedostatak sopstvenih sredstava ili na nemaštinu dužnika kao izgovor za neizvršenje tih odluka (videti R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Štaviše, "činjenica da je država prodala veliki deo svog udela u preduzeću koji je dugovala privatnog licu, ne bi mogla da državu oslobodi obaveze da izmiri dug prema presudi, koji je nastao pre prodaje akcija. Ako država takvu obavezu prenese na novog vlasnika akcija ... država mora osigurati da novi vlasnik ispunjava zahteve, koji se podrazumevaju prema članu 6. stav 1. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1, 'da pravosnažna, obavezujuća sudska odluka ne ostane neizvršena na štetu stranke' (videti *Solovyev protiv Ukrajine*, broj 4878/04, stav 21, 14. decembar 2006. godine). Drugim rečima, država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i nakon

njihove privatizacije, pod uslovom da je sudska odluka u pitanju postala pravosnažna kada je preduzeće radilo kao lice pod upravom države (videti Marinković, citirana u gornjem tekstu, stav 39). Država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom, čak i kada je preduzeće radilo kao privatno lice kada je neizvršena sudska odluka postala pravosnažna ako je privatizacija u pitanju kasnije poništena (isto)."

Evropski sud je u predmetu Burdov protiv Rusije (br. 2) (predstavka br. 33509/04) od 15. januara 2009. godine naveo:

"65. Pravo na sud iz člana 6 bilo bi iluzorno ukoliko bi domaći pravni sistem bilo koje države ugovornice omogućio da konačna, obavezujuća presuda ostane nedjelotvorna na štetu jedne od stranaka. Stoga izvršenje presude bilo kojeg suda mora biti smatrano sastavnim dijelom 'sudeња' u smislu člana 6 (vidjeti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997., stav 40, Izvještaj o presudama i odlukama 1997-11). 66. Prema tome, nerazumno dugo odlaganje izvršenja obavezujuće presude može predstavljati kršenje Konvencije (vidjeti Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, ECHR 2002-111). Neopravdanost takvog kašnjenja određuje se uzimajući u obzir posebno složenost izvršnog postupka, ponašanje aplikanta i nadležnih vlasti kao i iznosa i prirode naknade koju je sud dosudio (vidjeti Raylyan protiv Rusije, br. 22000/03, stav 31, 15. februar 2007.).

70. Složenost domaćih izvršnih postupaka ili državnog budžetskog sistema ne može osloboditi državu njene obaveze po Konvenciji da svakoj osobi obezbijedi pravo da obavezujuća i izvršna sudska odluka u njenu korist bude izvršena u razumnom roku. Niti se državne vlasti mogu pozvati na nedostatak novčanih ili drugih sredstava (npr. stanova) kao isprike za izbjegavanje plaćanja duga po presudi (vidjeti Burdov, gore citiran, stav 35 i Kukalo protiv Rusije, br. 63995/00, stav 49, 3. november 2005.). Na državama ugovornicama je obaveza da organizuju pravni sistem na način da nadležni organi vlasti mogu izvršiti obaveze u ovom pogledu (vidjeti, mutatis mutandis, Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, stav 24, ECHR 2000-IV i Frydlander protiv Francuske [GC], br. 30979/96, stav 45, ECHR 2000-VII).

86. Na osnovu naprijed navedenog, Sud zaključuje da su odlaganjem izvršenja presuda Gradskog suda Shakhtya od 17. aprila 2003., 4. decembra 2003. i 24. marta 2006. godine vlasti prekršile aplikantovo pravo na sud. Prema tome postoji kršenje člana 6 Konvencije.

87. Budući da obavezujuće i izvršne presude predstavljaju ustanovljeno pravo na plaćanje naknade u aplikantovu korist, što se ima smatrati 'imovinom' u smislu odredbi člana 1 Protokola br. 1 (vidjeti Vasilopoulou protiv Grčke, br. 47541/99, stav 22, 21. mart 2002.), odgođenim propuštanjem da postupe po tim presudama vlasti su takođe prekršile i aplikantovo pravo na mirno uživanje njegove imovine (vidjeti Burdov, naprijed navedeno, stav 41). Dakle, postoji i kršenje člana 1 Protokola br. 1."

15. Dovodeći navedene stavove i principe u vezu sa okolnostima konkretnog slučaja, Ustavni sud utvrđuje da se u ovom ustavno-sudskom postupku radi o slučaju neizvršenja pravosnažnog i izvršnog sudskog poravnania protiv jednog stečajnog dužnika sa velikim brojem nominalno određenih povjerilaca, ovdje podnosioca ustavne žalbe, čiji su tužbeni zahtjevi precizno specifikovani u samom sudskom poravnanju. Budući da je stečajni dužnik akcionarsko društvo čiju strukturu akcijskog kapitala sačinjava kapital koji se nalazi u vlasništvu države bilo neposredno ili posredno preko njenih tijela (Vlada Crne Gore, Zavod za zapošljavanje, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Fond za razvoj), Ustavni sud dalje utvrđuje da se država ne može osloboditi odgovornosti ni za propuste i nečinjenja koji su doveli do neizvršenja sudskog poravnania ni za dugovanja koja stečajni dužnik ima prema podnosiocima ustavne žalbe. Država ima obavezu da organizuje sistem izvršenja presuda koji je djelotvoran i u pravu i u praksi i dužna je da preduzme sve neophodne korake da se izvrši pravosnažna presuda suda, ako treba i učešćem cijelog državnog aparata.

A. NAVODNA POVREDA ČLANA 32. USTAVA I ČLANA 6. STAV 1. KONVENCIJE

16. Podnosioci u ustavnoj žalbi prvo prigovaraju da pravosnažno i izvršno sudsko poravnanje zaključeno pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br. 2286/09 od 17. aprila 2010. godine nije izvršeno, a da dodatno nije izvršeno ni rješenje Osnovnog suda u Podgorici I.br. 3078/10, od 17. septembra 2010. godine. Prigovaraju i tome da je nad dužnikom otvoren stečajni postupak rješenjem Privrednog suda Crne Gore St.br. 490/16 od 19. decembra 2016. godine, ali da je "na samom početku i do podnošenja ustavne žalbe nijesu preduzete radnje u cilju prodaje i namirenja".

17. Ustavni sud prvo napominje da se u ovom slučaju period neizvršenja sudske presude ne može ograničiti samo na fazu izvršenja. Taj period obuhvata i kasniji stečajni postupak koji je u toku. Shodno tome, treba konstatovati da je period naplate duga podnosiocima ustavne žalbe započeo 2010. godine, a traje i na dan donošenja ove odluke, to je skoro 9 godina.

17.1. Ustavni sud u tom smislu mora ispitati da li je period od 9 godina u posebnim okolnostima ovog slučaja takav da se može tvrditi kako je došlo do kršenja pozitivne obaveze države da se pravosnažno i izvršno sudsko poravnanje izvrši bez nepotrebnog odugovlačenja, odnosno da preduzme sve neophodne mjere kako bi se to poravnanje izvršilo.

18. Prvo treba konstatovati da svi izvršni postupci po samoj svojoj prirodi treba da se rješavaju brzo. Međutim, u ovom je slučaju izvršni postupak u početnom periodu bio nešto složeniji jer je žiro račun izvršnog dužnika bio blokiran, pa se u sudskom postupku morao naknadno utvrditi drugačiji način izvršenja poravnanja, što je sve trajalo do septembra 2008. godine, kada je utvrđena tržišna vrijednost nepokretnosti koje su predmet izvršenja.

18.1. Ustavni sud ocjenjuje spornim period od aprila 2010. do decembra 2016. godine, kada nijesu zabilježene nikakve aktivnosti koje bi mogle pokazati da je država u tom vremenu nastojala da se sudska presuda izvrši. U tom su periodu zabilježene samo aktivnosti punomoćnika podnosilaca ustavne žalbe koji se zbog nenamirenja potraživanja obraćao nekoliko puta dopisima predsjednicima Vlade Crne Gore i Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Štaviše, prva aktivnost države (suda) nakon tog višegodišnjeg perioda neaktivnosti nije bila usmjerena namirenju duga koji su potraživali podnosioci ustavne žalbe, već namirenju troškova izvršnog postupka.

18.2. Nedostatak bilo kakve aktivnosti koje bi mogle pokazati da država nastoji da se sudska presuda izvrši trajale su, dakle, sve do otvaranja stečajnog postupka nad izvršnim, sada stečajnim dužnikom u decembru 2016. godine. Nakon otvaranja stečajnog postupka, bilježe se prve konkretne aktivnosti na stvaranju pretpostavki za namirenje potraživanja podnosiocima ustavne žalbe. U stečajnom postupku potrebne radnje provode se bez većih ili neopravdanih zastoja. Očigledno je nastojanje da se stečajni postupak djelotvorno sprovede.

18.3. Ustavni sud u tom smislu odbacuje kao očigledno neosnovane sve prigovore da je stečajni postupak otvoren s navodnom namjerom da se onemogućí naplata potraživanja podnosioca ustavne žalbe. Poziva se na rješenje Privrednog suda Crne Gore St.br.490/16 o otvaranju stečajnog postupka, u kojem je izričito utvrđeno da su neosnovani "navodi punomoćnika povjerioca da predlagač podnošenjem predloga ima namjeru da onemogućí naplatu potraživanja 1742 fizička lica (ranije radnike izvršnog dužnika) kao izvršnih povjerilaca, te da izloži prodaji imovinu sada izvršnog dužnika koja može biti prodana u stečajnom postupku za manju cijenu u odnosu na prodaju u izvršnom postupku imajući u vidu pravila prodaje nepokretnosti u stečajnom postupku. Naime, stečajni postupak se otvara i vodi upravo u interesu stečajnih povjerilaca, radi ostvarivanja najveće moguće vrijednosti imovine stečajnog dužnika i najvećeg mogućeg stepena namirenja povjerilaca tako da su interesi povjerilaca u stečajnom postupku potpuno zaštićeni. Takođe, prodaja imovine u stečaju ne može biti nepovoljnija u odnosu na prodaju u izvršnom postupku, jer cijenu na tržištu ne determiniše postupak u kojem se sprovodi prodaja, već ponuda i potražnja. Nasuprot

tvrdnjama punomoćnika povjerilaca, ovaj sud je mišljenja, a što je i cilj otvaranja stečajnog postupka, da se upravo kroz stečajni postupak može doći do najvećeg mogućeg stepena namirenja svih povjerilaca. U vezi navoda koji se odnose na stanove koji se vode kao imovina stečajnog dužnika a koji su po navodima punomoćnika povjerioca podijeljeni radnicima to su pitanja o kojima će se raspravljati i odlučivati u stečajnom postupku, a u najboljem interesu svih učesnika postupka." Citirano sudsko utvrđenje Ustavni sud ocjenjuje relevantnim i uvjerljivim.

19. U skladu sa prethodnim utvrđenjima, Ustavni sud ocjenjuje da je u okolnostima konkretnog slučaja došlo do kršenja pozitivne obaveze države da se pravosnažno i izvršno sudsko poravnanje izvrši bez nepotrebnog odugovlačenja. To je odugovlačenje uzrokovano periodom potpune neaktivnosti države koji je trajao šest (6) godina, od septembra 2010. do decembra 2016. godine.

20. S obzirom na navedeno, Ustavni sud nalazi da je u okolnostima ovog slučaja došlo do povrede člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvencije.

B. NAVODNA POVREDA ČLANA 58. USTAVA I ČLANA 1. PROTOKOLA 1 UZ KONVENCIJU

21. Podnosioci ustavne žalbe dalje su prigovorili da su im zbog neizvršenja pravosnažnog i izvršnog sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br. 2286/09 od 17.aprila 2010.godine, povrijeđena imovinska prava propisana članom 58. Ustava Crne Gore i člana 1.Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava I osnovnih sloboda. jer su onemogućeni u mirnom uživanju svoje imovine.

22. Ustavom Crne Gore,odredbama člana 1 stav 1 Crne Gora je utvrđena kao građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava i kao država slobodnih i ravnopravnih građana. Ustavom se jamčiti sloboda udruživanja fizičkih i pravnih lica zbog ostvarivanja ekonomskih, političkih, zdravstvenih, intelektualnih i drugih pobuda i ciljeva. Ustavom se jamči pravo svojine i brani njegova neotuđivost. Ustav utvrđuje preduzetništvo kao osnovnu slobodu i mehanizam u uređivanju privrednih odnosa. Pri tome su se socijalna prava utvrđuju na način saglasan s crnogorskom državnom pravnom tradicijom.

Pravo svojine je osnovni pravni institut za razgraničenje privatnih imovinskih odnosa u društvu, pri čemu je sa ustavnopravnog aspekta najvažniji dio njenog sadržaja privatna upotrebljivost i načelna sloboda raspolaganja objektom svojine. Ustav jamči pravo svojine, ali određuje i njegovu socijalnu funkciju prema kojoj svojina obavezuje, zbog čega su nosioci svojinskog prava dužni pridonositi opštem dobru. Javni interes u smislu člana 58. stava 2. Ustava polazna je tačka ograničenja koja se nameću titularu prava svojine. Ono ujedno postavlja i granice do kojih ta ograničenja smiju biti nametnuta. Ograničenja svojinskih prava ne smiju ići dalje nego što je to potrebno za postizanje legitimnog cilja koji se zakonskom mjerom nastoji postići. Ograničenja svojinskih prava koja su posledica socijalne vezanosti svojine u tim se okvirima moraju načelno prihvatiti bez ikakvih obeštećenja, osim u slučajevima kad sam Ustav za njih predviđa pravičnu naknadu.

22.1.Pravo na naplatu dospjelih potraživanja, kao i pravo svojine na dionicama predstavljaju imovinske interese koji, sami po sebi, nesumnjivo objekt koji uživa zaštitu na osnovu odredaba sadržanih u članu 58. Ustava. Ustavno jamstvo prava svojine načelnog je karaktera. Ustavna garancija svojine zahtijeva osigurati stvarnom pravnom ovlašteniku slobodan prostor u imovinskopravnom području koji će mu omogućiti razvitak i samostalno oblikovanje ekonomske i preduzetničke sfere njegovog života. Međutim, ustavno jamstvo prava svojine uvijek se mora sagledavati zajedno s odredbama Ustava koje uređuje ustavnopravne mogućnosti njenog oduzimanja, odnosno ograničavanja.

Ograničavanje prava svojine koje se neće smatrati ustavnopravno nedopuštenim biće ono koje je propisano zakonom u javnom interesu i ako je za tako oduzeto ili ograničeno vlasništvo isplaćena pravična naknada. Svako miješanje u svojinu koje je preduzeto u opštem interesu, pretpostavlja isplatu pravične naknade. Svrha ovakvog ustavnog uređenja očitava se u činjenici da je u opisanim slučajevima ograničavanje ili oduzimanje prava svojine učinjeno kao doprinos ostvarenju opšteg dobra i uspostavljanje socijalne funkcije svojine.

23. Donoseći odluku Ustavni sud je imao u vidu i pravnu prirodu akcija u akcionarskom društvu. Akcionarsko društvo ili dioničarsko društvo je trgovačko društvo sa osnovnim kapitalom podijeljenim na izvjestan broj akcija sa jednakim iznosima. Akcionarsko društvo je pravno lice koje odgovara za svoje obaveze isključivo svojom imovinom. Biti dioničar znači biti suvlasnik kompanije i imati udio u njoj. Međutim, član društva ne može imati u vlasništvu ni društvo, a ni udio u njemu u smislu zakona kojima se uređuju svojinski odnosi. Članovi su samo imaoci udjela u osnovnom kapitalu. Dionica predstavlja dio osnovnog kapitala društva, odnosno skup članskih prava i obaveza, te je ujedno i vrijednosni papir ako je izdata isprava o dionici ili je izdata u nematerijaliziranom obliku i pohranjena kod nadležne depozitarne agencije.

S druge strane, kapital je ekonomska vrijednost koja se ulaže u proizvodnju ili neku drugu ekonomsku djelatnost sa osnovnom svrhom da se uveća, dakle da donese neku dobit. Investicije sa finansijskog aspekta predstavljaju i ulaganje u različite vrijednosne papire. Investicije mogu davati pozitivne ili negativne stope prinosa na investirana sredstva. Oduke o investiranju i oblicima investicija obuhvataju čitav niz povezanih rizika, čiji nastup može dovesti do umanjenja kapitala koji je bio objekt investicija. Dionica je vrijednosni papir kojim uplatilac dokazuje svoj ulog u osnovni kapital dioničkog društva. Ona je dokaz vlasništva nad dijelom trgovačkog društva koje je registrovano kao akcionarsko društvo. Ona daje prava, ali i određene obaveze prema društvu, te se njome ne konstituišu stvarna ili druga imovinska prava na imovini društva, niti se njome konstituiše obaveza dioničara odgovarati za dugove akcionarskog društva svojom svojinom.

24. Ustavni sud ovdje smatra potrebnim podsjetiti na svoj ustaljeni stav da se svojina u smislu člana 58. stava 1. Ustava "mora vrlo široko tumačiti", jer obuhvata "načelno sva imovinska prava". Ujedno saglasno odredbama člana 59. Ustava u Crnoj Gori se jamči sloboda preduzetništva koja se može ograničiti samo ako je to neophodno radi zaštite zdravlja ljudi, životne sredine, prirodnih bogatstava, kulturne baštine ili bezbjednosti i odbrane Crne Gore.

25. Država je pravno lice sui generis. Ona je jemac spoljne i unutrašnje sigurnosti koji omogućava nesmetano uživanje svojine i dohotka koji stiču poreskni obveznici. Ustavnopravno se različito tretiraju situacije kada država postupa kao privatnik, prema propisima građanskog prava (*iure gestionis*) i slučajeva u kojima nastupa autoritativno kao javna vlast (*iure imperii*). U prvom je slučaju država potpuno ravnopravna (koordinirana) sa drugim subjektima, dok se u drugom slučaju radi o odnosu javne vlasti i pojedinca koji je njoj podređen (subordiniran). Kad se država u prvom slučaju podvela pod primjenu propisa građanskog prava, srušena je načelna neodgovornost suverene države, jer u pravnim odnosima *iure gestionis* država odgovara za štetu prouzrokovanu od strane lica koje za nju rade, uz konstituisanje prava na regres.

Kada dođe do povrede prava fizičkih ili pravnih lica u odnosu sa državom mora postojati način na koji će se šteta prouzrokovana radom državnog aparata popraviti, inače postoji vrlo vjerovatna opasnost da će osjetljivost na povrede individualnih prava malo po malo padati, što bi u krajnjoj liniji moglo dovesti do razvoja tendencija suprotnih demokratskim težnjama, odnosno razvoju etatizma, gomilanju moći u državnoj eliti, samovolji i neodgovornosti vlasti. Sprovedenjem načela da država odgovara za štete prouzrokovane nezakonitim i nepravilnim

radom svojih tijela, javna vlast, u vidu građana koji tuže, stiče partnera koji će upozoriti na disfunkcije unutar sistema kako bi se adekvatno i pravovremeno reagovalo.

26. U konkretnom slučaju nije sporno da država, nastupajući na slobodnom i otvorenom tržištu zasnovanom na slobodi preduzetništva i konkurenciji, kao samostalni privredni subjekt ima jednaka prava i obaveze u pravnom prometu, kojima je primarni cilj zaštita i ravnopravnost svih oblika svojine. Kao nosilac privrednih aktivnosti država nastupa iure gestionis i na nju na jednak način djeluju blagodati dobrog poslovanja kao i štetni uticaji rizika lošeg poslovanja.

U Crnoj Gori ne postoji propis koji bi na strani države, već po samoj činjenici postojanja prava svojine na udjelima u trgovačkim društvima, konstituisao njenu vanugovornu odgovornost za naknadu štete koja bi proizlazila iz loših poslovnih poteza privrednih subjekata. Ustavnopravno bi ovdje bilo neprihvatljivo miješati socijalnu funkciju države i dužnost pokrivanja štetnih posljedica rizika poslovanja. Socijalna funkcija država ispoljava se kroz socijalne programe kojima se onima u oskudici osigurava mogućnost egzistencije. Ova funkcija opravdava trošenje sredstava poreskih obveznika na osiguranje egzistencijalnih prava ugroženih članova društva jer ona proizlazi iz načela solidarnosti i socijalne države. S druge strane, odgovornost države za štetne posledice koje izazivaju lica koje za državu rade, dolazi u obzir po Ustavu i zakonima utvrđenim uslovima samo u slučaju kada ta lica svoj rad obavljaju onda kada država nastupa iure imprii. U protivnom se odgovornost za štetu utvrđuje prema odredbama koje uopšteno vrijede za institut naknade štete u obligacionom pravu.

27. Što se tiče djelovanja sudske vlasti u konkretnom slučaju, kod sprovođenja postupka izvršenja, te stečaja, iz prikupljene dokumentacije može se zaključiti da njena aktivnost u konkretnom slučaju nije bila odgovarajuća, jer je upravo zbog neaktivnosti sudske vlasti, odnosno neblagovremenog djelovanja kriterijumu dovoljnosti došlo do ograničavanja svojinskih prava podnosilaca ustavne žalbe. Naime, nemogućnost naplate potraživanja je nastao zbog neizvršenja pravosnažnog sudskog poravnjanja, pa je realno ograničenje prava svojine podnosilaca produkt radnji za koje je odgovorna država po objektivnom kriteriju.

28. Član 1. Protokola 1. uz Evropsku konvenciju obuhvata tri različita pravila. Prvo pravilo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stave i koje je opšte prirode, izražava princip mirnog uživanja imovine. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istog stave, odnosi se na lišavanje imovine i podvrgava ga izvjesnim uslovima. Treće pravilo, sadržano u stavu 2. ovog člana, dozvoljava da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, da kontrolišu korišćenje imovine u skladu sa opštim interesom. Ova tri pravila nijesu različita, u smislu da nijesu povezana: drugo i treće pravilo se odnose na pojedine slučajeve miješanja u pravo na mirno uživanje imovine i treba da budu tumačena u svijetlu opšteg principa izraženog u prvom pravilu (vidi Evropski sud za ljudska prava, Sporrong i Lonnorth protiv Švedske, presuda od 23. Septembra 1982. Godine, serija A, broj 52, stav 61).

28.1. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ocjenjuje da je, u konkretnom slučaju, došlo i do miješanja u pravo podnosilaca na imovinu, jer se radi o potraživanjima priznatim izvršnom odlukom. Ustavni sud smatra da je predmetno miješanje neproporcionalno, imajući u vidu da se te odluke ne izvršavaju od 2010. godine, te naročito činjenicu da se radi o potraživanjima iz radnog odnosa. S obzirom na to da predmetni stečajni postupak zbog svoje složenosti i objektivnih okolnosti ni nakon 9 godina nije okončan, proizilazi da je na taj način došlo do miješanja u imovinu podnosilaca zbog nemogućnosti da od stečajnog dužnika naplate svoja potraživanja.

28.2. Ustavni sud ponavlja da to što država nije obezbijedila djelotvorno izvršenje, bez neopravdanih zastoja i nepotrebnih odugovlačenja, pravosnažne i izvršne sudske odluke – sudskog poravnjanja koja je donesena u korist podnosilaca ustavne žalbe predstavlja zadiranje u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, zajamčeno članom 58. Ustava i prvom rečenicom prvog stave člana 1. Protokola br.1 uz Konvenciju.

28.3. Iz razloga koji su doveli do povrede člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvencije, a koji su prethodno obrazloženi, Ustavni sud smatra da navedeno zadiranje države u imovinska prava podnosioca ustavne žalbe nije bilo opravdano.

29. Na osnovu izloženog Ustavni sud utvrđuje, da je podnosiocima ustavne žalbe povrijeđeno ustavna prava svojine (imovine) iz člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

C. NAČIN IZVRŠENJA ODLUKE

30. Odredbama člana 52 stav 2 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore propisano je da Ustavni sud može u odluci odrediti rok i način izvršenja odluke, kao i organ koji je dužan da je izvrši. U skladu sa tom zakonskom odredbom Ustavni sud je u izreci ove odluke odredio kako slijedi:

1) Vlada Crne Gore - Ministarstvo finansija Crne Gore su dužni, da svakom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu preduzeća "Radoje Dakić" AD u stečaju iz Podgorice, Cetinjski put bb isplati naknadu u neoporezivom iznosu od EUR 2.000,00 (dvije hiljade eura) na ime nematerijalne štete zbog povrede prava iz člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvencije, kao i na ime troškova u vezi provedenih postupaka, u roku od u roku od šest (6) mjeseci od dana objavlivanja ove odluke u "Službenom listu Crne Gore". Neoporeziva naknada, određena u tački III. izreke ove odluke, isplaćuje se na ime nematerijalne štete koju su pretrpjeli podnosioci ustavne žalbe zbog povrede prava iz člana 32. Ustava i člana 6. stav 1. Konvencije do koje je došlo zbog kršenja pozitivne obaveze države da se pravosnažna i izvršna sudska presuda izvrši bez nepotrebnog odugovlačenja, kao i na ime troškova koje su podnosioci ustavne žalbe imali zbog provođenja sudskih postupaka sa tim u vezi, uključujući postupak pred Ustavnim sudom.

2) Nalaže se Privrednom sudu u Podgorici-Stečajnom upravniku, da iz sredstava dobijenih u stečajnom postupku u skladu sa Zakonom o stečaju, svakom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu obezbijedi najveći mogući stepen namirenja sredstava dosuđenih sudskim poravnanjem zaključenom pred Osnovnim suda u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine, uključujući zakonsku zateznu kamatu utvrđenu navedenim poravnanjem i obavještava Ustavni sud o svakoj relevantnoj činjenici u vezi stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom "Radoje Dakić" AD u stečaju iz Podgorice koja utiče ili bi mogla uticati na namirenje podnosioca ustavne žalbe – stečajnih povjerilaca, te da nakon završenog stečajnog postupka dostavi Ustavnom sudu pisani izvještaj s preciznim podacima o novčanim iznosima koji su u stečajnom postupku pripali svakom pojedinom podnosiocu ustavne žalbe – stečajnom povjeriocu, kao i o datumu i načinu njihove isplate.

3) Ustavni sud prekida ovaj ustavno-sudski postupak do završetka stečajnog postupka i dobijanja izvještaja iz tačke IV ove izreke i isti će nastaviti nakon završenog stečajnog postupka ukoliko nadležni organi ne izvrše svoje obaveze.

31. Tačke I. i II. ove odluke su zasnovane na odredbama člana 76. stav 1. Zakona o ustavnom sudu Crne Gore.

33. Tačka III. izreke je zasnovana na odredbi člana 51. stav 2. Zakona o ustavnom sudu Crne Gore.

U-III br. 1296/19

Podgorica, 18. jul 2019. godine

Predsjednik,
dr Dragoljub Drašković, s.r.

Shodno članu 40 st. 3, 4 i 5 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 11/15), u predmetu U-III br. 403/18, uz zahtjev da se objavi na internet stranici Ustavnog suda i u "Službenom listu Crne Gore" zajedno sa Odlukom, dajem

IZDVOJENO MIŠLJENJE

U ovom predmetu glasao sam protiv Odluke, jer se protivim izreci i obrazloženju donijete Odluke. Cijenim da Ustavni sud, u predmetnoj odluci, nije razmatrao i odgovorio na navode iz ustavne žalbe, te ostaje nejasan I stav izreke donijete odluke, kojim se usvaja ustavna žalba, pa samim tim stavovi III, IV i V izreke su kontradiktorni stavu I izreke i nemaju pravno utemeljenje, a dati razlozi za iste u obrazloženju su ustavnopravno i konvencijski neprihvatljivi.

Cijeneci žalbene navode, a pritom imajući u vidu utvrđene činjenice i okolnosti konkretnog predmeta, relevantne ustavne i konvencijske odredbe, mjerodavno pravo i mjerodavnu praksu Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, smatram da je Ustavni sud Crne Gore trebao donijeti drugačiju Odluku.

Mišljenja sam da je valjalo odlučiti na sljedeći način, odnosno da je izreka odluke trebala da glasi:

I Usvaja se ustavna žalba.

II Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i prava svojine (imovine) iz člana 58. Ustava Crne Gore i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, zbog neizvršenja pravosnažne i izvršne sudske odluke-sudskog poravnanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17.aprila 2010. godine.

III Nalaže se Vladi Crne Gore da podnosiocima ustavne žalbe isplati iznose navedene u sudskoj odluci iz stava II izreke, zbog povrede navedenih prava, u roku od šest (6) mjeseci od dana objavljivanja Odluke u "Službenom listu Crne Gore".

IV Dužna je Vlada Crne Gore, da nakon isteka roka iz stava III izreke dostavi ovom sudu Izvještaj o izvršenju odluke Ustavnog suda Crne Gore.

V Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Moji razlozi za ovakvu odluku, odnosno stav su sljedeći:

Analizom navoda i razloga istaknutih u ustavnoj žalbi, kao i sadržine prava koja se štite Ustavom i Evropskom konvencijom, razmatrao sam ustavnu žalbu, sa aspekta odredbi čl. 32. i 58. Ustava i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 1. Protokola broj 1. uz Konvenciju.

Podsjećam na praksu Evropskog suda, da se izvršenje sudske odluke mora smatrati sastavnim dijelom „suđenja“ u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997. godine, stav 40, Izvještaji o presudama i odlukama 1997-II). Prema navedenoj praksi, izgrađen je stav da, iako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati posebnim okolnostima, ono ne smije biti takvo da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije (vidjeti Budrov protiv Rusije, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, i Teteriny protiv Rusije broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine). U kontekstu stečajnog postupka, period neizvršenja sudske odluke ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršnog postupka, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak protiv izvršenika (vidjeti, između ostalog Kačapor i dr. protiv Srbije, br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06). U slučaju izvršenja pravosnažne sudske odluke protiv privatnog lica, prema opštem stavu, država nije neposredno odgovorna za dugove privatnih lica. Njene

obaveze prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije ograničene su na osiguranje neophodne pomoći povjeriocu u izvršenju odluka suda, na primjer, putem izvršnog ili stečajnog postupka (vidjeti, *mutatis mutandis*, Kotov protiv Rusije, broj 54522/00, stav 90, 3. april 2012. godine, i Jovičić i dr. protiv Srbije, predstavke br. 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 i 75689/11, presuda od 13. januara 2015. godine, st. 33-36).

Kada organi imaju obavezu da postupaju da bi izvršili pravosnažnu sudsku odluku, a to ne učine, njihovo nepostupanje može u određenim okolnostima uključiti odgovornost države prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije (vidjeti, *Scollo protiv Italije*, presuda od 28. septembra 1995. godine, Serija A broj 315-C, stav 44, i *Fuklev protiv Ukrajine*, broj 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Zadatak Evropskog suda, odnosno Ustavnog suda u takvim slučajevima je da razmatra da li su mjere koje su organi primijenili bile odgovarajuće i dovoljne i da li su postupali marljivo kako bi pomogli povjeriocu u izvršenju presude (vidjeti, *Focias protiv Rumunije*, broj 2577/02, stav 70, 3. februar 2005. godine).

Kada je riječ o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donesenih protiv države ili lica koja ne uživaju „dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države“, država nema mogućnost da citira ili nedostatak vlastitih sredstava ili neimaštinu dužnika kao izgovor za neizvršenje tih odluka (vidjeti, *Kačapor i dr. protiv Srbije*, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Prema praksi Evropskog suda, činjenica da je država prodala veliki dio svog udjela u preduzeću koji je dugovala privatnom licu ne bi mogla da državu oslobodi obaveze da izmiri dug prema presudi koji je nastao prije prodaje udjela. Ako država takvu obavezu prenese na novog vlasnika, država mora osigurati da novi vlasnik ispunjava zahtjeve koji se podrazumijevaju prema članu 6. stav 1. Evropske konvencije da pravosnažna obavezujuća presuda ne ostane neizvršena na štetu stranke (vidjeti, *Solovyev protiv Ukrajine*, broj 4878/04, stav 21, 14. decembar 2006. godine). Drugim riječima, država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i nakon njihove privatizacije, pod uslovom da je sudska odluka koja je u pitanju postala pravosnažna kad je preduzeće radilo kao lice pod upravom države (vidjeti, *Marinković protiv Srbije*, broj 5353/11, presuda 22. oktobar 2013. godine, stav 39). Država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i kad je preduzeće radilo kao privatno lice kad je neizvršena sudska odluka postala pravosnažna, ako je privatizacija koja je u pitanju kasnije poništena (*ibid*).

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je u predmetu *R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije* (Predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, od 15. januara 2008. godine) ukazuje na relevantna načela:

"106. Sud podseća da se izvršenje presude koju je sud doneo, mora smatrati sastavnim delom "suđenja" prema članu 6 (videti *Hornsby protiv Grčke*, presuda od 19. marta 1997. godine, Izveštaji o presudama i odlukama 1997-II, str. 510, stav 40).

107. Dalje, kašnjenje u izvršenju presude može se opravdati u posebnim okolnostima. Međutim, to ne sme biti tako da ugrožava suštinu prava zaštićenog prema članu 6 stav 1 Konvencije (videti *Immobiliare Saffi protiv Italije [VV]*, br. 22774/93, stav 74, ECHR 1999-V).

108. Najzad, bez obzira da li je dužnik privatni ili društveni akter, na državi je da preduzme sve neophodne mere da se pravosnažna sudska presuda izvrši, kao i da, pri tome, obezbedi delotvorno učešće njenog celog aparata (videti, *mutatis mutandis*, *Pini i drugi protiv Rumunije*, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi) i, takođe, *mutatis mutandis*, *Hornsby*, citiran u gornjem tekstu, str. 511, stav 41).

114. Šesto, s obzirom da je utvrđena obaveza države za neizmirene dugove podnositeljki predstavki u konkretnom slučaju, primećuje se da država ne može da navede ni nedostatak sopstvenih sredstava ni nedostatak sredstva kod dužnika kao izgovor za neizvršenje o kome je reč."

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je u predmetu Mijanović protiv Crne Gore (Predstavka br. 19580/06), od 17. septembra 2013. godine, dao ocjenu:

(...) "82. Država ima obavezu da organizuje sistem izvršenja presuda koji je djelotvoran i u pravu i u praksi (v. presudu u predmetu Fuklev protiv Ukrajine, br. 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Bez obzira na to da li je izvršni dužnik privatno lice ili subjekt pod kontrolom države, država je ta koja treba da preduzima sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu presudu suda, i da, pri tome, obezbijedi djelotvorno učešće cijelog svog aparata (v. mutatis mutandis, presudu u predmetu Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, stavovi 174-189, ECHR 2004-V (izvodi)).

83. Što se tiče ovog konkretnog predmeta, Sud konstatuje da, nasuprot tvrdnjama Vlade, izvršni postupak po samoj svojoj prirodi treba da se rješava brzo (v. stavove 32 i 38; i Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, stav 23, ECHR 2000-IV). Iako može da se prihvati da su neki izvršni postupci složeniji, Sud ne smatra da je ovaj predmet tako složen da bi to opravdalo dužinu izvršenja.

86. I na kraju, s obzirom na nalaz da država ima odgovornost za dug prema podnositeljki predstave u ovom predmetu, konstatuje se da država ne može kao opravdanje za predmetno neizvršenje da se pozove ni na nedostatak svojih sredstava niti na neimaštinu dužnika (v. mutatis mutandis, R. Kačapor i drugi protiv Srbije, citirano ranije u tekstu ove presude, stav 114).

87. S obzirom na navedeno, Sud nalazi da crnogorske vlasti nisu preduzele neophodne mjere da bi izvršile predmetnu presudu. Stoga Sud nalazi da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije.

90. Sud ponavlja da to što država nije izvršila pravosnažnu presudu koja je donesena u korist oca podnositeljke predstavke i koju je kasnije naslijedila podnositeljka predstavke predstavlja zadiranje u pravo podnositeljke predstavke na mirno uživanje imovine, predviđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1 Protokola br. 1 (v. između ostalog, presudu u predmetu Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, stav 40, ECHR 2002-III).

91. Iz gore izloženih razloga, u vezi sa članom 6, Sud smatra da navedeno zadiranje države u ovom predmetu nije bilo opravdano. Stoga je utvrđeno da je došlo do zasebne povrede člana 1 Protokola br. 1.

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu u predmetu Crnišaniin i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije (Predstavke br. 35835/05, 43548/05, 43569/05 i 36986/06) je dao ocjenu:

"124. Sud je već utvrdio da je Država odgovorna za dugovanja preduzeća sa većinskim društvenim kapitalom (R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu). On ne nalazi razlog da odstupa od ovog stava u konkretnom predmetu pošto su dužnici prve, druge i četvrte podnositeljke predstavki takva preduzeća (vidi stav 96 u gornjem tekstu), a postupak za povraćaj dugovanja do sada traje između godinu dana i pet mjeseci i četiri godine i osam mjeseci, od kada je Srbija 3. marta 2004. godine ratifikovala Konvenciju (period koji je u nadležnosti Suda racione temporis). Organi Srbije, stoga, nisu preduzeli neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše, a nisu dali ni ubedljive razloge za taj propust (vidi R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu). Prema tome, došlo je do povrede člana 6 stav 1 Konvencije. (b) U pogledu treće podnositeljke predstavke

128. Četvrto, u spisima predmeta ne postoji dokaz da se sporno neizvršenje zaista može pripisati nedostatku sredstava kod dužnika (vidi Preduzeće EVT protiv Srbije, citiran u gornjem tekstu, stavovi 53 i 54) niti da su sami postupci bili posebno složeni.

130. S obzirom na gore navedeno, Sud nalazi da su organi Srbije propustili da preduzmu neophodne mjere da se presude o kojima je riječ izvrše u periodu između 3. marta 2004.

godine i 18. decembra 2007. godine. Prema tome, došlo je do povrede člana 6 stav 1 Konvencije.

U predmetu Jovičić i drugi protiv Srbije (predstavke br. 37270/11, 37278/11, 47705/11, 47712/11, 47725/11, 56203/11, 56238/11 и 75689/11), Evropski sud za ljudska prava je ukazao:

"33. Sud podseća da se izvršenje odluke koju je sud doneo mora smatrati sastavnim delom „suđenja“ za potrebe člana 6. (videti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997. godine, stav 40, Izveštaji o presudama i odlukama 1997-II). Iako se kašnjenje u izvršavanju presude može opravdati u posebnim okolnostima, ono ne sme biti takvo da ugrozi suštinu prava koje se štiti prema članu 6. stav 1. (videti Burdov protiv Rusije, broj 59498/00, stav 35, ECHR 2002-III, stav 35, i Teteriny protiv Rusije, broj 11931/03, stav 41, 30. jun 2005. godine).

34. Osim toga, u kontekstu imovinskih pitanja, ako podnosilac predstavke nije u stanju da postigne izvršenje presude u njegovu korist na vreme, to predstavlja mešanje u pravo na mirno uživanje imovine, kako je utvrđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju. Bez obzira da li je dužnik privatno lice ili lice pod upravom države, na državi je da preduzme sve neophodne korake da izvrši pravosnažnu sudsku presudu, i da time osigura delotvorno učešće svog celog aparata (videti, uz odgovarajuće izmene, Pini i drugi protiv Rumunije, br. 78028/01 i 78030/01, st. 174-189, ECHR 2004-V; Hornsby, citirana u gornjem tekstu, stav 41; i R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 108.). U kontekstu društvenih preduzeća, period neizvršenja ne bi trebalo ograničiti samo na fazu izvršenja, već on treba da obuhvati i kasniji stečajni postupak (videti, između ostalog, R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 115.).

35. U slučaju izvršenja pravosnažne sudske odluke donete protiv privatnog lica, država nije, prema opštem pravilu, neposredno odgovorna za dugove privatnih lica. Njene obaveze prema članu 6. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1 ograničene su na obezbeđenje neophodne pomoći poveriocu u izvršenju odluka suda, na primer, putem izvršnog ili stečajnog postupka (videti, uz odgovarajuće izmene, Kotov protiv Rusije [VV], broj 54522/00, stav 90, 3. april 2012. godine). Kada organi imaju obavezu da postupaju da bi izvršili pravosnažnu sudsku odluku, a to ne učine, njihovo nepostupanje može, u određenim okolnostima, uključiti odgovornost države prema članu 6. stav 1. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1 (videti Scollo protiv Italije, presuda od 28. septembra 1995. godine, serija A broj 315-C, stav 44, i Fuklev protiv Ukrajine, broj 71186/01, stav 84, 7. jun 2005. godine). Zadatak Suda u takvim slučajevima je da razmatra da li su mere koje su organi primenili bile odgovarajuće i dovoljne i da li su postupali marljivo kako bi pomogli poveriocu u izvršenju presude (videti Fociac protiv Rumunije, broj 2577/02, stav 70, 3. februar 2005. godine).

36. Kada je reč o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donetih protiv države ili lica koja ne uživaju „dovoljnu i poslovnu nezavisnost od države“, država nema mogućnost da citira ili nedostatak sopstvenih sredstava ili nemaštinu dužnika kao izgovor za neizvršenje tih odluka (videti R. Kačapor i druge podnositeljke predstavke protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Štaviše, „činjenica da je država prodala veliki deo svog udela u preduzeću koji je dugovala privatnog licu, ne bi mogla da državu oslobodi obaveze da izmiri dug prema presudi, koji je nastao pre prodaje akcija. Ako država takvu obavezu prenese na novog vlasnika akcija...država mora osigurati da novi vlasnik ispunjava zahteve, koji se podrazumevaju prema članu 6. stav 1. Konvencije i članu 1. Protokola broj 1, „da pravosnažna, obavezujuća sudska odluka ne ostane neizvršena na štetu stranke“ (videti Solovyev protiv Ukrajine, broj 4878/04, stav 21, 14. decembar 2006. godine). Drugim rečima, država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom čak i nakon njihove privatizacije, pod uslovom da je sudska odluka u pitanju postala pravosnažna kada je preduzeće radilo kao lice pod upravom države (videti Marinković, citirana u gornjem tekstu,

stav 39). Država je neposredno odgovorna za dugove preduzeća pod državnom upravom, čak i kada je preduzeće radilo kao privatno lice kada je neizvršena sudska odluka postala pravosnažna ako je privatizacija u pitanju kasnije poništena (isto).

Evropski sud za ljudska prava je u predmetu Burdov protiv Rusije (br. 2) (Aplikacija br. 33509/04), od 15. januar 2009. godine, naveo:

"65. Pravo na sud iz člana 6 bilo bi iluzorno ukoliko bi domaći pravni sistem bilo koje države ugovornice omogućio da konačna, obavezujuća presuda ostane nedjelotvorna na štetu jedne od stranaka. Stoga izvršenje presude bilo kojeg suda mora biti smatrano sastavnim dijelom "suđenja" u smislu člana 6 (vidjeti Hornsby protiv Grčke, 19. mart 1997., stav 40, Izvještaj o presudama i odlukama 1997-II). 66. Prema tome, nerazumno dugo odlaganje izvršenja obavezujuće presude može predstavljati kršenje Konvencije (vidjeti Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, ECHR 2002-III). Neopravdanost takvog kašnjenja određuje se uzimajući u obzir posebno složenost izvršnog postupka, ponašanje aplikanta i nadležnih vlasti kao i iznosa i prirode naknade koju je sud dosudio (vidjeti Raylyan protiv Rusije, br. 22000/03, stav 31, 15. februar 2007.).

70. Složenost domaćih izvršnih postupaka ili državnog budžetskog sistema ne može osloboditi državu njene obaveze po Konvenciji da svakoj osobi obezbijedi pravo da obavezujuća i izvršna sudska odluka u njenu korist bude izvršena u razumnom roku. Niti se državne vlasti mogu pozvati na nedostatak novčanih ili drugih sredstava (npr. stanova) kao isprike za izbjegavanje plaćanja duga po presudi (vidjeti Burdov, gore citiran, stav 35 i Kukalo protiv Rusije, br. 63995/00, stav 49, 3. novembar 2005.). Na državama ugovornicama je obaveza da organizuju pravni sistem na način da nadležni organi vlasti mogu izvršiti obaveze u ovom pogledu (vidjeti, mutatis mutandis, Comingersoll S.A. protiv Portugala [GC], br. 35382/97, <http://www.advokat-prnjavorac.com> PRESUDA BURDOV PROTIV RUSIJE (BR. 2) 19 stav 24, ECHR 2000-IV i Frydlender protiv Francuske [GC], br. 30979/96, stav 45, ECHR 2000-VII).

86. Na osnovu naprijed navedenog, Sud zaključuje da su odlaganjem izvršenja presuda Gradskog suda Shakhtya od 17. aprila 2003., 4. decembra 2003. i 24. marta 2006. godine vlasti prekršile aplikantovo pravo na sud. Prema tome postoji kršenje člana 6 Konvencije.

87. Budući da obavezujuće i izvršne presude predstavljaju ustanovljeno pravo na plaćanje naknade u aplikantovu korist, što se ima smatrati "imovinom" u smislu odredbi člana 1 Protokola br. 1 (vidjeti Vasilopoulou protiv Grčke, br. 47541/99, stav 22, 21. mart 2002.), odgođenim propuštanjem da postupe po tim presudama vlasti su također prekršile i aplikantovo pravo na mirno uživanje njegove imovine (vidjeti Burdov, naprijed navedeno, stav 41). Dakle, postoji i kršenje člana 1 Protokola br. 1.

88. Imajući u vidu zaključke u stavovima 84-85 gore, Sud zaključuje da u odnosu na izvršenje presuda od 22. maja 2007. i 21. avgusta 2007. nije došlo do kršenja člana 6 i člana 1 Protokola br. 1."

Dovodeći navedene stavove i principe u vezu sa okolnostima konkretnog slučaja, ocjenjujem da su podnosioci ustavne žalbe, na osnovu pravosnažne i izvršne sudske odluke – sudskog poravnjanja zaključenog pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17. aprila 2010. godine, podnijeli Osnovnom sudu u Podgorici predlog za izvršenje, radi naplate novčanog potraživanja. Osnovni sud u Podgorici je rješenjem I.br. 3078/10, od 17. septembra 2010. godine, odredio izvršenje na nepokretnostima izvršnog dužnika upisanih u listovima nepokretnosti bliže navedeno u izreci rješenja. Nakon toga, Privredni sud Crne Gore je rješenjem, St.br. 490/16, od 19. decembra 2016. godine, usvojio predlog povjerioca Ministarstvo finansija - Poreska uprava Crne Gore i otvorio, 19. decembra 2016. godine, stečajni postupak nad stečajnim dužnikom AD "R. D." P., pa je pozvao povjerioce da u roku od 30 dana od dana objave Oglasa o otvaranju stečajnog postupka, prijave svoja obezbijedena i neobezbijedena potraživanja. Istim rješenjem pozvani su i dužnici da ispune svoje obaveze

prema stečajnoj masi. Određeno je će se prvi sastanak povjerilaca održati 15. februara 2017. godine, sa početkom u 11.00 časova, a ročište za ispitivanje potraživanja 22. februara 2017. godine, u 11.00 časova u Privrednom sudu Crne Gore, kao i to da će se rješenje objaviti na oglasnoj tabli suda 19. decembra 2016. godine.

Imajući u vidu navode podnosioca ustavne žalbe koji su predmet razmatranja u ovoj odluci i okolnosti konkretnog slučaja, zapažam da je nad stečajnim dužnikom AD "R. D." P. otvoren stečajni postupak. Iz odgovora Privrednog suda Crne Gore proizilazi da je okončan postupak prijave potraživanja i da je stečajni upravnik sačinio Listu utvrđenih i osporenih potraživanja, koja je usvojena kao konačna na ročištu, od 28. novembra 2017. godine. 29. decembra 2017. godine, objavljen je prvi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika, na koji nije bilo zainteresovanih ponuđača. Drugi oglas za prodaju imovine stečajnog dužnika raspisan je, 23. maja 2018. godine, i dostavljena je jedna ponuda za kupovinu dijela imovine stečajnog dužnika od strane U. z. i. C. G. i stečajni upravnik je obzirom da je dostavljena ponuda ispunjavala sve kriterijume prihvatio predmetnu ponudu; da je na trećem oglasu za prodaju imovine stečajnog dužnika prispjela jedna ponuda za kupovinu dijela imovine stečajnog dužnika od strane "Z." DOO P., koja ponuda je prihvaćena odlukom stečajnog upravnika, od 8. oktobra 2018. godine; da će se povjerioci koji su prijavili svoje potraživanje u postupku namiriti nakon što se izvrši prodaja imovine stečajnog dužnika i formira stečajna masa, odnosno ukoliko bude sredstava iz stečajne mase za namirenje povjerilaca, a što je sve u skladu sa odredbama Zakona o stečaju. Navedeno je da su do sada raspisana tri oglasa, dio imovine je već prodat, dok će se za ostalu imovinu oglas raspisati u skladu sa rokovima i na način kako je to zakonom propisano.

Shodno navedenom, dovodeći okolnosti konkretnog slučaja u vezu sa praksom i standardima Evropskog suda, ocjenjujem da podnosioci od 2006. godine nijesu u mogućnosti da realizuju svoja potraživanja iz radnog odnosa koja su utvrđena pravosnažnom i izvršnom presudom u postupcima izvršnom i stečajnom koji su po Zakonu hitni i od velikog značaja za podnosiocce. S tim u vezi, podsjećam da je Evropski sud u više svojih odluka, u sličnim situacijama utvrdio povredu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi, odluke Evropskog suda, R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije (br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, 15. januar 2008. godine), Marinković protiv Srbije, broj 5353/11, 22. oktobar 2013. godine), zbog činjenice da javne vlasti nijesu ispunile svoju pozitivnu obavezu i preduzele neophodne mjere kako bi se izvršile pravosnažne presude podnosioca predstavki.

Ocjenjujem da, imajući u vidu standarde Evropskog suda, javna vlast ima pozitivnu obavezu da omogućiti efikasno i djelotvorno izvršenje sudskih presuda bez obzira da li je izvršenik pod upravom državne vlasti ili privatno lice, ali pri tome u slučaju da je izvršenik pod upravom države, javna vlast je direktno odgovorna za dugovanja preduzeća kojim upravlja. U odnosu na ovo pitanje zapažam da stečajni dužnik spada u kategoriju subjekata za čije je obaveze javna vlast direktno odgovorna, jer se u navedenim okolnostima može zaključiti da je stečajni dužnik subjekt koji ne uživa „dovoljnu institucionalnu i poslovnu nezavisnost od države“. Kada je riječ o izvršenju pravosnažnih sudskih odluka donesenih protiv države ili subjekata koji ne uživaju „dovoljnu institucionalnu i poslovnu nezavisnost od države“, nedostatak vlastitih sredstava ili neimaštinu dužnika država ne može navoditi kao opravdanje za neizvršenje tih odluka (vidjeti Kačapor i dr. protiv Srbije, citirana u gornjem tekstu, stav 114). Naime, u takvim slučajevima država je direktno odgovorna za dugovanja preduzeća kojim upravlja, bez obzira na činjenicu da li je preduzeće koje je u pitanju u nekom trenutku poslovalo kao privatno preduzeće (vidjeti, Anđelić i drugi podnosioci predstavki protiv Srbije [Komitet], br. 57611/10 i 166 drugih predstavki, stav 32, 28. maj 2013. godine).

Ocjenjujem da postoji i pozitivna obaveza Vlade Crne Gore (kao nadležnog organa javne vlasti) prema podnosiocima, prema relevantnoj praksi Evropskog suda, da omogućiti da ostvare

svoja potraživanja iz pravosnažne odluke koja su prijavili u predmetnom stečajnom postupku koji još uvijek nije okončan.

Imajući u vidu sve navedeno, uprkos posebnim okolnostima navedenim u odgovoru Privrednog suda Crne Gore zbog kojih nije okončan predmetni stečajni postupak, koje, i po mišljenju Ustavnog suda, objektivno utiče na dužinu trajanja predmetnog postupka, smatram da, u svjetlu pozitivne obaveze javne vlasti treba da preduzimaju efektivne mjere radi izvršenja pravosnažnih presuda (utvrđene u citiranim presudama Evropskog suda i ovom izdvojenom mišljenju), u okolnostima konkretnog slučaja u kojima imaoci pravosnažne sudske odluke dugi niz godina nijesu u mogućnosti da realizuju svoja potraživanja iz radnog odnosa. Shodno tome, zaključujem da je u konkretnom slučaju došlo do povrede prava na pravično suđenje iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije u odnosu na pravo na izvršenje pravosnažne sudske odluke.

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu je u predmetu R. Kačapor i druge podnositeljke predstavki protiv Srbije (Predstavke br. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 i 3046/06, od 15. januara 2008. godine) naveo:

"117. Podnositeljke predstavki su se dalje žalile da je država povredila njihovo pravo na mirno uživanje imovine, koje se garantuje članom 1 Protokola br. 1, koji predviđa sledeće:

“Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu sa opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.”

(...)

118. Sud primećuje da su ove pritužbe povezane sa pritužbama koje su razmatrane u prethodnom tekstu pa one, isto tako, moraju biti proglašene prihvatljivim.

(...)

119. Sud podseća da propust države da izvrši pravosnažne presude donete u korist podnositeljki predstavki predstavlja mešanje u njihovo pravo na mirno uživanje imovine, kako je predviđeno prvom rečenicom prvog stava člana 1 Protokola br. 1 (videti, među mnogim drugim autoritetima, Burdov protiv Rusije, br. 59498/00, stav 40, ECHR 2002-III).

120. Iz gore iznetih razloga u vezi sa članom 6, Sud smatra da navedeno mešanje nije bilo opravdano u posebnim okolnostima predmetnog slučaja. Prema tome, došlo je do posebne povrede člana 1 Protokola br. 1."

- Član 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju obuhvata tri različita pravila. Prvo pravilo, koje je izraženo u prvoj rečenici prvog stava i koje je opšte prirode, izražava princip mirnog uživanja imovine. Drugo pravilo, u drugoj rečenici istog stava, odnosi se na lišavanje imovine i podvrgava ga izvjesnim uslovima. Treće pravilo, sadržano u stavu 2. ovog člana, dozvoljava da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, da kontrolišu korišćenje imovine u skladu sa opštim interesom. Ova tri pravila nijesu različita, u smislu da nijesu povezana: drugo i treće pravilo se odnose na pojedine slučajeve miješanja u pravo na mirno uživanje imovine i treba da budu tumačena u svjetlu opšteg principa izraženog u prvom pravilu (vidi Evropski sud za ljudska prava, Sporrang i Lonnorth protiv Švedske, presuda od 23. septembra 1982. godine, serija A, broj 52, stav 61).

Imajući u vidu navedeno, ocjenjujem da je, u konkretnom slučaju, došlo i do miješanja u pravo podnosilaca na imovinu, jer se radi o potraživanjima priznatim izvršnom odlukom. Smatram da je predmetno miješanje neproporcionalno, imajući u vidu da se te odluke ne izvršavaju od 2010. godine, te naročito činjenicu da se radi o potraživanjima iz radnog odnosa. S obzirom na to da predmetni stečajni postupak zbog svoje složenosti i objektivnih

okolnosti ni nakon 9 godina nije okončan, proizlazi da je na taj način došlo do miješanja u imovinu podnosioca zbog nemogućnosti da od stečajnog dužnika naplate svoja potraživanja.

Stoga, cijelim da je u konkretnom slučaju došlo i do povrede prava podnosioca na imovinu iz člana 58. Ustava i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

U ustavnoj žalbi podnosioci ukazuju na odluku Evropskog suda za ljudska prava Šćepović protiv Crne Gore, broj 14561/08, od 24. januara 2017. godine i Mijanović protiv Crne Gore 19580/06 od 17. septembra 2013. godine, u kojima je Evropski sud ustanovio praksu u slučaju kršenja navedenih ustavnih i konvencijskih prava

Kao što sam već naveo, Evropski sud je u predmetu Mijanović protiv Crne Gore (citiran broj odluke u prethodnim tačkama odluke) našao da crnogorske vlasti nijesu preduzele neophodne mjere da bi izvršile predmetnu presudu, te da je došlo do povrede člana 6 stav 1 Konvencije i u tom predmetu je Sud ponovio da to što država nije izvršila pravosnažnu presudu predstavlja zadiranje u pravo podnositeljke predstavke na mirno uživanje imovine, predviđeno u prvoj rečenici prvog stava člana 1 Protokola br. 1.

U predmetu Šćepović protiv Crne Gore (predstavka br. 14561/08) je postignut dogovor o poravnanju, 1. decembra 2016. godine, kao i isplata po pravosnažnoj presudi, P.br. 688/97, od 19. novembra 1997. godine. Postupak izvršenja po postignutom poravnanju je završen 1. marta 2017. godine, isplatom dosuđene pravične naknade i isplatom dosuđenog iznosa po nacionalnoj pravosnažnoj i izvršnoj presudi sa pripadajućim kamatama.

Odredba člana 9. Ustava Crne Gore, glasi: "Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretka, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva." Stoga ću u ovom izdvojenom mišljenju, pored standarda prava na izvršenja pravosnažnih sudskih odluka, analizirati i pitanja implementacije presuda Evropskog suda za ljudska prava u domaćoj sudskoj praksi, kao opšte obaveze države Crne Gore da se povinuje konačnoj odluci Evropskog suda za ljudska prava, u svakom predmetu u kojem je stranka.

Pravna obaveznost konačnih presuda Evropskog suda, proizilazi iz odredbe člana 46. stav 1. Evropske konvencije, koji propisuje da se: "Visoke strane ugovornice obavezuju da će se podvrgnuti konačnoj presudi Suda u svakom sporu u kojem su stranke". Slijedom navedenog, izvršenje presuda Evropskog suda u kojima je utvrđena povreda Konvencije treba razumjeti u prvom redu kao izvršenje međunarodne ugovorne obveze, koju je Država Crna Gora, kao ugovorna stranka prihvatila ratifikacijom Konvencije (3. marta 2004. godine) i priznavanjem jurisdikcije Evropskog suda u svim predmetima koji se tiču tumačenja i primjene Konvencije. Slično je stanovište već navedeno u presudi Evropskog suda u predmetu Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 18. januara 1978. godine, zahtjev br. 5310/71):

"154. ... Presude Suda zapravo služe ne samo da se riješe oni slučajevi koji su podneseni pred Sud, već, puno šire, da razlože (elucidate), očuvaju i razviju pravila koja je ustanovila Konvencija, na taj način doprinoseći pridržavanju obveza koje su države prihvatile kao ugovorne stranke (...)"

Imajući u vidu činjenice i okolnosti konkretnog predmeta u smislu relevantne prakse Evropskog suda, proizlazi pozitivna obaveza Vlade Crne Gore prema podnosiocima kao imaocima pravosnažne sudske odluke da im omogući namirenje njihovih potraživanja.

Odredbom člana 151. stav 3. Ustava, propisano je da je Odluka Ustavnog suda obavezna i izvršna, dok je odredbama člana 3. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, obavezan svako da poštuje odluke Ustavnog suda, te da su stavovi o određenim pitanjima izraženi u odlukama Ustavnog suda obavezujući za sve državne organe, organe državne uprave (...) i druge subjekte koji vrše javna ovlašćenja, dok je odredbom člana 52 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore propisano da su državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravna lica i drugi subjekti koji vrše javna ovlašćenja dužni da, u

okviru svoje nadležnosti, izvršavaju odluke Ustavnog suda a njihovo izvršenje, kad je to potrebno, obezbjeđuje Vlada Crne Gore. Ustavni sud može u odluci odrediti rok i način izvršenja odluke, kao i organ koji je dužan da je izvrši. Organ koji je dužan da izvrši odluku Ustavnog suda dužan je nakon isteka roka iz stava 2 ovog člana da dostavi izvještaj Ustavnom sudu o izvršenju odluke Ustavnog suda.

Shodno navedenim odredbama, smatram da je Ustavni sud Crne Gore trebao da naloži Vladi Crne Gore da podnosiocima ustavne žalbe isplati iznose navedene u pravosnažnoj i izvršnoj sudskoj odluci – sudskom poravnanju zaključenom pred Osnovnim sudom u Podgorici, P.br.2286/09, od 17.aprila 2010.godine, u vremenskom roku od 12 mjeseci i da obaveže Vladu Crne Gore da dostavi ovom sudu Izvještaj o izvršenju odluke. Na ovaj način, definišem razuman vremenski period u kojem je moguće izvršiti sve neophodne procedure kako bi se iznos koji je potrebno isplatiti uvrstio u Budžet za narednu godinu i realizovao.

Polazeći od navedenog, zaključujem da je podnosiocima, zbog nemogućnosti da realizuju izvršenje pravosnažne sudske odluke, povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana 32. Ustava Crne Gore i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, te pravo svojine (imovine) iz člana 58. Ustava i člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju, tako da Vlada ima pozitivnu obavezu da osigura adekvatne mehanizme koji će omogućiti da podnosioci naplate svoja potraživanja priznata pravosnažnom sudskom odlukom.

U-III br.1296/19
23. jul 2020. godine

Sudija Ustavnog suda Crne Gore,
Miodrag Iličković, s.r.

992.

Komisija za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija) na osnovu člana 27 stav 2 tačka 4 i člana 222 stav 1 tačka 5, a u vezi sa članom 205 stav 5 Zakona o tržištu kapitala ("Sl. list Crne Gore", br. 01/18) (u daljem tekstu: ZTK), nakon izvršene ciljane kontrole poslovanja ovlašćene kreditne institucije NLB BANKA AD Podgorica, na 114. sjednici od 23. 7. 2020. godine, donosi

RJEŠENJE

1. ODUZIMA SE dozvola za obavljanje kastodi poslova ovlašćenoj kreditnoj instituciji NLB BANKA AD Podgorica (PIB: 02011395), sa sjedištem u Podgorici, Bul. Stanka Dragojevića 46 (u daljem tekstu: NLB banka), izdata Rješenjem Komisije br. 03/19-4/7-07 od 2. 4. 2008. godine, zbog kršenja odredbi ZTK-a.

2. NALAŽE SE NLB banci da odmah po prijemu ovog rješenja:

- obavijesti klijente za koje je obavljala kastodi poslove (u daljem tekstu: kastodi klijenti) o oduzimanju dozvole za obavljanje kastodi poslova;

- prenese sredstva sa novčanih računa kastodi klijenata shodno njihovim instrukcijama i ugasi sve novčane račune koji su korišćeni za pružanje kastodi usluga; i

- prenese hartije od vrijednosti kastodi klijenata shodno njihovim instrukcijama.

3. NALAŽE SE NLB banci da sa imovinom klijenata, odnosno sredstvima na računu za plaćanje klijenta i hartijama od vrijednosti klijenata za koje je obavljala kastodi poslove postupa u skladu sa zakonom.

4. OBAVEZUJE SE NLB banka da u roku od 15 dana od dana prijema ovog rješenja obavijesti Komisiju o postupanju u skladu sa tačkom 2 dispozitiva ovog rješenja i dostavi dokaze o istom.

5. Dispozitiv ovog rješenja objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i u najmanje dva dnevna štampana medija koja se distribuiraju na cijeloj teritoriji Crne Gore, a u cilju obavještavanja kastodi klijenata od strane Komisije u skladu sa čl. 223 st. 1 ZTK-a.

6. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja, a dostaviće se: NLB banci, MONTENEGROBERZI AD Podgorica i CENTRALNOM KLIRINŠKOM DEPOZITARNOM DRUŠTVU AD Podgorica.

Broj: 04/17-15/18-20

Podgorica, 23. 7. 2020. godine

Komisija za tržište kapitala
Predsjednik Komisije,
dr **Zoran Đikanović**, s.r.